BOTKYRKA KOMMUN

BOTKYRKAS NYA ÖVERSIKTSPLAN

Granskningshandling

Om dokumentet

Översiktsplanen för Botkyrka kommun består av en textdel och en kartdel. Översiktsplanen är främst tänkt att läsas digitalt på webben eftersom där finns interaktiva kartor, länkar och möjlighet att söka i karta och text. Du hittar översiktsplanen på webbadressen botkyrka.se/oversiktsplan. Detta är ”pappersvarianten” av översiktsplanen som omfattar samtliga texter och kartor från den digitala planen.

Detta är granskningsversionen publicerad år 2026.

Innehåll

Översiktsplan för Botkyrka kommun, textdelen 6

Inledning 8
- Om översiktsplanen 10
  - Vad är en översiktsplan? 10
  - Planprocessen 10
- Läsanvisning 10
  - Övergripande styrning 10
  - Översiktsplanens struktur 11
- Översiktsplanens genomförande 13
- Tillgänglighetsredogörelse 14

Målsättning 16
- Botkyrka år 2050 18
  - Översiktsplan 2050 – en vägvisare för hållbar tillväxt 18
  - Målområde: Ett Botkyrka att trivas och vara trygg i 18
  - Målområde: Ett Botkyrka som hänger ihop 20
  - Målområde: Ett starkt Botkyrka i regionen 21
  - Målområde: Ett robust Botkyrka i balans med naturen 22
- Ett hållbart Botkyrka 23

Utgångspunkter 24
- Nationella och regionala mål 26
  - Agenda 2030 26
  - Regional utvecklingsplan för Stockholm 2050 (RUFS) 26
- Trender i omvärlden 27
  - Botkyrka i omvärlden 27
- Utmaningar och möjligheter i Botkyrka 28
  - Geografi och läge i regionen 28
  - Demografi 29
  - Samhället blir mer uppdelat 30
  - Dialog, delaktighet och socialt värdeskapande 31
  - Biologisk mångfald och klimat 32

Utvecklingsinriktning 34
- Utvecklingsinriktning 36
  - Bebyggelse 36
  - Kommunikationer 41
  - Grön- och blåstruktur 44

Tematiska inriktningar 46
- Gestaltad livsmiljö 48
  - Kvalitativa och hållbara livsmiljöer 48
  - Kulturmiljö 52
  - Likvärdig tillgång 54
  - Samarbete och delaktighet 58

Bostäder ... 59
Bostadsförsörjning ... 59
Typologier ... 63
Näringslivsutveckling ... 64
Verksamhetsområden ... 65
Centrum, kommersiell service och handel ... 66
Jord- och skogsbruk ... 66
Skogsbruk ... 67
Jordbruksmark ... 67
Klimat ... 69
Klimatanpassning ... 69
Minskad klimatpåverkan ... 74
Tekniska försörjningssystem ... 77
VA-försörjning ... 77
Energiförsörjning ... 86
Avfallshantering ... 87
Masshantering och täktverksamhet ... 88
Hälsa och säkerhet ... 90
Radon ... 90
Farligt gods ... 90
Riskfyllda verksamheter ... 92
Förorenade områden ... 94
Elnät och stationer ... 95
Buller, vibrationer och stomljud ... 96
Luftföroreningar ... 98
Beredskap och civilt försvar ... 100
Natur och friluftsliv ... 101
Ekosystemtjänster och naturbaserade lösningar ... 101
Friluftsliv ... 102
Höga naturvärden och grön infrastruktur ... 104
Miljökvalitetsnormer för vatten ... 110
Mobilitet och infrastruktur ... 112
Mobilitet och rörlighet ... 112
Trafiksystem och infrastruktur ... 115

Riksintressen ... 118

Totalförsvaret ... 120
Totalförsvarets militära del ... 120
Totalförsvarets civila del ... 120
Vattenförsörjning ... 122
Naturvård ... 122
Kagghamraån ... 122
Bornsjön ... 123
Natura 2000 ... 124
Kulturmiljövård ... 124
Bornsjön ... 124
Tumba pappersbruk ... 126
Grödinge ... 128
Friluftsliv ... 131

Bornsjön ... 131
Hanveden ... 132
Högexploaterad kust ... 132
Turism och friluftsliv ... 133
Kustområdet och skärgården ... 133
Mälaren med öar och strandområden ... 134
Yrkesfiske ... 134
Kommunikationer ... 134
Vägtrafik ... 135
Sjöfart ... 136
Flyg ... 136

Regionala och mellankommunala intressen, Hållbarhetsbedömning, Granskning, Handlingar ... 138

Regionala och mellankommunala intressen ... 140
Planens avvikelser från Regionala utvecklingsplanen RUFS 2050 142
Hållbarhetsbedömning ... 143
Granskning ... 143
Handlingar ... 144
Samrådshandling och samrådsredogörelse ... 144
Planeringsunderlag ... 144

Översiktsplan för Botkyrka kommun, kartdelen ... 148

Utvecklingsinriktning ... 150

Kommunikationer ... 152
Bebyggelse ... 153
Grön- och blåstruktur ... 154

Mark- och vattenanvändning ... 156

Mångfunktionell bebyggelse ... 158
Sammanhängande bostadsbebyggelse ... 176
Grönområde/park ... 181
Transportinfrastruktur ... 183
Verksamheter/industri ... 195
Teknisk anläggning ... 200
Natur/friluftsliv ... 202
Landsbygd ... 206
Vatten ... 208

Hänsyn ... 210

Riksintressen ... 212
Skyddade områden ... 222
Övriga värden ... 227

DET HÄR ÄR BOTKYRKA

BOTKYRKA KOMMUN

Översiktsplan för Botkyrka kommun

Textdelen

Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA | Munkhättevägen 45 | 08-530 610 00 | www.botkyrka.se | Org.nr 212000-2882 | Bankgiro 624-1061

Inledning

Om översiktsplanen

Vad är en översiktsplan?

Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen är kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras för att skapa en lämplig och hållbar utveckling. Den pekar både ut en riktning för hur kommunen ska utvecklas på lång sikt och vägleder beslut här och nu.

En översiktsplan är inte juridiskt bindande, men genom sin vägledande funktion har den en central roll för kommunens utveckling. Översiktsplanens viljeinriktning omsätts i detaljplaner, bygglov och andra tillstånd för mark och vatten som är juridiskt bindande. Planen fungerar också som underlag för dialogen mellan kommun och stat om hur kommunen visar hänsyn till allmänna intressen, hur riksintressen tillgodoses och hur miljökvalitetsnormer ska följas.

Översiktsplanen täcker hela kommunens yta och innehåller inga geografiska fördjupningar. Översiktsplanen spänner över flera tidshorisonter, men har målåret 2050.

Planprocessen

Framtagandet av översiktsplanen följer den process som stipuleras i Plan- och bygglagen (PBL 2010:900). Kommunfullmäktige beslutade om att en ny detaljplan ska tas fram i oktober 2022. Därefter har samråd genomförts under hösten 2025. Granskning genomförs under våren 2026. Genom beslut om antagande ersätter detta planförslag Översiktsplan 2014 i sin helhet.

Läsanvisning

Botkyrkas översiktsplan finns i sin helhet på denna digitala plattform. Den digitala översiktsplanen består av två delar – en meny med ett antal kapitel och en kartsektion. Sammantaget utgör dessa översiktsplanens rekommendationer för framtida mark- och vattenanvändning.

Övergripande styrning

Översiktsplanen utgår från Botkyrkas vision och innehåller fyra politiskt framtagna och beslutade målområden. Målområdena är vägvisare för

de utvecklingsinriktningar, ställningstaganden och vägledning som översiktsplanens kartor och tematiska inriktningar konkretiserar.

- Utvecklingsinriktningar: finns i utvecklingsinriktningen och berättar om lokaliseringsprinciper och inriktningar som fungerat som grundregler för mark- och vattenanvändningskartan.
- Ställningstaganden: finns i de tematiska kapitlen (inklusive för hänsyn och riksintressen) och berättar vad som är kommunens vilja i bedömda allmänna intressen. Dessa gäller för hela kommunens yta om inte annat anges.
- Vägledning: finns i markanvändningskartan och berättar vad kommunens inställning är för en viss markanvändningstyp eller en viss plats i kommunen.

Översiktsplanens struktur

Inledning

I Inledningen beskrivs vad en översiktsplan är, tillgänglighetsredogörelse för planen (kompletteras i samband med antagande) samt innehåller dessa läsanvisningar.

Målsättning

Avsnittet om Målsättning redogör för översiktsplanens fyra målområden, vilka antogs i kommunfullmäktige i juni 2024. Målområdena är vägvisare för de principer, ställningstaganden och vägledning som översiktsplanens kartor och tematiska inriktningar konkretiserar.

Utgångspunkter

I Utgångspunkter beskrivs kommunens fysiska och socio-demografiska förutsättningar och utmaningar kopplat till samhällsbyggnadsutvecklingen. I avsnittet redogörs även för trender i omvärlden och styrdokument och mål som påverkar översiktsplanen på regional och nationell nivå.

Utvecklingsinriktning

I avsnittet Utvecklingsinriktning beskrivs kommunens långsiktiga övergripande utvecklingsstrategi i form av viktiga bärande inriktningar

och principer för bebyggelse, grönstruktur och kommunikationer. Avsnittet beskrivs i text och karta.

Mark- och vattenanvändningskarta

Mark- och vattenanvändningskartan redovisar grunddragen för den avsedda mark- och vattenanvändningen för hela kommunen och avvägningen mellan de allmänna intressena för en hållbar utveckling. I kartan finns geografiska ytor med vägledning och hänsynstaganden. Observera att översiktsplanens karta är översiktlig. Gränserna mellan områden i kartan är inte exakta. Mer precisa avgränsningar och lokaliseringar gör vi i den fortsatta planeringen, till exempel i detaljplaner.

Hänsynskarta

I Hänsynskartan visas allmänna intressen med en geografisk utbredning och andra värden som bedöms lämpliga att redovisa i sin helhet. I kartan finns geografiska ytor med vägledning. Riksintressen visas i kartan, men beskrivs i text och ställningstaganden.

Tematiska inriktningar

I avsnittet Tematiska inriktningar redovisas berörda allmänna intressen med text och ställningstaganden. Ställningstagandena är kommunövergripande, om inte annat anges. Dessa ska användas tillsammans med de rekommendationer som framgår av markanvändningskartan. Se mark- och vattenanvändningskartan för avvägningen mellan allmänna intressena.

Riksintressen

Riksintressen pekas ut av nationella myndigheter med stöd av miljöbalken och innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Områden utpekade för riksintressen har en värdebeskrivning samt ställningstaganden. Riksintressena visas även i hänsynskartan.

Regionala och mellankommunala intressen

I avsnittet beskrivs frågor av regional betydelse samt mellankommunala intressen.

Hållbarhetsbedömning

Här redogörs för Hållbarhetbedömningen med integrerad miljöbedömning som beskriver miljökonsekvenserna av planförslaget jämfört med nollalternativet och nuläget. Finns enbart som PDF.

Granskning

I detta avsnitt finns information om granskningsperioden samt en länk till projektets webbsida där det går att lämna synpunkter.

Handlingar

I kapitlet Handlingar finns två delar: Samrådshandling och samrådsredogörelse samt Planeringsunderlag.

- I Samrådshandling och samrådsredogörelse finns den version av planförslaget som presenterades i samband med samrådet. Den går att läsa både som PDF och i kartvyn. I Samrådsredogörelsen sammanfattas de yttranden som kommit in under samrådet, kommunens svar på dessa samt ändringar som gjorts av planförslaget inför granskningen.
- I Planhandlingar listas samtliga planeringsunderlag som ligger till grund för översiktsplanens utformning. Där finns utredningar framtagna specifikt för översiktsplanen; kommunala, regionala och statliga underlag. Utredningarna utgör underlag, men ställningstagandena görs i översiktsplanen.

Översiktsplanens genomförande

Med genomförande av översiktsplanen avses att efterföljande planerings- och exploateringsprocesser samt andra berörda processer följer översiktsplanens utvecklingsinriktningar, ställningstaganden och vägledningar samt att utbyggnad sker i takt med befolkningsutvecklingen. Det ställer krav på kunskap och beslut internt samt kraftsamling och bred samverkan externt kring vissa frågor för att nå önskvärda resultat.

Planens genomförande är till stor del beroende av privata initiativ. Utbyggnad enligt lagakraftvunna detaljplaner och framtagande av nya detaljplaner i linje med översiktsplanen vilar tungt mot att fastighetsägare och exploatörer tar initiativ för att utveckla kommunens bebyggelse. Likaså är utveckling av infrastruktur i kommunen är starkt beroende av statliga och regionala aktörer, eftersom stora delar av den bärande infrastrukturen ägs och förvaltas av dessa. En proaktiv infrastrukturutveckling stärker möjligheterna för bebyggelseutveckling i kommunen, eftersom det kan skapa stora ekonomiska värden för fastighetsägare som väljer att utveckla sin mark. I vissa fall, där utveckling av allmänna nyttor som infrastruktur och offentliga miljöer är en förutsättning för en bebyggelseutveckling, behöver

fastighetsutvecklare delta i finansieringen av åtgärder. Detta omfattar även insatser för ökad klimatanpassning av kommunens miljöer. Kommunen behöver driva på statliga och regionala aktörer samt arbeta aktivt med lokala fastighetsutvecklare för att översiktsplanen ska kunna genomföras.

För ett genomförande som svarar mot översiktsplanens intentioner behövs en genomförandeplanering som prioriterar utvecklingsmöjligheterna i tid och tågordning.

Tillgänglighetsredogörelse

Botkyrka kommun står bakom den här webbplatsen. Vi vill att så många som möjligt ska kunna använda webbplatsen. Den här sidan ska uppdateras med en beskrivning om hur webbplatsen uppfyller lagen om tillgänglighet till digital offentlig service, eventuella kända tillgänglighetsproblem samt hur du kan rapportera brister till oss så att vi kan åtgärda dem. *Kapitlet avses uppdateras inför antagande.*

BOTKYRKA KOMMUN

Målsättning

Botkyrka år 2050

Översiktsplanens fyra målområden beskriver var Botkyrka befinner sig år 2050. De fyra målen handlar om viktiga aspekter för Botkyrkas utveckling; ett mål för vardagslivet och det bostadsnära perspektivet i kommundelen, ett för integration genom sammanhållning och ihopkoppling, ett för att stärka kommunens plats i Stockholmsregionen och näringslivet samt ett mål för en ekologisk och teknisk hållbarhet med beredskap och säkerhet.

Översiktsplan 2050 – en vägvisare för hållbar tillväxt

Översiktsplan 2050 ska vara en vägvisare för hållbar tillväxt och beskriva hur kommunen ska fortsätta utvecklas till en bra plats för människor, klimatet och miljön. Med utgångspunkt i Botkyrkas unika förutsättningar och behov vägleder översiktsplanen kommunens utveckling i enlighet med avsikterna i Ett Hållbart Botkyrka och kommunens vision:

”Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter. Genom kontraster, kreativitet och nyfikenhet skapar vi de bästa förutsättningarna för en hållbar framtid.”

Översiktsplan 2050 bidrar till kommunens hållbara tillväxt genom att visa hur vi ska planera resurseffektivt med människors olika behov i centrum. Ny bebyggelse ska därför vara sammanhållen och ligga i anslutning till befintliga tätorter och byar och ha en god tillgång till kollektivtrafik. Tillgången till bostäder, mötesplatser, arbetsplatser och möjligheten att transportera sig ska bidra till en rättvis kommun där samhällets resurser är jämnt fördelade.

Botkyrka kommun kommer att växa till år 2050 och vi blir fler Botkyrkabor. När befolkningen växer är det viktigt att bostadsbyggandet följer med. Översiktsplanen 2050 ska därför skapa förutsättningar för en balans mellan befolkningstillväxt och utbudet av bostäder i Botkyrka.

Målområde: Ett Botkyrka att trivas och vara trygg i

År 2050 är Botkyrka en levande och välkomnade plats där människor möts, bor och arbetar. Samhällsbygget möjliggör bostäder för alla livskapitel och bidrar till hållbar utveckling i hela kommunen. Bostäder, centrum och stadsmiljöer är varierade, kvalitativa och omsorgsfullt utformade. Botkyrka har en tät bebyggelsestruktur som skapar närhet till kollektivtrafik, service och parker. Vardagslivet är enkelt och det mesta som behövs ligger i närområdet.

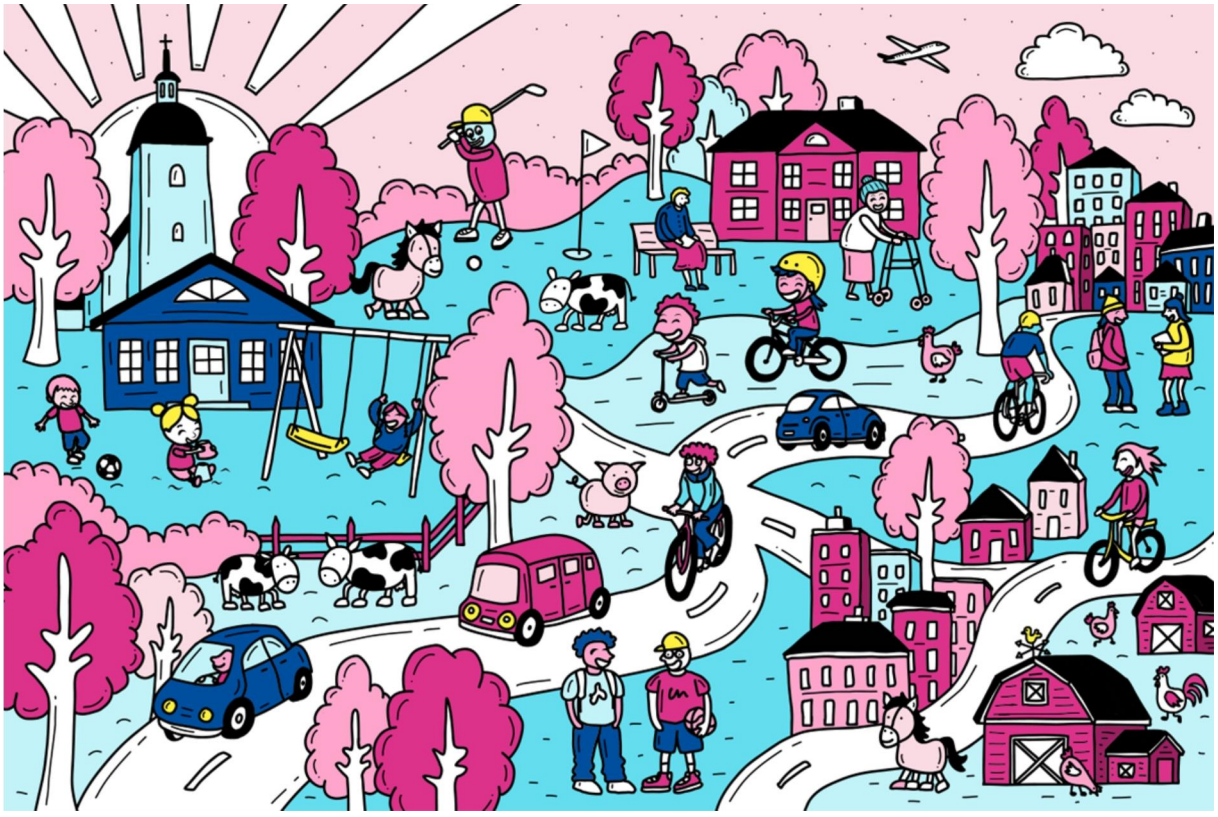
År 2050 är hela Botkyrka livskraftigt och växer. Huvuddelen av ny bebyggelse har lokaliserats till centrala lägen med goda kollektivtrafikförbindelser och serviceutbud. Landsbygden är livskraftig och växer och vi prioriterar jordbruksintresset, kulturlandskapet och landsbygdsutveckling kopplat till de areella näringarna, turism och rekreation. Utanför tätorterna erbjuds nya bostäder som förtätning och komplettering till befintliga byar. Det har bidragit till en hållbar bebyggelsestruktur som stöttar lokal utveckling, service och kollektivtrafik.

År 2050 erbjuder Botkyrka en mångfald av attraktiva boendemiljöer som bidrar till en meningsfull fritid med rekreation och utevistelse. Botkyrkas rika kulturmiljöer har tagits tillvara liksom invånarnas berättelser och engagemang och de gröna miljöerna ger kontakt med Botkyrkas ursprung. Dåtid och nutid smälts samman till Botkyrkas identitet. Här blir helheten större än summan av delarna.

År 2050 är Botkyrka en kommun som främjar och stärker demokrati, delaktighet och tillit. Planeringen bidrar till en mer jämlik hälsa med hälsofrämjande miljöer i hela kommunen. Livsmiljön är trygg, jämställd och hälsosam för alla åldersgrupper och oavsett funktionsförmåga. De offentliga miljöerna stödjer och ger plats för möten inom och över sociala och kulturella barriärer.

Målområde: Ett Botkyrka som hänger ihop

År 2050 är Botkyrka en gemensam plats där vi möts, bor och arbetar sida vid sida – oavsett vilka vi är eller var vi bor. Barriärer och hinder i staden har överbryggats och vi kan röra oss fritt och enkelt inom kommunen. Botkyrka kännetecknas av korta avstånd, starka stråk, kvalitativa grönytor och mötesplatser. Stadens resurser, välfärdstjänster och målpunkter är jämnt fördelade och Botkyrka har på så vis blivit en kommun som är rumsligt integrerad.

År 2050 är Botkyrkas transportsystem effektivt och tillgängligt och kännetecknas av balans mellan trafikslagen. Transportsystemet kopplar ihop kommunen genom hållbara och flexibla mobilitetslösningar med liten miljö- och klimatpåverkan. Botkyrka har ett välutvecklat och attraktivt trafiksystem där trafikslagen kompletterar varandra. Det underlättar vardagslivet och bidrar till folkhälsa och transporträttvisa.

År 2050 har bostadssegregationen brutits genom ett varierat och kvalitativt bostadsbyggande med skilda upplåtelseformer och bostadstyper. Botkyrka erbjuder därför en mångfald av attraktiva boendemiljöer och strävar efter att bredda utbudet av olika typer av bostäder till en blandning på varje ort och även i varje kommundel. I Botkyrka finns bostäder för livets alla skeden, vilket gör det lätt att byta bostad och göra bostadskarriär.

År 2050 erbjuder alla kommundelar goda uppväxtvillkor och livschanser. Kommunen har satsat kompensatoriskt på att lyfta de delar av kommunen som behöver det allra mest. På så sätt har alla likvärdig tillgång till samhällets resurser.

Målområde: Ett starkt Botkyrka i regionen

År 2050 är Botkyrka en dynamisk, spännande och inspirerande kommun i Stockholmsregionen. Vi har dragit nytta av kommunens läge för att skapa attraktionskraft och framåtanda. Vår befolkning, de starka kopplingarna till hela Storstockholm och ett innovativt näringslivsklimat har gjort Botkyrka framgångsrikt. Botkyrka är en plats där grön tillväxt och hög livskvalitet går hand i hand.

År 2050 är Botkyrka en kommun som invånare i Storstockholm vill flytta till och bo kvar i. Boendemiljöerna sticker ut genom att vara naturnära samtidigt som det snabbt går att ta sig till storstadsregionens utbud av arbete, forskning och utbildning.

Botkyrka välkomnar och jobbar tillsammans med det lokala näringslivet, vilket skapar goda förutsättningar för företag och entreprenörskap. Det livskraftiga näringslivet skapar arbetstillfällen och möjlighet till egen försörjning. Lokaler och verksamhetsområden erbjuds i attraktiva lägen med innovativa och hållbara företagsmiljöer.

Här finns plats för små företag att växa tillsammans med andra och även större etableringar.

År 2050 finns en mångfald av regionala besöksmål. Det finns gemensamma målpunkter som ger oss anledning att besöka varandras kommundelar. Målpunkter som arenor för sport och kultur skapar möten och bryter barriärer. Detta tillsammans med en levande landsbygd skapar upplevelsevärden för Botkyrkabor, besökare och verksamma.

Målområde: Ett robust Botkyrka i balans med naturen

År 2050 är Botkyrka ett resilient, klimatsäkert och cirkulärt samhälle. De växthusgaser som släpps ut i kommunen balanseras genom upptag i skog, mark och ny teknik. Den obebyggda marken har en stärkt funktion som kolsänka, vilket bidrar till att vi uppnår målet om att vara en klimatneutral kommun. Cirkulär ekonomi och resurseffektivitet genomsyrar kommunens planering och utvecklingen sker inom miljöns och klimatets ramar.

År 2050 är Botkyrka rustat för att hantera klimatförändringarna. Bebyggelsen är klimatanpassad och både landsbygd och stadsmiljöer

har beredskap för att hantera extremt väder. Vi tar vara på att vatten- och grönytor kan bidra till flera olika nyttor samtidigt, såsom biologisk mångfald, lärande, skönhet och rekreation. På så sätt har vi ett effektivt marknyttjande och den bostadsnära naturen blir också trygg och välkomnande.

Botkyrkas vatten- och naturmiljöer är fria från föroreningar. Vi har ett rikt växt- och djurliv med livskraftiga ekosystem som ger hög biologisk mångfald och hälsosamma och trivsamma miljöer. Våra gröna stråk och mötesplatser överbryggar barriärer, knyter ihop kommundelarna och stärker kopplingen till regionens gröna kilar.

Kommunens självförsörjningsgrad är hög, eftersom mark som lämpar sig för livsmedelsproduktion är bevarade och vattentäkter är skyddade. Säkra och robusta tekniska försörjningssystem minskar kommunens sårbarhet och säkerställer möjligheten att leverera livsviktiga förnödenheter och varor både i vardagen och i en krissituation. Detta bidrar också till att stärka samhällets krisberedskap.

Ett hållbart Botkyrka

Botkyrkas översiktsplan tar avstamp i kommunens långsiktiga styrdokument *Ett hållbart Botkyrka* och ska bidra till att skapa en kommun där alla invånare, oavsett vem du är eller var du bor, har möjlighet att leva ett gott liv, i en miljö som värnar både människa och natur. *Ett Hållbart Botkyrka* beskriver kommunens hållbarhets-utmaningar med målsättning om förändringar som vi önskar uppnå inom en generation, fram till 2050. Våra hållbarhetsutmaningar hänger ihop och samspelar med varandra på både individ- och strukturnivå. Sambanden måste hanteras utifrån ett helhetsperspektiv som bidrar till en förbättring av alla tre hållbarhetsdimensioner: ekologisk, ekonomisk och social.

Planeringsunderlag

Ett hållbart Botkyrka, 2020 – Botkyrka kommun

Utgångspunkter

Nationella och regionala mål

Översiktsplaneringen i Botkyrka utgår från en mångfald av nationella och regionala politiska mål rörande områden som transportförsörjning, kulturmiljöer, jämställdhet, energi, barnkonventionen med många fler. Målen följer med genom framtagandet av översiktsplanen från det inledande kommunpolitiska målarbetet fram till antagande av den färdiga planen. De informerar specifika avsnitt av översiktsplanen, och påverkar hur processen att ta fram den läggs upp. Här nedan redogörs för ett snävt urval av dessa mål.

Agenda 2030

FN:s 17 globala mål omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Målen är en självklar utgångspunkt och där vissa är särskilt kopplade till översiktlig planering genom att de styr insatser mot att skapa socialt inkluderande, ekonomiskt livskraftiga och ekologiskt hållbara samhällen. Planeringen fokuserar på att förena stadsutveckling med bevarandet av biologisk mångfald och att minimera klimatpåverkan genom att integrera hållbara transporter, energieffektiva byggnader och grön infrastruktur. Botkyrkas styrdokument *Ett hållbart Botkyrka* bygger på Agenda 2030.

Regional utvecklingsplan för Stockholm 2050 (RUFS)

Regional Utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050 (RUFS) är Region Stockholms långsiktiga och övergripande planeringsdokument för länet. Planen innehåller en vision om att göra Stockholmsregionen till Europas mest attraktiva storstadsregion. Fyra övergripande mål ska bidra till att nå regionens vision:

- En tillgänglig region med god livsmiljö
- En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- En ledande tillväxt- och kunskapsregion
- En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

Vidare innehåller RUFS 2050 prioriteringar och inriktningar för den fysiska planeringen och hur regionen ska samverka för att nå gemensamma hållbarhets- och tillväxtmål. Regionen tar nu fram en ny regional utvecklingsplan som sträcker sig fram till 2060. Den nya regionplanen avses antas under 2026.

Botkyrkas planerade mark- och vattenanvändning är i stora drag förenlig med RUFS 2050. Botkyrka samråder med Region Stockholm för att skapa förenlighet mellan den regionala och lokala planeringsnivån även under den pågående planeringsprocessen med RUFS 2060.

Läs mer

Läs mer om UNDP:s globala mål för hållbar utveckling på globalamalen.se

Läs mer om de nationella miljömålen på sverigesmiljomal.se/miljomalen

Läs mer om den regionala utvecklingsplanen (RUFS) hos regionstockholm.se/regional-utveckling/regionalutvecklingsplanering

Trender i omvärlden

Översiktsplanen utgår från kunskap om trender och utmaningar i omvärlden som påverkar utvecklingen i kommunen, och åt andra hållet kunskap om lokala förutsättningar och utvecklingsriktningar som påverkar både Botkyrka och det regionala och nationella planet. Här nedan beskrivs de övergripande omvärldstrender, utmaningar och möjligheter som bedöms vara betydelsefulla utgångspunkter för denna översiktsplan.

Botkyrka i omvärlden

Det förändrade globala och nationella läget har medfört ett ökat fokus på säkerhetspolitik och totalförsvarsfrågor. Detta kan bland annat påverka samhällsplaneringen genom statliga anspråk på mark- och vattenområden för försvarsändamål, behov av samhällsviktiga funktioner och förstärkningar av infrastrukturen. Parallellt har den inrikes tryggheten seglat upp som en allt mer central fråga, mot bakgrund av återkommande kriser såsom pandemin, det säkerhetspolitiska läget i omvärlden, gängrelaterad kriminalitet och ekonomisk oro.

Den sociala sammanhållningen utmanas när polariseringen och känslan av otrygghet ökar. Förtroendet för offentliga institutioner utmanas, och skillnader i valdeltagandet ökar. Den psykiska ohälsan bland kvinnor, unga och utrikesfödda ökar.

Det ekonomiska läget, med höga räntor och inflation, har påverkat både hushållens köpkraft och byggbranschens investeringsvilja negativt. I den privata sektorn märks i närtid en inbromsad byggtakt samt försämrade förutsättningar för näringslivet. Den ekonomiska utsattheten hos delar av befolkningen, i form av bland annat trångboddhet och arbetslöshet, riskerar att förvärras. Förankring på bostadsmarknaden är samtidigt mer än någonsin tidigare kopplad till ekonomiska förutsättningar. Bostadsmarknaden fungerar idag relativt väl för de som har råd att köpa sitt boende eller hyra till nyproduktionspris, men trots en fortsatt befolkningstillväxt har efterfrågan på nyproducerade bostäder minskat samtidigt som allt fler tvingas till oönskade och ohållbara boendeförhållanden.

Den intensiva digitaliseringen och teknologiska utvecklingen innebär snabba förändringar för samhället, med stora avtryck i både vardagslivet och på arbetsmarknaden. AI och automatisering tar över befintliga arbetsuppgifter, men ger även mer tid över åt andra. Elektrifiering av bilflottan och hållbara energilösningar skapar nya möjligheter, men ställer också nya krav.

Klimatförändringar är en stor utmaning som får direkta effekter på alla samhällsnivåer. I Stockholmsregionen innebär det en förskjutning mot ett varmare och mer nederbördsrikt klimat. Samhället behöver anpassas till det, vilket ställer krav på att kommunen minskar sina utsläpp och bygger upp en beredskap för extrema väderhändelser. Samhällets behov av el inskärper nödvändigheten av breda energieffektiviseringar.

Utmaningar och möjligheter i Botkyrka

Geografi och läge i regionen

Botkyrka är beläget i södra Stockholmsregionen, en av Sveriges mest expansiva tillväxtregioner. Kommunens geografiska mångfald där stad och landsbygd möts erbjuder en stor variation av livsmiljöer. De norra delarna av Botkyrka har en urban prägel med många bostäder, ett stort utbud av service och närhet till kollektivtrafik. Tunnelbanan och pendeltågsförbindelser gör Botkyrka till en attraktiv pendlingskommun. I de södra delarna av kommunen breder landsbygden ut sig med sina skogar, sjöar och jordbruksmarker. Kommunens friluftsområden, som Hågelbyparken och Lida friluftsområde, spelar viktig roll för både rekreation och biologisk mångfald. Botkyrka har dessutom tillgång till vattennära områden vid Östersjön och Mälaren, vilket skapar möjligheter för fritidsaktiviteter och besöksnäring.

Närheten till Stockholm, tillsammans med välutvecklade kommunikationer är en viktig faktor i Botkyrkas utveckling som en attraktiv plats för både boende och näringsliv. Närheten till två regionala stadskärnor i Flemingsberg och Skärholmen-Kungens Kurva gör kommunens norra och centrala delar till strategiska centrum och bra bebyggelselägen. Samtidigt erbjuder den tätortsnära landsbygden potential för alternativa boendemiljöer. Pågående och planerade infrastruktursatsningar förbättrar tillgängligheten till regionkärnan och stärker tvärsamband vilket ger förutsättningar för bättre kommunikationer och en mer integrerad delregion. Botkyrka utgör en viktig del av Stockholms arbetsmarknadsregion och har en växande roll som knutpunkt i södra Storstockholm.

Demografi

Demografiska förändringar har en stor påverkan på samhällsplaneringen. Botkyrka är länets 6:e största kommun med cirka 96 000 invånare. Botkyrka är en av Sveriges yngsta kommuner sett till medelålder med en befolkning som till stor del består av unga och barnfamiljer. Botkyrkaborna har ursprung i över 160 olika länder, över hälften av Botkyrkaborna har en familjehistoria som börjar i ett annat land, samtidigt som nästan alla barn och unga är födda i Sverige.

Kommunen bedömer att befolkningen kommer att öka med omkring 16 000 invånare fram till 2050, en genomsnittlig takt på ungefär 620 nya invånare per år. Det är en betydande sänkning från tidigare års prognoser. Antaganden som ligger till grund för detta är att födelsetalen fortsatt kommer vara låga och att den minskade invandringsvolymen kommer hålla i sig samt cementeras ytterligare med högre försörjningskrav för arbetskraftsinvandring, undantaget medborgare från EU/EES. Ytterligare förändringar av migrationslagstiftningen kan komma att påverka både invandringsvolymen och befintlig befolkning. Andelen äldre (65+) ökar i högre takt än andra åldersgrupper, och växer från 15% idag till 20% år 2050. Andelen yngre kommer över tid att minska, från 24% idag till 21% år 2050. Den demografiska försörjningskvoten ökar något, även om den förväntas fortsatt ligga på lägre nivå än rikssnittet på grund av kommunens fortsatt relativt sett låga andel äldre (65+).

Den demografiska utvecklingen i Botkyrka skapar både möjligheter och utmaningar. Botkyrka kommer att fortsätta växa, vilket ställer krav på att bostäder, infrastruktur och samhällsservice utvecklas i takt med befolkningen. Kommunens unga befolkning innebär att efterfrågan på utbildning och arbetsmöjligheter är hög, vilket kan skapa behov av investeringar i gymnasie- och vuxenutbildning. Samarbete krävs med

näringslivet för att skapa praktikplatser och jobb. Minskade barnkullar innebär att lokalbehoven för för- och grundskola kommer vara lägre än vad de är i dagsläget. Samtidigt blir den äldre delen befolkningen allt fler och allt äldre, vilket ställer ökade krav på att kommunen bygger välfärdstjänster och vårdboenden och att vi tillgodoser kompetensförsörjningen.

Samhället blir mer uppdelat

I Botkyrka finns skillnader i livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa mellan individer och grupper. Den ekonomiska ojämlikheten är jämförelsevis stor, och delar av befolkningen lever i ekonomisk utsatthet. Särskilt den ekonomiska utsattheten bland unga personer är högre i Botkyrka än i länet och riket. Det finns även skillnader i hälsa, utbildning och sysselsättning, där Botkyrka generellt ligger lägre än både länet och riket. Även inom Botkyrka finns det stora skillnader som ofta följer geografiska skiljelinjer, där vissa stadsdelar utmärker sig genom att aningen ligga högt eller lågt utifrån kriterierna ovan. Det innebär att förutsättningarna för hälsa, sysselsättning, trygghet, framtidstro och att leva goda liv skiljer sig stort inom kommunen.

Botkyrkas socio-ekonomiska skillnader mellan stadsdelarna syns också tydligt i bostadsutbudet, som är relativt ensidigt i de olika kommundelarna (med undantag för Tumba). Ett ensidigt bostadsbestånd gör att det är svårare att hitta en bostad som passar ens livssituation, och detta kan förstärka segregationen. Därtill kan ett områdes rykte påverka investerares och servicefunktioners vilja att etablera sig där, vilket i sin tur riskerar en negativ spiral där segregationen förstärker befintliga skillnader i levnadsvillkor mellan olika områden.

De senaste 20 åren har sett en positiv utveckling där botkyrkabornas inkomster, utbildningsnivå, sysselsättning och hälsa har ökat, men utvecklingen är ojämnt fördelad inom kommunen och det finns klyftor mellan invånargrupper. En sammanslagning av olika variabler - såsom andel av befolkning inom ett område som är i arbetslöshet, har låg inkomstnivå, lägre utbildning - i ett livsvillkorsindex visar vilka kommundelar som har större utmaningar med socioekonomiska faktorer. Enligt Region Stockholms livsvillkorindex finns stora skillnader i levnadsvillkor inom Botkyrka kommun.

Segregation i stort begränsar människors livschanser och skapar samhällsekonomiska kostnader som drabbar medborgarna ojämnt. Boende i områden med sämre livsvillkor utstår mer negativa effekter av segregationen än boende i områden med starkare villkor. Samtidigt

påverkas alla av ett samhälle som är segregerat i form av att känslan av gemenskap, trygghet och tillit minskar.

Dialog, delaktighet och socialt värdeskapande

Botkyrkas förutsättningar när det gäller demografiska och geografiska ojämlikheter gör att en särskild utgångspunkt för samhällsplaneringen är att arbeta socialt värdeskapande. Det innebär att samtliga processer som utvecklar och förändrar våra kommundelar ska leda till att de sociala nyttorna ökar. Sociala nyttor handlar om sådant som i förlängningen kan bidra till att befintliga klyftor mellan medborgare och geografier i någon mån kan stävjas. Dessa nyttor kan bestå av funktioner i stadsväven, handla om att öka rörligheten på bostadsmarknaden, öka antalet lokala arbetsplatser, tillgängliggöra naturområden för att förbättra folkhälsan, och knyta stadsdelar närmare varandra genom ny infrastruktur, offentliga rum och bebyggelse. Det kan också handla om att arbeta för att begränsa de risker som kommunens medborgare är exponerade för, exempelvis genom att dämpa buller, motverka luftföroreningar och att göra plats för klimatreglerande funktioner i våra stadsmiljöer. Prioriteringen av insatser behöver vara följsam med att de negativa effekterna av samhällsväven drabbar kommunens medborgare ojämnt.

Arbetet behöver informeras av medborgarnas verklighet och behov. På en plats som står under förändring måste medborgarnas perspektiv beaktas. Det handlar både om att göra medborgarna delaktiga i utvecklingsprocesser och att säkerställa att de satsningar som görs är de rätta. Dialog och delaktighet är därför ytterligare nycklar för att nå resultat som kan ge ringar på vattnet.

Därtill behöver kommunen samverka med det lokala förenings- och näringslivet. Genom att stödja föreningar och lokala företag skapas bättre förutsättningar för botkyrkabornas egenmakt, kulturliv, tryggare bostadsområden och ett starkare socialt sammanhang. Botkyrkaborna och föreningar och företagare som är aktiva i våra kommundelar är nyckelresurser i arbetet med att minska segregation, öka jämlikheten och skapa en mer inkluderande och hållbar kommun. Det är särskilt viktigt att uppmärksamma hur segregationen påverkar barns och ungas uppväxtvillkor och framtidsutsikter.

Verktygslådan för att arbeta för ökad integration och en kommun som hänger samman är bred, men måste samtidigt paras med en ständig kunskapsutveckling för att säkerställa att arbetssätten passar uppgiften och platsen samt att insatser ger resultat.

Biologisk mångfald och klimat

Transporter är den största utsläppskällan i vår kommun och står för omkring 80 procent av kommunens växthusgasutsläpp. Majoriteten av pendlingsresorna till och från skola och jobb sker med andra färdmedel än bil. Som kommun har vi lägre utsläpp än både länet och riket, men bilanvändningen skiljer sig åt mellan kommundelarna. Det finns ett samband mellan bilen som färdmedel och ekonomiska förutsättningar – låga inkomster och låg ekonomisk standard generellt genererar låga växthusgasutsläpp. Utsläppen speglar den socioekonomiska segregationen som finns inom kommunen.

I den globala klimatrörelsen används *klimaträttvisa* som begrepp för att uppmärksamma orättvisan i att de som släpper ut minst växthusgaser ofta drabbas hårdas av klimatförändringar. Botkyrkabor som bor trångt, har en låg ekonomisk standard eller förlitar sig på kollektivtrafik bidrar till att sänka kommunens växthusgasutsläpp, men är samtidigt mer sårbara för de negativa konsekvenser som ett förändrat klimat kan komma att innebära.

Naturen är en av Botkyrkas största tillgångar. De gröna kilarna, vattenområdena och skogarna är ovärderliga för biologisk mångfald, folkhälsa och rekreation. Dessa tillsammans med ekosystemtjänster och grön infrastruktur bidrar också till att öka kommunens motståndskraft och resiliens för extremväder som regn och värmeböljor. Att bevara och utveckla dessa områden, samtidigt som befolkningen växer, är en av de viktigaste utmaningarna i kommunens långsiktiga utveckling. Det är en balansgång mellan behovet av fler bostäder och arbetsplatser och viljan att skydda och bevara kommunens gröna värden och biologiska mångfald.

Planeringsunderlag

- Befolkningsprognos 2050, 2026 – Botkyrka kommun
- Botkyrkas blå värden: Vattenprogram för Botkyrka kommun, 2023 – Botkyrka kommun
- Botkyrkas gröna värden - naturvårdsprogram för Botkyrka kommun, 2017 & 2025 – Botkyrka kommun
- Klimat- och sårbarhetsanalys för Botkyrka kommun, 2021 – Structor
- Klimatstrategi för Botkyrka, 2018 – Botkyrka kommun
- Strategi för ett jämlikt Botkyrka, 2017 – Botkyrka kommun
- Livsvillkorsindex Stockholms län – Region Stockholm

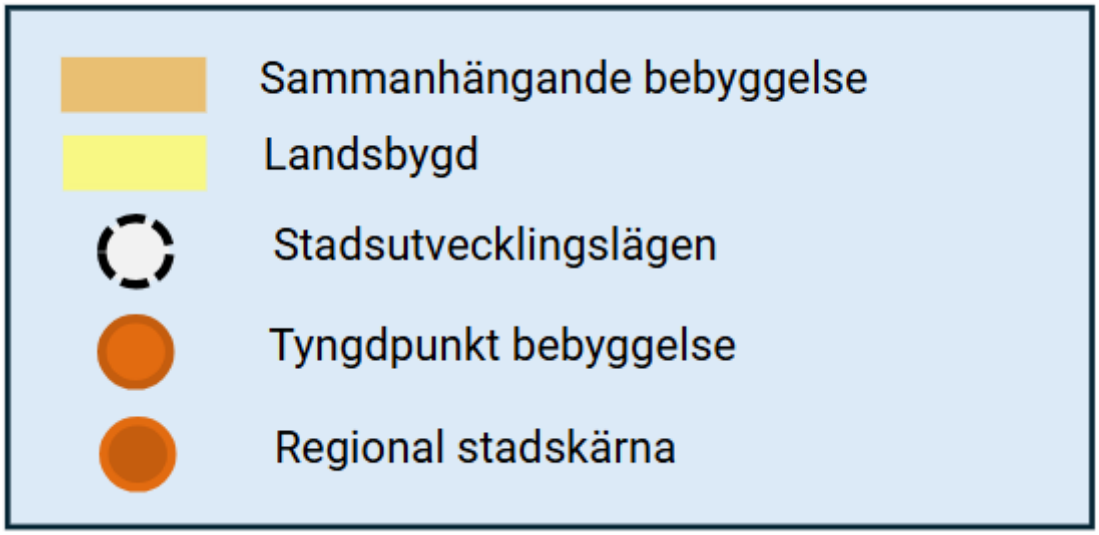
Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen beskriver hur Botkyrka kommun vill växa och förändras fram till år 2050. Den visar tyngdpunkterna för ny bebyggelse, viktiga kommunikationssamband som ska stärkas och hur grön- och blåstrukturen ska tas till vara och utvecklas. Utvecklingsinriktningen visar också viktiga regionala samband.

Utvecklingsinriktningen utgår från den politiska inriktningen för översiktsplanen. Utgångspunkten är en utveckling där vi hushållar med mark- och vattenresurser och planerar för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Målet är en resurseffektiv och ändamålsenlig markanvändning, där bostäder, kommunikationer och service samlokaliseras. Kommunens olika delar ska hänga ihop, viktiga gröna värden bevaras och landsbygden utvecklas.

Bebyggelse

Ny bebyggelse ska i såväl tyngdpunkter som på landsbygden främjas i attraktiva lägen, med fokus på kvalitet och god gestaltning. Genom att prioritera ett varierat bostadsutbud vill vi skapa kommundelar att bo ett helt liv i. All ny bebyggelse ska bidra till att stärka Botkyrkas identitet och lokalsamhällen, samt förstärka funktioner som gör det möjligt för nuvarande och kommande generation att leva ett gott liv. Planering och byggande av bostäder ska samordnas med planering och utbyggnad av kommunikationer, social infrastruktur och teknisk försörjning.

Tyngdpunkter för bebyggelseutveckling

Våra tyngdpunkter varierar i storlek och karaktär, men gemensamt är att de har station för spårbunden kollektivtrafik eller planerad framtida

kapacitetsstark kollektivtrafik samt att de utgör centrum för kommundelen och i vissa fall ett större omland. I tyngdpunkterna ska ny bebyggelse i huvudsak lokaliseras inom cirka 1000 meter från kapacitetsstark kollektivtrafik. Genom att fokusera utvecklingen till tyngdpunkterna och dess närhet kan vi dra nytta av befintliga värden som infrastruktur, bostadsnära natur, offentliga rum, handel och servicefunktioner. Det innebär en resurseffektiv utveckling och god hushållning av mark.

Samtidigt ska kommunens attraktivitet som boendekommun, både för nya och gamla Botkyrkabor stärkas. För det behöver vi utveckla den befintliga bebyggelsen men även skapa nya attraktiva och trygga områden där det ges möjlighet till natur- och tätortsnära livsmiljöer.

En grundläggande princip är att de funktioner som behövs för ett fungerande vardagsliv och ett livskraftigt samhälle ska finnas inom gångavstånd. Därför prioriterar vi en blandad stadsbebyggelse i våra tyngdpunkter. Genom att blanda bostäder, arbetsplatser och social infrastruktur befolkas områdena under fler timmar på dygnet, vilket skapar mer levande stadsrum.

ALBY, FITTJA, HALLUNDA – NORSBORG – FOKUS TRYGGHET OCH ATTRAKTIVITET

Kommundelarna Alby, Fittja, Hallunda-Norsborg ligger i kommunens norra del. Det är tätbefolkade kommundelar samlade kring respektive centrum och tunnelbanestation. Kommundelarna har i och med tunnelbanan och närheten till motorvägen ett strategiskt läge med starka kopplingar mot övriga Strockholmsregionen och landet.

Bebyggelsen i stadsdelarna ska utvecklas genom en stadsbyggnad som prioriterar trygghet och attraktivitet. God gestaltad livsmiljö är ett viktigt verktyg i arbetet.

Viktiga satsningar prioriteras till centrala Alby, Fittja och Hallunda. Kommundelarna knyts ihop genom att trafikleder som Hallundavägen, Albyvägen, Krögarvägen och Botkyrkaleden omvandlas till stadsmässiga gator.

Alby
Större satsningar planeras för att skapa tryggare och trivsammare torg- och gaturum i centrala Alby med nya verksamhetsytor och bostäder.

Södra Porten utvecklas som ett utökat verksamhetsområde med ambitionen att knyta ihop Alby och Hallunda genom genare och

förbättrade kopplingar. Utvecklingen ger nya verksamhetsytor med arbetstillfällen och ett mer levande verksamhetsområde.

Fittja
Utvecklingen av centrala Fittja fortsätter med nya bostäder i centrum och norr om centrum. När Tvärförbindelse Södertörn öppnar kan området Tegelbruket fortsätta utvecklas med stadsgata och blandad bebyggelse vid Botkyrkaleden med möjliga fortsättningar över Albysjön mot Masmo.

I västra Fittja stärks kopplingen mot Hallunda med en ny kollektivtrafikbro över E4/E20 vid Brunna. Det öppnar upp för utveckling av bebyggelsen längs med Krögarvägen på Hallundasidan och Botkyrkaleden på Fittjasidan.

Hallunda-Norsborg
Utvecklingen av centrala Hallunda fortsätter med nya bostäder i centrum och genom att Hallundavägen omvandlas till en trygg och trivsam stadsgata.

Brunna utvecklas som ett regionalt idrottskluster för utomhus- och inomhusidrott, vilket samtidigt minskar barriäreffekter och stärker livsmiljöerna vid motorvägen. De gröna miljöerna runt om utvecklas för att kunna hantera skyfall och översvämningar.

Delar av Botkyrka handelsplats och verksamhetsområde norr om motorvägen utreds för omvandling till stadsbebyggelse. Här kan en ny stadsdel växa fram med fokus på det sjö- och naturnära boende och en framtida pendelbåtskoppling.

TUMBA - VÅRT KOMMUNCENTRUM

Tumba är centralt placerad i kommunen och utpekad som regional bytespunkt. Tumba fortsätter att utvecklas som Botkyrkas kommuncentrum, där administrativa och centrala funktioner finns, så som central kommunförvaltning, gymnasium, regional kollektivtrafik, simhall och större idrottsanläggningar. Storvreten är en del av Tumba och utvecklas som lokal idrottsnod. De viktigaste satsningarna är att:

- Centrum- och stationsområdet utvecklas med nya bostäder, service, handel och ny bytespunkt, som stärks genom tvärkopplingarna via Dalvägen och Hågelbyleden och med expressbuss Vårsta-Tullinge-Fittja
- Ny blandad bebyggelse med en sammankopplande funktion tillkommer i centrumnära utvecklingsprojekt, såsom Harbro backe och Tuna torg.

- Storvreten utvecklas med blandad bebyggelse med särskilt vikt på social infrastruktur och sammankoppling med centrala Tumba.
- Alfa Lavalområdet utvecklas som målpunkt med fler verksamheter.
- Tumbas utbredning växer samtidigt söderut och knyts ihop med Vårsta genom Kassmyraåsens omvandling till en naturnära och hållbar stadsdel med bostadsbebyggelse, skolor, förskolor, grönstråk, natur och parker.
- Tumba föreslås också växa med ny bebyggelse vid Lill-Tumba samt prövas för bebyggelse på respektive sida av Sandstugan, vilket knyter ihop bebyggelsen i Tumba med Salem.

TULLINGE – LOKALT CENTRUM MED KOPPLING TILL DEN REGIONALA STADSKÄRNAN FLEMINGSBERG

Tullinge är en kommundel med ett lokalt centrum och stark koppling till den regionala stadskärnan Flemingsberg. Till Tullinge hör även Riksten. De viktigaste satsningarna är att:

- Centrala Tullinge utvecklas med blandad bebyggelse och en ny stationsuppgång, vilket stärker centrumutvecklingen.
- Kopplingarna mot Flemingsberg stärks med bostäder och arbetsplatser längs med Alfred Nobels allé, och tillgängligheten dit förbättras med Infart Riksten och åtgärder vid Tullinge station.
- Den fortsatta utbyggnaden av Riksten som ett stadsutvecklingsläge har ett särskilt fokus på centrumfunktioner och social infrastruktur. Här finns goda förutsättningar för en tydligare koppling mellan Riksten och Lida.
- Flera nya områden prövas även för bebyggelse så att Tullinges utbredning växer, däribland Hamra grustag och Tullinge skog. I samband med tillkomsten av Spårväg Syd och planerad spårstation och ny stadsdel Loviseberg strax norr om Tullinge villastad skapas möjligheter att koppla norra Tullinge mot kapacitetsstark kollektivtrafik, vilket öppnar för framtida utvecklingsmöjligheter.

VÅRSTA - LIVSKRAFTIG TÄTORT

Vårsta utvecklas som en livskraftig tätort. Den planerade expressbusstrafiken mellan Vårsta och Tumba, norra Botkyrka och Skärholmen stärker Vårsta centrum som bytespunkt och ger förutsättningar för ny bostadsbebyggelse. Flera nya områden prövas för bebyggelse, med fokus på sjönära boendemiljöer. Kommunen utvecklar Vårstavi och strandparken som besöksanläggning.

LANDSBYGDSUTVECKLING

Landsbygden ska utvecklas med fler bostäder och lokaler för näringslivet. Det ökar möjligheterna att bo, leva och verka i hela kommunen, och bidrar till ett varierat bostadsutbud. Samtidigt ska vi värna vår värdefulla natur, kulturmiljö och förutsättningar att bedriva hållbart jordbruk, skogsbruk och fiske.

Utvecklingen av bebyggelsen på landsbygden sker genom komplettering och förtätning i närheten av befintlig bebyggelse men också genom möjligheten till enstaka etableringar på landsbygden i stort. Det stärker möjligheterna att bo, verka och leva i hela kommunen.

En levande landsbygd ska också stödjas genom att en hållbar utveckling av näringsliv, besöksnäring och areella näringar. Vi värnar möjligheten till fler entreprenörer på landsbygden inom olika näringar.

Sibble och Kagghamra
Vi strävar efter att utveckla en hållbar ortsstruktur där Kagghamra tillsammans med Sibble och Eldtomta utvecklas till en serviceort för omkringliggande landsbygd. I serviceorten ska det finnas viss service, till exempel förskola och livsmedelsbutik. Bebyggelsen utvecklas genom kompletteringar av den befintliga bebyggelsen.

Möjligheten att transportera sig till Vårsta där det finns skola, vårdcentral, kapacitetsstark kollektivtrafik och skola behöver stärkas. För att göra det ska kommunen verka för tätare kollektivtrafik och även utbyggnad av gång- och cykelväg längs med riksväg 225 och länsväg 569. Kommunen ska även verka för att stärka kopplingen mellan Sibble och Kagghamra genom en säker gång- och cykelväg, och för att den tunga trafiken på väg 225 ska minska.

Övrig bebyggelse
Mindre orter på landsbygden tillåts att växa genom varsam komplettering och utbyggnad, om så prövas lämpligt.

Översiktsplanen möjliggör för att söka bygglov på landsbygden för enstaka eller mindre bebyggelse om det inte krävs detaljplan av andra skäl. Prövningen sker då direkt mot plan- och bygglagen och de riktlinjer som anges för ny bebyggelse under markanvändningstypen Landsbygd.

VERKSAMHETER OCH FÖRETAGANDE

Branscher som har vuxit starkt i Botkyrka de senaste åren är byggverksamhet, transport och magasinering, energi och miljö, kulturella och personliga tjänster samt hotell och restaurang.

Kommunen bör fokusera på branscher som redan är starka, samt branscher som bedöms ha särskild potential. Tillverkningsindustri är en sådan bransch. Flera av branscherna stärks av utveckling av en blandad bebyggelse i kommunens tyngdpunkter. Yt- och transportkrävande verksamheter däremot är ofta störande för omgivningarna och passar inte in i en blandad bebyggelse.

Översiktsplanens utpekade utbyggnadsområden för verksamheter ska möjliggöra utveckling av det lokala näringslivet och möjligheten till nya arbetsplatser, nya företag och konkurrenskraft, men också kompensera för den omställning till blandad bebyggelse som kan förväntas i några av de befintliga verksamhetsområdena. Ytor för verksamheter ska framför allt tillkomma genom förtätning eller utvidgning av befintliga verksamhetsområden, där Södra Porten utgör kärnan och utgör kommunens största utvecklingsområde för verksamheter. För att verksamheterna ska ha goda förutsättningar måste områdena koppla mot de primära kommunikationssambanden för fordon och kollektivtrafik. Det underlättar för både anställda som tar sig till och från jobbet och för godstransporter.

Kommunikationer

Hur Botkyrkas olika delar utvecklas hänger ihop med hur trafiksystemet ser ut idag och hur det förändras framöver. I takt med att Botkyrka växer måste fler kunna resa effektivt. Trafiksystemet behöver därför anpassas för att möta nya behov och stödja bebyggelseutvecklingen.

Primära kommunikationssamband

De primära kommunikationssambanden utgörs av regional och nationell infrasturktur för spår, väg och cykeltrafik. De viktigaste vägarna, järnvägarna och cykelvägarna som binder ihop kommunen med resten av regionen och landet. De primära kommunikationssambanden utgör stommen i kommunens transportnät och styr hur bebyggelsen utvecklas. De utvecklas med fokus på de kapacitetsstarka trafikslagen. Det finns två primära kommunikationssamband:

- I det norra sambandet finns E4/E20, tunnelbanans röda linje, stombusslinjer och regionala cykelstråk. Det norra sambandet kopplar västerut mot Kungens Kurva/Skärholmen och regionkärnan samt vidare mot Arlanda. I väster kopplar det mot Södra Mälardalsområdet och övriga landet. Sambandet förstärks framåt genom ökad turtäthet, ny motorvägsexpressbuss och breddning av E4/E20.
- I det södra sambandet finns väg 226, Södertäljebanan med pendeltåg och regionala cykelstråk. Det södra sambandet kopplar Botkyrka mot Flemingsberg och centrala Stockholm åt öster och mot Södertälje i väster. Sambandet stärks med utökad pendeltågstrafik och bättre kopplingar till regional och storregional tågtrafik i Flemingsberg.

Samtidigt som de primära kommunikationssambanden kopplar ihop Botkyrka med regionen och övriga landet utgör de också fysiska barriärer. I norra Botkyrka skär E4/E20 av stadsdelarna Alby, Fittja och Hallunda-Norsborg från varandra. Vid Brunna vill kommunen i första hand att barriären bryts genom att motorvägen läggs i tunnel. Genomförbarheten för åtgärden är i dagsläget låg och kommunens rådighet är begränsad. Samtidigt vill Botkyrka kommun framhålla att en tunnel som samtidigt kan vara en överdäckning är den lösning som kommunen helst vill se. Även om åtgärden ligger utanför denna översiktsplans tidshorisont ska kommunen inte utesluta att situationen kan se annorlunda ut i framtiden

I södra Botkyrka delar järnvägen både Tumba och Tullinge. Kommunen vill därför skapa kopplingar som överbygger barriärerna för att öka den rumsliga sammanhållningen mellan stadsdelarna.

Utvecklingsstråk för kommunikationer

Utvecklingsstråken för kommunikationer är nordsydliga kommunikationsstråk som knyter ihop kommunen på tvären. Utvecklingsstråken sträcker sig dels mellan Vårsta och Tullinge och vidare mot Alby, Fittja och Hallunda-Nordborg. Dels mellan Flemingsberg och Masmo utanför kommungränsen. Utvecklingsstråken ska utvecklas med fokus på kapacitetsstarka trafikslag och åtgärder för framkomlighet för biltrafiken.

Stråket Vårsta-Tumba-Norra Botkyrka via Dalvägen och Hågelbyleden stärks genom expressbuss och åtgärder på Hågelbyleden. Stråket Flemingsberg-Masmo stärks med expressbusslinje N och Spårväg Syd samt Tvärförbindelse Södertörn, vilket stärker kopplingen mellan de två regionala bytespunkterna Fittja och Flemingsberg.

Kompletterande utvecklingsstråk

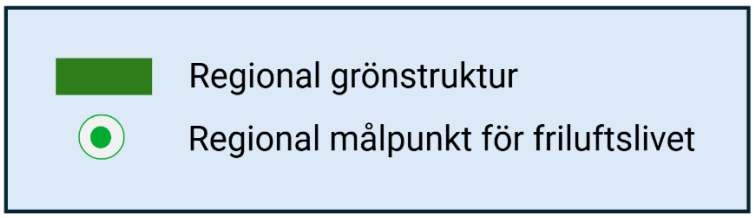
De kompletterande utvecklingsstråken utgör viktiga samband för att koppla ihop kommundelar med landsbygden. Stråket Flemingsberg-Riksten-Pålamalm-Rosenhill stärks i delar av nya Infart Riksten som är en motortrafikled mellan Flemingsberg och Riksten. Stråket Vårsta-Kagghamra-Sibble-Vårsta är viktigt för att knyta ihop landsbygdsnoderna Kagghamra och Sibble samt stärka kopplingen mellan landsbygd och Vårsta. De kompletterande stråken utvecklas och stärks för samtliga trafikslag med fokus på kollektivtrafik och lokala cykelkopplingar.

Bytespunkt för kollektivtrafiken

Botkyrka har sex hållplatser för spårbunden kollektivtrafik: Tullinge, Tumba, Alby, Hallunda, Nordborg och Fittja. Det ger goda möjligheter till bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen och investeringar i centrumfunktioner. Två hållplatser – Fittja och Tumba – är regionala bytespunkter som kommunen vill stärka, då de är viktiga för resandet inom regionen och som kommunens skyltfönster utåt.

I samband med Förbifarts Stockholms öppning läggs bilfärjan till Ekerö ner. Kommunen ser då goda förutsättningar för en reguljär pendelbåtstrafik mellan Slagsta och centrala Stockholm. Detta kan skapa pendlingsmöjligheter för boende och verksamma och en möjlighet att förlägga en lokal centrumfunktion vid färjelägret.

Grön- och blåstruktur

Inom Botkyrka kommun finns stora områden med natur och vatten som utgör en del av den regionala grön- och blåstrukturen. Dessa miljöer har höga ekologiska och sociala värden och är en betydande resurs för Botkyrkaborna och hela Stockholmsregionen.

De gröna kilarna, som är stora sammanhängande grönområden som sträcker sig från den omgivande landsbygden in mot Stockholms centrum, har särskild betydelse för rekreation, naturupplevelser, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Genom Botkyrka går både Bornsjökilen och Hanvedenkilen.

Botkyrka har dessutom en god tillgång till vatten – både Mälarens- och Östersjöns kust, 35 sjöar, 15 vattendrag, fyra havsfjärdar och stora mängder grundvatten. Vattnet utgör en viktig resurs för kommunen och dess invånare. Vattenmiljöerna i Botkyrka fyller flera funktioner – som dricksvattentillgång, biologisk resurs och rekreationsmiljö. I takt med att regionens befolkning växer ökar nödvändigheten av att skydda vattnet som en ovärderlig resurs.

Stärkta värden och ökad tillgänglighet

Botkyrkas natur och vatten ska bli en tydligare del av Botkyrkas identitet. De ska göras tillgängliga för fler och stärka Botkyrka som en bra plats att bo på. Områden med höga naturvärden ska värnas och de gröna kilarna förstärkas. Värdekärnorna i de gröna kilarna ska bevaras och utvecklas genom att säkra rekreationsstråk, förbättra tillgängligheten till större strövområden och upprätthålla ekologiska funktioner och spridningssamband. I landskapsrummet mellan Bornsjökilen och Hanvedenkilen är ett svagt parti i den gröna kilen. Här vill vi knyta ihop grönområden och överbrygga barriärer för att stärka sambandet. Samtidigt finns en potential att göra vattnet mer tillgängligt och synligt i stadsbilden. Vi vill också i större utsträckning utveckla bostadsnära vattenmiljöer som blå målpunkter.

Botkyrka har också stora tillgångar vad gäller värden som kan attrahera besökare både från kommunen och regionen. Värdena består i bland annat naturreservat, landsbygd och kustområden, men även i idrottsplatser, kulturmiljöer och andra besöksmål. Befintliga

mötesplatser som Lida och Hågelby är regionala målpunkter för friluftslivet som översiktsplaneringen vill vårda och ge möjlighet att fortsätta utvecklas. Även andra besöksnäringar ska stärkas.

Tematiska inriktningar

Gestaltad livsmiljö

Kvalitativa och hållbara livsmiljöer

Våren 2018 presenterade Sveriges riksdag en samlad politik för gestaltad livsmiljö, som syftar till att skapa en helhetssyn på utformningen av vårt samhälle. Det nationella målet för gestaltad livsmiljö är:

Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

(Nationellt mål för arkitektur, form och design - Politik för gestaltad livsmiljö, riksdagsbeslut 2018 05 24)

Tillsammans kan detta bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle där alla ska ges möjlighet att påverka den gemensamma miljön. Våra boendemiljöer ska vara tillgängliga och inkluderande med god tillgång till grönområden, lekparker, offentlig service, handel och kommunikationer. Både utveckling och förvaltning av Botkyrkas bebyggda miljöer ska genomsyras av hållbarhet och kvalitet. Estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden ska tas tillvara och utvecklas, och miljöer ska göras tillgängliga för alla.

Samhällsbyggnad

Nya byggnader och platser som uppförs i dag kommer sannolikt att finnas kvar under flera generationer. Därför behövs ett långsiktigt perspektiv på investeringar i Botkyrkas bebyggda miljöer som är förankrat i Botkyrkas historiska utveckling, befintliga värden och kvaliteter, och i Botkyrkabornas behov, erfarenheter och önskemål. I omsorgsfullt utformade miljöer samspelar form, funktion och hållbarhet på ett sätt som ger stöd åt medborgarnas vardagsliv och bidrar till ökad folkhälsa, välbefinnande och trivsel. Goda livsmiljöer kan även attrahera inflyttande till kommunen. En god gestaltning påverkar hållbarhetens alla dimensioner och är därmed definitionen av kvalitet i samhällsbygget.

I den större skalan handlar det om att överbygga barriärer mellan kommundelar och därmed öka integrationen. Det gör vi genom att skapa en balans mellan bostäder och verksamheter i väl valda lägen samt att skapa ett nät av offentliga rum och rörelsestråk som knyter samman områden. Det ökar Botkyrkabornas valmöjligheter och tillgång till grönområden, bostäder, arbetsplatser och social infrastruktur.

I den mindre skalan handlar det om att se platsens förutsättningar och kvaliteter i relation till det övergripande sammanhanget inom och mellan kommundelarna. Genom att utgå från och utveckla platsens kvaliteter när vi planerar och bygger nytt kan ett samspel uppstå som bidrar till ökad rörelse och upplevd trygghet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i uppdrag att ta fram en stadsbyggnadsstrategi som ska vara vägledande för hur kommunens bebyggda miljöer bevaras, utvecklas och förnyas. Strategin ska bidra till att kommunen utvecklas med levande livsmiljöer som håller hög kvalitet.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Planering, byggande och investeringar ska säkerställa en god distribution av funktioner för en fungerande helhet i både kommundelarna och hela kommunen.
- Kommunen ska eftersträva balans i investeringar i områden med olika socioekonomiska förutsättningar, och vid behov tillämpa kompensatoriska investeringar, så att hela Botkyrka kan växa och utvecklas.
- Planering och byggande ska utgå från befintliga värden och möta Botkyrkabornas behov och upplevelser.
- Planering och byggande ska sträva efter att överbrygga barriärer och länka samman områden och platser.
- Kommunen ska bidra till att främja god arkitektur.

Trygga och trivsamma livsmiljöer

Gestaltningen har stor betydelse för att vi ska trivas och känna oss trygga i den bebyggda miljön. Genom att bygga välkomnande livsmiljöer som främjar möten och utbyten mellan människor skapar vi områden och platser som människor vill bo i, besöka och stanna kvar i. På så vis kan stadsrummen fungera överbryggande och bidra till att stärka den sociala sammanhållningen i kommundelarna och i kommunen. Omsorgsfullt gestaltade, orienterbara och överblickbara miljöer, där byggnader och offentliga rum samspelar och det finns en genomtänkt lokalisering av viktiga målpunkter, främjar rörelsefrihet, hälsa och tillit. Vid sidan av utformningen har även skötseln av våra fysiska miljöer stor betydelse för trivseln och den upplevda tryggheten.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Planering och byggande ska genom omsorgsfull utformning av livsmiljöer främja folkhälsan, tryggheten och trivseln.

Parker och grönområden

Botkyrka kommun innehåller mycket grönska i form av parker, gamla betesmarker och skogsområden. Här finns möjlighet till rekreation och höga upplevelsevärden, och det är aldrig långt till vattnet. I Botkyrka finns många strandpromenader och cykelleder som knyter ihop kommundelarna. De gröna strukturerna visar också på spår och värden från en dåtid. Det gröna kulturarvet utgör en stomme i Botkyrkas identitet och bidrar med höga upplevelsevärden och en berättelse om Botkyrkas rika historia.

Det finns ett starkt samband mellan den tätortsnära grönskan och människors hälsa. I det gröna finns det plats för både lek, aktivitet och återhämtning. Eftersom vi människor har olika behov är det viktigt att det finns en variation av gröna platser. De behöver vara tillräckligt stora, rymma olika funktioner, finnas på rätt avstånd och vara någorlunda jämnt fördelade geografiskt. Behovet av gröna rum varierar även med befolkningsmängd samt dominerande boendeformer, där störst behov finns i tätbebyggda områden med flerbostadshus. Målet är att på områdesnivå kunna erbjuda ett så brett utbud av gröna platser som möjligt i förhållande till behovet. Botkyrkas grönstrukturprogram (antaget 2021) redovisar kommundelsvisa målbilder för parker och sammanhängande grönområden. Detta är områden som kommunen bedömer har betydelse för behovet av grönområden i eller i närheten av kommunens tätorter.

Även mindre ytor i kommundelarna är betydelsefulla. Utmaningen för kommunen är att säkerställa att det finns både tillräckligt med grönska nära bostaden och stora grönområden på ett rimligt avstånd. För det krävs strategiska planeringsverktyg. Principen 3-30-300 har tagits fram av Naturvårdsverket för att resonera kring hur mycket grönska en stad behöver för att vara hållbar. Principen innebär:

- 3 träd: att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats,
- 30 procent: att varje kvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad. Måttet krontäckningsgrad talar om hur stor del av en yta som skuggas av trädkronor,
- 300 meter: att alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen ska sträva efter att varje kommundel efter sina egna förutsättningar och behov har tillgång till en variation av gröna miljöer.

- Kommunen ska vid tillägg av ny bebyggelse tillgodose behovet av gröna miljöer, parker och grönområden. 3-30-300 är en vägledande princip.
- Parker och sammanhängande naturområden som pekas ut i grönstrukturprogrammets kommundelsvisa målbilder ska skyddas mot att tas i anspråk eller förändras. Om det ändå görs ska kommunen verka för att anpassnings- och kompensationsåtgärder genomförs så att den samlade skadan minimeras.

Konst i offentliga miljöer

Alla medborgare i Botkyrka ska få ta del av konst. Konst i offentliga miljöer kan skapa en känsla av tillhörighet, hemkänsla och stolthet hos de som bor där. Att låta konsten ta plats i vardagsmiljöer där människor bor och verkar stärker därmed platsens attraktivitet både för de boende och som utflyktsmål.

När ett konstverk uppförs visar det på omsorg och en vilja att investera i den lokala miljön, och själva processen kan användas för att ge Botkyrkaborna möjlighet att påverka sin närmiljö. Konsten kan spela en stor roll för att stadsplaneringen ska vara inkluderande och kännetecknas av gemenskap.

Kommunen arbetar efter 1%-regeln, som innebär att en procent av budgeten vid om- ny- och tillbyggnader ska investeras i konstnärlig gestaltning. Den offentliga konsten i kommunen har en stor bredd och variation och arbetet med konsten ska sträva efter att mångfalden och idérikedomen hos Botkyrkaborna ska ta plats och synas i Botkyrka. Ansvaret för all offentlig konst och dess kvalitet ligger hos Botkyrka konsthall och kultur- och fritidsnämnden. Arbetet följer kommunens konstprogram (2026).

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Konstens potential och konstnärliga processer ska tas till vara i skapandet av livsmiljöer samt bidra till att stärka kommundelens identitet.
- Den konstnärliga gestaltningen ska ingå i och planeras utifrån en helhetssyn på samspelet mellan arkitekturen och de offentliga rummen.
- Kommunen ska planera för en jämn spridning av konstprojekten i Botkyrka
- Konst i offentliga miljöer ska tas fram i inkluderande arbetsprocesser som ger utrymme för medborgarnas delaktighet

- Kommunen ska verka för en bredd av konstnärliga uttryck för att spegla mångfalden hos Botkyrkas invånare

Kommunen ska agera förebildligt

Botkyrka kommun är en av flera aktörer som tar hand om befintliga offentliga rum och byggnader, bygger om och bygger nytt i kommunen. Vid sidan av de egna projekten bidrar kommunorganisationen även till livsmiljöerna genom att ställa krav på andra aktörer som verkar i kommunen. Kommunorganisationen har därför ett särskilt ansvar att agera som förebild i samhällsbyggnadsprocessen. Genom att hålla en hög kvalitet i det egna byggandet och förvaltningen kan kommunen påverka andra aktörers agerande.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunens egna byggande och förvaltande ska utgå från en tydlig gestaltningsidé och bidra positivt till utvecklingen av den gestaltade livsmiljön.

- Kommunens egna byggnader och offentliga rum ska utmärkas av en hög kvalitet i gestaltning och materialval.

- Kommunens egna byggnader och offentliga rum ska skapas i processer som bidrar till goda livsmiljöer, ökad inkludering och ökat demokratiskt deltagande.

Planeringsunderlag

- Grönstrukturprogram, 2021 – Botkyrka kommun
- Konstprogram för Botkyrka kommun 2026-2030, 2026 – Botkyrka kommun
- Riktlinje för investeringar, 2020 – Botkyrka kommun
- Strategi Kreativa Botkyrka, 2014 – Botkyrka kommun

Kulturmiljö

Botkyrkas identitet är ett samspel mellan dåtid och nutid. De olika tider som kommunen genomgått avspeglas i den bebyggda miljön och i landskapet. Herrgårdslandskap, mönsterjordbruk, fornlämningar, trädgårdsstäder, egnahemsbyggen, kulturlandskap med byar och storskalig samhällsbyggnad är alla delar av den väv som tillsammans är Botkyrka.

Kulturmiljöernas tidslager är viktiga för att förstå kommunens historia och stegvisa utveckling, men även för Botkyrkabornas känsla av förankring och tillhörighet. Miljöerna innehåller var för sig kvaliteter och

det gäller att ta vara på dessa och samtidigt vidareutveckla för att möta nya behov i samhället. Bevarande och varsam förvaltning av existerande miljöer ska tillsammans med genomtänkt placering och gestaltning av nya byggnader och utemiljöer lyfta fram platsens kvaliteter samt stärka livsmiljöerna och kommundelarnas olika karaktärer. Det skapar sammantaget morgondagens kulturmiljö i Botkyrka, tillika identitetsbärande livsmiljö för Botkyrkaborna.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Planering, byggande och investeringar ska bidra till att stärka kommundelarnas karaktärer och identiteter. Tillägg och förändringar ska ha en tydlig gestaltningsidé som bidrar till helheten.

Värdefulla kulturmiljöer

Utöver de områden som är riksintresse för kulturmiljövården redovisar översiktsplanen områden som har höga värden och utgör allmänt intresse för kulturmiljö. De flesta områdena finns utpekade i Botkyrkas kulturmiljöprogram från 2014. I samband med framtagande av ny översiktsplan har viss komplettering av områden och ett mindre antal enskilda objekt gjorts. De nya områdena och objekten finns redovisade i Kulturmiljöunderlag till ny översiktsplan (WSP 2023). I översiktsplanen redovisas bara områden och inte enskilda objekt. Totalt pekar översiktsplanen ut 33 områden som värdefulla kulturmiljöer. Dessa miljöer är tydliga informationsbärare av viktiga perioder i kommunens historiska utveckling. Botkyrka kommun har ännu inte tagit ställning till vilka miljöer som ska betraktas som särskilt värdefulla enligt PBL 8 kap. 13§.

På flera av de platser där översiktsplanen pekar ut områden för bebyggelse har en mer noggrann bedömning gjorts av hur ny bebyggelse påverkar kulturmiljövärdena (Kulturmiljöunderlag ÖP del 2). Rapporten ger rekommendationer för vilka krav som bör ställas för att lagkraven avseende kulturmiljöaspekterna ska uppfyllas. Rapporten utgör på dessa platser ett underlag för den efterföljande planeringen.

STÄLLNINGSTAGANDE

- Kulturmiljöprogrammet och kulturmiljöunderlagets riktlinjer ska tillämpas vid planläggning och lovprövning.
- Vid planläggning ska områdenas särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att platsens karaktär respekteras och tillvaratas.

- När ändringar planeras i eller i anslutning till områdena ska en kulturmiljöutredning göras och antikvarisk kompetens delta i planprocessen. Antikvarisk kompetens ska även medverka vid bygglovsprövning och vid behov ska ytterligare kulturmiljöutredning göras.

Fornlämningar

Botkyrka kommun är mycket rik på fornlämningar. Gravar, boplatser samt lämningar efter bergs- och skogsbruk finns bland de lämningskategorier som sticker ut. De äldsta lämningarna i kommunen har påträffats vid Riksten och har daterats till äldre stenåldern (8000–4000 f.Kr.). Speciellt för Botkyrka är de många bronsålderslämningar som finns i norra delen av kommunen. Fornlämningar skyddas genom kulturmiljölagens andra kapitel. Det är länsstyrelsen som beslutar om krav på arkeologisk undersökning och gör bedömningen hur bevarandet ska avvägas mot samhällsintressen vid en eventuell exploatering.

STÄLLNINGSTAGANDE

- Kända fornlämningar ska beaktas i tidigt skede så att kulturhistoriska värden tas tillvara. Vid åtgärder som kan beröra fornlämningsområden ska aktuell lagstiftning följas.

Planeringsunderlag

- Kulturmiljöprogram, 2014 - Botkyrka kommun
- Kulturmiljöunderlag till ny översiktsplan, 2024 - WSP
- Kulturmiljöunderlag ÖP del 2, 2025 - WSP

Likvärdig tillgång

Gestaltningen av livsmiljöer har även stor betydelse för den fysiska tillgängligheten och för att alla medborgare ska ha likvärdig tillgång till samhällets resurser. Enligt målen som beskrivs i *Strategi för ett jämlikt Botkyrka* (2017) ska Botkyrka vara lättillgängligt för alla. Ett Botkyrka utan hinder gör kommunen till en attraktiv plats att bo, leva och verka i oavsett funktionsförmåga. Botkyrkas bebyggda miljöer ska därför främja att alla människor ska kunna mötas och delta på lika villkor.

Tillgängliga livsmiljöer

Universell utformning handlar om att utforma och planera samhället så att det fungerar för alla. Gör vi rätt från början undviker vi att skapa behov av anpassningar i efterhand. Ambitionen ska därför vara att

utforma fysiska miljöer så att de fungerar för personer i alla åldrar och med olika funktionsförmågor.

Den praktiska verkligheten innebär samtidigt att Botkyrka på vissa platser har utmaningar för tillgängligheten i form av naturliga topografiska höjdskillnader, byggda barriärer i form av motorvägar och bebyggelse, samt trafiklösningar som ibland hindrar eller försvårar framkomligheten. I vissa fall är dessa strukturer möjliga att förändra eller överbrygga, men i andra fall måste de accepteras.

STÄLLNINGSTAGANDE

- Universell utformning ska i möjligaste mån tillämpas vid planering, ny- och ombyggnation.

Social infrastruktur

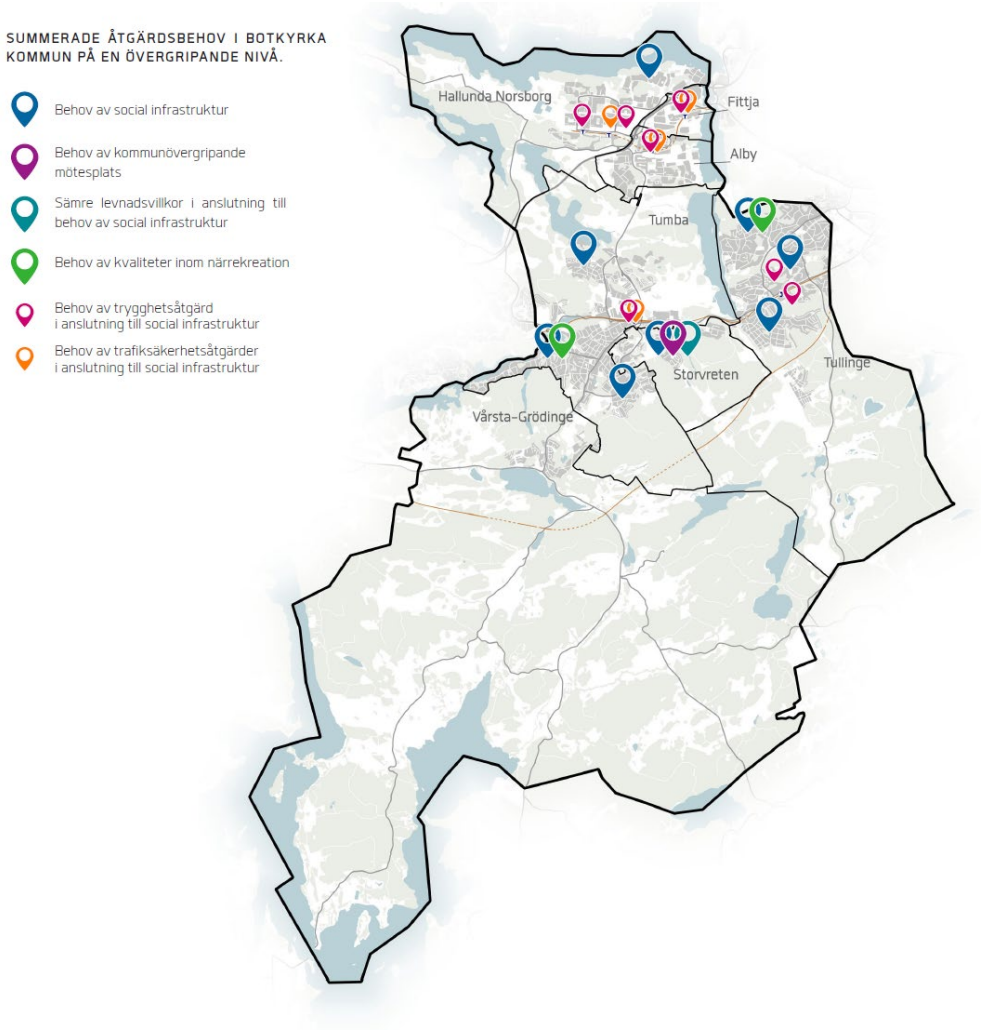
FAKTARUTA: Social infrastruktur avser här de samhällstjänster och funktioner som skapar förutsättningar för goda levnadsvillkor, ett funktionellt vardagsliv och ett livskraftigt samhälle. Det omfattar samhällsservice och vård och omsorg som skapar ett socialt skyddsnät, men också rekreation, lokala mötesplatser, kommersiell service, kultur och idrottsanläggningar. Tillgång till parker och grönytor kan inkluderas i begreppet social infrastruktur, men i översiktsplanen behandlas park- och lekplatstillgång separat i avsnittet Parker och grönområden.

I en jämlik kommun är resurserna fördelade så att de flesta invånare kan nå det mesta som behövs inom gångavstånd, utan fysiska eller sociala barriärer. Den sociala infrastrukturen bidrar till att skapa mer levande och trygga stadsrum genom att befolka dem samt tillföra funktioner som påverkar platsens attraktivitet. Social infrastruktur kan därför också användas som ett sätt för att stärka områden med sämre levnadsvillkor.

När befolkningen växer ökar inte bara behovet av bostäder utan också av social infrastruktur. Den fysiska planeringen behöver möta framtida behov genom att planera för alla vardagens funktioner i samband med att vi blir fler. Ett sätt att möta behovet är att se till att social infrastruktur är en självklar del av våra samhällsbyggnadsprojekt. Ett annat sätt är att samutnyttja befintliga lokaler och mark, och därmed bredda utbudet utan att ta ny mark i anspråk.

Kommunen har genomfört en analys av tillgången till social infrastruktur i Botkyrka idag. Analysen visar att det finns behov av att stärka tillgången i särskilt Slagsta och Storvreten. I Storvreten finns

behov av en kommunövergripande mötesplats. Tillgången till social infrastruktur kan också stärkas genom insatser som ökar den upplevda tryggheten och minskar barriäreffekter längs vägen till målpunkten. Det gör det lättare för fler att ta del av de resurser som finns. Läs mer om hur vi arbetar för trygga livsmiljöer i avsnittet Trygga och trivsamma livsmiljöer.

Summerade åtgärdsbehov från rapport ”social infrastruktur i Botkyrka kommun” (Spacescape, 2024).

Analysen visar även att tillgången till närrekreation och målpunkter för barn och ungdomar är viktigt för att stärka den sociala infrastrukturen på ett övergripande plan. Projektet ’Unga stadsutvecklare’ har gett kommunen fördjupad kunskap om ungas rörelsemönster och deras behov av mötesplatser. Kartläggningen visar att ungdomar i Botkyrka upplever ett behov av fler trygga och inkluderande mötesplatser som

vänder sig till alla. Särskilt pekas på ett behov av fler mötesplatser för äldre ungdomar, såsom ett ungdomens hus.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Värna om befintlig social infrastruktur, särskilt anläggningar som är svåra att ersätta, exempelvis större idrottsanläggningar.
- Främja en variation av social infrastruktur i alla kommundelar genom att utveckla befintliga och komplettera med nya, med utgångspunkt i invånarnas behov och platsens förutsättningar. Prioritera områden med identifierade brister.
- Vid planering av ny bebyggelseutveckling ska behovet av social infrastruktur beaktas. För större och strategiskt viktiga detaljplaner och program samt nya planer på landsbygden bör en särskild behovsanalys göras. Utbyggnad av social infrastruktur ska ske i takt med bostadsbyggandet, särskilt i större projekt.
- Kommunen bör utreda ett strategiskt förhållningssätt till hur social infrastruktur ska lokaliseras samt hur markanspråk för detta kan säkerställas, i nya områden och vid utveckling av befintlig bebyggelse.

Tillfällig markanvändning och platsaktivering

Utformningen av stadsrummet har betydelse för hur vi rör oss och vistas i de offentliga rummen. Botkyrka växer och förändras och när befolkningen växer ökar inte bara behovet av bostäder utan också av social infrastruktur, såsom förskolor och skolor. Den fysiska planeringen behöver omfatta alla vardagens funktioner, även framtidens. Mark som på lång sikt behövs för dessa ändamål kan komma att stå oanvänd under längre perioder, vilket kan leda till att de upplevs som otrygga. För att motverka detta kan platserna öppnas upp för tillfälliga funktioner och därmed bidra till levande och attraktiva miljöer.

Att arbeta med tillfällig markanvändning och platsaktivering handlar om att utifrån platsens förutsättningar och behov förändra den fysiska platsen och dess funktioner, ofta genom att inkludera medborgare i processen. Det kan bidra till både ökad trivsel och upplevd trygghet idag, stärka den lokala platsidentiteten och inspirera framtida platsutveckling. Genom att involvera medborgarna i arbetet kan relationen mellan platserna och de som använder dem stärkas ytterligare. Exempel på platsskapande aktiviteter är fickparker och pop-upinstallationer, men det kan också handla om evenemang och handel.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen välkomnar tillfälliga funktioner och platsskapande aktiviteter på allmänna platser samt platser som står inför omvandling eller är tillfälligt vakanta, särskilt i centrala lägen.
- Möjliggöra temporära mötesplatser i våra kommundelar genom att ge utrymme åt stora och små evenemang.
- Samverka med medborgare, föreningsliv och andra lokala aktörer när en plats ska aktiveras.

Planeringsunderlag

- Lokalförsörjningsplan 2023-2032, 2025 - Botkyrka kommun
- Riktlinje för områdesutveckling, 2025 – Botkyrka kommun
- Social infrastruktur i Botkyrka. Kunskapsunderlag till Botkyrka kommuns översiktsplan, 2024 - Spacescape
- Strategi för ett jämlikt Botkyrka, 2017 – Botkyrka kommun
- Tillfällig lösning för tomställda platser (intern rapport), 2024 – Botkyrka kommun
- Unga Stadsutvecklare 2023-2024: Kulturdriven utveckling, 2025 – Botkyrka kommun
    - Sammanställning
    - Kartläggning
    - Metodhandbok

Samarbete och delaktighet

Gestaltningen av livsmiljöer är ett komplext arbete som integrerar olika discipliner och kunskapsfält samt görs av många olika aktörer. För att säkerställa att stadsutvecklingen bidrar till goda livsmiljöer behöver den bygga på kunskap om vad som fungerar. Därför är det viktigt att det finns ett bra samarbete och kunskapsutbyte mellan tjänstepersoner, arkitekter, myndigheter, byggaktörer, politiker, civilsamhälle och medborgare.

Medborgarna behöver ha möjlighet att vara delaktiga i utformandet av deras livsmiljöer. Mellan de många intressen som stöts i samhällsbyggnadsprocessen uppstår ibland konflikter som tvingar till prioriteringar. Där är medborgarnas perspektiv värdefulla för att säkerställa att rätt avvägningar görs.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Stadsutvecklingen ska bygga på evidensbaserad kunskap om vad som fungerar, där rätt kompetens engageras i rätt skede i lokalisering av funktioner samt utformning av miljöer.

Barnperspektivet

Kommunen har en skyldighet att säkerställa att barn och ungas rättigheter tas på allvar i all verksamhet. Det skapar förutsättningar som bygger starka, trygga och välmående samhällsmedborgare. Barns livschanser kan förbättras av att växa upp i en god livsmiljö och på motsvarande sätt försämras av att växa upp i en bristfällig sådan. Att barn och unga har tillgång till de miljöer de behöver för sin utveckling är därför av största vikt.

Sedan den 1 januari 2020 är Barnkonventionen lag i Sverige. Konventionen slår fast barns politiska, ekonomiska, medborgerliga, sociala och kulturella rättigheter. Lagen ska tillämpas inom alla rättsområden och vara grund för ett barnrättsperspektiv i all offentlig verksamhet.

En prövning av barnets bästa, en barnkonsekvensanalys, ska alltid göras i frågor som kan påverka enskilda barn eller barn i grupp, direkt eller indirekt. Barnkonsekvensanalys används för att säkerställa att barns rättigheter finns med i beslut som fattas. En barnkonsekvensanalys ska användas inför åtgärder, förändringar och beslut som direkt eller indirekt berör barn och unga, på kort och lång sikt.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Vid planering och byggande av miljöer som påverkar barn och unga ska en barnkonsekvensanalys genomföras.
- Planering och gestaltning av nya eller förändrade livsmiljöer för barn och unga ska ta sin utgångspunkt i deras perspektiv samt gestaltas med särskild omsorg.

Bostäder

Bostadsförsörjning

FAKTARUTA: Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar: Varje kommun har ett ansvar för att planera så att förutsättningar finns för alla invånare att kunna leva i goda bostäder. Kommunen ska enligt bostadsförsörjningslagen minst en gång per mandatperiod anta handlingsplan för bostadsförsörjning, vilket utgör underlag för planläggning enligt plan- och bygglagen (PBL, 2010:900) när det gäller de allmänna intressena bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Tillgången till en lämplig bostad utgör en grundläggande förutsättning för en välfungerande tillvaro. Utmaningarna med att säkerställa tillgången till goda bostäder för alla är stora, och förankring på bostadsmarknaden är mer än någonsin tidigare kopplad till ekonomiska förutsättningar. Målsättningen för översiktsplanen är att bryta boendesegregationen genom ett varierat och kvalitativt bostadsbyggande, där varje kommundel erbjuder en mångfald av boendemiljöer.

Utmaningar för bostadsförsörjningen

Idag finns ungefär 36 500 bostäder i Botkyrka. Det råder generell brist på bostäder i kommunen och regionen. Bostadsbeståndets sammansättning är ojämnt fördelad över Botkyrkas kommundelar avseende upplåtelseform, bostadstyp, storlek och kostnadsnivå. Utbudet av bostäder påverkar vilka som har möjlighet att bo på en viss plats, och ett ensidigt utbud leder till en illa fungerande matchning på bostadsmarknaden och i förlängningen segregation. I Botkyrka är omflyttningen hög, vilket handlar om att hushåll som kan flyttar när ekonomin tillåter. Vissa grupper har svårt att tillgodose sina behov på bostadsmarknaden, exempelvis unga vuxna som får svårt att flytta hemifrån samt hushåll med begränsade resurser. Detta ger konsekvenser som en hög trångboddhet och en alltmer utbredd strukturell hemlöshet.

Ett utbud som speglar behov och efterfrågan

För att möta utmaningarna för bostadsförsörjningen krävs ett brett utbud av bostäder, där behov och efterfrågan kan mötas. Det ställer krav på att vi planerar för en variation av boendeformer i varje kommundel och även på lokal nivå. Genom att komplettera bostadsbeståndet med det som saknas vid ny- och ombyggnation kan bostadsutbudet breddas.

En hållbar bostadsförsörjning vilar även tungt mot ett effektivt nyttjande av befintliga bostäder i kommunen. På kort sikt kan bostadsutbudet främst påverkas av hur det befintliga beståndet används. Det är också framför allt i det befintliga bostadsbeståndet vi möter efterfrågan på boenden med lägre kostnadsnivåer. Genom att stimulera en ökad rörlighet på bostadsmarknaden kan fler hushåll ges möjlighet att flytta till bostäder som passar deras behov. Därmed kan befintliga bostäder användas mer ändamålsenligt.

Handlingsplan för bostadsförsörjning

Kommunen tar för närvarande fram en ny handlingsplan för bostadsförsörjning. Handlingsplanen visar hur kommunen ska försörja befintliga och inflyttande Botkyrkabor med bostäder på ett sätt som motsvarar behoven och efterfrågan, både genom nyproduktion och genom ett effektivt nyttjande av befintliga bostäder. Handlingsplanen styr mot en ökad variation i samtliga kommundelar, vad gäller både upplåtelseformer och boendeformer, och har ett tydligare fokus än tidigare på att främja en småskalig bebyggelseutveckling både i projektens omfattning och innehåll. Handlingsplanen är utgångspunkten för översiktsplanens planering av nya bostäder.

Ur ett långsiktigt perspektiv är bostadsbyggandet den viktigaste förutsättningen för bostadsbeståndets utveckling. Planeringen och byggandet behöver därför hålla en takt som möter de demografiska behoven. Kommunen bedömer att det behöver tillkomma 300 nya bostäder årligen fram till 2040 samt 200 nya bostäder årligen fram till 2050 för att uppnå balans mellan demografisk utveckling och bostadsbyggande. Det innebär att det för åren 2025–2050 behöver tillkomma 6 500 bostäder.

Översiktsplanens utbyggnadspotential

Översiktsplanen ger utrymme för 14 000 nya bostäder för att skapa balans mellan demografiskt behov och bostadsutveckling. Översiktsplanen behöver ta höjd för förändrade marknadsförutsättningar och risker kopplade till planering och genomförande.

Kommunen har tagit fram en utredning för att bedöma vilken potential som finns för nya bostäder i översiktsplanen (WSP, 2024). En GIS-analys har identifierat möjliga förtätnings- och utbyggnadsområden utifrån ett antal givna kriterier, samt hur många bostäder som kan byggas i varje område utifrån en viss bebyggelsetypologi. Studien finner utifrån detta en samlad potential för 28 000 - 37 000 bostäder i Botkyrka. Kommunen har sedan prövat dessa områden gentemot en rad olika aspekter. De områden som fortsatt ansetts lämpliga har i vissa fall justerats i yta och typologi, och några områden har även tillkommit. Tabellen nedan visar vilket utrymme för bostadsutveckling översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta ger fördelat på respektive kommundel. Tabellen omfattar inte de områden som pekas ut som Utredningsområden i mark- och vattenanvändningskartan. Det innebär att det kan finnas ytterligare potential till nya bostäder.

Kommundel	
Fittja, Alby, Hallunda, Norsborg	5200
Tumba	3900
Tullinge inklusive Riksten	3000
Vårsta	1500
Grödinge och övrig landsbygd	300
Samlad potential (avrundad)	14000

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Ha en nyproduktion samt nyttja befintliga bostäder i enlighet med kommunens målsättning och demografiska behov.
- Kommunen ska verka för att det i alla kommundelar ska finnas ett varierat utbud av bostäder avseende såväl upplåtelseformer, bostadsstorlekar, boendeformer, och bostadstyper som pris- och hyresnivåer.
- Kommunen ska verka för att vårda och utveckla det befintliga bostadsbeståndet så att det bidrar till ett socialt och miljömässigt hållbart boende. Vid renoveringar verka för att fastighetsägare värnar möjligheten till kvarboende.
- Kommunen ska använda och utveckla det kommunala markinnehavet, markanvisningar och planberedskap för att i dialog med marknadens aktörer styra mot ett förverkligande av kommunens mål för bostadsförsörjning.

Ytterligare ställningstaganden finns i kommunens Riktlinjer för hållbar bostadsförsörjning samt samrådshandling Handlingsplan för bostadsförsörjning.

Planeringsunderlag

- Befolkningsprognos 2050, 2026 – Botkyrka kommun
- Handlingsplan för bostadsförsörjning, samrådshandling, 2026 – Botkyrka kommun
- Riktlinjer för hållbar bostadsförsörjning, 2022 – Botkyrka kommun

- Riktlinjer för hållbar bostadsförsörjning bilaga 1, 2022 – Botkyrka kommun
- PM Bebyggelseplanering, Granskningshandling, 2026 – Botkyrka kommun
- Bedömningsmatris Botkyrka översiktsplan, 2026 – Botkyrka kommun
- Bostadspotential Botkyrka, förtätningsstudie, 2024 – WSP

Typologier

I mark- och vattenanvändningskartan redovisas inriktning för ny tillkommande bebyggelse, både för helt nya områden (mångfunktionell bebyggelse, ny) och områden där förtätning bedöms lämplig (mångfunktionell bebyggelse, utvecklad).

För helt nya områden redovisas inriktningen i form av en bebyggelsetypologi eller ett spann av bebyggelsetypologier. Bebyggelsetypologierna är exempel på hur olika typer av bebyggelse kan se ut och har tagits fram i en studie genomförd av WSP 2024.

När ny bebyggelse tillkommer inom redan byggda områden är vägledningen att all förtätning ska ske varsamt och i mindre skala med fokus på trygghet och attraktivitet

RUTA: Inriktningen för ny bebyggelse hittar du under rubriken "Vägledning för objekt" i den ruta som kommer upp när du klickar på ett område i mark- och vattenanvändningskartan.

Bebyggelsetypologier

- Tät stadsbygd
  - Hög tät byggelse 150–250 bostäder/ha
  - Medelhög tät bebyggelse 70–150 bostäder/ha
  - Hög öppen bebyggelse 60–100 bostäder/ha
- Medeltät stadsbygd
  - Medelhög öppen bebyggelse 45–70 bostäder/ha
  - Tät blandad bebyggelse 25–45 bostäder/ha
  - Tät småhusbebyggelse 15–25 bostäder/ha
- Gles stadsbygd
  - Gles småhusbebyggelse 5–15 bostäder/ha

Planeringsunderlag

- Bostadspotential Botkyrka kommun, förtätningsstudie, 2024 - WSP

Näringslivsutveckling

Botkyrka kommun har ett brett näringsliv som ska fortsätta växa. Botkyrka kommun är en integrerad del av Stockholmsregionens funktionella omland för arbetskraft, verksamheter och handel. Näringslivets förutsättningar i Botkyrka kommun är därför starkt beroende av utvecklingen i övriga Stockholmsregionen och framför allt kopplingarna mot omkringliggande kommuner och regionens kärna. Botkyrka ska fortsatt ha en stark och tydlig roll i regionen. Kommunens läge skapar förutsättningar för in- och utpendling, utveckling av företagens konkurrenskraft och en efterfrågan på nya bostäder.

I den lokala arbetsmarknaden i Botkyrka är många sysselsatta i regionala nyckelbranscher med hög konkurrenskraft eller mogna branscher med måttlig konkurrenskraft. Botkyrka ser en kompetensväxling, vilket innebär att andelen invånare med låg utbildning sjunker och invånare med eftergymnasialutbildning ökar. De senaste 15 åren har sysselsättningen i Botkyrka kommun ökat i motsvarande takt som i den södra regionhalvan och i riket. Botkyrka har en högre andel invånare med utländsk bakgrund och med relativt sett låg utbildning jämfört med Stockholmsregionen och övriga Sverige. Kommunen har dessutom en lägre förvärvsfrekvens och en högre arbetslöshet än andra geografier. Detta skapar risk att vissa grupper utestängs från arbetsmarknaden.

De branscher som har vuxit starkt i Botkyrka kommun de senaste åren är byggverksamhet, transport och magasinering, energi och miljö, kulturella och personliga tjänster samt hotell och restaurang. Bedömningen är att Botkyrka bör fokusera på branscher som redan är starka. Botkyrka bedöms även ha särskilda fördelar inom tillverkningsindustri.

Näringslivet i Botkyrka är mest omfattande i Fittja, Alby-Eriksberg, Hallunda-Norsborg samt Tumba. En geografisk strukturomvandling har skett de senaste åren, där sysselsättningen har vuxit i Tullinge.

Den lokala sysselsättningen i Botkyrka kommun förväntas växa snabbare än i Stockholms län och riket, vilket innebär att Botkyrka kommun kan förväntas stärka sin position som plats för arbete och företagande. Detta gör vi genom att utnyttja Botkyrkas läge i regionen och goda kollektivtrafikförsörjning för att främja konkurrenskraft, arbetskraftinpendling och ökad sysselsättning.

Verksamhetsområden

Kommunens verksamhetsområden utgör en viktig förutsättning för utveckling av det lokala näringslivet och möjligheten till nya arbetsplatser, nya företag och konkurrenskraft. För att skapa goda gods- och arbetskraftflöden som kopplar mot de primära kommunikationssambanden är verksamhetsområdenas placering viktig. Pendling med kollektivtrafik till och från verksamhetsområden ska underlättas, även om en del av persontransporterna fortsatt kommer att göras med bil.

Inom ramen för översiktsplanens uppdrag har utbyggnadspotential för verksamhetsmark undersökts. Studien fokuserar på verksamheter som har yt- och infrastrukturbehov, eftersom arbetsplatser såsom kontor, service och handel lättare kan kombineras med bostäder i stadsbebyggelsen. Totalt identifieras cirka 615 hektar potentiell verksamhetsmark, som till ungefär hälften handlar om utvidgning av befintliga verksamhetsområden och resten är nya områden. Drygt 90 hektar kan genomföras på relativt kort sikt, då detaljplaner finns eller pågår. De möjliga områdena har prövats gentemot en rad olika aspekter och justerats därefter.

Ställningstaganden

- Utpekade verksamhetsområden kan utvecklas genom förtätning, men även genom att viss ny mark exploateras i nära anslutning till befintliga verksamhetsområden.
- Kommunen ska ha en planberedskap för nyetableringar av olika storlekar. Kommunen ska särskilt främja icke-störande tillverkningsindustri och andra verksamheter som bidrar till grön och innovativ tillväxt.
- Verksamhetsområden som antas generera behov av godstransporter ska i huvudsak lokaliseras vid de primära transportsambanden. Verksamhetsområden som antas ge upphov till farligt godstransporter behöver lokaliseras vid de primära transportlederna för farligt gods.
- Lokalisering av verksamheter ska ske genom principen ”rätt verksamhet på rätt plats”: a) utnyttja de primära kommunikationssambanden för transportintensiva verksamheter och externhandel, b) störande verksamheter lokaliseras till utpekade verksamhetsområden, c) icke-störande verksamheter och service kan lokaliseras inom övriga delar av de bebyggda områdena, gärna integrerat med bostäder. För ställningstagande som berör lokalisering av farliga verksamheter se kapitel Riskfyllda verksamheter.

- Främja arbetskraftinpendling genom att lokalisera arbets- och kunskapsintensiva verksamheter i anslutning till kapacitetsstark kollektivtrafik.

Centrum, kommersiell service och handel

Botkyrka kommun har en flerkärnig struktur med flera lokala centrum. Denna flerkärnighet är en styrka som ska förvaltas och utvecklas. Den skapar förutsättningar för lokal arbetsmarknad, centrum- och handelsutveckling samt serviceutbud. Fortsatt förtätning och att blanda bostäder med företag skapar vidare underlag för mångfunktionella och befolkade centrumområden som verkar trygghetsskapande.

Ställningstaganden

- Tumba utvecklas som kommuncentrum. För ställningstaganden om våra centrumområden, se mark- och vattenanvändningskartan.
- Främja hållbart resande till befintliga handelsplatser och undvik att utveckla nya i externa lägen utanför sammanhängande bebyggelse.
- Övrig handel och service ska främst lokaliseras i våra centrumområden. Livsmedelsbutiker lokaliseras i centrala eller bostadsnära lägen.

Planeringsunderlag

- Regional utvecklingsplan för Stockholm (RUFS), 2018 – Region Stockholm
- Näringslivets nuläge och förutsättningar för framtida utveckling i Botkyrka kommun, 2023 – WSP
- Verksamhetsområden i Botkyrka, potentialstudie: underlag till ny översiktsplan, 2024 – WSP
- PM bebyggelse, granskningshandling, 2026 – Botkyrka kommun
- Bedömningsmatris Botkyrka översiktsplan, 2026 – Botkyrka kommun

Jord- och skogsbruk

Jordbruksmarkens betydelse ökar i takt med en växande befolkning. Fler människor ska födas, samtidigt som konkurrensen om den odlade jorden ökar. Marken ska utöver att producera livsmedel även användas till odling av fiber och bioenergi.

Våra jordbruksmarker har formats under tusentals år genom naturliga processer och människans bearbetning av marken. God jordbruksmark är en platsbunden och begränsad resurs, som måste förvaltas väl. Den odlade jorden ger livsmedel och arbetstillfällen, den är också av nationellt och globalt värde och för både klimatberedskap och livsmedelsförsörjning.

I det kulturpräglade jordbrukslandskapet finns också en stor del av vår biologiska mångfald, och strukturer som vittnar om människans långvariga brukande. För en god och hållbar livsmiljö och för kommande generationer, är det viktigt att värna om jordbruket, jordbruksmarken, kulturlandskapet och dess ekosystemtjänster. Jordbruksmark som exploateras för anläggning av vägar och byggnader kräver över tusen år att återställas till odlingsbar jord. Detta är i ett mänskligt perspektiv oåterkalleligt.

Brukningsvärd jordbruksmark får enligt Miljöbalken tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Med tillfredsställande sätt menas att lokaliseringen ska vara fullt godtagbar ur ett samhällsperspektiv. Den ska vara teknisk lämplig, funktionellt lämplig och ekonomiskt rimlig. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska skyddas så långt möjligt mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Skogsbruk

I Botkyrka kommun finns stora skogsområden som framför allt domineras av barrträd. I huvuddelen av skogarna bedrivs ett aktivt skogsbruk med virkesproduktion. Kommunens skogsinnehav har höga natur-, kultur- och rekreationsvärden samtidigt som innehavet representerar en förnyelsebar, ekonomisk resurs. Mark för skogsbruk är till skillnad från jordbruksmark inte lika sårbart för ändrad markanvändning, eftersom det nationellt sett finns så stora arealer och eftersom aktiva brukningsåtgärder sker relativt sällan. Ur hushållningsperspektiv bedömer vi därför att hänsynen till friluftsliv, natur och kulturmiljö har större praktisk betydelse när det kommer till förändring av skogsmark än hänsynen till skogsbruket som sådant.

Jordbruksmark

Botkyrka kommun utgörs av cirka 19 500 ha land, varav 3 177 ha är kartlagd som brukningsvärd jordbruksmark. Åkermarken i kommunen har minskat med 22% sedan år 1976, motsvarande siffra nationellt är

15%. Vanligaste orsaken är att hävden upphör och at marken därmed växer igen.

Jordbruksmarkens brukningsvärden har kartlagts i samband med framtagande av översiktsplanen (Ekologigruppen 2024). Utredningen innehåller en noggrann kartläggning av jordbruksmarkens läge inom kommunen, samt dess produktionsvärde och landskapsvärde. Det kan dock finnas ytor även utanför studiens avgränsning som vid en individuell bedömning skulle kunna klassas som brukningsvärd jordbruksmark i juridisk mening. Se kartläggningen av jordbruksmarkens värden i hänsynskartan.

Stora regelbundna sammanhängande ytor ger höga produktionsvärden

Produktionsvärdet är en gradering av jordbruksmark utifrån grundläggande faktorer som jordart, naturlig markavvattning och arrondering. I Botkyrka har 99% av åkermarken och 97% av betesmarken höga eller mycket höga produktionsvärden. Generellt är det stora objekt med regelbunden form i sammanhängande jordbruksområden som värderats mycket högt. De största arealerna finns runt Sibble och mellan Rosenhill och Grödinge.

Det finns många ängs- och betesmarker med höga art- och biotopvärden

En tredjedel av Botkyrkakommuns brukningsvärda jordbruksmark har höga eller mycket höga naturvärden. Det finns i kommunen flera ängs- och betesmarker samt en del åkermarker med höga värden för biologisk mångfald. Större områden med mycket höga biotop- och artvärden förekommer väster om Norsborg, runt Tumba, Vårsta, Kagghamra och Sibble samt på Näslandet i kommunens södra del.

Jordbruksmarken bär landskapets kulturmiljövärde

Över hälften av kommunens brukningsvärda jordbruksmark hyser höga, eller mycket höga värden för kulturmiljön. I jordbruksmarkerna finns tydliga spår av hur människan har nyttjat och format marken genom historien, till exempel äldre odlingsrösen och stenmurar. Jordbruksmarken i Botkyrka kommun är en betydande bärare av landskapets kulturmiljövärde. I kommunen finns kulturmiljöer av nationellt intresse, och två av dessa sammanfaller med kommunens jordbruksmark.

Jordbrukslandskapet skapar variationsrikedom i Botkyrka

Landskapet är generellt småskaligt och mosaikartat med landskapselement som åkerholmar och alléer. Jordbrukslandskapet utgör ett avbrott mot det i övrigt skogsdominerade landskapet. Över hälften av den brukningsvärda jordbruksmarken i kommunen bedöms ha höga eller mycket höga upplevelsevärden. De jordbrukslandskap som bedöms ha mycket höga upplevelsevärden är främst lokaliserade i Bornsjöområdet och väster om sjön Getaren, invid Nolinge. Dessa områden omfattas av riksintresse för friluftsliv och kulturmiljö och här bedöms det finnas särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljöerna.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunens inställning är att all jordbruksmark är värd att brukas i ett långsiktigt perspektiv.
- Kommunens skogsinnehav skall brukas på så sätt att den biologiska mångfalden bevaras och kommuninvånarnas tillgång till friluftsmark säkras, samtidigt som en värdefull virkesproduktion upprätthålls på lång sikt.
- Kommunen intar en restriktiv hållning till ändrad markanvändning på jordbruksmark, med undantag för de områden som är utpekade för ändrad markanvändning i mark- och vattenanvändningskartan.
- Vid ett förändringsanspråk ska stor hänsyn ska tas till jordbrukslandskapets olika värden.

Planeringsunderlag

- Jordbruksmarkens värden, jordbruksmarksutredning i Botkyrka kommun, 2024 – Ekologigruppen
- Skogsbruksplan, 2006 – Botkyrka kommun
- PM Bebyggelseplanering, granskningsversion, 2026 – Botkyrka
- Bedömningsmatris Botkyrka översiktsplan, 2026 – Botkyrka kommun

Klimat

Klimatanpassning

Klimatförändringarna påverkar samhället redan i dag och förändringarna accelererar i en allt snabbare takt. I Sverige innebär klimatförändringarna till exempel högre temperatur, ökad nederbörd, förändrat flödesmönster, minskat snötäcke och stigande havsnivå. Att anpassa samhället till ett förändrat klimat är ett nödvändigt

komplement till arbetet med att minska klimatpåverkande utsläpp. Genom klimatanpassningsåtgärder kan människors liv, hälsa och egendom, liksom miljön, skyddas mot klimatförändringarnas effekter.

För att få kunskap om hur Botkyrka påverkas av ett förändrat klimat har kommunen genomfört två klimat- och sårbarhetsanalyser. Den senaste genomfördes år 2021. Analysen har identifierat de allvarligaste riskerna och konsekvenserna av klimatförändringarna samt tagit fram övergripande förslag till prioriterade åtgärder för att minska de identifierade riskerna och öka kommunens robusthet mot klimatförändringarna.

Klimat- och sårbarhetsanalysen visar att de flesta identifierade allvarliga och betydande konsekvenserna relaterar till översvämning, antingen till följd av kraftig nederbörd eller till höga vattenstånd i sjöar och vattendrag. Flera allvarliga och betydande konsekvenser har även identifierats för värmeböljor, höga temperaturer, höga vattentemperaturer och brister i markstabilitet.

Förklaringen till den kraftiga övervikten för översvämningshändelser i analysen är främst att de system där de flesta konsekvenserna har identifierats (som vägar, järnvägar, olika tekniska försörjningssystem och bebyggelse) är lokaliserade på ett sätt så att de är utsatta för översvämningshändelser och att det finns många objekt som kan påverkas.

Utifrån resultatet av klimat- och sårbarhetsanalysen har kommunen tagit fram ett klimatanpassningsprogram. Fokus i programmet är de åtgärder som är nödvändiga för att minska kommunens sårbarhet och öka robustheten mot klimatförändringar. Åtgärderna utgör den första av flera etapper och sträcker sig fram till 2029. I programmet tydliggörs vem i den kommunala organisationen som ansvarar för vad inom anpassningsarbetet, och åtgärderna omfattar planering, genomförande och förvaltning. De flesta åtgärder behandlar policyer eller tematiska frågor som behöver bedömas i förhållande till hela kommunens geografi. Två områden är dock särskilt utpekade: Tumbadalen samt delar av Tullinge inklusive pendeltågsstationen. Mer information finns i markanvändningskartans objekt för områdena.

I hänsynskartans del om klimatanpassning finns flera lager som visar risker kopplat till ett förändrat klimat. Kartorna är översiktliga. För samtliga gäller att fördjupade studier krävs för att se hur ett visst område påverkas. Se kartlagren i fliken Klimatanpassning i Hänsynskartan.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Arbetet med att anpassa kommunen till ett förändrat klimat ska bedrivas i enlighet med Klimatanpassningsprogram för Botkyrka kommun

Värmeböljor

Länsstyrelsen i Stockholms läns värmekartering visar risk för urbana värmeöar på flera platser i kommunen. Kommunens klimat- och sårbarhetsanalys konstaterar att delar av kommunens verksamheter är särskilt utsatta för höga temperaturer vid värmeböljor, vilket kan påverka hälsotillståndet negativt för sårbara grupper som barn och äldre.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Vid planering av nya områden, förtätning i befintlig bebyggelse samt utveckling av allmän plats ska hänsyn tas till ett varmare klimat och värmeböljor.
- Ta fram riktlinjer och en handlingsplan med prioriterade åtgärder som säkerställer att barn, unga, äldre och andra sårbara grupper i kommunal verksamhet inte utsätts för höga temperaturer vid värmeböljor.

Översvämning

Ett förändrat klimat med stigande havsnivåer och förändrade flödesmönster i sjöar och vattendrag ökar risken för översvämningar i Botkyrka. Därför behöver ny bebyggelse planeras med hänsyn till framtida vattennivåer och myndigheters rekommendationer. Kommunen förhåller sig till Länsstyrelsen i Stockholms läns rekommendationer för placering av nybyggnation.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Vid placering av nybyggnation runt Mälaren med tillhörande sjösystem:
    - Ny sammanhållen bebyggelse samt samhällsfunktioner av betydande vikt behöver placeras ovan nivån 2,7 meter (RH2000).
    - Enstaka byggnader av lägre värde bör placeras ovan nivån 1,5 meter (RH2000)
- Vid placering av nybyggnation längs sjöar och vattendrag:
    - Ny sammanhållen bebyggelse samt samhällsfunktioner av betydande vikt behöver placeras ovanför nivån för beräknat högsta flöde.

    - Enstaka byggnader av lägre värde behöver placeras ovanför nivån för ett 100-årsflöde.
- Vid placering av nybyggnation vid Östersjön:
    - Ny bebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt längs länets Östersjökust behöver placeras ovanför nivån 2,70 meter, räknat i höjdsystem RH2000. Om ny bebyggelse placeras under denna nivå behöver kommunen visa att exploateringen inte blir olämplig.
- Utöver detta gäller följande kommunala ställningstaganden:
    - Nybyggnation i lågpunkter, instängda områden och områden som är särskilt utsatta för översvämningar ska undvikas.
    - Samhällsviktiga funktioner inklusive deras tillfartsvägar ska undvikas i områden med översvämningsrisk.

Kraftig nederbörd och skyfall

Klimatförändringarna leder till ökad frekvens och intensitet av skyfall. Med skyfall menas regn som inte kan hanteras i dagvattensystemet och som kan orsaka omfattande översvämningar, särskilt i redan utsatta områden. Detta kräver kartläggning och planering så att vattnet kan rinna undan på andra sätt via sekundära avrinningskanaler så som vägar och grönområden, för att minska risken för översvämningar som skadar bebyggelsen eller som lakar ur och sprider miljöfarliga ämnen. I översiktsplanens markanvändningskarta framgår några områden där man behöver vara extra vaksam på hur en förändrad markanvändning kan påverka översvämningsrisken för närliggande befintlig bebyggelse. De grönområden och parker som pekas ut i översiktsplanens markanvändningskarta utgör strategiska ytor för att kunna hantera dagvatten i kommundelarna. I översiktsplanens hänsynskarta finns kartlager från Länsstyrelsen och kommunen som åskådliggör de översiktliga riskerna kopplat till höga vattennivåer i samband med skyfall.

I Hänsynskartan finns kartlager som visar översvämningsområden kopplade till kraftig nederbörd. Länsstyrelsens skyfallskartering från år 2021 visar ett klimatanpassat 100-årsregn med en varaktighet på sex timmar och en klimatfaktor på 1,3. Botkyrkas skyfallskartering från år 2018 visar ett klimatanpassat 100-årsregn med en varaktighet på tre timmar och en klimatfaktor på 1,2-1,3. Kommunens analys är korrigerad utifrån kapaciteten i dagvattennätet, medan Länsstyrelsen använt ett schablonavdrag i sina skyfallskarteringar.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen bör utreda dagvattensituationen på stadsdelsnivå för att identifiera och avsätta lämpliga områden där dagvatten kan fördröjas. Kommunen bör också planera för sekundära avrinningskanaler och mark som tillfälligt kan få översvämmas vid skyfall.
- Vid nybyggnation och förändrad markanvändning av betydelse i de områden som finns upptagna i Botkyrka kommuns skyfallskartering från år 2016 ska en fördjupad skyfallskartering genomföras enligt MCF:s rekommenderade metod (för närvarande Metod för skyfallskartering av tätorter, 2023).
- Nybyggnation i lågpunkter, instängda områden och områden som är särskilt utsatta för översvämningar ska undvikas.
- Samhällsviktiga funktioner inklusive deras tillfartsvägar ska undvikas i områden med översvämningsrisk.

Markstabilitet

Ökad nederbörd och förändrade grundvattennivåer som en följd av klimatförändringar kan påverka markens stabilitet negativt. Detta medför att planering av ny bebyggelse måste ta särskild hänsyn till risker för ras, skred och erosion. I Botkyrka finns naturgeografiska förutsättningar i form av marklutning och närhet till vattendrag som innebär att det finns problem med instabila markförhållanden. Det finns lokala förekomster av mark med förutsättningar för ras och skred på flera olika platser i kommunen. Det område som utmärker sig i karteringarna är Tullinge. I villaområdena inom en kilometer från Tullingesjön finns flera områden där man behöver vara aktsam när man bygger nytt eller gör andra åtgärder som belastar marken och därmed kan förändra markens stabilitet.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Vid nybyggnation och förändrad markanvändning ska områdets geotekniska förutsättningar beaktas och vid behov utredas.
- Vid nybyggnation och förändrad markanvändning behöver särskild hänsyn tas till så kallade aktsamhetsområden för skred i finkorniga jordar, samt områden med förutsättningar för ras, erosion och slamströmmar. Dessa områden ska vid behov utredas. Statens Geotekniska Instituts vägledning gällande geoteknisk säkerhet i kommunal planering ska följas.
- Inom områden med befintlig bebyggelse där det finns förutsättningar för ras, skred och erosion behöver särskild hänsyn tas vid åtgärder som kan försämra markstabiliteten. I dessa områden kan det även finnas behov av åtgärder som

förbättrar markstabiliteten. Sådana åtgärder behöver göras med försiktighet. Från kommunens sida kan det bli aktuellt med informationsinsatser för att höja medvetenheten hos enskilda fastighetsägare.
- Kommunen bör utreda hur förutsättningarna för ras och skred ska hanteras i berörda områden i befintlig bebyggelse i Tullinge.

Planeringsunderlag

- Klimatanpassningsprogram för Botkyrka kommun, 2025 – Botkyrka kommun
- Klimat- och sårbarhetsanalys för Botkyrka kommun, 2021 - Structor
- Metod för skyfallskartering av tätorter, 2023 – MCF
- Riskområden för ras, skred, erosion och översvämning. Redovisning av regeringsuppdrag enligt regeringsbeslut M2019/0124/Kl, 2021 – SGI

Minskad klimatpåverkan

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning och effekterna syns redan i form av bland annat avsmältningen av glaciärer och höjda havsnivåer, utrotning av arter, instabila vädersystem som ger längre och kraftigare värmeböljor samt extrema skyfall. För att minska utsläppen av växthusgaser finns det internationella överenskommelser om att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader. Det nationella målet som är i linje med klimatlagen och klimatramverket kräver att Sverige senast år 2045 ska ha netto-nollutsläpp av växthusgaser. För att uppnå målet är ökad kolinlagring i skog och mark en central del.

Klimatsmart planering och byggande

För att begränsa Botkyrkas påverkan på klimatet har kommunen antagit klimatmål för kommunen som plats och som organisation. Klimatmålen för kommunen som plats är att Botkyrka ska vara fossilbränslefritt år 2030 och klimatneutralt år 2045. Den största utsläppskällan i Botkyrka av klimatpåverkande gaser har de senaste årtiondena varit vägtrafiken och i dagsläget står vägtrafiken och arbetsmaskiner för cirka 80 procent av utsläppen. På grund av Botkyrkas läge i sydvästra Stockholmsregionen belastas vi av en hög andel genomfartstrafik, vilket genererar stora utsläpp av klimatpåverkande gaser och hälsoskadliga luftföroreningar samt buller.

En av de mest effektiva åtgärderna för att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser från vägtrafiken är samhällsplaneringen. En yteffektiv och tät samhällsplanering som har en blandning av bostäder, arbetsplatser, service och fritidsaktiviteter minskar behovet av att resa och hushållar samtidigt med mark. Det ger också goda förutsättningar för att gå, cykla och resa med kollektivtrafik till både arbetet och till fritidsaktiviteter. På så sätt skapar vi resurseffektiva strukturer och bevarar samtidigt grönområdenas funktion som kolsänka och kolförråd.

En annan stor utsläppskälla av klimatpåverkande gaser i Sverige och Botkyrka är bygg- och fastighetssektorn. Utsläppen sker både vid tillverkningen av material och produkter och vid förvaltningsskedet. Genom planering för cirkulära flöden och effektiv resursanvändning samt klimatsmarta materialval som till exempel trä och produkter med en hög andel återbrukat material kan klimatpåverkan kraftigt minska. I förvaltningsskedet behöver energianvändningen vara effektiv, smart och komma från förnyelsebara källor.

En viktig del i att minska utsläppen från nybyggnation är att samordna och effektivisera de tunga transporterna som genereras av byggprojekten. I dagsläget står transporter av ballastmaterial och andra byggmaterial kopplat till byggprocessen för en tredjedel av de tunga transporterna i Stockholmsområdet. En resurseffektiv hantering av ballast och annat byggmaterial bidrar inte bara till klimatvinster utan även till minskade transporter och lägre byggkostnader. Läs mer om kommunens masshantering i avsnittet Masshantering och täktverksamhet.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen ska planera resurseffektivt genom att koncentrera bebyggelseutveckling till den sammanhållna bebyggelsen, i synnerhet kollektivtrafiknära lägen.
- Kommunen välkomnar och värnar ett hållbart byggande, inkluderande återbruk och cirkularitet, hälsosamma och hållbara materialval samt klimatvänliga byggtekniker.
- Kommunen ska verka för ett utökat samarbete med energi-, avfalls- samt bygg- och fastighetsbranschen för att styra utvecklingen mot netto noll-utsläpp.
- Kommunen ska fortsätta att samverka på regional nivå i samhällsplaneringen för att minska utsläppen från vägtrafiken.

Kolsänkor och kolförråd

I arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser har naturens egna kretslopp en stor roll. Ett av de viktigaste kretsloppen för att reglera jordens klimat är kolcykeln. I det kretsloppet tar växter tar upp koldioxid genom fotosyntesen och lagrar det i biomassa, medan nedbrytning, förbränning och markanvändningsförändringar frigör kol tillbaka till atmosfären. Naturliga ekosystem som skogar, våtmarker och jordbruksmark spelar en nyckelroll i att binda kol och fungerar därmed som kolsänkor och kolförråd. Att förstå och hantera kolinlagring är avgörande för att motverka klimatförändringarna och uppnå EU:s och Sveriges klimatmål.

EU har satt upp ambitiösa klimatmål där Sverige har ett ansvar att säkerställa att markanvändningssektorn är en nettosänka. De nationella målen, i linje med klimatlagen och klimatramverket, kräver att Sverige senast år 2045 ska ha netto-nollutsläpp av växthusgaser, där ökad kolinlagring i skog och mark är en central del. För kommuner innebär det ett ansvar att integrera kolinlagring i planering och markanvändningsstrategier.

För att nå Sveriges och Botkyrkas långsiktiga klimatmål om nettonollutsläpp år 2045 behöver ökad kolinlagring ske i skog och jordbruksmark för att kompensera för de koldioxidutsläpp som är svårast att minska. Skogen tar redan idag upp mycket koldioxid, men det finns potential att öka kolinlagringen i skog och jordbruksmark.

Det finns flera faktorer som påverkar kolsänkor och kolförråd negativt. Exploatering av skogs- och våtmarker för byggnation leder till en permanent kolförlust, och skogsbruk med korta omloppstider och kalhyggen minskar den långsiktiga kolinlagringen. Dränering av torvmarker frigör stora mängder koldioxid och metan. Även förändringar i jordbruket, såsom ökad markbearbetning och minskad vallodling, bidrar till utsläpp. En viktig del i Botkyrka kommuns arbete är att identifiera och minimera dessa processer.

Botkyrka kommun har en viktig roll i att bevara och förstärka kolinlagringen genom markanvändning, naturvård och klimatanpassning. Ett arbete pågår med att ta fram ett nytt kunskapsunderlag som ska visa en beräkning av kommunens kolsänkor och kolförråd. Underlaget ska kunna användas vid beslut som rör mark- och vattenanvändning.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen ska skydda kolsänkor och kolförråd genom att inta en restriktiv hållning till bebyggelse på kolrika marker som skogsområden, våtmarksområden och jordbruksmark.
- Stora sammanhängande naturområden pekas ut antingen som Natur- och friluftsliv eller som Grönområde och park i mark- och vattenanvändningskartan. Dessa ytor ska bibehållas till gagn för kolinlagringen.

Planeringsunderlag

- Klimatstrategi för Botkyrka, 2018 – Botkyrka kommun
- Trafikstrategi, 2021 – Botkyrka kommun

Tekniska försörjningssystem

VA-försörjning

FAKTARUTA Begrepp och förklaringar

VA är en vanligt förekommande förkortning av ”vatten och avlopp”.

Avloppsvatten är ett samlingsnamn för spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten. När man i dagligt tal pratar om ”avlopp” avser man oftast spillvatten.

Dagvatten är ytligt avrinnande regn- och smältvatten från hustak, vägar och grönytor. Dagvattnet leds via diken, rännstensbrunnar och dagvattenledningar till sjöar och vattendrag. Dagvatten renas i vissa fall genom lokalt omhändertagande inom kvartersmark eller i dagvattendammar.

Spillvatten är det förorenade vatten från toalett, bad/dusch, disk, tvätt och industrier som leds till avloppsreningsverk.

Enskilda avlopp ägs och drivs av privatpersoner, till skillnad från kommunala avloppsreningsverk. Ett enskilt avlopp kan vara exempelvis en infiltrationsanläggning, markbädd eller minireningsverk, antingen för en enskild fastighet eller som gemensamhetsanläggning för flera fastigheter.

VA-verksamhetsområde är det område inom vilket vatten- och avloppsförsörjningen sker genom allmänna (kommunala) VA-anläggningar. Kommunen är enligt vattentjänstlagen skyldig att ordna vatten och avlopp till de fastigheter som ligger inom den geografiska

avgränsningen för verksamhetsområdet. Utanför verksamhetsområdet är det de enskilda fastighetsägarnas ansvar att själva ordna VA-försörjningen. Kommunfullmäktige beslutar om utökning av VA-verksamhetsområdet.

VA-huvudmannen är ägare av den allmänna anläggningen. I Botkyrka kommun har kommunfullmäktige delegerat VA-huvudmannaskapet till teknik och fastighetsnämnden.

Dricksvattentäkt är en plats där vatten tas från naturen för att användas som dricksvatten. Vattentäkter delas in i ordinarie vattentäkt, reservvattentäkt och nödvattentäkt. Ordinarie vattentäkter är de som normalt försörjer det kommunala vattennätet. Reservvattentäkter kan kopplas in under en medellång till lång period om den ordinarie vattentäkten skadas. Nödvatten är provisorisk dricksvattendistribution om något akut inträffar med den ordinarie vattenförsörjningen.

Råvatten kallas det vatten som utgör råvara till dricksvatten och vars ursprung är grundvatten eller ytvatten. Råvatten behandlas i vattenverk för att kunna användas som dricksvatten.

Recipient är den sjö eller vattendrag som tar emot (är recipient för) avrinnande dagvatten eller renat spillvatten.

Vattenskyddsområden kan inrättas för att skydda viktiga råvattenresurser. Varje område har föreskrifter med regler om hur vattnet ska skyddas vid olika slags åtgärder i området.

SVOA är förkortning för Stockholm vatten och avfall AB. SVOA levererar vatten till Botkyrka kommun och tio andra kommuner via Norsborgs vattenverk.

SYVAB är förkortning för Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktiebolag. SYVAB driver Himmerfjärdsverket där spillvatten från sju olika kommuner renas.

Allmänt om VA-försörjning

Av Botkyrka kommuns drygt 95 000 invånare är ca 90 % bosatta inom VA-verksamhetsområdet och försörjs med kommunalt vatten och avlopp. Övriga 10% har enskilt vatten och avlopp. När behov finns för att skydda människors hälsa eller miljön utökas VA-verksamhetsområdet för att ansluta ytterligare bostäder eller verksamheter till den allmänna VA-anläggningen.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunens arbete med vatten och avlopp ska verka för att nå de mål som beslutas i separata styrdokument (för närvarande VA- och dagvattenstrategi beslutad 2021).
- Utökning av VA-verksamhetsområdet och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningens kapacitet behöver ske i en takt som svarar mot planering och beslutat genomförande av nya exploateringsområden.
- Vid bedömning av behov av nya verksamhetsområden för VA ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.
- Utbyggnad av allmänt VA till befintliga bebyggelseområden ska ske i enlighet med kommunens gällande vattentjänstplan.

Dricksvattenförsörjning

Den allmänna vattenförsörjningen i Botkyrka kommun tillgodoses helt genom leverans från Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA). Råvattnet hämtas från Mälaren och behandlas i Norsborgs vattenverk. Utöver Botkyrka försörjer Norsborgs vattenverk ytterligare tio kommuner med dricksvatten.

I Botkyrka kommun finns idag sex vattenskyddsområden med tillhörande skyddsföreskrifter. Områdena återfinns i översiktsplanens karta. Syftet med vattenskyddsområden är att ge råvattentillgångar som är viktiga för dricksvattenförsörjningen ett tillräckligt gott skydd så att de säkras i ett flergenerationsperspektiv.

Botkyrka har stora grundvattentillgångar, sett ur ett regionalt perspektiv, och vattenresurserna i kommunen är således viktiga för framtida vattenförsörjning ur både ett regionalt och ett kommunalt perspektiv. Botkyrka tar idag ett stort regionalt ansvar för dricksvattenförsörjning genom både det markanspråk som vattenverket innebär, och ett aktivt arbete med stärkt skydd av kommunens vattenresurser. Det är exempelvis möjligt att Norsborgs vattenverk i framtiden inte kan leverera i samma kapacitet på grund av höjda vattentemperaturer eller eventuell saltvatteninträngning i Mälaren. Enligt regionen finns därför ett behov att minska regionens sårbarhet med Mälaren som dominerande vattentäkt och samtidigt säkerställa regionens tillväxt. För att skapa en robust vattenförsörjning behövs både ökad kapacitet i Norsborgs vattenverk och fler alternativa täkter.

I Botkyrka kommuns dricksvattenutredning görs en prioritering av potentiella vattentäkter som baseras på tre tidigare genomförda utredningar; regionala respektive kommunala vattenförsörjningsplaner samt VAS-rådets rapport. De prioriterade vattenförekomsterna pekas ut i översiktsplanens Hänsynskarta.

Delar av Haninge kommun försörjs med dricksvatten från Pålamalms grundvattentäkt, vars vattenskyddsområde till största del finns inom Botkyrka kommun. Haninge kommun har under 2024 ansökt om att utöka vattenskyddsområdet kring Pålamalm grundvattentäkt, med föreskrifter som förbjuder sådana verksamheter som kan skada grundvattenförekomsten. Samtidigt har Botkyrka ansökt om utökat skydd för Tullinge vattentäkt. Tillsammans skulle dessa bilda ett sammanhängande vattenskyddsområde för Tullingeåsens grundvatten.

RESERV- OCH NÖDVATTEN

Kommunens avtal med SVOA medför ingen garanti för tillgång till vatten i en krissituation. Därför är det av stor vikt att kommunen ordnar tillgång till reservvatten och nödvatten. Tidigare har Tullinge och Segersjö använts som vattentäkter, men är idag stängda på grund av föroreningar (PFAS respektive klorid).

Kommunen bedömer att vi behöver utveckla en försörjning av reservvatten och nödvatten från källor som inte redan nyttjas av andra dricksvattenproducenter. Därför behöver Botkyrka undvika att nyttja grund- och ytvattenförekomsterna Pålamalm, Bornsjön, Männö, Sandudden-Norsborg, Näslandet, Mälaren och Albysjön.

För att ha tillgång till reserv- och nödvattenförsörjning skulle därför Tullinge Vattenverk behöva startas upp igen, förutsatt att PFAS renas. Med Tullinge vattenverk i ordinarie drift för leverans av dricksvatten till Tullinge skulle kommunen ha tillgång till reservvatten. Verket skulle också kunna försörja Botkyrka kommun samt Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge kommun med nödvatten vid en större kris. Även Segersjö vattenverk i Tumba skulle åter behöva bli del av nödvattenförsörjningen.

EGNA BRUNNAR

I kommunens södra del finns många hushåll som tar sitt dricksvatten från egna brunnar. Dessa brunnar är oftast borrade i berg och innehåller grundvatten från bergets sprickor. Ibland krävs det gemensamma brunnar för att kunna tillgodose områdets behov av dricksvatten. Risk för saltvatteninträngning i grundvattnet kan finnas längs hela havskusten. I takt med att fler personer bosätter sig här permanent ökar vattenförbrukningen. Då kan grundvattennivåerna

sjunka och saltvatten tränga in. I nuvarande VA-plan har man identifierat ett behov av att ersätta enskilda anläggningar med allmänt VA i några områden i Grödinge, närmare bestämt Tegelvreten, Brink, Kärrhagen och Byrsta kvarn, samt Getryggen och Sandviken på Näslandet. Läs mer om vattenkvalitet i avsnittet MKN vatten.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen arbetar för en säker och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning enligt mål som beslutas i separat styrdokument (för nuvarande VA- och dagvattenstrategi beslutad 2021)
- Norsborgsverket ska vid behov kunna byggas ut ytterligare i framtiden. Inga åtgärder i närområdet får vidtas som väsentligt försvårar för vattenverket att drivas och utvecklas.
- Kommunen ska verka för att starta upp Tullinge vattenverk igen, med reningsåtgärder för PFAS,för att säkerställa tillgång till ordinarie vattenförsörjning, reservvatten och nödvatten.
- Kommunen ska utreda möjligheten att åter ta Segersjö vattenverk i drift för nödvattenförsörjning samt uppdatera det tillhörande vattenskyddsområdet och föreskrifterna.
- Behåll samtliga befintliga vattenskyddsområden.
- Utred möjligheten för nya vattenskyddsområden. Högst prioriterad är Vårsta grundvattenförekomst och därefter Rosenhill-Lilla ströms grundvattenförekomst.
- Kommunen ska ha ett regionalt flergenerationsperspektiv i sitt arbete med att skydda grundvatten- och ytvattenresurser för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för framtida dricksvattenförsörjning.
- Översiktsplanen redovisar de grundvatten- och ytvattenförekomster som enligt kommunens dricksvattenutredning är prioriterade att skydda. Exploatering och andra åtgärder i anslutning till dessa vattenförekomster ska ske på vattnets villkor. Kommunen bedömer att nyetablering av riskfyllda verksamheter är olämpligt på samtliga grundvattenförekomster.
- Kommunens inställning på lång sikt är att masshantering bör bedrivas på andra platser än inom vattenskyddsområden. Befintliga verksamheter bör endast få förutsättningar att bedrivas vidare om de kan visa att verksamheten kan bedrivas helt utan att medföra några risker att förorena grundvattnet. Läs mer om
- Kommunen vill verka för en resurseffektiv vattenanvändning där dricksvatten används för ändamål som kräver dricksvattenkvalitet. Där sådan kvalitet inte behövs ska

alternativa vattenlösningar, exempelvis för brandvatten, processvatten och bevattning, övervägas när det är möjligt.

Ytterligare ställningstaganden finns i kommunens gällande vattentjänstplan (och för närvarande även i Vatten- och avloppsplan, beslutad 2022)

Spillvattenrening

Allt spillvatten från Botkyrka kommuns allmänna avloppsnät avleds till och renas i Himmerfjärdsverket i Grödinge, för att sedan släppas i Himmerfjärden. För att klara kommande skärpta miljökrav har pågår en utbyggnad och modernisering av Himmerfjärdsverket.

I kommunen finns uppskattningsvis också 1000 enskilda avlopp. Ingen avloppsanläggning kan rena avloppsvattnet fullständigt och reningsfunktionen hos enskilda avlopp försämras dessutom över tid. Varje ny etablering av en fastighet med enskilt avlopp riskerar därför att medföra en ökad belastning på närliggande vattendrag.

I nuvarande VA-plan har man identifierat ett behov av att ersätta enskilda anläggningar med allmänt VA i några områden i Grödinge, närmare bestämt Tegelvreten, Brink, Kärrhagen och Byrsta kvarn, samt Getryggen och Sandviken på Näslandet.

Denna VA-utbyggnad kommer att bidra till renare vatten i recipienten Himmerfjärden. Den skulle också innebära att endast en mycket begränsad andel enskilda avlopp kommer att kvarstå inom avrinningsområdena Kagghamraån och Kaggfjärden. Efter denna utbyggnad bedöms dock den tillgängliga kapaciteten söder om Kagghamra vara fullt utnyttjad, vilket innebär att möjligheten till ytterligare bostadsbebyggelse är beroende av stora investeringar.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen arbetar för en driftsäker och långsiktig hållbar spillvattenhantering enligt de mål som beslutas i separat styrdokument (för närarande VA- och dagvattenstrategi beslutad 2021)
- Himmerfjärdsverket ska vid behov kunna byggas ut ytterligare i framtiden. Inga åtgärder i närområdet får vidtas som väsentligt försvårar för reningsverket att drivas och utvecklas.

Ytterligare ställningstaganden finns i kommunens gällande vattentjänstplan samt Vatten- och avloppsplan.

Dagvattenhantering

Dagvatten är regn- och smältvatten från hustak, vägar och grönytor. När markanvändningen inom ett område förändras påverkas vattnets möjligheter till infiltration och avrinning. I områden med naturmark är avrinningen långsammare, då en stor del tas upp av växtlighet eller infiltreras, jämfört med områden med täta ytor som asfalt eller betong.På hårdgjorda ytor samlas ofta föroreningar från till exempel trafik, biltvätt och djurspillning, vilket förorenar dagvattnet. En förändring som innebär att ytan blir hårdgjord gör att mer vatten och större föroreningsmängder behöver tas om hand av fastighetsägare eller dagvattensystemet. Den naturliga vattenbalansen rubbas också om dagvatten inte får infiltrera och bilda grundvatten. Med klimatförändringarna ökar nederbörden och därmed behovet av att fördröja dagvatten. Detta gäller inte bara vid nybyggnation utan också inom den befintliga bebyggelsen, och särskilt i de riskområden för översvämning vid skyfall som har identifierats kommunens klimat och sårbarhetsanalys. Läs mer om kraftig nederbörd och skyfall i kapitlet Klimatanpassning.

Idag samlas mycket av dagvattnet upp och leds i ledningssystem till diken som leder vidare till vattendrag och sjöar. Inom verksamhetsområde för dagvatten är kommunen huvudman för samtliga dagvattenledningar och andra dagvattenanläggningar på allmän plats. Utanför VA-verksamhetsområde hamnar ansvaret på de enskilda fastighetsägare som har behov av att rena och leda bort vatten från sin mark.

Hållbar dagvattenhantering

En hållbar dagvattenhantering med lokal infiltration, rening och fördröjning har stor betydelse för möjligheten att klara de miljökvalitetsnormer som ställs på vatten och de ökade krav på omhändertagande av vatten som klimatförändringarna innebär. Hanteringen av dagvatten måste beaktas från tidiga skeden i den fysiska planeringen till genomförande och förvaltning. Dagvattenhantering är svår att lösa i varje enskild detaljplan. Det finns därför behov av att utreda dagvattensituationen mer översiktligt, på kommundelsnivå.

Genom att planera in ytor som tillåter infiltration och vegetation som kan ta upp vatten kan mängden dagvatten som behöver tas om hand på andra vis minska. Växtligheten tar även upp näringsämnen från vattnet, vilket bidrar till att minska problem med övergödning av våra vattendrag. Andra åtgärder är fördröjningsmagasin, stråk och vattenvägar där vatten kan fördröjas och avledas.

Omhändertagande av vatten kräver utrymme. För att minska föroreningsbelastningen på sjöar och vattendrag har kommunen anlagt flera reningsanläggningar för dagvatten, exempelvis dagvattendammar. Ytorna för dagvattenhantering kan dock ofta användas även för andra ändamål. Mångfunktionalitet ska vara ledordet i arbetet med vattenfrågorna. Vatten behöver ses som en resurs i stadsmiljön som även bidrar till stadens biologiska mångfald och behov av ekosystemtjänster i övrigt. Områden utpekade som grönområde-park i mark- och vattenanvändningskartan har en viktig funktion i att hantera vatten i stadsmiljön. I markanvändningstypen finns riktlinjer för mångfunktionalitet som har bäring på hantering av dagvatten. Läs mer om miljökvalitetsnormer för vatten i kapitlet MKN Vatten.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Arbetet med dagvatten ska bedrivas i enlighet med kommunens styrdokument (för närvarande VA- och dagvattenstrategi samt riktlinjer för hållbar dagvattenhantering).
- Kommunen ska främja en hållbar dagvattenhantering genom planering, genomförande och förvaltning som bidrar till att bibehålla vattenbalansen i den urbana miljön, genom att dagvattnet infiltreras och fördröjs nära källan och nyttjas som en resurs där det är lämpligt. Arbetet ska bedrivas i enlighet med kommunens styrdokument (för närvarande VA- och dagvattenstrategi beslutad 2021)
- Botkyrka kommun ska verka för att vatten från hårdgjorda ytor på kvartersmark tas omhand och fördröjs lokalt. Vatten från hårdgjorda ytor på allmän platsmark ska ledas till lokala dagvattenanläggningar som kan fördröja och rena vattnet. Detta gäller både vid planering av nya bebyggelseområden och vid större förändringar av befintlig miljö.
- Dagvattenhantering ska prioriteras i ett tidigt skede av samhällsbyggnadsprocessen.
- Kommunen bör utreda dagvattensituationen på kommundelnivå för att identifiera och avsätta lämpliga områden där dagvatten kan fördröjas. Kommunen bör också planera för sekundära avrinningskanaler och mark som tillfälligt kan få översvämmas vid skyfall.

Fler ställningstaganden finns i kommunens Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering.

Förnyelsebehov

I kommunen finns drygt 300 km ledningar för distribution av dricksvatten. Kommunen har god leveranssäkerhet av vatten. Trots detta finns risk för störningar, och denna ökar med tilltagande ålder på vattenledningarna.

Det allmänna spillvattennätet och dagvatten utgörs vardera av ca 300 km ledning. Spillvatten och dagvatten innehåller föroreningar. Hur vattnet hanteras och graden av rening i systemet påverkar hur mycket föroreningar som i slutändan når recipienten.

Botkyrka har separerade ledningssystem för dagvatten och spillvatten, men om spillvattenledningarna är otäta eller om rännstensbrunnar eller stuprör är felaktigt kopplade till spillvattennätet så kan det rinna in regnvatten i spillvattenledningarna. Vid kraftiga regn eller skyfall kan mängderna bli så stora att pumpstationer, spillvattennätet eller reningsverkets kapacitet överskrids. Då måste systemet bräddas vilket innebär att orenat avloppsvatten släpps ut obehandlat till recipienten, vilket skadar miljön och i förlängningen dricksvattenförsörjningen.

Av dessa anledningar krävs ett ständigt arbete med att förbättra VA-anläggningen och förnya föråldrade ledningar. Botkyrka kommun arbetar med en förnyelseplan för renovering och förnyelse av ledningsnät och anläggningar.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Det är nödvändigt att reinvesteringar prioriteras så att VA-anläggningen kan förbättras och föråldrade ledningar och anläggningar kan bytas ut i en takt som motsvarar förnyelsebehovet.

Planeringsunderlag

- VA- och dagvattenstrategi, 2021 – Botkyrka kommun
- Vatten- och avloppsplan (VA-plan), 2022 – Botkyrka kommun
- Vattentjänstplan, 2024 – Botkyrka kommun
- Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering, 2021 – Botkyrka kommun
- Kommunövergripande dricksvattenutredning, 2020 – Botkyrka kommun
- Nödvattenplan 2022-2026 – Botkyrka kommun
- Klimat- och sårbarhetsanalys för Botkyrka kommun, 2021 – Structor
- Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län, 2023 – Länsstyrelsen Stockholm m.fl.

Energiförsörjning

Ett robust och resurseffektivt energisystem är en förutsättning för att Botkyrka ska kunna växa med fler invånare och nya verksamheter, samtidigt som den samhällskritiska infrastrukturen säkras och en god samhällsservice kan upprätthållas.

Elektrifieringen av transportsektorn, tillsammans med nybyggnation i takt med en växande befolkning, medför en ökad elanvändning och ökat effektbehov i Botkyrka såväl som i hela Stockholmsregionen. För att möta det ökade behovet på ett kostnadseffektivt sätt med en låg klimat- och miljöpåverkan krävs en flexibel användning av energi och resurser samt en ökad kapacitet i länets elnät. För att möta det ökade behovet genomför Svenska kraftnät och Vattenfall kapacitetshöjande åtgärder i elnäten.

En ökad lokal energiproduktion bidrar till att stärka det lokala elsystemets robusthet och minska risken för effekt- och kapacitetsbrist. Genom smart styrning av elanvändningen kombinerat med lösningar för energilagring i exempelvis berggrunden samt möjligheten att dela energiflöden mellan verksamheter skapar förutsättningar för ett flexibelt och resurseffektivt energisystem.

Vad gäller det befintliga fastighetsbeståndet är majoriteten redan byggt och kommer stå till minst 2050. Mer än hälften av detta bestånd är i dag ansluta till fjärrvärmenätet vilket ger förutsättningar för energieffektiva lösningar som utbyte av energi mellan olika typer av verksamheter och lagring av energiöverskott.

Nya EU-krav på energieffektivisering av fastighetsbeståndet samt ett allt varmare klimat gör att behovet av uppvärmning kommer minska framöver. Däremot kommer efterfrågan på kyla i fastigheterna att öka.

Stora delar av Botkyrkas bebyggelse är försörjt med fjärrvärme i ett sammanbyggt system för sydvästra regiondelen som i sin tur är ihopkopplat med Stockholms fjärrvärmenät där bland annat Högdalsverket ingår. Fittja värmeverk används vid toppar i förbrukningen och som reserv för fjärrvärmenätet. Den värme som levereras kommer till största delen från Igelstaverket i Södertälje där bränslemixen till största del är förnybar. Botkyrka ser möjlighet att utveckla området där verket ligger med mångfunktionell bebyggelse. Beslut om förändring av markanvändningen måste föregås av en utredning av bland annat verkets roll i det regionala fjärrvärmenätet. I en situation där verket finns kvar måste dess funktion respekteras i samband med utveckling av området. Framtida utveckling och

förändring av markanvändningen i området måste förhålla sig till skyddsföreskrifter för Östra Mälarens vattenskyddsområde.

Ställningstaganden

- All energiproduktion, både storskalig och småskalig energiproduktion, ska vara fossilfri för att minska klimatpåverkan och bidra till ett hållbart energisystem.
- Utreda hur Botkyrka kan utveckla självförsörjning och energilagring av energi, i syfte att göra det lokala energisystemet mer robust och öka försörjningstryggheten och beredskapen.
- För att inte hämma tätortsutvecklingen och för att skapa goda boendemiljöer ska kommunen verka för att kraftledningar som går genom tätortsbebyggelsen i Botkyrka markförläggs.
- Energi- och effektbehov ska beaktas tidigt i planeringsprocessen. Kommunen samverkar med ledningsägare i ett tidigt skede för att dimensionera el- och värmeinfrastruktur utifrån kommande bebyggelse och säkerställa tillgång till nödvändig mark för teknisk försörjning.
- Verka för fjärrvärme för uppvärmning samt fjärrkyla av ny samlad bebyggelse / verksamhetsområden som kommunen har rådighet över.
- Kommunen ska, i samverkan med kommunala bolag, näringsliv och andra aktörer, främja användningen av lokala förutsättningar för energisystemsamverkan, i syfte att skapa ett mer flexibelt, effektivt och hållbart energisystem.
- Botkyrka kommun önskar att en bred utredning av Fittja värmeverks funktion i det regionala fjärrvärmenätet genomförs. Syftet är att besvara frågan om lämplig och möjlig framtida markanvändning i verksamhetsområdet som helhet.

Planeringsunderlag

- Klimatstrategi för Botkyrka, 2018 – Botkyrka kommun
- Klimat- och energistrategi för Stockholms län 2025-2030 med utblick mot 2045

Avfallshantering

För att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle behöver vi gå från en linjär till en cirkulär ekonomi. I en linjär modell tas resurser ur naturen, används och kasseras – ett system som innebär stor belastning på klimatet och miljön. Den cirkulära ekonomin utgår i stället från att

resurser ska användas så effektivt som möjligt genom att produkter delas, återanvänds, lagas och återvinns.

En cirkulär ekonomi med fokus på återbruk minskar mängden avfall, minimerar negativ klimat- och miljöpåverkan och bidrar till att uppnå nationella och lokala avfallsmål samt målet om ett klimatneutralt Botkyrka år 2045. Med nationella och lokala resursflöden minskar beroendet av omvärlden vad gäller kritiska naturresurser vilket leder till att stärka samhällets krisberedskap.

Botkyrka har en avfallsplan tillsammans med Haninge, Huddinge, Nynäshamn, Salem och det gemensamt ägda avfallsbolaget SRV återvinning AB som beskriver hur arbetet med avfallshanteringen ska bedrivas fram till år 2030. Avfallsplanen utgår från EU:s avfallshierarki som innebär att uppkomsten av avfall ska förebyggas, i andra hand ska produkter återanvändas, i tredje hand ska material återvinnas. I fjärde hand ska materialet återvinnas på annat sätt till exempel genom energiåtervinning och i sista hand läggas på deponi.

Ställningstaganden

- I samhällsplaneringen skapas det utrymme för återbruk, delningsfunktioner och möjligheter till reparation i allt från konsumentprodukter till bygg- och rivningsavfall.
- Det ska vara enkelt och lättillgängligt för boende, besökare och verksamma i kommunen att lämna produkter för återbruk och avfall för återvinning.
- I planeringen reserveras mark för återvinningscentraler och fastighetsnära insamling.

Planeringsunderlag

Avfallsplan 2021–2030 – Botkyrka kommun

Masshantering och täktverksamhet

När Stockholmsregionen växer och behovet av bostäder och infrastruktur ökar efterfrågas ofta nytt ballastmaterial till byggprojekten samtidigt som det uppstår massor av ballastkvalitet i andra projekt. Masshantering i byggprojekt är både kostnadsdrivande och innebär en klimat- och miljöpåverkan i form av transporter. Det mest resurseffektiva är att överskottsmassor inte uppstår alls. Genom att arbeta med massbalans kan byggprojektens negativa effekter mildras. Lokal cirkulär hantering, där schaktmassor uppgraderas och förädlas till

ballastmaterial, minskar successivt efterfrågan på uttag av jungfruligt material och minskar transportbehovet.

Historiskt sett har Botkyrka försett stora delar av Stockholmsregionen med naturgrus. Det stora uttaget av jungfruligt material har medfört en betydande negativ påverkan på kommunens grundvattenförande grusåsar och minskat åsarnas kapacitet att producera grundvatten för dricksvattenändamål. Kommunen behöver säkerställa en robust dricksvattenförsörjning som vilar på de grundvattenförande grusåsarna. Det innebär att täktverksamheter i områden med grundvattentillgångar måste begränsas. Här kan du läsa mer om hur vi arbetar med vattenförsörjning. Däremot finns fortsatt behov av väl valda platser för hantering och uppgradering av massor inför att de kan återanvändas. Det är nyckeln till en fungerande lokal, cirkulär masshantering.

Ställningstaganden

- Kommunens generella ställningstagande är att uttaget av naturgrus ska minska och på sikt upphöra. Grustäkter och annan masshantering ska minska genom att nyetablering undviks. Säkerställa att verksamheter inte påverkar grundvattnets kvalitet negativt.
- Verka för cirkulär masshantering och massbalans i alla bygg- och anläggningsprojekt som genomförs i kommunen, oavsett huvudman.
- För att trygga kommunens behov av lokal cirkulär masshantering kan viss täktverksamhet behöva finnas kvar. Det kan även bli aktuellt med tillfälliga upplagsplatser på strategiska platser i samband med exploateringsprojekt.
- Fördjupa den regionala masshanteringsstrategin på kommunal nivå i en materialförsörjnings- och masshanteringsplan, med särskilt fokus på cirkulär masshantering och hållbar hantering av massor.

Notera även ställningstaganden i kapitlet Riskfyllda verksamheter.

Planeringsunderlag

- Strategi för hantering av massor i Stockholms län, 2023 – Länsstyrelsen m.fl.

Hälsa och säkerhet

Radon

Radon är en osynlig gas som finns i luft och vatten, men framför allt i marken. Den bildas när det radioaktiva grundämnet radium som finns i berggrunden sönderfaller. Radon ökar risken för lungcancer. Det finns därför gränsvärden för hur hög halten av radon får vara i inomhusluften och i dricksvattnet. Genom anpassningar av bebyggelse, byggmaterial och ventilation kan radonhalten i bostäder och lokaler minskas.

I Botkyrka kommun finns två huvudsakliga nordsydliga stråk med områden där hög risk för radon alternativt lokalt hög förekomst av radonmark finns. Dessa stråk hänger samman med vissa jordarter. Förekomsten av markradon måste dock även förstås utifrån att det i bebyggda områden generellt förekommer både sprängning och uppfyllnad av massor som transporteras till platsen. Det innebär att markradon sannolikt förekommer på fler platser inom kommunens tätorter. Information om var i kommunen högriskområden för radon samt lokal förekomst av högradonmark förekommer finns i markanvändningskartans objekt för mångfunktionell bebyggelse och sammanhållen bostadsbebyggelse. Det förekommer även radonmark utanför dessa områden, särskilt på landsbygden i kommunens södra delar.

På privata fastigheter där dricksvattnet tillgodoses genom enskilda bergborrade brunnar kan det förekomma förhöjda halter av radon och uran i dricksvattnet. Halterna kan variera med grundvattennivån och kräver därför kontinuerlig provtagning. De flesta enskilda brunnarna finns i kommunens södra delar. Läs mer om Dricksvatten i kapitlet Teknisk försörjning.

Ställningstaganden

- I samband med planläggning ska radonhalten mätas när övriga geotekniska utredningar utförs.

Farligt gods

För att tillgodose samhällets behov av transporter av farliga ämnen och föremål finns det genom Botkyrka utpekade transportleder för farligt gods. Lederna är graderade i primära och sekundära, där de primära motsvarar det huvudsakliga nätet för godstransporter och de sekundära främst är till för lokala transporter till och från de primära

lederna. Farligt gods får dock transporteras på samtliga vägar, förutsatt att vägarna inte belagts med restriktioner av Länsstyrelsen.

I Botkyrka utgörs de primära transportlederna i form av vägar av E4/E20, del av Botkyrkaleden (väg 259) samt väg 225 genom Grödinge. Därutöver är transport av farligt gods tillåten på de två järnvägssträckor som går genom Tullinge och Tumba respektive Grödinge. Till de sekundära transportlederna hör Dalvägen och Hågelbyleden (väg 258), delar av Huddingevägen (väg 226), del av K P Arnoldssons väg, Kumla gårdsväg samt del av Sankt Botvids väg och Norsborgsvägen. De två Sevesoverksamheter som finns i kommunen är inte förbundna med utpekade leder för farligt gods, utan nås genom det reguljära vägnätet.

De farliga transporterna medför risker för omgivningarna invid lederna. Risken att fara illa eller att en olycka får stora konsekvenser minskar när avståndet till lederna ökar. Enligt plan- och bygglagen (2010:900) måste samhällsplaneringen ske så att bebyggelsen blir lämplig med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor. Därför finns det begränsningar när det gäller hur nära bebyggelse och vistelseområden får finnas de utpekade lederna, och därtill finns skiftande restriktioner för olika ändamål. Skyddsområden är ofta en effektiv åtgärd och handlar om bebyggelsefria avstånd till eller områden invid transportled där åtgärder ibland krävs för att riskerna ska vara acceptabla. Avstånden för skyddsområdena mäts från närmaste vägkant respektive närmaste spårmitt. Läs mer om trafik i kapitlet Mobilitet och infrastruktur.

Ställningstaganden

- Risker i anslutning till transportleder för farligt gods ska bedömas och hanteras när en förändring av markanvändningen föreslås inom 150 meter från leden. Platsens förutsättningar samt riskkällan styr hur riskerna ska hanteras. I de allra flesta fall bör Länsstyrelsens riktlinjer rörande skyddsavstånd följas, men avståndet kan minskas om riskreducerande åtgärder vidtas.
- Kommunen ska verka för att väg 259 avskrivs som farligt godsled i samband med att Tvärförbindelse Södertörn färdigställs.
- Kommunen ska utreda möjligheten att väg 225 klassas om från primär till sekundär transportled för farligt gods i samband med att Tvärförbindelse Södertörn färdigställs.

Riskfyllda verksamheter

Verksamheter kan betraktas som riskfyllda eller farliga på flera grunder och utifrån olika lagstiftningar. Gemensamt för dem alla är att de riskerar att skada människors hälsa eller miljön.

Miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken

Miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken (1998:808) är all användning av mark, byggnader och anläggningar som kan medföra störningar för människors hälsa och miljön. Alla verksamheter som finns i miljöprövningsförordningen ska anmälas eller ha tillstånd för sina verksamheter. I Botkyrka finns nästan 300 miljöfarliga verksamheter. De flesta av dessa är mindre eller medelstora och omfattar allt från pappersbruk till drivmedelsstationer.

Farlig verksamhet enligt LSO

Vissa verksamheter innebär fara för olyckor som kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljö. Dessa verksamheter klassas som ”farliga” och regleras i lagen om skydd mot olyckor (2003:778). Lagen ställer krav på att den som bedriver verksamheten har en beredskap för att kunna förhindra eller begränsa skador i samband med en incident. Det är Länsstyrelsen som avgör vilka verksamheter i kommunen som ska betraktas som riskfyllda eller farliga. Verksamheterna kan i vissa fall behöva hanteras som riskkällor i samhällsplaneringen. Vissa av dessa verksamheter lyder under Sevesodirektivet. Sevesoverksamheter har omfattande hantering av brandfarliga, giftiga, miljöfarliga eller explosiva ämnen. Direktivet syftar till att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och har två kravnivåer som gäller verksamhetsutövarens ansvar att begränsa följderna av en olycka. I Botkyrka finns två Sevesoverksamheter som båda förhåller sig till direktivets lägre kravnivå:

- Syvab, Himmerfjärdsverket: Himmerfjärdsverket är beläget vid Himmerfjärden i södra Grödinge och ägs av Botkyrka, Nykvarn, Salem och Södertälje kommuner samt Stockholm Vatten och Avfall AB. Verket renar avloppsvattnet för dessa kommuner och hanterar dagligen avloppsvatten från cirka 350 000 personer. Inga personer utanför anläggningen bedöms påverkas vid en eventuell olycka vid verket och därmed finns inget behov av skyddsavstånd kring verket.
- Heidelberg Materials Ballast Sverige AB är en täkt belägen söder om Riksten som utvinner sand, grus och berg. Företaget framställer krossade produkter och genomför därför sprängning

av berg. Sprängmedel förvaras inte i täkten utan levereras inför att sprängning ska ske. Risker kopplade till eventuella incidenter bedöms kunna hanteras genom inrymning i bebyggelse i närområdet. Utöver detta bullrar verksamheten, vilket kan betinga ett skyddsavstånd och/eller bulleråtgärder i samband med planläggning i täktens närhet.

Övriga riskfyllda verksamheter

Det finns ytterligare verksamheter som är riskfyllda, exempelvis drivmedelsstationer och verksamheter som hanterar ämnen som i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor betraktas som farliga. Samhällsplaneringen behöver beakta även dessa verksamheter. I Botkyrka finns idag drivmedelsstationer inne i ett flertal bostadsområden. Fittja värmeverk i Slagsta är en ytterligare verksamhet behäftad med risker för omgivningarna.

För verksamheter som hanterar explosiva varor gäller ofta att risknivån minskar när avståndet till den riskfyllda verksamheten ökar. Skyddsavstånd är i dessa fall en effektiv åtgärd för att begränsa risken för människor som vistas i omgivningarna omkring verksamheten. I andra fall avser riskerna exempelvis föroreningar, och olika typer av åtgärder kan då vara aktuella för att minska risknivån.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- När markanvändningen utvecklas i anslutning till riskfyllda verksamheter ska riskerna bedömas och vid behov utredas för att visa hur en acceptabel risknivå kan nås. Platsens förutsättningar samt riskkällan styr hur riskerna ska hanteras. Vid planering invid Sevesoverksamhet ska Sevesodirektivet beaktas.
- Nya riskfyllda verksamheter ska i första hand lokaliseras till verksamhetsområden som är kopplade till transportleder för farligt gods. De ska lokaliseras så att de inte hämmar framtida tätortsutveckling. Läs mer om Farligt gods i separat avsnitt.
- Stor försiktighet ska iakttas då riskfyllda verksamheter lokaliseras på grundvattenförekomster och inom skyddsområde för vattentäkter. Läs mer om Dricksvattenförsörjning i kapitlet Tekniska försörjningssystem.
- Kommunen ska verka för att befintliga drivmedelsstationer som ligger i bostadsområden omvandlas till lokala hubbar för hållbar mobilitet.

Förorenade områden

I Botkyrka finns idag omkring 400 potentiellt eller konstaterat förorenade områden. Områdena finns spridda över hela kommunen och utgörs av mark- och vattenområden, grundvatten, sediment, byggnader och anläggningar. De har till stor del pekats ut baserat hur platsen tidigare använts. Vanligtvis handlar det om olika sorters verksamheter som tidigare bedrivits på platsen, men de kan även ha spridits via yt- och grundvatten eller tillkommit i samband med utfyllnad. På grund av Botkyrkas industrihistoria ligger många äldre förorenade områden i närheten av vatten, då många industrier använde vattenkraft. Vissa av dessa platser ligger idag inom vattenskyddsområden, i områden med risk för översvämningar och för ras och skred.

Att en plats misstänks vara förorenad behöver inte betyda att det faktiskt finns föroreningar där. Bland de utpekade områdena finns platser där föroreningar både har utretts och sedan tagits bort. Information om misstänkt och konstaterat förorenade platser finns hos kommunen, Försvarsmakten samt i den så kallade EBH-portalen som förvaltas av Länsstyrelserna.

De förorenade områdena kan medföra skada eller olägenhet för miljön eller människors hälsa. Om områdena bebyggs och utvecklas kan föroreningarna spridas och lättare exponeras för människor. Förändrade klimatförhållanden med ökad nederbörd kan leda till förändrade grundvattennivåer, instabila markförhållanden och höga vattennivåer i sjöar och vattendrag. Även det kan göra att föroreningar sprids och exponeras. I samband med att marken utvecklas är det därför viktigt att undersöka området på föroreningar och vid behov sanera för att kunna begränsa deras omgivningspåverkan. Fördelen med att ta dessa platser i anspråk är att det ofta går hand i hand med att saneringar genomförs. Att det finns föroreningar är därför i de flesta fall inget hinder för, utan snarare en god anledning till, att utveckla platsen.

Arbetet med att identifiera, utreda och åtgärda förorenade områden sker på två vägar, antingen genom detaljplaner och exploateringsprojekt eller genom kommunens systematiska tillsynsarbete. Botkyrka kommun har tagit fram en handlingsplan för tillsynsarbetet (Handlingsplan förorenade områden, 2024) som beskriver vilka förorenade områden som finns inom kommunen och hur dessa ska hanteras. Handlingsplanen innehåller en prioritering för i vilken ordning förorenade områden ska åtgärdas. Prioriteringen förhåller sig bland annat till riskklass, förekomst av PFAS, närhet till

bostäder och skolor samt risk för påverkan på natur- och vattenområden.

Ställningstaganden

- I samband med förändrad markanvändning ska det vid misstanke om förorening i området eller i närområdet samt på platser med fyllnadsmassor undersökas om det förekommer föroreningar. I de fall föroreningar finns ska dessa utredas och eventuella åtgärder ska vidtas. Utredning och åtgärder behöver ta höjd för de föränderliga förutsättningar som kommer av klimatförändringarna, exempelvis ökade flöden som förändrar markförhållandena. Detta gäller särskilt i områden som riskerar att påverka vattenskyddsområden och grundvattentäkter.
- Utöver arbete enligt kommunens handlingsplan för förorenade områden förordar kommunen exploatering och i samband med det sanering av förorenade områden för att minska föroreningsspridning.

Planeringsunderlag

- Handlingsplan för förorenade områden, 2024 – Botkyrka kommun

Elnät och stationer

Elnätet i form av högspänningsledningar och transformatorstationer är en nödvändig del av samhällsinfrastrukturen, men är vid sidan av de stora nyttorna behäftat med risker. I närheten av ledningar och stationer, särskilt de som är belägna ovan mark, uppstår elektriska fält och magnetfält. Strömstyrkan i ledningarna, och därmed i strålningen, varierar med typen av ledning, avståndet till ledningen, hur mycket ström som för tillfället går genom ledningen, väder med mera. Det finns en misstanke att strålningen från magnetfälten kan ge negativa hälsoeffekter vid exponering för strålning om ≥ 0,3–0,4 µT. (Det saknas samtidigt stöd för att lägre nivåer är helt säkra.) Ledningar och transformatorstationer är även förknippade med andra risker, såsom nedfallande ledningar som är strömförande samt bränder. Riskerna minskar snabbt med avståndet till anläggningarna, vilket innebär att skyddsavstånd är en välfungerande åtgärd för att minska exponeringen. Att gräva ned ledningar är ett annat sätt, som dessutom innebär att skyddsavstånden kan minskas och därmed möjliggör för en mer effektiv markanvändning. Skyddsavståndens bredd varierar med

hur stark ström som går i ledningarna. Elnätet omnämns också i kapitel Energiförsörjning och i Riksintresse för Totalförsvaret, civila delen.

Ställningstaganden

- Kommunen ska verka för nedgrävning av kraftledningar i anslutning till tätortsbebyggelse.
- Ny- och ombyggnation av kraftledningar och andra elektriska anläggningar ska utformas och placeras så att allmänhetens exponering för strålning minimeras. Där så är möjligt och lämpligt ska ledningar lokaliseras till områden där skyddsavstånd finns för andra riskkällor, såsom invid järnväg och motorväg.
- Vid planerad nybyggnation i anslutning till ledning ska lämpligt skyddsavstånd bedömas i samråd med nätägaren.
    - Vid nyplanering av känslig markanvändning ska hela tomtmarken ligga utanför skyddsavståndet till ledning eller station.
    - Vid nyplanering av mindre känslig markanvändning inom skyddsavståndet till ledning eller station ska riskerna med placeringen bedömas.

Buller, vibrationer och stomljud

Buller

Buller är ett utbrett folkhälsoproblem. När människan utsätts för buller är den vanligaste reaktionen en känsla av obehag, men buller kan också orsaka stressreaktioner, trötthet, irritation, blodtrycksförändringar och sömnstörningar samt störa samtal. Det är vägtrafiken som står för den största störningen, men även andra källor såsom spårbunden trafik, båttrafik, industri och andra verksamheter, flyg, skjut- och motorsportbanor med mera ger upphov till buller.

Eftersom Botkyrka kommun arbetar aktivt med att förtäta i redan bebyggda miljöer blir buller en problematik som planeringen måste hantera. Botkyrka påverkas idag av buller från transportleder, särskilt vägar och järnvägar, men även från ett par större verksamheter eller verksamhetsområden. Då större delen av Botkyrkas bebyggelse ligger i anslutning till denna infrastruktur innebär det som konsekvens att stora delar av bebyggelsen är exponerad för buller. E4/E20 är den bullerkälla som påverkar flest invånare då den ligger i direkt anslutning till de tätbefolkade stadsdelarna i Norra Botkyrka. I dagsläget syns inga tecken på att bullret i kommunen kommer att minska inom överskådlig tid.

Kommunens bullerkartering från 2020 ger en första indikation på hur Botkyrka bör styra planeringen invid bulleralstrande väginfrastruktur. Bullerkarteringen från 2006 utgör underlag för bedömning om utredningsbehov för planering invid spårtrafik och bullriga verksamheter.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostäder ska följas, med undantaget att buller från spårtrafik och vägar inte bör överskrida 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnads fasad. Buller ska utredas i de lägen där risk finns att inte uppnå riktvärden för buller. Avsteg från riktvärden kan behöva övervägas i centrala lägen.
- Vid planering av bostäder, förskolor och skolor ska hänsyn till buller tas i ett tidigt skede och finnas med genom hela processen. Även buller i form av bullerregn från källor inom 300 meter ska utredas.
- Bullerreducerande åtgärder ska i första hand göras vid bullerkällan. Detta gäller buller från både trafik och verksamheter.
- Kommunen ska verka för att Trafikverket uppför effektiva bullerskydd längsmed statliga vägar där vägen passerar tätortsbebyggelse, i synnerhet utmed E4/E20 i samband med att vägen breddas.
- Kommunen ska verka för att Region Stockholm och Trafikverket uppför bullerskydd utmed järnvägar samt tunnelbanespår i anslutning till tätortsbebyggelse, där så behövs.

Vibrationer och stomljud

Trafik på väg och spår skapar vibrationer i den mark och underlag trafiken går på. Beroende bland annat på markens och underlagets beskaffenhet kan vibrationerna fortplantas in närliggande bebyggelse i form av antingen vibrationer eller stomljud. Detta kan verka störande för människor och ha negativa effekter på hälsan på likartade sätt som buller. Kunskapen om störning och påverkan vid exponering av stomljud utvecklas och kan leda till att riktvärden införs (Trafikverket använder idag 0,4 mm/s som riktvärde för vibrationer). Efterföljande planering bör följa de vägledningar som tas fram i Nationell samordning av omgivningsbuller. Om risk för vibrationer och stomljud föreligger åtgärdas detta bäst i arbetet med grundläggningen och konstruktionen

av byggnaderna, i ett senare skede är det mycket svårt att åtgärda vibrationsproblem. Det är därför speciellt viktigt att i tidigt skede av planeringen utreda risken för vibrationer och stomljud.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Vid planering av bostäder, förskolor och skolor ska hänsyn till vibrationer och stomljud tas i ett tidigt skede och finnas med genom hela processen. Vid risk för förhöjda vibrationsnivåer, t.ex. i närhet till väg och spår och i kombination med markens beskaffenhet, ska nivåerna utredas. Uppmärksamhetsområde för detta är 50 meter från källan.

Tysta områden

Tysta områden syftar på områden där ljudmiljön är särskilt viktig för att skydda naturupplevelser och friluftsliv. I en bullerkartläggning som gjordes 2006 karterades kommunens tysta områden. Detta är det senaste och därmed det bästa underlaget. Eftersom det är ett äldre underlag finns behov av att följa upp underlagets aktualitet. Kartan visar områden med begränsad förekomst av samhällsbuller. I kartläggningen ingick inte buller från sjötrafik och källor utanför kommungränsen.

Planeringsunderlag

- Bullerkartläggning av Botkyrka kommun, fördjupad bullerkartläggning, 2006 – Ingemansson Technology AB
- Botkyrka bullerkarta för vägar, 211022 – Botkyrka kommun

Luftföroreningar

Luften i Botkyrka håller generellt bättre kvalitet än mer centrala delar av Stockholmsregionen. Även i Botkyrka är dock utomhusluften förorenad. Vägtrafiken är den största källan till luftföroreningar. Koncentrationen av föroreningarna samt förhöjda halter av partiklar finns längs de stora vägarna, där E4/E20 utmärker sig särskilt. Motorvägen ligger i direkt anslutning till de tätbefolkade norra kommundelarna. Luftföroreningar påverkar både miljön och hälsan negativt. Hos människor kan föroreningarna bland annat orsaka hjärt- och kärlsjukdomar samt sjukdomar i luftvägarna. Barn är särskilt känsliga för dålig luftkvalitet.

Kommunens möjlighet att minska trafiken längs de stora statliga vägarna är starkt begränsad. När det gäller förtätning med byggnader kring hårt trafikerade vägar är det därför viktigt att noggrant planera bebyggelsen så att den inte leder till att gaturum sluts med sämre

utvädringsförhållanden och därmed högre luftföroreningshalter som följd.

Genom att förtäta i kollektivtrafiknära lägen avser dock kommunen både dra nytta av befintlig infrastruktur och bidra till att den kan stärkas ytterligare. Ett minskat beroende av bilen till fördel för transporter med kollektivtrafik innebär fördelar sett till luftföroreningar.

Miljökvalitetsnormer

I Botkyrka kommun, liksom i länet, är det främst miljökvalitetsnormerna (MKN) för utomhusluft, partiklar (PM10) och kvävedioxid som riskerar att överskridas. Kvävedioxidhalterna har generellt sjunkit i länet tack vare en renare fordonsflotta. Även partikelhalten (PM10) visar en tendens till sjunkande halter. Trots det riskerar MKN att överskridas längs E4/E20 i Botkyrka. Mätningar som startade 2023 på Kumla gårdsväg visar att MKN riskerar att överskridas även här. Det är vägtrafiken som leder till överskridandet.

Miljökvalitetsnormer syftar till att skydda människors hälsa och naturmiljön. Normerna är juridiskt bindande föreskrifter som har utarbetats i anslutning till miljöbalken. De baseras på EU:s regelverk om gränsvärden och vägledande värden. I Luftkvalitetsförordningen (SFS 2010:477) framgår att miljökvalitetsnormer gäller för utomhusluften med undantag av arbetsplatser samt väg- och tunnelbanetunnlar.

Ställningstaganden

- Känslig markanvändning som bostäder, förskola, skola, parker eller rekreationsområden ska undvikas i lägen där det finns risk för höga luftföroreningshalter.
- Vid planering av bostäder, förskolor och skolor ska hänsyn till luftföroreningar tas i ett tidigt skede och finnas med genom hela processen.
- När bebyggelse föreslås i områden där halten av luftföroreningar relativt sett är högre ska bebyggelseförslaget ta hänsyn till platsens utvädringsförhållanden.
- Kommunen ska verka för att Trafikverket utvecklar partikelminskande åtgärder längsmed statliga vägar där vägen passerar tätortsbebyggelse och miljökvalitetsnormerna riskerar överskridas, i synnerhet utmed E4/E20.

Planeringsunderlag

- Luftföroreningskartor, SLB analys, slb.nu

Beredskap och civilt försvar

Civilt försvar handlar om att skydda och stödja samhället vid kriser och ytterst i krig. Det omfattar bland annat att säkerställa tillgång till vatten, el, sjukvård, mat och skydd för befolkningen. Kommunerna har en central roll då de ansvarar för viktiga samhällsfunktioner som räddningstjänst, omsorg och infrastruktur. Ny lagstiftning skärper kraven på kommunernas beredskap. I en tid av ökade säkerhetshot och förändrat omvärldsläge blir civilt försvar en allt viktigare fråga för kommuner, både för att stärka beredskapen idag och för att möta framtida utmaningar. Hur vi hanterar den fysiska planeringen och vår byggda miljö kan stödja samhällets beredskap.

Vattenverk med därtill hörande vattentäkter samt avloppsreningsverk är en viktig del i både den kommunala och regionala beredskapen. Detsamma gäller distributionen av fjärrvärme och el. Motorvägen E4/E20 är av nationell och internationell betydelse för att samhället ska kunna fungera i händelse av kris.

Ställningstaganden

- Kommunen ska löpande följa utvecklingen när det gäller civilt försvar och beredskap samt avsätta resurser för att uppfylla lagkrav och möta framtida behov.
- Kommunen ska säkerställa att det finns trygghetspunkter.
- I planering inför avveckling eller uppförande av byggnader för samhällsviktig verksamhet ska det civila försvarets behov beaktas. Det kan handla om att kommunen ser till att behålla rådighet över fastigheten, och/eller att byggnader kan behöva utformas med beredskap för krissituationer, exempelvis med möjlighet till reservkraft.
- En krisledningslokal ska finnas på en alternativ plats utöver kommunhuset för att säkerställa operativ förmåga vid kris.
- Utveckla robust och resilient transportsystem som kan stå emot kris och krig.
- Framkomligheten för blåljusfordon och räddningstjänst ska beaktas genom trafiklösningar som möjliggör en snabb och effektiv insats på prioriterade utryckningsvägar, och genom att ha identifierade alternativa insatsvägar vid behov av omledning eller hinder.
- Eftersom byggande av nya skyddsrum är mycket kostsamt ska befintliga skyddsrum bevaras.
- Kommunen bör göra en inventering av skyddade utrymmen som källare, tunnelbanestationer och broar och bevaka att dessa i hög utsträckning bevaras.

- Möjligheten till lokal energiproduktion är låg i kommunen och kommunen behöver därför förlita sig på eldistribution från andra delar av landet.
- Kommunen bidrar till att säkerställa en robust framtida elförsörjning genom att mark reserveras för en ny regional kraftledning, det finns utrymme att utöka befintliga mottagningsstationer och det nationella transmissionsnätet skyddas som riksintresse.
- Arbetet med att utreda och driftsätta Tullinge respektive Segersjö vattentäkter för kommunens behov av reservvatten och nödvatten ska fortsätta. Det finns också ett behov av åtgärder för att göra befintlig VA-infrastruktur mer robust mot störningar och kriser.
- De vattenresurser som pekas ut som prioriterade i kommunens dricksvattenutredning ska värnas för att säkra framtida vattentillgång för Botkyrka kommun och närliggande kommuner.
- Tillgången till jordbruksmark är avgörande för landets livsmedelsproduktion och värnas genom de ställningstaganden som kan läsas i avsnittet Jordbruksmark och livsmedelsförsörjning.
- Kommunen bör värna medborgarnas möjligheter att själva odla. Om kolonilotter eller odlingsytor ianspråktas för exempelvis ny bebyggelse bör dessa ersättas med minst samma yta på annan plats.
- Bevaka att den goda reserv av mark som finns att utöka befintliga begravningsplatser upprätthålls.
- Inkludera skydd av kulturarv i kommunens kris- och kontinuitetsplanering.
- Regional och mellankommunal samverkan är en viktig del i krisberedskap och civilt försvar.

Planeringsunderlag

- Kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys för Botkyrka kommun 2023–2026, 2023 - Botkyrka kommun

Natur och friluftsliv

Ekosystemtjänster och naturbaserade lösningar

”Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet.”

(Naturvårdsverkets definition 2025-05-19)

Hur vi använder mark och vatten, planerar och bygger är centralt för att bevara och utveckla ekosystemens kapacitet att leverera ekosystemtjänster och goda livsmiljöer. I en stadsmiljö kan grönområden med vegetation eller vatten ge ekosystemtjänster som ger bättre luftkvalitet, bättre lokalklimat, bullerdämpning och möjlighet till närodlade livsmedel och naturupplevelser.

I stadsdelar där mycket mark är bebyggd eller hårdgjord finns mindre plats för ekosystemtjänster. Samtidigt är behovet av ekosystemtjänster som störst i de täta stadsdelarna. Markanvändningen behöver därför vara effektiv och de gröna miljöerna rymma många olika ekosystemtjänster. Parker och grönområden behöver fungera som vattenmagasin vid översvämningar och samtidigt bidra till biologisk mångfald, upplevelsevärden och svalka vid värmeböljor.

Ett effektivt sätt att skapa ekosystemtjänster är naturbaserade lösningar. Naturbaserade lösningar är lösningar på samhällsproblem som inspireras och stöds av naturen. Det har visat sig att många av ekosystemens funktioner är billigare, mer tillförlitliga och flexibla än de tekniska lösningar människan försökt ersätta ekosystemen med. Att anlägga separata lösningar för varje funktion blir alltför kostsamt och utrymmeskrävande, vilket också talar för mångfunktionella ytor.

Ställningstaganden

- Ekosystemtjänster ska tillvaratas och utvecklas genom att integreras som en självklar del i samhällsbyggnadsprocessen.
- Kommunen ska jobba kompensatoriskt i det fall ekosystemtjänster tas i anspråk. Skademinimeringshierarkin ska användas i bedömningen av åtgärd.
- Naturbaserade lösningar ska vara en del av att utveckla och stärka ekosystemtjänster och mångfunktionella grönytor
- Kvaliteten på gröna och blå miljöer ska förbättras för att den biologiska mångfalden och utbudet av ekosystemtjänster ska kunna öka.

Friluftsliv

”Friluftsliv är vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskap för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling” (SFS 2010:2008).

Den fysiska miljön ska skapa förutsättningar för friluftsliv, motion och rekreation. Vandring, bad, fiske, ridning, grillkvällar, bärplockning och mycket mer kan utövas i både tätortsnära grönområden eller i natur- och kustområdena längre bort från tätorterna. Större

sammanhängande naturområdena är värdefulla då de erbjuder höga upplevelsevärden och rymmer fler aktiviteter än mindre områden. En boendemiljö med närhet till natur och höga estetiska värden samt goda möjligheter till friluftsliv ger i förlängningen engagemang för naturen, hembygdskänsla och möjligheter till en god folkhälsa.

Det finns överlag en god tillgång till grönområden i Botkyrka och ur ett landskapsperspektiv finns stora sammanhängande områden. Upplevelsevärdena är kopplade till de varierade miljöerna med höga naturvärden och spår av det äldre kulturlandskapet. Tre större sammanhängande naturområden är välbesökta rekreationsområden med ledsystem och informationsskyltar: Lida naturreservat, Vinterskogens naturreservat och Hågelby. Mälarskogens naturreservat och området från Norsborg mot Sturehof har höga upplevelsevärden och ligger tätortsnära. Områdena skulle kunna utvecklas för att locka fler besökare. Även de 15 naturreservaten i kommunen är en viktig resurs för att tillgängliggöra naturupplevelser.

Utbredningen av de stora naturområdena nära tätorterna gör att de är relativt enkla att nå, vilket kan förbättras ytterligare med stärkt kollektivtrafik och gång- och cykelvägar. Tillgängligheten kan också stärkas genom att entréerna till naturområdena är tydliga och att det finns information och ledmarkeringar som underlättar för den som inte hittar. Informationsskyltar vägvisning behöver finnas centralt i tätorterna så att människor hittar ut till naturområdena. Att koppla samman områdena genom till exempel vandringsleder och cykelleder gynnar friluftslivet och även den naturbaserade besöksnäringen.

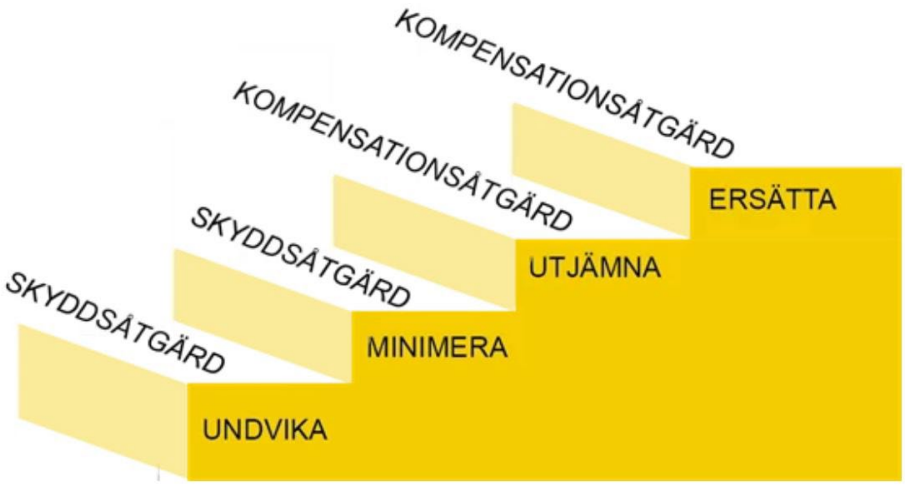
I markanvändningskartan finns en beskrivning av områden för natur- och friluftsliv. I områden som pekas ut som natur- och friluftsliv ska naturvård och rekreation vara överordnad användning.

Botkyrka har även många och diversifierade vattenmiljöer. Inom kommunen finns ett 30-tal sjöar av olika storlekar och karaktärer samt en kuststräcka på cirka 33 km där Mälaren angränsar Botkyrka i norr och Östersjön i syd. Dessa blåa miljöer erbjuder goda möjligheter till olika typer av rekreations- och naturupplevelser och är en resurs som kan användas mer.

Ställningstaganden

- Värna större natur- och rekreationsområden och förbättra tillgänglighet och orienterbarhet till dessa genom exempelvis god kollektivtrafik och gång- och cykelvägar.

- Utveckla kvaliteter, tillgänglighet och förutsättningar för rekreation och friluftsliv i bostadsnära naturområden. Framförallt behöver det finnas information och vägvisning i tätorterna så att människor hittar ut till naturområdena.
- Kommunen ska förvalta sitt skogsinnehav i syfte att skapa en långsiktigt hållbar natur med rik biologisk mångfald, rekreativa värden för medborgarna.

Kompensationstrappan eller skadelindringshierarkin.1. Undvika negativ påverkan – välja annan plats, skyddsåtgärder, förstärkningsåtgärder 2. Minimera negativ påverkan – skyddsåtgärder, förstärkningsåtgärder 3. Kompensera negativ påverkan – återskapa värdet i närområdet, vissa förstärkningsåtgärder 4. Kompensera negativ påverkan – ersätta genom åtgärder på annan plats eller av annat värde. Illustration: Boverket

Planeringsunderlag

- Botkyrkas gröna värden - naturvårdsprogram för Botkyrka kommun, 2017 & 2025 - Botkyrka kommun

Höga naturvärden och grön infrastruktur

Att behålla en biologisk mångfald är avgörande för att ekosystem ska fungera och göra nytta som att rena vatten och luft, lagra kol och pollinera våra grödor. Utan många olika arter med skilda funktioner är risken stor att nyttjandet av naturresurser, klimatförändringar och annan påverkan skadar ekosystemens förmåga att leverera dessa tjänster. Biologisk mångfald främjar även folkhälsan då många natur- och kulturmiljöer är viktiga områden för rekreation och friluftsliv.

Vi nyttjar mark och vatten intensivt. Efterfrågan på resurser som livsmedel, råvaror, energi och vatten ökar dessutom. Att möta de behoven utan att överutnyttja olika ekosystem och öka pressen på olika

arter är en stor utmaning. Att landskapen blir allt mer uppdelade av vägar och byggnader gör det också svårare för djur och växter att sprida sig och försämrar deras livsvillkor.

För att lyckas behövs hänsyn och planering när olika naturresurser nyttjas, för att främja en grön infrastruktur.

Regional grönstruktur

Inom kommunen finns stora sammanhängande naturområden. Två av dem tillhör Stockholmsregionens gröna kilar: Bornsjökilen i norr och Hanvedenkilen i sydost. Kilarna är stora sammanhängande grönområden som sträcker sig från den omgivande landsbygden in mot Stockholms centrum. De är en förutsättning för kommunens, såväl som hela Stockholmsregionens, biologiska mångfald, friluftsliv, rekreation och upprätthållande av ekosystemtjänster.

Den del av Bornsjökilen som sträcker sig genom Botkyrka kommun utgörs av en känslig mosaik av mindre skogsområden, odlingsmark och sjöarna Bornsjön, Aspen, Albysjön och Tullingesjön. Hanvedenkilens centrala kärnområde är den skogsklädda högplatån Hanveden som stäcker sig från Malmsjön och österut in i Huddinge och Haninge.

Den regionalt utpekade grönstrukturen fungerar som viktiga korridorer för biologisk mångfald. Dock har kopplingen mellan Bornsjökilen och Hanvedenkilen mycket svaga samband. De största barriärerna i kilarna består främst av genomkorsande nationell infrastruktur som vägar och järnvägar.

Genom att stärka de ekologiska sambanden mellan dessa kilar kan man förbättra den biologiska mångfalden och säkerställa att arter kan röra sig fritt över landskapet. Det är därför av stor vikt att fokusera på att förbättra dessa förbindelser för att upprätthålla och stärka den gröna infrastrukturen i regionen.

Utöver nämnda gröna kilar är även Mälarstranden en viktig spridningsväg i den regionala grönstrukturen för flora och fauna, exempelvis finns där viktiga spridningslänkar för ädellövträd. Inom stora delar av Botkyrka kommun finns spridningskorridorer för barr- och blandskog medan spridningskorridorerna för ädellövträd är koncentrerad till dess norra delar. Se den regionala grönstrukturen i Hänsynskartan.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen ska hantera den gröna strukturen ur ett regionalt perspektiv för att säkra regionala ekologiska samband och andra gröna kvaliteter som framkommer i regionala styrdokument.

Ekologiska spridningssamband

Ett nytt underlag för ekologiska spridningssamband har tagits fram i samband med översiktsplanen (Calluna 2024). Underlaget fungerar som en lokal precisering av Länsstyrelsens underlag för grön infrastruktur och även den regionalt utpekade grönstrukturen. Genom ställningstaganden kopplade till de kommunalt utpekade ekologiska spridningssambanden visar kommunen även hänsyn till den regionala gröna infrastrukturen.

Genom urval av ett antal biotoper och arter har områden ringats in som behöver skyddas från exploatering och störning samt tydligt visualiserat var svaga samband finns och var dessa måste stärkas. Analysen sträcker sig 2 kilometer över kommungränsen vilket gör att kommunen kan samordna det egna arbetet med grön infrastruktur med den regionala gröna infrastrukturen. Följande arter och biotoper ingår i analysen:

- Större sammanhängande barrskogar för tofsmes, svartmes och talltita
- Ädellövsmiljöer för läderbagge och bredbandad ekbarkbock
- Lövskogar för stjärtmes, nötväcka och jättesvampmal
- Småvatten och landhabitat för groddjur
- Friska naturliga gräsmarker för vildbin
- Torra naturliga gräsmarker för svartpälsbi
- Öppna sandmarker för bibagge och vårsidenbi.

Analysresultatet utgörs av kartor som visar de ekologiska sambanden och kan svara på frågor om var värdefulla livsmiljöer och spridningsvägar finns, vilka områden som bör undvikas för exploatering samt visar lokalisering av naturvårdsåtgärder och kompensationsåtgärder för att förstärka landskapet. Se analysen i Hänsynskartan.

Habitatnätverksanalyserna visar att de starkaste ekologiska sambanden i Botkyrka kommun finns för större sammanhängande barrskogar. Dessa finns i stor del av kommunen och ligger dessutom relativt nära varandra. Ett svagare samband finns i den norra och södra delen av kommunen. Potentiella lekvatten för groddjur finns i stor del av

kommunen och de flesta lekvatten har tillräcklig stora hemområden med lämpligt landhabitat. Ett starkt samband finns i den centrala delen av kommunen, ett svagare samband finns i norr och söder.

Habitatnätverk för de övriga biotoperna – ädellövsmiljöer, lövskogar, friska och torra naturliga gräsmarker och öppna sandmarker – består främst av små livsmiljöer. Livsmiljöer finns i stor del av kommunen, men starka samband mellan livsmiljöerna finns oftast bara lokalt. I vissa fall finns några större sammanhängande områden. För ädellövsmiljöer och lövskogar finns de starkaste sambanden i den norra delen av kommunen. För friska och torra naturliga gräsmarker finns något starkare samband främst i norr och nordväst. För öppna sandmarker finns de starkaste sambanden främst i den centrala delen av kommunen. På en landskapsskala visar resultaten att landskapet för biotoperna, förutom barrskog, är ganska fragmenterat.

I analysen har det gjorts en prioritering av de viktigaste livsmiljöerna.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Hänsyn till ekologiska samband ska vara en integrerad del i samhällsbyggnadsprocessen. Om ett ekologiskt samband påverkas negativt ska kommunen verka för att anpassnings och kompensationsåtgärder genomförs så att den samlade skadan minimeras.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) enligt Miljöbalkens bestämmelser i 3 kap 3 § är ett särskilt markanvändningsintresse som ska beaktas i den översiktliga planeringen. För att tillgodose det har en sammanställning av kommunens ekologiskt särskilt känsliga områden gjorts i samband med framtagandet av översiktsplanen. Sammanställningen är översiktlig och kunskapsbaserad. Se underlaget i Hänsynskartan. Kategorier av särskilt känsliga områden i Botkyrka är:

- Ädellövmiljöer med stort inslag av särskilt skyddsvärda träd och ekar
- Områden viktiga för fågelliv
- Viktiga vattenområden
- Täktmiljöer och störda ytor med grus och sand
- Naturvärdesområden (se naturvårdsprogram)

Genom att på förhand ge vägledning om var det finns områden att ta hänsyn till är sammanställningen av ekologiskt särskilt känsliga

områden tänkt att underlätta och öka förutsägbarheten för den efterföljande planeringen. Den kan även användas som ett verktyg för att vägleda i beslut om naturvård.

Det är viktigt att komma ihåg att det kan finnas ekologiskt särskilt känsliga områden även utanför de områden som pekas ut i översiktsplanen.

Vissa av områdena överlappar varandra. När detta sker syns det som en mörkare nyans av grönt i kartan.

STÄLLNINGSTAGANDE

- Vid förändring inom de utpekade områdena ska särskild hänsyn tas till områdets ekologiska värde.

Tätortsnära grönområden

Inom tätorterna utgörs grönstrukturen av grönområden, parker, stråk och grönytor mellan husen. Områdena har en viktig ekologisk funktion som livsmiljöer och fungerar som trampstenar mellan större naturområden. För att grönstrukturen ska bibehålla sin ekologiska funktion är det viktigt att grönområden och parker är tillräckligt stora och ligger tillräckligt nära varandra. Större grönområden och parker finns utpekade i översiktsplanens mark-och vattenanvändningskarta. Här ska grönområde och park vara överordnad annan markanvändning. Detta är viktigt eftersom en förtätning av stadsmiljöer annars riskerar att försvaga grönstrukturens ekologiska funktion.

Även mindre ytor mellan husen har betydelse för grönstrukturen som helhet. En utveckling av bebyggelsen behöver ta hänsyn till grönytornas ekologiska funktion. Se tätortsnära grönområden i Hänsynskartan.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Gröna och blå miljöer som är gynnsamma för den biologiska mångfalden ska bevaras, utvecklas och nyskapas.
- Parker och sammanhängande naturområden som pekas ut i grönstrukturprogrammets kommundelsvisa målbilder ska skyddas mot att tas i anspråk eller förändras. Om det ändå görs ska kommunen verka för att anpassnings- och kompensationsåtgärder genomförs så att den samlade skadan minimeras.

Skyddad natur

NATURRESERVAT

I Botkyrka kommun finns det 15 naturreservat (2025). Den sammanlagda ytan är 2320 kvadratmeter vilket motsvarar 11 % av totala land- och vattenarealen. Se naturreservat i Hänsynskartan.

Vad som är tillåtet inom ett naturreservat regleras av föreskrifter som är unika för varje reservat och meddelas i respektive reservatsbeslut. Det finns även en skötselplan kopplad till varje område.

Ställningstaganden

- Kommunens arbete med naturreservaten följer naturvårdsprogrammets övergripande målsättningar:
    - Tillgodose Botkyrkabornas behov av natur – nu och i framtiden
    - Värna och utveckla naturvärdena
    - Värna och utveckla de gröna kulturmiljövärdena
    - Öka kunskapen om och förståelsen för naturen

STRANDSKYDD

I Botkyrka finns drygt 30 sjöar, kust mot havet och flera små vattendrag. Vattenmiljöerna och stränderna är artrika ekosystem. Dagens strandskyddskyddslagstiftning syftar till att skydda djur och växter som lever på och i närheten av stränderna samt i vattnet. Strandskyddet syftar även till att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden. Tack vare strandskyddet har vi möjlighet att promenera längs stränderna, bada, fiska med mera. Det generella strandskyddet är 100 meter men en stor del av Botkyrkas stränder har ett utökat strandskydd på 300 meter beslutat av Länsstyrelsen. Enligt ny lagstiftning från 1 juli 2025 omfattas inte längre insjöar mindre än en hektar och vattendrag smalare än två meter av strandskydd. Informationen i kartan kan därför vara missvisande. Se strandskyddsområden i Hänsynskartan.

Ställningstaganden

- Botkyrkas vatten har potential att få en större betydelse för kommunens attraktivitet och kommunen vill därför stärka allmänhetens tillgång till stränderna – främst de tätortsnära stränderna.
- Botkyrka kommun överväger att inleda en diskussion med Länsstyrelsen om det utökade strandskyddet är motiverat överallt där ett sådant beslut är taget. Det är för kommunen inte tydligt om och hur en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har utförts och att det finns en ett tydligt och

långsiktigt behov av en utvidgning av strandskyddet. En inskränkning i den enskildes rätt inte får gå längre än vad som krävs med hänsyn till vad som behövs för att syftet med strandskyddet ska säkerställas.

Biotopskyddsområden från Skogsstyrelsen

Biotopskyddsområden är livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller av andra skäl särskilt skyddsvärda. Det finns två typer, ett generellt biotopskydd som omfattar olika biotoper som främst förekommer i odlingslandskapet: alléer, källmiljöer, småvatten, pilevallar, våtmarker, odlingsrösen och stenmurar samt åkerholmar. Dessa biotoper är skyddade även om de inte finns avgränsade på någon karta. Länsstyrelsen kan medge dispens för verksamhet eller åtgärd som kan skada natur med generellt biotopskydd om det finns särskilda skäl. Den andra typen av biotopskydd är värdefulla biotoper som skyddas genom särskilda beslut. För närvarande finns i kommunen ett tiotal biotopskyddsområden i skogsmark som Skogsstyrelsen har fattat beslut om. Se Skogsstyrelsens biotopskyddsområden i Hänsynskartan.

Planeringsunderlag

- Botkyrkas gröna värden - naturvårdsprogram för Botkyrka kommun, 2017 & 2025 - Botkyrka kommun
- Ekologiskt särskilt känsliga områden, 2025 - Botkyrka kommun
- Ekologiska samband i Botkyrka kommun, 2024 - Calluna

Miljökvalitetsnormer för vatten

Rent vatten är en förutsättning för biologisk mångfald och fungerande ekosystem, men även för kommuninvånarnas behov av dricksvatten och rekreation. Det är en resurs som måste värnas och som inte kan tas för given. Planeringen måste ta hänsyn till kommunens vattenresurser för att kunna tillgodose nuvarande och framtida vattenbehov.

Sverige har genom implementeringen av EU:s vattendirektiv (ramdirektiv 2000/60/EG) som trädde i kraft år 2000, förbundit sig att uppnå en viss kvalitet i våra grund- och ytvattenförekomster vid en viss tidpunkt, så kallade miljökvalitetsnormer (MKN). Utgångspunkten för fastställande av en miljökvalitetsnorm är kunskap om vad människan och naturen tål utan hänsyn till ekonomiska eller tekniska förhållanden. Normen avspeglar den lägsta godtagbara miljökvaliteten eller det önskade miljötillståndet. Åtgärder bör sättas in så fort det är fastställt att vattenförekomsten riskerar att inte uppnå god status.

Av Botkyrkas 35 sjöar, 15 vattendrag, fyra havsfjärdar och stora mängder grundvatten klassas 21 ytvatten och tio grundvatten i dagsläget som vattenförekomster enligt Vattenmyndighetens kriterier.

Idag har flera ytvattenförekomster i Botkyrka problem med övergödning och föroreningar och uppnår därför inte god status. Grundvattenförekomsterna har god status vad gäller tillgång på vatten (kvantitet) och de flesta, med undantag för Tullinge-Ekebyhov, Riksten (PFOS), Pålamalm (PFAS) och Vårsta (PFAS), har god vattenkvalitet (kemisk status).

FAKTARUTA Om statusklassificering:

- Ekologisk status: I ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) bedöms ekologisk status. Det är en samlad bedömning som baseras på biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska kvalitetsfaktorer. Ekologisk status klassificeras som hög, god, måttlig, otillfredsställande eller dålig.
- Kemisk status: I ytvatten och grundvatten bedöms kemisk status. Den fokuserar på gränsvärden för 33 prioriterade farliga ämnen och åtta övriga förorenande ämnen. Exempel på ämnen är bly, kvicksilver, kadmium och PFAS. Kemisk status klassificeras som god eller uppnår ej status.
- Kvantitativ status: För grundvatten bedöms kvantitativ status, som anger om det råder balans mellan vattenuttag och grundvattenbildning. För att en vattenförekomst ska uppnå god kvantitativ status får inte uttaget vara större än nybildningen, eller så stort att flödesriktningen ändras så att saltvatten eller andra föroreningar kan tränga in. Kvantitativ status klassificeras som god eller otillfredsställande.

Vattenförekomsternas status påverkas av vilka miljöer som vattnet passerat. I Botkyrka finns två huvudsakliga avrinningsområden: Tumbaåns avrinningsområde som mynnar ut i Mälaren och Kagghamraåns avrinningsområde som mynnar ut i Östersjön. Avrinningsområdena skiljer sig till stor del åt. I norra delen av kommunen ligger de flesta av kommunens tätorter. Där påverkas vattenkvaliteten framför allt av dagvatten från hårdgjorda ytor. Södra delen är glesare befolkad, och vattenkvaliteten påverkas främst av jordbruk och enskilda avlopp. Havsområdena påverkas av utsläpp från Himmerfjärdsverket och inflöde från omkringliggande havsområden.

De åtgärder som Botkyrka kommun arbetar med syftar till att nå målen i vattenprogrammet Botkyrkas blå värden. För perioden 2023-2027 har

följande fokusområden bestämts; minska övergödningen, minska påverkan av miljögifter, anpassningar till ett förändrat klimat, återskapa naturliga vatten och skydda grundvattnet.

Hantering av dagvatten i tätorter har stor betydelse för möjligheten att klara de miljökvalitetsnormer som ställs på vatten, och grund- och ytvatten av god kvalitet är i sin tur avgörande för en fungerande dricksvattenförsörjning. Läs mer om Dricksvattenförsörjning och Dagvattenhantering i kapitlet Tekniska försörjningssystem.

Ställningstaganden

- Kommunen ska verka för att förbättra den ekologiska och kemiska statusen i kommunens sjöar, vattendrag och grundvatten. Prioriterade åtgärder beslutas i separat styrdokument (för närvarande Botkyrkas blå värden, 2023)
- Arbete med förbättrad vattenkvalitet behöver ske över kommungränserna och i samverkan med exempelvis Stockholm Vatten och Avfall och Trafikverket.

Planeringsunderlag

- Botkyrkas blå värden, vattenprogram för Botkyrka kommun, 2023 - Botkyrka kommun

Mobilitet och infrastruktur

Mobilitet och rörlighet

Framtidens resande i Botkyrka ska vara hållbart och bidra till hela kommunens utveckling. De varierade stads- och landskapsmiljöerna i kommunen ställer olika krav på transportsystemet, som därför behöver anpassas efter lokala förutsättningar.

Botkyrka är en geografiskt uppdelad kommun som också är en del av en växande region. Starkare kopplingar inom kommunen och ut mot regionen är nödvändiga för att stärka Botkyrka, för att fler ska kunna nå utbudet av arbetsplatser och för att Botkyrkaborna ska kunna ta del av den större regionens utbud.

Botkyrka ligger i ett strategiskt läge vid två stora kommunikationsstråk med starka förbindelser för bil, buss och spårbunden kollektivtrafik. Botkyrka har goda kollektivtrafikförbindelser mot regionens kärna. Inom kort förbättras kopplingen mot den norra regionhalvan och Arlanda genom den nationella trafikförbindelsen Förbifart Stockholm.

Samtidigt bildar vägar och järnvägar barriärer i tätortsbebyggelsen, vilket skapar utmaningar för den lokala tillgängligheten.

Kopplingar mot regionen

Botkyrka kommun har ett strategiskt läge i Stockholmsregionen och på Södertörn med starka kopplingar mot regionens kärna och till de tre regionala stadskärnorna Flemingeberg, Södertälje och Kungen Kurva-Skärholmen. Kopplingen mot övriga landet är också stark via E4/E20 och Västra stambanan. Botkyrka är en viktig roll som pendlarkommun och etableringskommun i Storstockholms funktionella omland och arbetsmarknadsregion.

Genom Botkyrka kommun passerar två av regionens primära kommunikationssamband: E4/E20 tillsammans med tunnelbanans röda linje samt väg 226 (Huddingevägen) och Västra stambanan kopplar ihop Tumba och Tullinge med Huddinge och centrala Stockholm och även Södertälje och södra Sverige.

Det finns ett stort behov av att starkare tvärkopplingar. Spårväg syd, Tvärförbindelse Södertörn och nya planerade expressbussar kommer att stärka den tvärgående trafiken och stärka Botkyrkas kopplingar mot Stockholmsregionen.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Fortsätta satsa på de primära kommunikationssambanden för kollektivtrafik, person- och godstrafik.
- Fortsätta satsa på de primära kommunikationssambanden för kollektivtrafik, person- och godstrafik.
- Stärka tvärförbindelserna och utveckla infrastrukturen mellan Vårsta-Tumba-norra Botkyrka samt Flemingsberg-Masmo-Skärholmen.
- Stärka kopplingen till centrala Stockholm med utveckling av pendelbåtshållplats vid Slagsta.
- Verka för att åtgärder vidtas för att reducera bullernivåer, utsläpp av partiklar och koldioxid, samt motverka barriäreffekter där statlig infrastruktur passerar genom tätbefolkade områden.
- Utveckla de två regionala bytespunkterna Tumba och Fittja som funktionella, trygga och trivsamma platser med god gestaltning.
- Dirigera om godstrafik från väg 225 genom södra Botkyrka till Tvärförbindelse Södertörn.

Transportsnål samhällsplanering

Resandet i sig är inte målet, men det kopplar ihop oss med andra människor, arbetsplatser, utbildning, kultur, nöjen och andra viktiga samhällsfunktioner.

Transportsnål samhällsplanering innebär att vi bygger mer i centrala och kollektivtrafiknära lägen. Vi skapar hög tillgänglighet med så få resor som möjligt. Det bidrar till att nå miljömålen och en samhällsekonomiskt effektiv stadsbyggnad.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Koncentrera bebyggelseutveckling i närhet av befintlig kapacitetsstark kollektivtrafik, samt där det finns potential för framtida kapacitetsstark kollektivtrafik.

Fri och enkel rörlighet inom kommunen

Botkyrka är en flerkärnig kommun där olika geografiska områden har olika förutsättningar. Infrastruktur och kollektivtrafik är en samhällsresurs för kommunens boende och verksamma som knyter områden närmare varandra och överbryggar fysiska och mentala barriärer. Kommunen strävar efter att kommunens delar och lokala centrum ska länkas starkare till varandra och att avstånden mellan dem ska upplevas kortare. Det bidrar till en mer sammanhållen kommun.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- De utpekade utvecklingsstråken för kommunikationer ska utvecklas med ny kapacitetsstark kollektivtrafik och satsningar i väginfrastrukturen.

Barriärer och hinder i staden

I Botkyrka finns flera stora fysiska barriärer i form av vägar och järnvägar, som hindrar utveckling av bostadsområden, grönområden och stråk. Barriärerna påverkar ofta människors livsmiljö i närliggande bostadsområden negativt.

För detta behövs insatser som överbryggar barriärer och kopplar ihop områden utan att försämra infrastrukturens funktion. Det kan göras genom nya kopplingar i form av exempelvis sociodukter, gång- och cykelbroar och kollektivtrafikförbindelser, men även genom att ersätta stora trafikrum med stadsbebyggelse. En rumsligt integrerad kommun bidrar till att binda samman kommunen, förbättra tillgängligheten till kommunens olika funktioner och skapa bättre möjligheter för invånare ur olika samhällsskikt att mötas. Se även kapitlet Gestaltad livsmiljö.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Nya stadsutvecklingslägen orienteras till befintliga kopplingar och möjliga nya kopplingar över barriärer.
- Kommunen prioriterar barriärbrytande åtgärder på utpekade platser. Ett exempel är Botkyrkaleden, som i översiktsplanen utvecklas till en stadsgata kantad av bebyggelse.
- Kommunen driver aktivt frågan om stora barriärers påverkan på människors livsmiljö, med syfte att regionala och nationella aktörer tar sitt ansvar för människors livsmiljö i anslutning till stora trafikleder och spårinfrastruktur som de har rådighet över.

Planeringsunderlag

- Mål för framtidens resor och transporter, 2009 – Regeringen
- Regional utvecklingsplan för Stockholm (RUFS 2050), 2018 – Region Stockholm
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län 2035, 2024 – Region Stockholm
- Trafikstrategi, 2021 – Botkyrka kommun

Trafiksystem och infrastruktur

Botkyrka kommun har ett integrerat trafiksystem där de olika transportslagen är beroende av och kompletterar varandra. Att trafiksystemet är i balans innebär att trafikslagen fungerar tillsammans och att det är anpassat efter resenärens behov och hela-resan perspektiv. En viktig aspekt är att vi genom satsningar i de kapacitetsstarka trafikslagen skapar kapacitet i vägnätet.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Skapa möjlighet att växla mellan olika trafikslag i ett sammanhållet system.
- Kapacitetsstarka färdmedel prioriteras när de primära kommunikationssambanden utvecklas.
- Utvecklingsstråken för kommunikationer utvecklas för kollektivtrafik, gång och cykel, och insatser görs för att skapa framkomlighet för persontrafiken.
- De kompletterande utvecklingsstråken utvecklas för att ge bättre framkomlighet i vägnätet för person- och godstrafik.
- Utveckla robust och resilient transportsystem som kan stå emot kris och krig.

Kollektivtrafik

Botkyrkas kapacitetsstarka kollektivtrafik utgör stommen för trafiksystemet. Den behöver dock stärkas genom tätare trafik, trivsammare bytespunkter och hela-resan-perspektiv. Samverkan mellan flera olika aktörer behövs för att skapa goda förutsättningar för hållbart resande.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen ska verka för tätare avgångar i hela kollektivtrafiksystemet och god möjlighet till byte mellan trafikslag.
- Kommunen ska verka för att ny kapacitetsstark kollektivtrafik, i form av expressbuss, inrättas på sträckorna:
    - Vårsta-Tumba-norra Botkyrka-Skärholmen.
    - Hallunda centrum-Fittja centrum- Flemingsberg-Skarpnäck-Tyresö (expressbuss linje N).
    - Södertälje-norra Botkyrka-Skärholmen-Stockholm.
- Kommunen ska verka för att kopplingen stärks för buss-, gång- och cykeltrafik mellan Tullinge centrum och ny hållplats för Spårväg syd vid Loviseberg i Huddinge kommun.
- Kommunen ska verka för att ny kollektivtrafikbro anläggs över E4/E20 och kopplar ihop stadsdelarna i norra Botkyrka och möjliggör för expressbuslinje N.
- Kommunen ska verka för att stationslägen och bytespunkter är trygga och trivsamma platser som integreras med omkringliggande stadsbebyggelse och närliggande centrumfunktioner.

Gång och cykel

Gång och cykel ska vara det naturliga valet för kortare resor inom och mellan kommundelar. Gator och stråk behöver utvecklas som sammanhängande stadsrum där gående och cyklister prioriteras för att skapa en ökad tillgänglighet och orienterbarhet inom, genom och mellan stadsdelar. Tillgängligheten för gång- och cykeltrafikanter utvecklas i områden med högre koncentrationer av bebyggelse, befolkning och funktioner som till exempel knutpunkter för handel, kollektivtrafik och offentlig service. Det ska vara enkelt att välja att gå eller cykla.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Huvudstråk för gångtrafikanter ska utvecklas med fokus på trygghet, tillgänglighet och trivsamma miljöer.

- De regionala cykelstråken och kommunala cykelvägarna utvecklas, exempelvis genom att komplettera saknade länkar.
- Kommunen ska säkerställa att det finns tillgång till säkra cykelparkeringar vid samtliga spårbundna stationer, bytespunkter och andra vältrafikerade hållplatser.
- Prioritera utbyggnad av trygga och säkra gång- och cykelvägar till social infrastruktur där det saknas, i synnerhet till förskola, skola och andra mötesplatser som används av barn och unga.

Biltrafik

För att få en effektiv och hållbar trafikutveckling behöver kommunen planera för en god framkomlighet för alla trafikslag. Biltrafik är nödvändig för många människors rörlighet och är fortsatt viktig i Botkyrkas transportsystem. Den tekniska utvecklingen inom transportområdet gör att de klimatpåverkande utsläppen från fordonen kommer att minska men problemen med trängsel kan komma att kvarstå. Det finns därför behov av att skapa bättre framkomlighet i vägnätet.

Eftersom vägutrymmet är begränsat behövs en prioritering av trafikantslagen som utgår från nationella och regionala mål samt översiktsplanens strategiska inriktning gällande transporter och markanvändning. Vid planering av projekt kan avvägningar göras mellan de olika trafikslagen.

STÄLLNINGSTAGANDEN

- Kommunen satsar på de kapacitetsstarka trafikslagen för att skapa en överflyttning från biltrafik till kollektivtrafiken.
- Kapaciteten i vägnätet ska höjas på bland annat Dalvägen (del av väg 226) samt Huddingevägen (del av väg 226).
- Ytan för markparkering för bil minskar i de mest attraktiva kollektivtrafiknära lägena. Detta sker genom reglering av parkeringsytorna så att parkeringen används för avsett ändamål och att parkeringarna görs mer yteffektiva genom exempelvis lokalisering under jord eller på höjden, samnyttjande eller genom styrning till mindre centrala lägen.

Planeringsunderlag

- Regional cykelplan för Stockholms län, 2021 – Region Stockholm
- Kollektivtrafikplan 2050, 2022 – Region Stockholm
- Kapacitetsstark kollektivtrafik Botkyrka kommun, 2023 – Ramboll
- Vägnätsanalys och trafikprognos Botkyrka kommun, 2024 – Ramboll

Riksintressen

Totalförsvaret

Totalförsvarets militära del

Riksintressen för totalförsvarets militära del omfattar dels riksintressen som kan redovisas öppet och dels riksintressen som med hänsyn till försvarssekretesskäl inte kan redovisas öppet.

På gränsen mellan Botkyrka och Nynäshamns kommuner ligger Grindsjöns skjutfält där Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) är verksamma. Skjutfältet är utpekat som ett riksintresseområde enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Kring riksintresseområdet är också utpekat ett påverkansområde för buller eller annan risk. Ett påverkansområde är ett område inom vilket åtgärder som exempelvis ny bostadsbebyggelse kan påverkas av, eller påverka, verksamhet inom riksintresseområdet.

Håtuna i Upplands Bro är en av Sveriges 13 väderradaranläggningar. Inom en gräns på ca 50 km kring väderradaranläggningen behöver särskilda analyser göras vid eventuella etableringar av vindkraftsanläggningar. Norra halvan av Botkyrka kommun faller innanför denna gräns.

Ställningstaganden

- Kommunen beaktar riksintresset genom att samtliga plan- och lovärenden inom påverkansområdet kring Grindsjöns skjutfält remitteras till Försvarsmakten, och likaså ärenden avseende vindkraftverk inom påverkansområdet för väderradar. Dessutom gäller generellt i hela landet samråd med Försvarsmakten i ärenden för objekt som är högre än 20 meter belägna utanför sammanhållen bebyggelse, och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Totalförsvarets civila del

Svenska Kraftnät bygger och förvaltar det transmissionsnät som överför el över stora avstånd inom landet, från de anläggningar där elen produceras till de stora förbrukningsområdena. Samhället är starkt beroende av el för att fungera. En fungerande elförsörjning med robust och driftsäkert transmissionsnät är också en förutsättning för det civila försvarets förmåga. Därför har MSB i ett beslut 2024 pekat ut de kraftledningar och stationer som ingår i transmissionsnätet som riksintresse för totalförsvarets civila del enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Det behöver också möjliggöras för förnyelse av och förstärkningar i nätet för att upprätthålla dess funktion över tid. MSB konstaterar att det i dag råder konkurrens om marken längs många sträckor av transmissionsnätet och att det är vanligt förekommande att Svenska kraftnäts planer på förnyelse eller förstärkningar av det befintliga nätet kommer i konflikt med andra aktörers planer. På de flesta sträckor pekas därför en ledningsgata om 100 meter ut för att också ge plats för eventuella framtida behov av förnyelse eller förstärkningar. För att minimera anspråken ska dock den geografiska avgränsningen av riksintresset inom tätbebyggda områden enbart omfatta det befintliga transmissionsnätets kraftledningsgator.

Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Sådana åtgärder kan vara att uppföra ny störningskänslig bebyggelse såsom bostäder, vård- och skollokaler, nya verksamheter som kan påverka elsäkerheten, eller nya skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken som kan försvåra vid framtida koncessionsansökningar. Därför illustreras också ett påverkansområde kring ledningsgatorna, motsvarande den maximala magnetfältsutbredningen som kan behöva beaktas från två eller flera 400 kV-ledningar för att underskrida 0,4 µT.

Botkyrka kommun ser att transmissionsnätet i vissa delar redan står i konflikt med vår strävan för goda boendemiljöer i våra tätbebyggda områden och riskerar att hämma tätortsutvecklingen. Därför har kommunen redan tidigare framfört önskemål om att ledningarna i vissa sträckor borde markförläggas. Botkyrka kommun noterar att kraftledningsgatan som pekats ut som riksintresse är 100 meter bred även längs Hågelbyleden förbi industriområdet Eriksberg, ett område som Botkyrka kommun betraktar som tätbebyggt område. Det har gjorts förstudie om utveckling av området och det pågår detaljplaneläggning.

Ställningstaganden

- Kommunen beaktar riksintresset genom att respektera befintliga kraftledningssträckningar i planering och lovärenden.
- Kommunen önskar att den geografiska avgränsningen av riksintresset för den kraftledning som löper parallellt med väg 256 Hågelbyleden förbi Eriksberg och Alby inte ska vara 100 meter utan begränsas till att omfatta enbart den befintliga kraftledningsgatan.

- Kommunen önskar att kraftledningar som går genom tätortsbebyggelsen i Botkyrka markförläggs. Det gäller särskilt ledningarna över Tullinge villastad, norr om Alby samt väster om Alby längs Hågelbyleden.

Vattenförsörjning

Havs- och vattenmyndigheten har bedömt att 28 anläggningar i Sverige är av riksintresse för vattenförsörjning uppfyller kriterierna för att utgöra riksintresse för vattenförsörjning enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Det är anläggningar som används av många människor, har stor kapacitet och god kvalitet, liten risk att påverkas av klimatförändringar och behövs för framtida användning. I Stockholms län är fem anläggningar utpekade, varav Norsborgsverket och Bornsjön i Botkyrka och Salems kommuner är en.

Norsborgsverket försörjer idag 750 000 personer och är av stor regional betydelse för vattenförsörjning. Riksintresset omfattar Östra och Västra Norsborgsverket, intagsledning för ytvatten ur Mälaren, samt Bornsjöverket och reservvattentäkten Bornsjön. Anläggningarna utgör skyddsobjekt.

Ställningstaganden

- Kommunen beaktar riksintresset genom att ingen exploatering planeras intill vattenverket som kan förhindra anläggningens möjlighet till utveckling. Det finns vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter som motverkar etablering av verksamheter som kan medföra utsläpp till vatten eller luft i närheten av anläggningarna.

Naturvård

Två områden inom Botkyrka kommun bedöms vara av riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § Miljöbalken, och ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön.

Kagghamraån

Värdebeskrivning

Kagghamraområdet i allmänhet och Tegelvreten i synnerhet utgör ett av de viktigaste geologiska objekten i länet. Tegelvreten är det bästa exemplet på aktiv bäckravinbildning inom regionen. Genom att skära sig ned i de tjocka sedimentavlagringarna har Kagghamraån skapat ett

meandersystem som saknar motsvarighet i Stockholms län. Landskapet längs ån med biflöden är i hög grad varierande och vackert. Området som helhet har en ovanligt rik flora och fauna med förekomst av en mängd rödlistade arter. Längs ån finns flera strömpartier med lämpliga lekbottnar som utgör en ytterst värdefull miljö som reproduktionsområde för en ursprunglig stam av havsöring. Genom att ån dessutom har relativt stor vattenföring anses den som den viktigaste ån för havsöringsreproduktion mellan Dalälven och Emån. I ån finns också nissöga och flodkräfta. Kagghamraån har även i övrigt en mycket rik och representativ bottenfauna med inslag av sällsynta arter. Bl.a. förekommer den rödlistade snäckan Valvata macrostoma.

Ställningstaganden

- Kommunen beaktar riksintresset genom att generellt ha en restriktiv hållning till ny bebyggelse och nya anläggningar, exempelvis avstyckningar av nya bostadstomter, inom riksintresseområdet.
- Kommunen bedömer att utbyggnad av nya bostäder i Rosenhill kan ske utan att påtagligt skada riksintresse Kagghamraåns värden. Utbyggnadsområdet ligger i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och är i vissa delar redan ianspråktaget.
- Naturvårdsverkets motiv och värdetexter tillämpas vid beslut.

Bornsjön

Värdebeskrivning

Bornsjön är med sin höga vattenkvalitet ytterst viktig för Stockholms vattenförsörjning (reservvattentäkt). Samtidigt är sjön en värdefull fågelsjö med bland annat fiskgjuse och storlom. De närmaste omgivningarna är geologiskt, botaniskt och kulturhistoriskt mycket intressanta. Hela tillrinningsområdet är ett enastående exempel på typisk Sörmlandsnatur. Då det relativt stora tillrinningsområdet skyddats från exploatering är området närmast unikt genom sin närhet till storstaden.

Ställningstaganden

- Kommunen beaktar riksintresset genom att generellt ha en restriktiv hållning till ny bebyggelse och nya anläggningar, exempelvis avstyckningar av nya bostadstomter, inom riksintresseområdet.
- Naturvårdsverkets motiv och värdetexter tillämpas vid beslut.

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av skyddade områden inom EU som syftar till att bevara biologisk mångfald. Urvalet av områden har gjorts enligt 7 kap. 27 § miljöbalken, och enligt 4 kap. 8 § har de fått status av riksintresse. Tillstånd krävs enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Ställningstaganden

- Natura 2000-områdena i Botkyrka kommun beaktas genom att de i översiktsplanen har markanvändningen Vatten respektive Natur.
- Vid exploatering eller andra ingrepp i miljön i anslutning till Natura 2000-områden bör risken för negativ påverkan på områdenas naturvärde utredas.

Kulturmiljövård

Bornsjön

Värdebeskrivning

Riksantikvarieämbetes värdebeskrivning består av motivering och uttryck för riksintresset. Det är den del som har en juridisk betydelse. Till varje riksintresse har Länsstyrelsen (i Stockholms län) låtit ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag. Fördjupningsdelen syftar till att underlätta för olika användare inför olika former av åtgärder och vid prövning av ärenden som rör exempelvis förändrad markanvändning.

Motivering: Herrgårdslandskap utmed Mälarens södra strand och runt sjöarna Bornsjön och Aspen, präglat av omfattande lämningar från bronsåldern och järnåldern, kommunikationerna på vatten och till lands, den tidiga medeltidens sockenindelning och kristnande, och de stora herrgårdsanläggningarna. (Odlingslandskap, herrgårdsmiljö, fornlämningsmiljö, kommunikationsmiljö, kyrkomiljö, sockencentrum.)

Uttryck för riksintresset: Bronsåldersmiljöerna med skärvstenshögar och hällristningar samt talrika gravar, däribland flera monumentala rösen. Fornborgarna och de stora gravfälten från järnåldern, bl. a ett gravfält med stora högar vid Norsborg, vilket kan kopplas till de övergivna enheterna Borg och Hundhamra. Botkyrka pilgrimskyrka belägen invid den gamla landsvägen och i ett väl synligt läge i landskapet. De till

kyrkan och sockencentrumet hörande boställena och andra byggnaderna, kyrkoherdebostället Hammarby, klockargården, fattighuset och kyrkskolan. Salems kyrka med sitt karakteristiska torn och synliga läge, samt de till kyrkomiljön tillhörande klockarbostaden och skolan. Övergivna by- och gårdstomter. Gamla vägsystem samt bryggor och hamnplatser som speglar kommunikationerna på vattnet. Det av storgodsdriften präglade landskapet med en rad herrgårdsanläggningar från i huvudsak 1700-talet, vid Vällinge, Sturehov, Norsborg, Ladvik, Bergaholm, Fågelsta, Lindhov (i huvudsak uppförda i Gustaviansk stil) och Älvesta (med tydliga drag av karolinsk stil), med uttryck för estetiska ambitioner, så som alléer, parker av såväl franska som engelska typer. Ekonomibyggnader, arbetarbostäder och underlydande torp som uttryck för herrgårdarnas sociala och ekonomiska struktur. Äldre lantlig bebyggelse som exempelvis Hallinge, Lundby, Oxelby, Övre och Nedre Söderby, samt Talby.

Ställningstaganden

- Kommunen beaktar riksintresset genom att utformning av bebyggelse generellt ska ske med stor hänsyn till lokal tradition, både vid förändringar i befintlig bebyggelse och vid helt nya byggnader. Ny bebyggelse och nya anläggningar ska lokaliseras med hänsyn till historiska strukturer i landskapet. Riksantikvarieämbetets motiv och värdetexter tillämpas vid beslut. Länsstyrelsens kunskapsunderlag och föreslagna förhållningssätt används som vägledning.
- Kommunen håller med om riksintressets värden, men har synpunkter på att den geografiska avgränsningen omfattar all obebyggd mark mellan Hallunda, Fittja och Tumba.
- Eriksberg/Södra porten (nytt verksamhetsområde): Delar av området berörs av riksintresseanspråket. Området kring Botkyrka kyrka, med kyrkan, gamla landsvägen, det öppna landskapet samt lämningar från bronsåldern, är en central del för riksintresset Bornsjön. Risken för påtaglig skada på riksintresset är stor vid byggnation norr om motorvägen vilket ställer höga krav på den nya bebyggelsen. Kommunen väljer att ändå gå vidare med föreslagen utveckling kring Södra porten, även om endast en utveckling som kan läsas tillsammans med det riksintressanta sammanhanget är möjligt inom de delar som påverkar riksintresse för kulturmiljövården.
- Prästviken (ny mångfunktionell bebyggelse): Vi bedömer att en utbyggnad av Prästviken påverkar delar av miljön kring Botkyrka pilgrimskyrka som nämns i riksintressebeskrivningen men att det är möjligt att anpassa utbyggnaden i kommande detaljplanering på ett sätt som gör det möjligt att fortsatt förstå

sambandet mellan vägen, kyrkan och prästgården, och att utbyggnaden därmed inte skadar riksintressets värden.

- Draget (komplettering inom befintlig sammanhängande bostadsbebyggelse): Hålvägarna intill Draget är lämningar av äldre vägsystem som visar på äldre tiders kommunikationer som är en del av det riksintressanta sammanhanget. Under förutsättning att ny bebyggelse bevarar det riksintressanta sammanhanget bedöms en mindre komplettering möjlig.
- Loviseberg (utvecklat verksamhetsområde): Den västra delen av verksamhetsområdet berörs av riksintresseanspråket. Det är ett område som består av befintliga industrifastigheter inom vilka kommunen ser potential för komplettering med ytterligare verksamhetslokaler. Området är genom ett skogsparti och en stor kraftledning avskilt och icke synligt från det landskapsrum där riksintressets värden återfinns, varför kommunen menar att riksintresset inte påverkas.
- Kumulativa effekter: Förändringar som var för sig inte innebär påtaglig skada kan tillsammans innebära påtaglig skada på den riksintressanta miljön.
- Översiktsplanens förslag på ny bebyggelse har efter samrådet begränsats i omfattning inom det utpekade riksintresseområdet. Risken för kumulativ påverkan är ändå hög. Det kvarvarande öppna landskapet med brynzoner omkring kyrkan på båda sidor om Södertäljevägen, samt de höjder med fornlämningar som ligger norr om Sankt Botvids väg, bedöms vara mest känsliga, se ställningstagandet för Södra porten.

Tumba pappersbruk

Värdebeskrivning

Motivering: Industrimiljö och bruksmiljö som speglar tillverkningen av kvalitetspapper för i första hand landets sedeltillverkning alltsedan 1700-talet fram till idag och tryckningen av sedlar mellan 1970 och 2018. (Industrimiljö, bruksmiljö)

Uttryck för riksintresset: Homogen miljö med karaktäristisk bruksstruktur i form av en allékantad bruksgata med intilliggande bruksbebyggelse, bland annat förvaltarbostaden, Kölnan och klockhuset från tiden vid brukets uppförande samt under årens lopp tillkomna fabriksbyggnader, administrationsbyggnader, personalbostäder med tillhörande uthus och andra funktionsbyggnader. Tumba å som går igenom bruksområdet i en stensatt kanal och visar på brukets behov av vattenkraft. Parken vid förvaltarbostaden tillsammans med större träd,

häckar, öppna grönytor och murar i hela området som bidrar till inramningen och områdets gröna karaktär. Bostadsbebyggelsens placering och utformning som avspeglar brukssamhällets sociala indelning. Bostadshusens trädgårdar och odlingsterrasserna som visar på arbetarnas egna trädgårdsodlingar. Bostadsbyggnaden Stora Stenhuset som återspeglar 1800-talets tekniska utveckling och brukets expansion. Arbetarbostäder från 1910- och 20-tal som återspeglar det ökade behovet av arbetskraft. Musikpaviljongen på Valdemarsberget som visar en aspekt av den sociala samvaron på bruket utanför arbetstid. Det moderna pappersbrukets fabrikskomplex med sina många årsringar, från 1930-tal till idag. Sedeltryckeriverksamhetens anläggningar från 1970 till 2018, med fabriksbyggnad och mindre administrationsbyggnader.

Ställningstaganden

- Kommunen beaktar riksintresset genom att området ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön. Det innebär generellt att utformning av bebyggelse ska ske med stor hänsyn till lokal tradition, både vid förändringar i befintlig bebyggelse och vid helt nya byggnader. Ny bebyggelse och nya anläggningar ska lokaliseras med hänsyn till historiska strukturer i landskapet. Riksantikvarieämbetets motiv och värdetexter tillämpas vid beslut. Länsstyrelsens kunskapsunderlag och föreslagna förhållningssätt används som vägledning.
- Sandstugan öster (ny mångfunktionell bebyggelse): Området åtskiljs från Tumba bruk med en 100–200 meter bred skogsridå, vilket gör att en utbyggnad av bostäder vid Sandstugan inte riskerar att påverka kulturvärdena vid Tumba bruk. Bedömningen är att en utbyggnad av Sandstugan öster är förenlig med riksintressets värden.
- Lill-Tumba (ny mångfunktionell bebyggelse): Den visuella upplevelsen av riksintresset vid Tumba bruk är känslig för förändringar i det omgivande landskapet. Utbyggnadsområdet har därför avgränsats till en del av landskapet med lägst känslighet för visuell påverkan på Tumba bruk. Hänsyn behöver fortsatt tas till det riksintressanta sammanhanget.
- Kumulativa effekter: Eftersom åtgärder i närheten av riksintresset kan påverka värdena har planförslaget anpassats så att landskapsrummet runt om riksintresset inte påverkas visuellt. Bebyggelsen ska anpassas för att gå i linje med det riksintressanta sammanhanget, vilket framgår av vägledningen för respektive område.

FAKTARUTA Förhållningssätt enligt fördjupat kunskapsunderlag (Länsstyrelsen)

Förståelsen av Tumbaåns betydelse som kraftkälla för bruket är avhängigt att den stensatta kanalen och vattenflödet i ån bevaras.Den äldre delen av bruksområdet har mycket låg tålighet för tillskott av ny bebyggelse eller andra synliga anläggningar. Bebyggelsen inom den äldre delen av bruksområdet och Lumphuset som ligger inom det aktiva industriområdet, utgör enskilt byggnadsminne enligt 3 kap. kulturmiljölagen och omfattas av särskilda skyddsbestämmelser.

Det aktiva pappersbrukets fabrikskomplex med sina många årsringar och sedeltryckeriet har hög tålighet för tillskott av anläggningar och byggnader. Nya anläggningar bör dock tillföras med stor varsamhet och med hänsyn till de många tidigare årsringarnas utformning och skala.

Grödinge

Värdebeskrivning

Motivering: Centralbygd präglad av en kuperad terräng med stor fornlämningsrikedom som visar landhöjningens avgörande betydelse för den förhistoriska kolonisationen av landskapet, samt utvecklingen med medeltida kyrka, bymiljöer och flera mindre herrgårdar i de smala uppodlade sprickdalarna. (Odlingslandskap; centralbygd, fornlämningsmiljö, herrgårdsmiljö, bymiljö, kyrkomiljö, kommunikationsmiljö; vägmiljö).

Uttryck för riksintresset: Fornlämningsbilden som synliggör landhöjningen, med de fyndrika boplatserna från främst yngre stenålder högt i terrängen samt lämningar från bronsåldern i form av gravrösen och stensättningar på markanta höjdlägen. De i terrängen lägre belägna skärvstenshögarna och hällristningarna. Järnålderslämningarna i form av flera fornborgar i utkanten av bygden och talrika varierade gravfält med lång kontinuitet. Byarna som genom lokalisering och ortnamn indikerar bebyggelsekontinuitet sedan järnålder. Grödinges 1100-talskyrka i dominerande läge och med intilliggande sockencentrum. Prästgårdens tydliga uppdelning i ekonomi- och arrendegård. Flera avhysta bytomter. De mindre herrgårdsanläggningarna, vilka huvudsakligen representerar 1700- och 1800-talens stilideal. Iselstas ålderdomligt sammanhållna klungby och Norrga kvarnmiljö. De äldre vägsträckningarna och det uppodlade och öppna landskapet i dalgångarna med bitvis vida utblickar mellan byarna.

Ställningstaganden

- Kommunen beaktar riksintresset genom att området skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön. Det innebär generellt att utformning av bebyggelse ska ske med stor hänsyn till lokal tradition, både vid förändringar i befintlig bebyggelse och vid helt nya byggnader. Ny bebyggelse och nya anläggningar ska lokaliseras med hänsyn till historiska strukturer i landskapet. Riksantikvarieämbetets motiv och värdetexter tillämpas vid beslut. Länsstyrelsens kunskapsunderlag och föreslagna förhållningssätt används som vägledning.
- Sibble - nordöst och Sibble – väster (ny sammanhängande bostadsbebyggelse): Vid Sibble pekar översiktsplanen ut två utbyggnadsområden som kommunen menar är en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse, väl placerad i landskapet. De ytor som föreslås för ny bebyggelse har avgränsats så att den för kulturmiljön värdebärande öppna odlingsmarken inte tas i anspråk. Bedömningen är därför att utvecklingen är förenlig med riksintressets värden. Hänsyn behöver fortsatt tas till synligheten i det öppna landskapet, fornlämningar och skalan i den omgivande bebyggelsen.
- Rosenhill – Byängen (ny sammanhängande bostadsbebyggelse): I Rosenhill pekar översiktsplanen ut ett mindre utbyggnadsområde som kommunen menar är en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse, väl placerad i landskapet. Ytan används idag till stor del för verksamheter och en omvandling till småskalig bostadsbebyggelse bedöms därför inte påverka riksintressets värden negativt. Det finns dock en känslighet när det gäller omgivande jordbrukslandskap och landskapsbild. Hänsyn behöver fortsatt tas till karaktärerna och skalan i det omgivande landskapet.
- Rosenhill – Lövlund (ny sammanhängande bostadsbebyggelse)*:* I Rosenhill pekar översiktsplanen ut ett mindre utbyggnadsområde som kommunen menar är en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse, väl placerad i landskapet. Utbyggnadsområdet intill Lövlund är beläget på jordbruksmark, men det är ett avgränsat landskapsrum och den negativa påverkan på riksintresset är begränsad.
- Kagghamra – väster (ny sammanhängande bostadsbebyggelse): I Kagghamra pekar översiktsplanen ut ett mindre utbyggnadsområde som kommunen menar är en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse, väl placerad i landskapet. Utbyggnadsområdet intill Kagghamra är beläget på jordbruksmark, men det är ett avgränsat landskapsrum och den negativa påverkan på riksintresset är begränsad.

- Vårsta – Sjövreten (ny mångfunktionell bebyggelse): Utbyggnadsområdet utgör en fortsättning på tätorten Vårsta som kommunen lyfter som en tyngdpunkt för bebyggelseutveckling i översiktsplanens utvecklingsinriktning. Kommunen bedömer att det är möjligt att anpassa utbyggnaden i kommande detaljplanering på ett sätt som gör att det inte skadar riksintressets värden.
- Kumulativa effekter: Utbyggnadsområdena inom Grödinge har placerats som en fortsättning på befintliga orter, vilka är belägna i helt olika landskapsrum, och områdena har avgränsats av hänsyn till värden knutna till det öppna landskapet. Den kumulativa effekten bedöms därför som liten. Anpassning av bebyggelsen krävs för att gå i linje med det riksintressanta sammanhanget.

FAKTARUTA Förhållningssätt enligt fördjupat kunskapsunderlag (Länsstyrelsen)

De lägre liggande fornlämningslokalerna från företrädesvis järnålder är känsliga för igenväxning som förstör det visuella sambandet med omgivningarna. De äldre vägsträckningarnas är känsliga för åtgärder som minskar deras anpassning till topografin och ändrar deras ålderdomliga sträckning mellan byar.

Grödinge medeltida kyrka är känslig för nytillskott som minskar dess dominans över omgivande odlingslandskap och förtar kyrkans utblick över den tidigare farleden. Prästgården och dess uppdelning i prästboställe och ekonomigård är känslig för nytillskott som minskar läsbarheten av denna uppdelning och har låg tålighet för nytillskott inom miljön. Tillkommande ekonomibyggnader bör ges en lokalisering som inte påverkar upplevelsen av etableringen av ekonomigården. Prästboställets byggnader är väl bevarade och är känsliga för åtgärder som påverkar deras karaktär. Kyrkbyn som består av äldre bostadshus och flera väl bevarade funktionsbyggnader är känslig för nytillskott som i skala och form avviker från den traditionella bebyggelsen.

Marieberg, Malmsjö och Nolinge herrgårdsanläggningar har viss tålighet för nytillskott som anpassas till områdenas förutsättningar och tar hänsyn till det gestaltade landskapet.

De historiska byarna i områdets östra del är delvis känsliga för nytillskott men kan ha viss tålighet för enstaka bostadshus som anpassas till byns förutsättningar. Detta gäller inte Iselsta samt Norrga

kvarnmiljö som båda har mycket hög känslighet för nytillskott. Här bör i stället behovet av ett utökat skydd utredas. Det uppodlade och öppna landskapet i dalgångarna med bitvis vida utblickar mellan byarna är känsligt för ändrad markanvändning och för etablering av högväxande grödor.

Friluftsliv

Två områden inom Botkyrka kommun bedöms vara av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § Miljöbalken och ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada friluftslivet.

Bornsjön

Värdebeskrivning

Området är ett av länets viktigaste oexploaterade större områden i länets sydvästliga del och har stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Det tätortsnära läget gör att området är viktigt för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket. Området är en del av Stockholms regionala grönstruktur och tillhör Bornsjökilen.

För friluftslivet utgör Bornsjöområdet ett tätortsnära grönområde med höga och allsidiga kvaliteter. Området tilltalar å ena sidan dem som föredrar ett landskap med prägel av kulturbygd och med ett stort antal kulturhistoriska sevärdheter, å andra sidan dem som föredrar att vistas i ostörda, tysta, naturnära miljöer och uppleva det rika djurlivet. Det finns stora möjligheter att uppleva tystnad och relativt opåverkade skogar i området.

Här finns tillgång till naturliga Mälarstränder med strandpromenader, badplatser och utsiktsplatser.

Ställningstaganden

- Botkyrka kommun föreslår ingen ny markanvändning som står i konflikt med riksintresset. En utveckling av Sturehov som besöksmål bedöms vara i linje med riksintresset. Eventuell ny bebyggelse och nya anläggningar ska lokaliseras och utformas med stor hänsyn till friluftslivsintresset. Alla aspekter som påverkar landskapsupplevelsen ska vägas in, som tystnad, estetiska kvaliteter, tillgänglighet till stränder, stigar med vägvisning, trafiksäkerhet och att natur- och kulturvärden bevaras och utvecklas. Omfattande kompensationsåtgärder är nödvändiga om större ingrepp blir aktuella.

Hanveden

Värdebeskrivning

Området är tack vare sin varierade natur och sina anordningar för friluftslivet ett utomordentligt värdefullt friluftsområde. Det tätortsnära läget gör att området är viktigt för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket. Området är en del av Stockholms regionala grönstruktur och tillhör Hanvedenkilen.

Området är mycket välbesökt och trots det tätortsnära läget är området relativt oexploaterat och delvis av vildmarkskaraktär. Skogarna har höga rekreationsvärden och här kan man uppleva stora tysta områden. I området finns flera friluftsgårdar som t.ex. vid Lida, Rudan, Paradiset och Sundby. Ett nätverk av vandringsleder knyter ihop friluftsgårdarna och Sörmlandsleden, som med dess många förgreningar går igenom stora delar av området. Runt flera av områdets sjöar finns vackra utblickar och möjlighet till vattenanknutna friluftsaktiviteter.

Det geografiska läget gör att det finns goda möjligheterna att nå området med allmänna kommunikationer.

Ställningstaganden

- Botkyrka kommun föreslår ingen ny markanvändning som står i konflikt med riksintresset. Vid Riksten berörs en del av del av det område som pekats ut som riksintresse av en del av ett utbyggnadsområde, på mark som Botkyrka kommun inte bedömer har betydelse för riksintresseområdets värden. En utveckling av Lida som besöksmål bedöms vara i linje med riksintresset. Eventuell ny bebyggelse och nya anläggningar ska lokaliseras och utformas med stor hänsyn till friluftslivsintresset. Alla aspekter som påverkar landskapsupplevelsen ska vägas in, som tystnad, estetiska kvaliteter, tillgänglighet till stränder, stigar med vägvisning, trafiksäkerhet och att natur- och kulturvärden bevaras och utvecklas. Omfattande kompensationsåtgärder är nödvändiga om större ingrepp blir aktuella.

Högexploaterad kust

Länets kustområde och skärgård ingår i ett större område av högexploaterad kust som i sin helhet utgör riksintresse enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. Skärgårdsområdets speciella natur och topografi med näringsgeografiska förutsättningar har skapat särpräglade bebyggelsemönster och kulturmiljöer - i vissa sammanhang omnämns

dessa landskap som nationallandskap. I Botkyrka sträcker sig länsstyrelsernas tolkning av området in över Näslandet, Sibble och Kagghamra.

Bestämmelserna i miljöbalkens 4 kap 4 § MB är inriktade på att begränsa expansionen av fritidshusbebyggelse inom riksintresseområdet. Bara ny bebyggelse som kompletterar befintlig får tillkomma. Samtidigt ska bestämmelserna inte innebära något hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Ställningstaganden

- Kommunen anser att ny bebyggelse kan komma till stånd som en expansion av Kagghamra och Sibble samt som mindre kompletteringar till befintliga bebyggelsegrupper på Näslandet.

Turism och friluftsliv

Kustområdet och skärgården

Länets kustområde och skärgård ingår i ett större område som i sin helhet utgör riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 2 § miljöbalken. I Botkyrka sträcker sig länsstyrelsernas tolkning av området in över Näslandet, Sibble och Kagghamra.

Grundregeln är att områdets samlade natur- och kulturvärden ska skyddas mot förändringsåtgärder som innebär påtaglig skada på dessa värden. Turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen ska särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Ställningstaganden

- Kommunen anser att ny bebyggelse kan komma till stånd som en expansion av Kagghamra och Sibble samt som mindre kompletteringar till befintliga småorter på Näslandet. Detta eftersom bestämmelserna i miljöbalken inte ska utgöra hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet. Vid bedömningen av sådana exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön beaktas främst det rörliga friluftslivets intressen och förändringarna ska inte innebära påtaglig skada på områdets samlade natur- och kulturvärden.

Mälaren med öar och strandområden

Mälaren med öar och strandområden utgör i sin helhet riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 2 § miljöbalken. I Botkyrka sträcker sig länsstyrelsernas tolkning av området in över Sturehov samt delar av Norsborg och Slagsta.

Grundregeln är att områdets samlade natur- och kulturvärden ska skyddas mot förändringsåtgärder som innebär påtaglig skada på dessa värden. Turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen ska särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Ställningstaganden

- Bestämmelserna i miljöbalken ska inte utgöra hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet. Det innebär enligt Botkyrka kommun att ny bebyggelse kan komma till stånd i Norsborg och Slagsta utan att stå i konflikt med riksintresset, liksom en utveckling av Sturehov som besöksmål. Vid bedömningen av sådana exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön beaktas främst det rörliga friluftslivets intressen och förändringarna ska inte innebära påtaglig skada på områdets samlade natur- och kulturvärden.

Yrkesfiske

Enligt Miljöbalken 3 kap. 5 § ska vattenområden som bedöms vara av riksintresse för yrkesfisket skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra för fiskenäringen. Mälarens vatten samt största delen av Östersjön inom Botkyrka kommun berörs av riksintresse för yrkesfisket.

Ställningstaganden

- Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att fiskenäringen inte påverkas på ett betydande sätt.

Kommunikationer

Enligt Miljöbalken 3 kap. 8 § ska anläggningar för kommunikationer som bedöms vara av riksintresse skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utnyttjandet av anläggningen.

Järnväg

Två järnvägssträckningar genom Botkyrka kommun är utpekade som riksintresse: Södertäljebanan och Grödingebanan. Båda sträckningarna är statlig infrastruktur och tillhör Västra stambanan som löper mellan Stockholm och Göteborg. Västra stambanan är en del av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) och är av riksintresse för godstrafik och långväga persontrafik (fjärrtåg och regionaltåg).

Södertäljebanan passerar genom Tumba och Tullinge och trafikeras av pendeltåg och även vissa godståg. Sträckningen är utpekad som riksintresse i egenskap av möjlig omledningsbana vid avbrott på Grödingebanan. Grödingebanan trafikeras av interregional persontrafik och godstrafik. Båda sträckorna är primärled för transporter av farligt gods.

Trafikverket ser behov av ökad kapacitet på Västra stambanan bland annat mellan Järna och Flemingsberg och utreder möjliga kapacitetshöjande åtgärder på denna sträckning.

Ställningstaganden

- Kommunen vill se mer transporter av gods på järnväg, men förutsätter att Grödingebanan används för detta. Kommunen vill inte se ökad godstrafik genom Tumba och Tullinge där stadsutveckling planeras.
- Kommande exploatering vid Riksten skulle kunna försvåra möjligheterna att utöka kapaciteten på Grödingebanan. Kommunens planering behöver därför anpassas efter Trafikverkets funktions- och utformningskrav utredningar för järnvägen samordnas med planarbetet.
- Utvecklingen av Tullinge station och centrum inom ramen för ÅVS bytespunkt Tullinge kan på kort sikt påverka trafikering på Södertäljebanan.

Vägtrafik

Europaväg E4 från Helsingborg till Haparanda är en del av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) och en viktig led genom Storstockholm. E4 är en prioriterad väg för godstransporter, långväga personresor och rekommenderad färdväg för farligt gods. E4 genom Botkyrka kommun benämns som E4/E20.

Trafikverket genomför under planperioden kapacitetshöjande åtgärder på E4/E20 genom Botkyrka kommun vid Vårbybroarna samt mellan

trafikplats Fittja och väster om trafikplats Hallunda. E4/E20 planeras anslutas till kommande Förbifart Södertörn via Vårbybroarna.

Ställningstaganden

- Kommunen vill att den barriäreffekt som E4/E20 utgör mellan Hallunda och Fittja Hallunda och Fittja minskas, liksom påverkan på intilliggande bostäder av buller och luftföroreningar. De möjliga åtgärder som översiktsplanen pekar på kan ha påverkan på möjligheterna att ytterligare bredda motorvägen i framtiden.
- Kommunen motsätter sig de besparingsförslag som Trafikverket lade fram till regeringen i maj 2025 kopplat till Tvärförbindelse Södertörn och som påverkar Botkyrka. Dessa riskerar att starkt hämma föreslagen stadsutveckling i och mellan Fittja och Slagsta samtidigt som områdets barriärer förstärks, och luft- och bullerproblematik riskerar förvärras.
- Kommunen driver aktivt frågan om stora barriärers påverkan på människors livsmiljö, med syfte att regionala och nationella aktörer tar sitt ansvar för människors livsmiljö i anslutning till stora trafikleder och spårinfrastruktur som de har rådighet över.
- Kommunens inställning är att väg 259 genom Fittja inte längre borde utgöra riksintresse när Tvärförbindelse Södertörn står klar och farligt gods omleds från väg 259.

Sjöfart

När det gäller sjöfart berörs Botkyrka av två riksintressen; farleden i Mälaren som är en del av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) och Landsortsfarleden från Östersjön in till Södertälje. För Landsortsfarleden finns också en planerad ny sträckning utpekad som riksintresse.

Ställningstaganden

- Botkyrka kommun bedömer att inga förslag i översiktsplanen skulle påverka nyttjandet av farlederna.

Flyg

MSA (Minimum Sector Altitude) kring flygplatser styr lägsta flyghöjd vid inflygning till flygplatsen. Botkyrka kommun berörs av MSA-ytorna för både Arlanda, Bromma och Skavsta flygplatser, vilka alla tre är av riksintresse. MSA-ytorna innebär en begränsning av hur höga byggnader och andra strukturer får vara för att inte utgöra en fara för flygtrafiken.

Ställningstaganden

- Botkyrka kommun bedömer att inga förslag i översiktsplanen står i konflikt med MSA-zonerna och beaktar riksintresset genom att remittera ärenden som rör höga objekt.

Regionala och mellankommunala intressen

Hållbarhetsbedömning

Granskning

Handlingar

Regionala och mellankommunala intressen

Många frågor som berör fysisk planering sträcker sig över kommungränsen och kräver samverkan mellan flera aktörer på olika nivåer. Detta kapitel beskriver de regionala och mellankommunala intressen som påverkar och påverkas av Botkyrka kommuns långsiktiga fysiska utveckling. Statliga intressen redovisas i Riksintressen.

Målsättningen är att Botkyrka är en stark part i regionen. Samtidigt vill kommunen arbeta med att föra upp frågor som traditionellt legat på enskilda kommuner att hantera men som behöver få en större regional genomslagskraft, så som bostadsförsörjning, transporträttvisa och balans mellan regional centrum-periferi och stad-landsbygd.

- Bostadsförsörjning. I förhållande till Region Stockholms beräknade bostadsbehov finns en överkapacitet i Botkyrka kommuns översiktsplan. Kommunen samverkar även regionalt och mellankommunalt i bostadsförsörjningsfrågor. Läs mer i kapitlet Bostäder.
- Näringsliv och arbetsmarknad: Botkyrka är en del av Stockholmsregionens arbetsmarknad. Läs mer om hur vi arbetar med att stärka arbetsmarknadsregionen i kapitlet Näringslivsutveckling.
- Beredskap och civilt försvar: Att säkerställa robusthet och beredskap i händelse av kriser är en kommunal såväl som regional och nationell angelägenhet. Se hur vi arbetar i kapitlet Beredskap och civilt försvar.
- Klimatmål och utsläpp: Botkyrka samverkar med staten, Region Stockholm och våra grannkommuner för att nå nationella och lokala klimatmål. Läs mer i kapitlet Minskad klimatpåverkan.
- Regionplanering: Botkyrka kommun tar stöd i den regionala utvecklingsplanen (RUFS 2050) vid planering och utveckling inom kommunen. Under framtagandet av denna översiktsplan arbetar Region Stockholm parallellt med att ta fram en ny RUFS 2060. Botkyrka samråder med Region Stockholm för att skapa förenlighet mellan den regionala och lokala planeringsnivån. Läs mer om hur översiktsplanen förhåller sig till RUFS i nedanstående avsnitt.
- Regional stadskärna Flemingsberg: Botkyrka kommun stödjer utvecklingen av Flemingsberg som en sammanhängande regional stadskärna över kommungränsen. Utvecklingen preciseras i Utvecklingsplan Flemingsberg, en fördjupad översiktsplan, som antogs av Botkyrkas respektive Huddinges kommunfullmäktige under 2022.

- Mobilitet och infrastruktur: Botkyrka samarbetar med regionen, staten och berörda grannkommuner för att förbättra tillgängligheten till och från övriga regionen och landet. Läs mer i kapitlet Mobilitet och infrastruktur.
    - Samverkan med Trafikverket och berörda grannkommuner och andra aktörer vad gäller utbyggnad av statlig infrastruktur. Läs mer i kapitlet Riksintressen.
    - Samverkan med Region Stockholm och berörda grannkommuner och andra aktörer vad gäller utveckling av kollektivtrafiken och den regionala cykelinfrastrukturen.
    - Botkyrka ser att det är fortsatt viktigt med mellankommunal samordning med grannkommuner och via Södertörnsnätverket i frågor kopplade till infrastruktur och mobilitet.
- Regional grönstruktur: Botkyrka vill värna de i RUFS 2050 utpekade gröna kilarna, och samarbeta med våra grannkommuner där de korsar kommungränsen. Inom Botkyrka kommun går två kilar: Bornsjökilen och Hanvedenkilen. Läs mer om hur översiktsplanen förhåller sig till RUFS i nedanstående avsnitt.
- Social infrastruktur: Vi samverkar med våra grannkommuner för att få ett effektivt användande av social infrastruktur såsom mötesplatser, friluftslivs- och idrottsanläggningar, där upptagningsområdet berör flera kommuner. Läs mer i kapitlet Likvärdig tillgång.
- Vattenförsörjning: Botkyrka har stora grundvattentillgångar sett ur ett regionalt perspektiv. Vattenresurserna i kommunen är viktiga för framtida vattenförsörjning ur både ett kommunalt och ett regionalt perspektiv. Norsborgs vattenverk försörjer stora delar av regionen med dricksvatten. Tullinge vattenverk skulle vid kris kunna försörja även Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge kommun med vatten. Några av Botkyrkas grundvattentillgångar och vattenskyddsområden är av mellankommunalt intresse för Salems kommun (Bornsjön och Östra Mälaren) samt för Haninge kommun (Pålamalm) Läs mer om dricksvatten i kapitlet VA-försörjning.
- Tekniska anläggningar av regional betydelse: Vi samverkar på regional nivå för att möta behovet av teknisk infrastruktur kopplat till den planerade befolkningsökningen.
    - Genom Botkyrka finns kraftledningar som även försörjer grannkommunerna. Kommunens planering går att förena med behovet av kraftförsörjning genom 70 kV-nätet. Läs mer i Energiförsörjning.

- Sydvästra regiondelen har ett sammanbyggt fjärrvärmesystem. Fittja värmeverk används vid toppar i förbrukningen och som reserv för Botkyrka och grannkommunerna. På längre sikt räknar vi med att behovet av fjärrvärme minskar till följd av dels ett varmare klimat, dels teknikutveckling, dels minskad efterfrågan efter miljonprogrammets upprustning. Botkyrka vill utreda Fittja värmeverks funktion i det regionala fjärrvärmenätet som ett första steg i att se över möjligheten till potentiell framtida stadsutveckling i närområdet. Läs mer i kapitlet Energiförsörjning.
- Himmerfjärdsverket i södra Botkyrka drivs av Sydvästra Storstockholms VA-verksaktiebolag (SYVAB). Botkyrka kommun är delägare i bolaget tillsammans med Huddinge, Salem, Stockholm, Södertälje och Nykvarn. Vi stödjer verksamhetens fortsatta drift och utveckling. Läs mer i kapitlet VA-försörjning.

Planens avvikelser från Regionala utvecklingsplanen RUFS 2050

Översiktsplanen avviker från den regionala utvecklingsplanen genom utpekande av ny bebyggelse i en av de regionala gröna kilarna samt att peka ut en serviceort inom kommunen.

I Hanvedenkilen pekas ny mångfunktionell bebyggelse ut i Riksten och Vårsta. Utredningsområde pekas ut inom kilen vid Malmjön söder om Vårsta och norr om Kagghamra. Ny sammanhängande bostadsbebyggelse pekas ut i kilen i utkanterna av Sibble och Kagghamra.

Sibble och Kagghamra pekas tillsammans ut som serviceort vilket inte regionplanen gör. Enligt regionplanens definition är en serviceort mindre orter på landsbygden som förser omgivningen med viss service och har en befolkning på minst 250 invånare. Den har ett strategiskt läge i länet i förhållande till sin omgivning samt till andra större bebyggelseområden. Serviceorten är ofta viktig för det lokala näringslivet och en mindre del av landsbygdens nya bostäder och lokaler kan tillkomma i serviceorter. Kommunen bedömer att Sibble och Kagghamra passar bra in på denna definition och markerar dessa orter som Serviceorter i planhandlingen.

Planeringsunderlag

- Regional utvecklingsplan för Stockholm (RUFS 2050), 2018 – Region Stockholm
- Utvecklingsprogram för den regionala stadskärnan Flemingsberg, 2018 – Botkyrka kommun och Huddinge kommun

Hållbarhetsbedömning

Översiktsplanen för Botkyrka kommun kan antas innebära betydande miljöpåverkan och följs därför av en miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning (MKB). I MKB:n ska kommunen identifiera, beskriva och bedöma den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas medföra. MKB:n redovisas tillsammans med planen. Syftet med att genomföra bedömningarna är att integrera samtliga hållbarhetsdimensioner i planeringen, vilket främjar en hållbar utveckling.

En hållbarhetskonsekvensbedömning gjordes för samrådshandlingen. På grund av de ändringar som gjorts i planhandlingen sedan dess har en ny och uppdaterad hållbarhetskonsekvensbedömning gjorts av granskningshandlingen.

Före samrådet gjordes även en barnkonsekvensanalys (BKA) av planförslaget. De synpunkter som lyftes har i möjligaste mån arbetas in i granskningshandlingen.

- Hållbarhetskonsekvensbedömning Botkyrka Översiktsplan, 2026 - Atrax
- Barnkonsekvensanalys översiktsplan 2050, 2025 – Atrax och Nyréns arkitektkontor

Granskning

Den 23 mars till den 23 maj 2026 pågår granskning av förslag till ny översiktsplan för Botkyrka kommun. Det innebär att du kan påverka planen. Vi vill höra vad du tycker om den. Lämna dina synpunkter i vårt webbformulär! botkyrka.se/nyplan

Handlingar

Samrådshandling och samrådsredogörelse

Här finns de handlingar som var föremål för samråd under hösten 2025 samt den samrådsredogörelse som behandlar yttranden som kommit in under samrådet.

Samrådshandling

Samrådshandlingen innehåller hela förslaget till ny översiktsplan. Du kan ta del av det antingen på webben eller som PDF-dokument, i en textdel och en kartdel. Till samrådshandlingen hör även en Hållbarhetsbedömning.

Översiktsplan för Botkyrka kommun, samrådshandling på webben, 2025 - Botkyrka kommun

Översiktsplan för Botkyrka kommun, samrådshandling, textdel, 2025 - Botkyrka kommun

Översiktsplan för Botkyrka kommun, samrådshandling, kartdel, 2025 - Botkyrka kommun

Hållbarhetsbedömning Botkyrka Översiktsplan 2050, samrådshandling, 2025 - Atrax

Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelsen sammanfattar samtliga yttranden som kommit in till kommunen under samrådet. I redogörelsen besvarar kommunen yttrandena och redogör för hur kommunen förhåller sig till dem. I samrådsredogörelsen finns även en sammanfattning av de förändringar som gjorts av planförslaget inför granskningen.

Samrådsredogörelse Översiktsplan 2050, 2026 – Botkyrka kommun

Planeringsunderlag

I detta kapitel listas samtliga planeringsunderlag som ligger till grund för översiktsplanens utformning. Här finns utredningar framtagna specifikt för översiktsplanen; kommunala, mellankommunala, regionala och statliga underlag. Dessa handlingar utgör underlag, men ställningstagandena görs i översiktsplanen.

Utredningar för översiktsplanen

- Bedömningmatris Botkyrka översiktsplan, 2026 - Botkyrka kommun
- Bostadspotential Botkyrka kommun, Förtätningsstudie, 2024 – WSP
- Ekologiska samband i Botkyrka kommun, 2024 – Calluna
- Ekologiskt särskilt känsliga områden, 2025 - Botkyrka kommun
- Jordbruksmarkens värden, jordbruksmarksutredning i Botkyrka kommun, 2024 – Ekologigruppen
- Kapacitetsstark kollektivtrafik Botkyrka kommun, 2023 - Ramboll
- Kulturmiljöunderlag till ny översiktsplan, 2024 - WSP
- Kulturmiljöunderlag ÖP del 2, 2025 – WSP
- Medborgardialog Botkyrka, underlag inför kommande översiktsplan, 2023 – White
    - BILAGA 1. Resultat från digital medborgardialog, 2023 - Spacescape, White, Botkyrka kommun
    - BILAGA 2. Sammanfattning Botkyrkadialogen 2020-2023, 2023 - Botkyrka kommun
    - BILAGA 3. Sammanfattning näringslivsdialog, 2023 - Botkyrka kommun
- PM Bebyggelseplanering, granskningsversion, 2026 - Botkyrka kommun
- Social infrastruktur i Botkyrka, kunskapsunderlag till Botkyrka kommuns översiktsplan, 2024 – Spacescape
- Verksamhetsområden i Botkyrka, potentialstudie: underlag till ny översiktsplan, 2024 - WSP
- Vägnätsanalys och trafikprognos Botkyrka kommun, 2024 – Ramboll

Kommunala underlag

- Avfallsplan 2021–2030, 2021 - Botkyrka kommun
- Befolkningsprognos 2050, 2026 - Botkyrka kommun
- Botkyrka bullerkarta för vägar, 211022 - Botkyrka kommun
- Botkyrkas blå värden, vattenprogram för Botkyrka kommun, 2023 - Botkyrka kommun
- Botkyrkas gröna värden - naturvårdsprogram för Botkyrka kommun, 2017 & 2025 - Botkyrka kommun
- Bullerkartläggning av Botkyrka kommun, fördjupad bullerkartläggning, 2006 - Ingemansson Technology AB
- Ett Hållbart Botkyrka, 2020 - Botkyrka kommun
- Förstudie Södra Porten, 2023 - Botkyrka kommun
- Grönstrukturprogram, 2021 - Botkyrka kommun
- Handlingsplan förorenade områden, 2024 – Botkyrka

- Klimatanpassningsprogram för Botkyrka kommun, 2025 - Botkyrka kommun
- Klimat- och sårbarhetsanalys för Botkyrka kommun, 2021 - Structor
- Klimatstrategi för Botkyrka, 2018 - Botkyrka kommun
- Kommunövergripande dricksvattenutredning, 2020 - Botkyrka kommun
- Kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys för Botkyrka kommun 2023–2026, 2023 - Botkyrka kommun
- Konstprogram för Botkyrka kommun 2026-2030, 2026 - Botkyrka kommun
- Kulturmiljöprogram, 2014 - Botkyrka kommun
- Lokalförsörjningsplan 2023-2032 - Botkyrka kommun
- Mål och budget 2025 med flerårsplan 2026-2028 - Botkyrka kommun
- Näringslivets nuläge och förutsättningar för framtida utveckling i Botkyrka kommun, 2023 – WSP
- Nödvattenplan 2022-2026 - Botkyrka kommun
- Planprogram Centrala Tullinge, 2019 - Botkyrka kommun
- Planprogram Framtid Fittja, 2012 - Botkyrka kommun
- Planprogram Hågelby, Eriksberg och Lindhov, 2011 - Botkyrka kommun
- Planprogram Hallundavägen, 2022 - Botkyrka kommun
- Planprogram Riksten, 2003 - Botkyrka kommun
- Riktlinjer för hållbar bostadsförsörjning, 2022 - Botkyrka kommun
- Riktlinjer för hållbar bostadsförsörjning Bilaga 1, 2022 - Botkyrka kommun
- Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering, 2021 - Botkyrka kommun
- Riktlinje för investeringar, 2020 - Botkyrka kommun
- Riktlinje för områdesutveckling, 2025 - Botkyrka kommun
- Skogsbruksplan, 2006 - Botkyrka kommun
- Stadsbyggnadside Framtid Alby, 2014 - Botkyrka kommun
- Strategi för ett jämlikt Botkyrka, 2017 - Botkyrka kommun
- Strategin kreativa Botkyrka, 2014 - Botkyrka kommun
- Strukturplan Storvreten - Botkyrka kommun
- Tillfällig lösning för tomställda platser (intern rapport), 2024 - Botkyrka kommun
- Trafikstrategi, 2021 - Botkyrka kommun
- Unga stadsutvecklare 2023-2024, Kulturdriven utveckling, 2025 - Botkyrka kommun:
    - sammanställning
    - kartläggning

    - metodhandbok
- Utvecklingsprogram Alby - Botkyrka kommun
- Utvecklingsprogram Fittja, 2012 - Botkyrka kommun
- Utvecklingsprogram Hallunda-Norsborg, 2018 - Botkyrka kommun
- Utvecklingsprogram Tullinge, 2010 - Botkyrka
- VA- och dagvattenstrategi, 2021 - Botkyrka kommun
- Vatten- och avloppsplan (VA-plan) inkl bilaga 1-3, 2022 - Botkyrka kommun
- Vattentjänstplan, 2024 - Botkyrka kommun

Statliga, regionala och mellankommunala underlag

- Kollektivtrafikplan 2050, 2022 - Region Stockholm
- Metod för skyfallskartering av tätorter, 2023 – MCF
- Mål för framtidens resor och transporter, 2009 - Regeringen
- Regional cykelplan för Stockholms län, 2021 - Region Stockholm
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län 2035, 2024 - Region Stockholm
- Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län, 2023 - Länsstyrelsen Stockholm m.fl.
- Regional utvecklingsplan för Stockholm (RUFS 2050), 2018 - Region Stockholm
- Riskområden för ras, skred, erosion och översvämning. Redovisning av regeringsuppdrag enligt regeringsbeslut M2019/0124/Kl, 2021 – SIG
- Strategi för hantering av massor i Stockholms län, 2023 - Länsstyrelsen m.fl.
- Utvecklingsplan för den regionala stadskärnan Flemingsberg, 2022 - Botkyrka kommun, Huddinge kommun
- Utvecklingsprogram för den regionala stadskärnan Flemingsberg, 2018 - Huddinge kommun m. fl.

DET HÄR ÄR BOTKYRKA

BOTKYRKA KOMMUN

Översiktsplan för Botkyrka kommun

Kartdelen

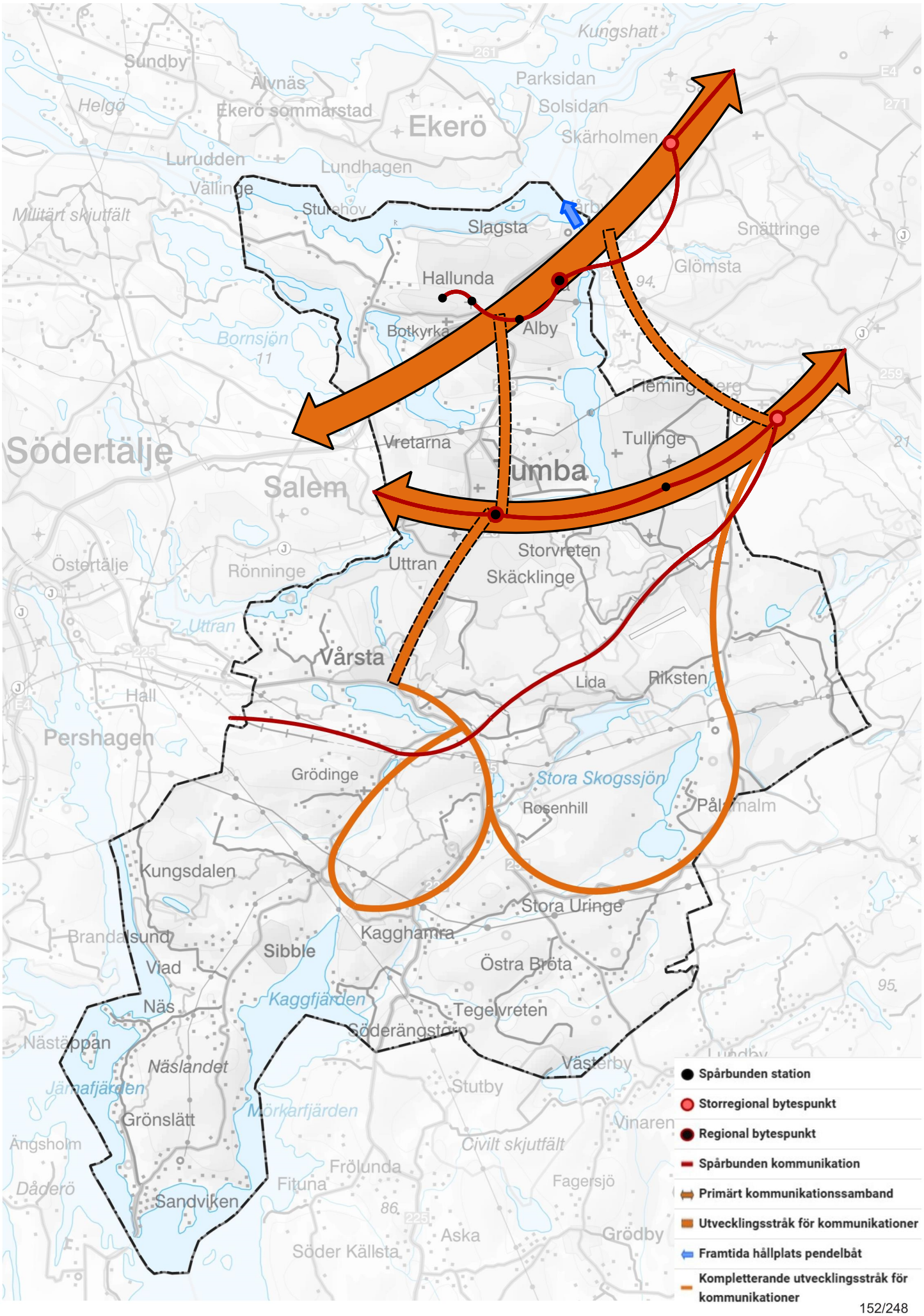

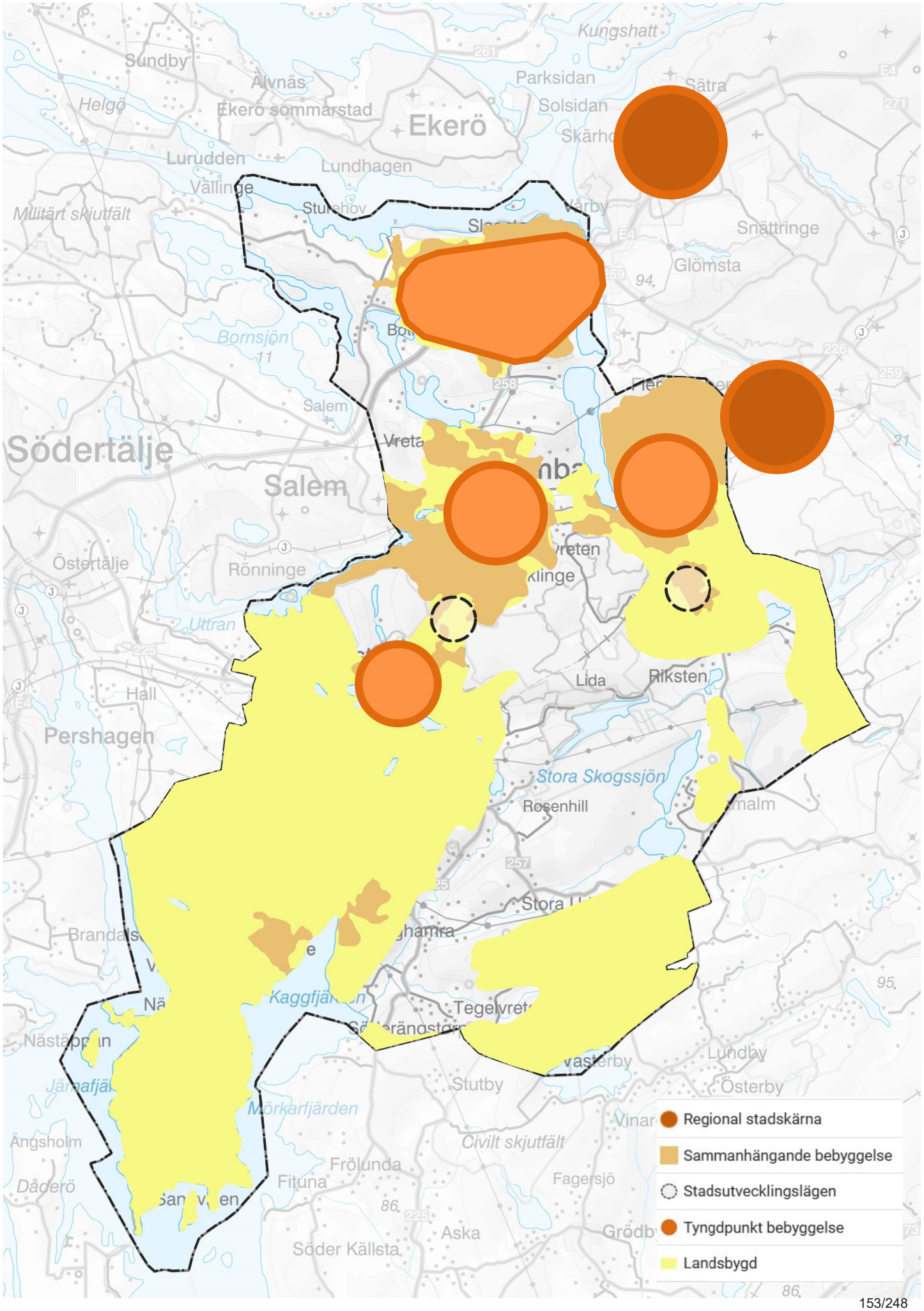
Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA | Munkhättevägen 45 | 08-530 610 00 | www.botkyrka.se | Org.nr 212000-2882 | Bankgiro 624-1061

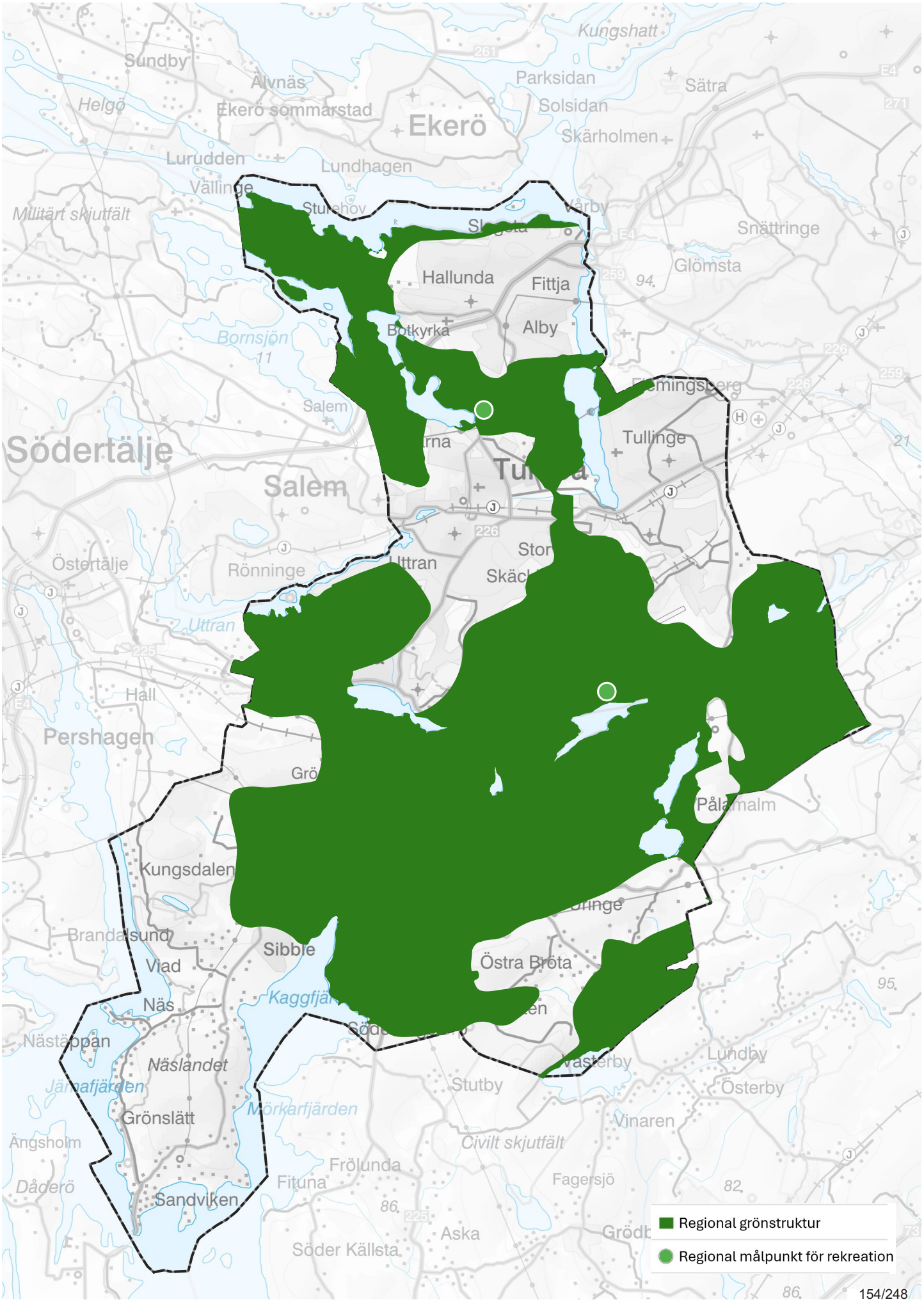
BOTKYRKA KOMMUN

Utvecklingsinriktning

Kommunikationer

Kungshatt
Sundby
Alvnäs
Parksidan
Sätra
Helgö
Ekerö sommarstad
Solsidan
Ekerö
Lurudden
Lundhagen
Vällinge
Militärt skjutfält
Stuvsbo
Snättringe
Glömsta
Bornsjön
Salem
Södertälje
Salem
Östertälje
Rönninge
Uttran
Hall
Pershagen
Lida
Riksten
Stora Skogssjön
Rosenhill
Brandals
Kaggfjärden
Tegelvret
Nästäppan
Stutby
Lundby
Österby
Mörkarfjärden
Ängsholm
Civilt skjutfält
Frölunda
Fittja
Fagersjö
Dåderö
Aska
Söder Källsta
Regional stadskärna
Sammanhängande bebyggelse
Stadsutvecklingslägen
Tyngdpunkt bebyggelse
Landsbygd

Kungshatt
Sundby
Älvnäs
Parksidan
Sätra
Helgö
Ekerö sommarstad
Solsidan
Ekerö
Skärholmen
Lurudden
Lundhagen
Vällinge
Militärt skjutfält
Stuvsta
Vårby
Snättringe
Hallunda
Fittja
Glömsta
Botkyrka
Alby
Bornsjön
Flemingsberg
Salem
Tullinge
Södertälje
Salem
Östertälje
Rönninge
Uttran
Hall
Pershagen
Kungsdalen
Brandalsund
Sibble
Viad
Östra Bröta
Näs
Nästäppan
Näslandet
Lundby
Stutby
Österby
Grönslätt
Mörkarfjärden
Vinaren
Ängsholm
Civilt skjutfält
Frölunda
Fagersjö
Dåderö
Fituna
Sandviken
Aska
Söder Källsta
Regional grönstruktur
Regional målpunkt för rekreation

Utvecklingsinriktning

Kommunikationer

Inga objektspecifika texter finns till kartan. Se beskrivningar i textkapitlet Utvecklingsinriktning.

Bebyggelsestruktur och utveckling

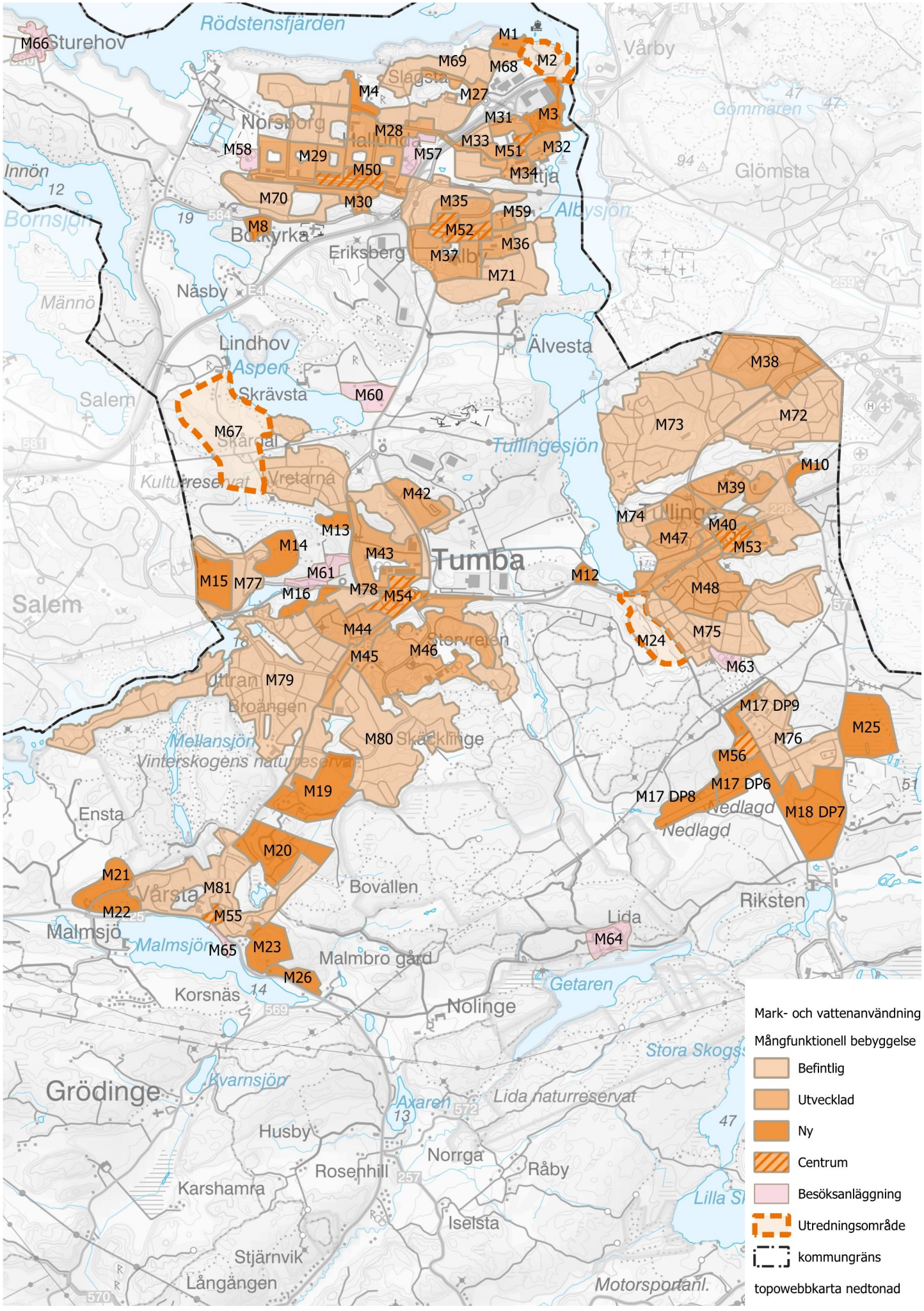
Inga objektspecifika texter finns till kartan. Se beskrivningar i textkapitlet Utvecklingsinriktning.

Grön- och blåstruktur

Inga objektspecifika texter finns till kartan. Se beskrivningar i textkapitlet Utvecklingsinriktning.

Mark- och vattenanvändning

Mångfunktionell bebyggelse

Mark- och vattenanvändning

Mångfunktionell bebyggelse

Mångfunktionell bebyggelse, befintlig (OP_MVA_MB_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Sammanhängande bebyggelse bestående av olika typer av funktioner så som bostäder, kontor, handel, kommunal service och andra verksamheter, samt gator, parker och fritidsanläggningar.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är delar av den mångfunktionella bebyggelsen där översiktsplanen inte har några specifika ställningstaganden om förändringar. Huvudregeln är att pågående markanvändning är tänkt att fortsätta då potentialen för utveckling bedöms vara relativt begränsad. Oftast finns en detaljplan som styr tillåten markanvändning. Det är dock möjligt att utveckla även dessa delar av tätortsbebyggelsen, om så prövas lämpligt. Redan ianspråktagen mark, exempelvis stora parkeringsytor och överdimensionerade gaturum, kan vara lämplig för sådan utveckling. Exploatering av bostadsnära grönska, grönområde och park ska undvikas. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

		Inga objektspecifika vägledningar finns, men vissa områden har noteringar om hänsyn:
M68	Slagsta strand	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M69	Slagsta	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M70	Hallunda-Norsborg söder om spåren	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M71	Alby, sydöstra delen	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M72	Tullinge Trädgårdsstad/Tullinge Villastad	I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall.
M73	Tullinge Parkhem/Tullinge Villastad	I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i finkorniga jordarter. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Strandnära delar riskerar att översvämmas i samband med höga vattennivåer i Mälaren. I del av området finns även lokal förekomst av högradonmark.
M74	Tullinge Lanthem	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M75	Tullinge södra, Hamra egnahem, Brantbrink	Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014.
M76	Riksten, befintlig del	Del av området ligger inom högriskområde för radon.
M77	Tumba - Sandstugan	I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning. Området ligger inom högriskområde för radon.
M78	Gamla Tumba	I delar av området finns förutsättningar för skred i finkorniga jordarter. I delar av området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall.
M79	Tumba - södra delarna, Uttran	I delar av området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i finkorniga jordarter. I delar av området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014. Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
M80	Tumba - södra delarna, Skäcklinge	I delar av området finns förutsättningar för skred i finkorniga jordarter. I delar av området finns risk för höga vattennivåer i

		samband med skyfall. Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
M81	Vårsta	I del av området finns förutsättningar för skred i finkornig jordart. I del av området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.

Mångfunktionell bebyggelse, utvecklad (OP_MVA_MB_Utvecklad)

Definition markanvändningstyp
Sammanhängande bebyggelse bestående av olika typer av funktioner så som bostäder, kontor, handel, kommunal service och andra verksamheter, samt gator, parker och fritidsanläggningar.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är delar av den mångfunktionella bebyggelsen där det bedöms finnas potential till förtätning eller annan utveckling. Riktlinjen är att den övergripande strukturen behålls men att ny bebyggelse kan tillkomma. Bebyggelse ska i första hand tillkomma på redan ianspråktagen mark, men inslag av ändrad markanvändning kan förekomma även inom grönområde och park. All förtätning ska ske varsamt och i mindre skala med fokus på trygghet och attraktivitet. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

M27	Slagsta, längs Slagstavägen	Slagsta är ett större småskaligt bostadsområde bebyggt med villor, kedjehus och radhus. Ytor utmed Slagstavägen och Botkyrkaleden kan prövas för förtätning. Tät småhusbebyggelse och möjligen tät blandad bebyggelse bedöms vara lämpliga typologier. I området finns förutsättningar för skred i finkorniga jordarter. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall som även kan påverka angränsande områden. I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M28	Hallunda - längs Botkyrkaleden	Området söder om Botkyrkaleden och Tomtbergavägen omfattar, utöver skolor och förskolor, en småskalig flerbostadshusbebyggelse och ett radhusområde. Detta område bedöms kunna förtätas med ny bebyggelse, särskilt utmed Botkyrkaleden som i framtiden kommer att trafikeras av en expressbusslinje. Förtätning kan ske på parkeringsytor och odlingslotter, förutsatt att dessa funktioner delvis kan ordnas på annat sätt. Ny bebyggelse ska anpassas till, och komplettera, befintlig bebyggelse.
M29	Hallunda-Norsborg - storkvarteren	Lamellhusen i de fem storkvarteren med sina kvartersparker är ett tydligt arkitektoniskt motiv som är karaktäristiskt för de södra delarna av Hallunda-Norsborg. Bebyggelsen är repetitiv och husen är grupperade i par med en gemensam bostadsgård. I varje par finns ett låghus som bidrar med sociala funktioner samt till att avskärma gården. I detta område bedöms det vara möjligt att pröva förtätning som kompletterar befintlig bebyggelse i gestaltning och skala. Möjliga ytor att pröva är exempelvis parkeringar, servicehus i bägge ändar av bostadsgårdarna samt utmed de större vägarna. Eventuellt påbyggnad av flerbostadshusens gavlar mot vissa gator. Ny bebyggelse ska planeras så att sociala värden tillförs boende i området. Områdets grannskapsparker ska inte bebyggas. Norsborg centrumanläggning föreslås omvandlas till bostäder med lokaler i bottenvåning.
M30	Hallunda-Norsborg - Eriksbergsåsen	Området på Eriksbergsåsen är bebyggt med höga långa flerbostadshus som accentuerar åsen som en rygg i landskapet och erbjuder storslagna vyer åt de boende. Området kan kompletteras med en varsam förtätning på ett sätt som gör att sociala värden tillförs området. Om förtätning skulle bli aktuell i de lägen där det idag finns parkeringshus, är en förutsättning att behovet av mobilitetslösningar kan tillgodoses.

M31	Fittja - Forvägen	Fittja kan förtätas genom nya bostäder som bidrar till att stärka centrum och kompletterar Fittja. Genom att stärka gång- och cykelvägar och skapa tätare gaturum blir det enklare, trevligare och tryggare att röra sig genom stadsdelen. Fittjas parker ska bli mer attraktiva och tillgängliga med fler funktioner, och dagvattnet ska tas omhand för att stärka både de ekologiska och de sociala värdena. Fittja ska även kopplas starkare till omgivande områden. Förtätning med ny bebyggelse kan prövas utmed Forvägen. Tät blandad bebyggelse bedöms vara lämplig, men även andra typologier kan prövas. Ny bebyggelse ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Fittja. Detaljplaneprogrammet Framtid Fittja från 2012 visar hur den fysiska miljön i Fittja kan förändras och utvecklas.
M32	Fittja - Värdshusvägen	Fittja kan förtätas genom nya bostäder som bidrar till att stärka centrum och kompletterar Fittja. Genom att stärka gång- och cykelvägar och skapa tätare gaturum blir det enklare, trevligare och tryggare att röra sig genom stadsdelen. Fittjas parker ska bli mer attraktiva och tillgängliga med fler funktioner, och dagvattnet ska tas omhand för att stärka både de ekologiska och de sociala värdena. Fittja ska även kopplas starkare till omgivande områden. Området kan vara möjligt att förtäta med ytterligare flerbostadshus mot Värdshusvägen i norr, om byggnationen kan utföras med hänsyn till buller från spårtrafik och så att befintliga bostäder får en förbättrad boendemiljö. Tät blandad bebyggelse bedöms vara lämplig, men även andra typologier kan prövas. Ny bebyggelse ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Fittja. Detaljplaneprogrammet Framtid Fittja från 2012 visar hur den fysiska miljön i Fittja kan förändras och utvecklas. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014.
M33	Fittja - Krögarvägen	Fittja kan förtätas genom nya bostäder som bidrar till att stärka centrum och kompletterar Fittja. Genom att stärka gång- och cykelvägar och skapa tätare gaturum blir det enklare, trevligare och tryggare att röra sig genom stadsdelen. Fittjas parker ska bli mer attraktiva och tillgängliga med fler funktioner, och dagvattnet ska tas omhand för att stärka både de ekologiska och de sociala värdena. Fittja ska även kopplas starkare till omgivande områden. Förtätning med ny bebyggelse kan prövas utmed Krögarvägen. Tät blandad och tät småhusbebyggelse bedöms vara lämpligt. Ny bebyggelse ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Fittja. I områdets västra del planeras en kollektivtrafikbro över motorvägen som kopplar Fittja till Hallunda, vilket kommer minska den barriäreffekt som E4/E20 medför. Detaljplaneprogrammet Framtid Fittja från 2012 visar hur den fysiska miljön i Fittja kan förändras och utvecklas. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014.
M34	Fittja - söder	Fittja kan förtätas genom nya bostäder som bidrar till att stärka centrum och kompletterar Fittja. Genom att stärka gång- och cykelvägar och skapa tätare gaturum blir det enklare, trevligare och tryggare att röra sig genom stadsdelen. Fittjas parker ska bli mer attraktiva och tillgängliga med fler funktioner, och dagvattnet ska tas omhand för att stärka både de ekologiska och de sociala värdena. Fittja ska även kopplas starkare till omgivande områden. Detta område kan prövas för ny bebyggelse utmed Krögarvägen på parkeringsytor och odlingslotter, förutsatt att dessa funktioner ordnas på annat sätt. Även parkeringar invid befintliga radhus kan bebyggas förutsatt att parkeringsbehovet kan tillgodoses. Tät småhusbebyggelse bedöms lämplig, men även andra typologier kan prövas. Ny bebyggelse ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Fittja. Detaljplaneprogrammet Framtid Fittja från 2012 visar hur den fysiska miljön i Fittja kan förändras och utvecklas. Fittja. Detaljplaneprogrammet Framtid Fittja från 2012 visar hur den fysiska miljön i Fittja kan förändras och utvecklas.

M35	Albyberget	Alby kan förnyas genom att befintlig bebyggelse kompletteras med ny gestaltning och tillkommande variation av bostäder. Centrum stärks som lokal mötesplats med fler bostäder, verksamheter och handel. Albys olika delar kopplas tätare till varandra, och förbindelsen till Eriksberg stärks. Delar av den trafikseparerade gatustrukturen luckras upp. De offentliga rummen utvecklas och stranden görs mer tillgänglig. Stadsmiljön ska genom dessa förändringar bli mer dynamisk, levande och befolkad, och Alby upplevas tryggare. Bebyggelsen på Albyberget karaktäriseras av lamellhusbebyggelse i sju till åtta våningar grupperade omkring ett skogsparti med den lokala grundskolan. Vid förtätning av området kan tät blandad bebyggelse vara lämplig, men val av typologi måste prövas i varje enskilt fall. Ny bebyggelse ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Alby. Stadsbyggnadsidé för Alby, antagen av kommunfullmäktige 2014, utgör utgångspunkten i planeringen.
M36	Albytäppan	Alby kan förnyas genom att befintlig bebyggelse kompletteras med ny gestaltning och tillkommande variation av bostäder. Centrum stärks som lokal mötesplats med fler bostäder, verksamheter och handel. Albys olika delar kopplas tätare till varandra, och förbindelsen till Eriksberg stärks. Delar av den trafikseparerade gatustrukturen luckras upp. De offentliga rummen utvecklas och stranden görs mer tillgänglig. Stadsmiljön ska genom dessa förändringar bli mer dynamisk, levande och befolkad, och Alby upplevas tryggare. Området vid koloniområdet planläggs, där en blandning av småhus och flerbostadshus är önskvärt. Typologier kan innefatta medelhög öppen, tät blandad och tät småhusbebyggelse. Vid prövning av förtätning i övriga delar av området bedöms tät blandad bebyggelse vara lämplig. Ny bebyggelse ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Alby. Stadsbyggnadsidé för Alby, antagen av kommunfullmäktige 2014, utgör utgångspunkten i planeringen.
M37	Albydalen, västra	Alby kan förnyas genom att befintlig bebyggelse kompletteras med ny gestaltning och tillkommande variation av bostäder. Centrum stärks som lokal mötesplats med fler bostäder, verksamheter och handel. Albys olika delar kopplas tätare till varandra, och förbindelsen till Eriksberg stärks. Delar av den trafikseparerade gatustrukturen luckras upp. De offentliga rummen utvecklas och stranden görs mer tillgänglig. Stadsmiljön ska genom dessa förändringar bli mer dynamisk, levande och befolkad, och Alby upplevas tryggare. Västra delen av Albydalen karaktäriseras av lamellhusbebyggelse med bostäder i sex till sju våningar. Kommunen bedömer att området kan förtätas med olika typer av bostadshus som kompletterar det befintliga bostadsbeståndet. Tät blandad bebyggelse bedöms lämplig. Området behöver också förstärkas med mer grönska. Ny bebyggelse ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Alby. Stadsbyggnadsidé för Alby, antagen av kommunfullmäktige 2014, utgör utgångspunkten i planeringen. Området berörs delvis av påverkansområde kring riksintresse för transmissionsnätet. Kommunen önskar i första hand att kraftledningen markförläggs. I väntan på detta ser kommunen möjligheter att stadsutveckla inom riksintressets påverkansområde utan att inkräkta på riksintressets funktion, eftersom det finns befintlig bebyggelse som sätter gränser för hur kraftledningsgatan i praktiken kan utökas. Ny bebyggelse ska hålla lämpliga skyddsavstånd till kraftledningen avseende magnetfält, vilket bedöms i samråd med nätägaren.

M38	Tullinge Villastad	Direkt norr om Tullinge villastad planerar Huddinge kommun för en helt ny stadsdel, Loviseberg, med tät bostadsbebyggelse och ett lokalt centrum invid en ny station för Spårväg Syd. Utvecklingen medför att Botkyrka kommun i framtiden kan få förfrågningar från fastighetsägare om att ersätta befintliga villor med större hus, radhus eller kanske flerbostadshus. Kommunen behöver utreda frågan innan man tar ställning till hur man ser på en sådan utveckling. Eventuella förändringar ska föregås av ett planprogram. I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning. I delar av området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. I del av området finns även lokal förekomst av högradonmark.
M39	Tullingeberg	Området är beläget norr om Tullinge centrum och pendeltågsstationen och är bebyggt med flerbostadshus i form av lamellhus och punkthus. Viss förtätning kan prövas , främst läng Tullingebergsvägen. Behov av tillkommande social infrastruktur bör övervägas. Det finns också ett behov att stärka de rumsliga sambanden till Tullinge centrum med strukturella åtgärder. Vid planering av bebyggelse längs Nibblevägen måste hänsyn tas till de risker för översvämning vid skyfall som befintliga bostäder vid Önnemovägen hotas av, så att dessa inte förvärras, utan om möjligt att riskerna istället minskas. I delar av området finns risk för ras i instabila slänter med kraftig lutning. Detta måste beaktas innan man tar bort vegetation, bygger nytt eller göra andra åtgärder som belastar marken och därmed kan förändra markens stabilitet. Se även rekommendationer om anpassning till omgivande kulturmiljö i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2.
M40	Tullinge, område närmast centrum	Centrala Tullinge kan förtätas med nya bostäder i enlighet med planprogram för centrala Tullinge, godkänt av samhällsbyggnadsnämnden 2019. Inriktningen i programmet är att utveckla centrala Tullinge till en stadsmässig stadskärna med nya kvarter, gator, torg och parker. I området norr om järnvägen kan förtätning med framför allt bostadsbebyggelse prövas utmed befintliga gator. Kommunen har som vision att omgestalta Huddingevägen till ett grönt och stadsmässigt gaturum. På befintliga markparkeringar längs Huddingevägen planeras kvarter med bostäder i en medelhög tät bebyggelse. Markparkeringar ersätts med underjordiska parkerings- och angöringsytor. I området söker om järnvägen kan förtätning med bostadsbebyggelse och offentlig service prövas. Viss del naturmark i detta område ska bevaras. Delar av planprogrammet är aktuellt men behöver ses över gällande delarna längs väg 226 och Tullinge station. Regnvatten från detta område avvattnar till centrala Tullinge ligger som ligger i en lågpunkt med stor risk för översvämning vid skyfall. Ny bebyggelse eller andra åtgärder där ytor hårdgörs förvärrar problemen och därför behöver mark avsättas för fördröjning av dagvatten. Förändringar i området måste göras utan att situationen avseende dagvatten, skyfall och översvämningsrisk i omkringliggande områden förvärras. Norr om järnvägen finns förutsättningar för skred i finkorniga jordarter och söder om järnvägen finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning. Detta måste beaktas innan man tar bort vegetation, bygger nytt eller göra andra åtgärder som belastar marken och därmed kan förändra markens stabilitet.
M42	Tumba - norra delarna, Solhöjden	Solhöjden planlades och bebyggdes med bostäder under 2000-2010-talen. Det kan vara möjligt att komplettera området exempelvis utefter Planetbacken. Lämpliga typologier kan vara tät småhusbebyggelse till tät blandad bebyggelse. En högre täthetsgrad krävs för att skapa underlag för förbättrad kollektivtrafik.

M43	Tumba - Tuna	Tumba är Botkyrkas kommuncentrum och delregional knutpunkt för kollektivtrafiken. De centralt belägna områdena i Tumba bör därför utvecklas och förtätas med ny bebyggelse. I detta område vid Tuna kan möjligheter till förtätning prövas, främst på överdimensionerade parkeringsplatser eller andra ineffektivt utnyttjade ytor. Vid planläggningen används Strukturplan Tumba från 2023 som planeringsunderlag. Detaljplanearbete pågår för att utveckla området vid Tuna torg med bostäder och service. Sven Tumbas park bevaras obebyggd. Vid Sven Tumbas park finns flera idrotts-, utbildnings- och kulturverksamheter. I området finns inomhusidrottsanläggning, ishall, Tumba gymnasium med Tumbascenen, samt Tumba restaurangskola med restaurang Novisen. Planeringen bör ta hänsyn till trygghetsfrämjande åtgärder och att sociala värden tillförs de boende i området. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014. Historiskt har Tumbadalen varit ett sjö- och våtmarksområde. På 1930-talet omvandlades området via ett torrläggningsföretag till jordbruksmark och under 1960-talet började området bebyggas. Markförhållandena i området är komplicerade med höga grundvattennivåer och en låg infiltrationsförmåga (lera). Det innebär att området blir extra utsatt för översvämningsrisker i samband med skyfall då stora både naturliga och tekniska avrinningsområden avleds från omlandet till dalgången. Ny bebyggelse eller andra åtgärder i området behöver planeras så att de inte förvärrar översvämningsrisken inom och utanför området, utan att riskerna istället minskas. Området kring Tunaskolan och Tumba idrottshus kan enligt utförd värmekartering bli mycket varmt sommartid och därför behöver området också tillföras mer temperaturreglerande grönska i form av träd.
M44	Tumba - sydväst om stationen	Tumba är Botkyrkas kommuncentrum och delregional knutpunkt för kollektivtrafiken. De centralt belägna områdena i Tumba bör därför utvecklas och förtätas med ny bebyggelse. I detta område kan det där så bedöms lämpligt finnas möjlighet att pröva att bebygga villatomter med mindre flerbostadshus samt att förtäta med småhus. Tät blandad och tät småhusbebyggelse bedöms vara lämplig. I delar av området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i finkorniga jordarter. I delar av området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall.
M45	Tumba - Dalvägen	Tumba är Botkyrkas kommuncentrum och delregional knutpunkt för kollektivtrafiken. De centrala delarna av Tumba bör därför utvecklas och förtätas med ny bebyggelse. Dalvägen är högt trafikerad och kantad av låga verksamhetsbyggnader och stora hårdgjorda ytor. Kommunen vill utveckla Dalvägen till ett tydligt gaturum med bibehållen god framkomlighet. Bebyggelsen kan utvecklas med en medelhög tät bebyggelse i en mer stadsmässig karaktär. Kommunen vill ge möjlighet att vidareutveckla den kreativa företagsmiljön genom att icke störande verksamheter kan finnas kvar, men kompletteras med kontor, handel och eventuellt bostäder. Regnvatten från Dalvägen och omgivande bebyggelse avvattnar till Hamradalen via lågt belägna ytor längs Huddingevägen med stor risk för översvämning vid skyfall. I samband med planering av ny bebyggelse eller andra åtgärder längs Dalvägen kan möjlighet finnas till åtgärder som motverkar dessa problem. Flera tidigare verksamheter längs vägen föranleder risk för förorenad mark som behöver hanteras, särskilt vid en eventuell omställning till känslig markanvändning så som bostäder. I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i finkorniga jordarter. Del av området ligger inom högriskområde för radon.

M46	Tumba - Storvreten	Tumba är Botkyrkas kommuncentrum och delregional knutpunkt för kollektivtrafiken. De centralt belägna områdena i Tumba bör därför utvecklas och förtätas med ny bebyggelse. För Storvreten finns Strukturplan Storvreten, antagen av kommunfullmäktige 2017. En stor del av den nya bostadsbebyggelsen koncentreras kring Storvretsvägen, Däldvägen och Harbrovägen. Storvreten kan förtätas med flera olika typologier i olika delar: hög öppen, medelhög tät, medelhög öppen, tät blandad samt tät småhusbebyggelse. Bostäderna ska komplettera det nuvarande bostadsutbudet. Genom att skapa ett torg kring vilket befintliga och framtida verksamheter samlas, utvecklas centrum vid Storvretsvägen. Här finns ett behov av tillkommande social infrastruktur och kommunen bedömer att det är lämpligt med en kommunövergripande mötesplats. Kommunen vill också knyta ihop Storvreten bättre med centrala Tumba och Dalvägen genom fler gångförbindelser ner mot Dalvägen och utveckling av parkstråket mellan Tumba centrum och Storvreten. Strukturplanen pekar på lämpliga skogspartier att bebygga samtidigt som mycket bostadsnära skog, Storvretsparken och bostadsgårdarna bevaras. Planen bör analyseras i de delar där den står i konflikt med målbilden för grönstrukturen och tillgången till rekreationsområden inom 300 meter för befintlig och eventuell tillkommande bebyggelse. Ny bebyggelse ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Storvreten. Planläggning pågår för tre kvarter med flerbostadshus vid Harbro backe. Regnvatten från detta område avvattnar till Hamradalen via lågt belägna ytor längs Huddingevägen med stor risk för översvämning vid skyfall. Ny bebyggelse eller andra åtgärder i Storvreten där ytor hårdgörs kan förvärra problemen och därför behöver dagvatten- och skyfallshanteringen utredas. I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i finkorniga jordarter.
M47	Tullinge Lanthem	Området är beläget nordväst om pendeltågsspåren och Tullinge centrum och är bebyggt med i huvudsak villor. Viss förtätning med i huvudsak tät och gles småhusbebyggelse kan prövas. I de sydöstra delarna kan även medelhög öppen eller tät blandad bebyggelse vara lämplig. Förtätning ska prövas i ett större sammanhang omfattande flera fastigheter som möjliggör utredning och vid behov utveckling av områdets infrastruktur. I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i strandnära områden. Detta måste beaktas innan man tar bort vegetation, bygger nytt eller göra andra åtgärder som belastar marken och därmed kan förändra markens stabilitet. Bebyggelsen ska anpassas till kulturmiljön. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. I området finns även risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Strandnära delar riskerar att översvämmas i samband med höga vattennivåer i Mälaren. I delar av området finns även lokal förekomst av högradonmark.
M48	Tullinge söder om spåren	Området är beläget söder om pendeltågspåren och Tullinge centrum, och är bebyggt med i huvudsak villor. Viss förtätning kan prövas. Förtätning ska prövas i ett större sammanhang omfattande flera fastigheter som möjliggör utredning och vid behov utveckling av områdets infrastruktur. I delar av området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning och ravinformationer, samt skred i finkorniga jordarter. Detta måste beaktas innan man tar bort vegetation, bygger nytt eller göra andra åtgärder som belastar marken och därmed kan förändra markens stabilitet. Bebyggelsen ska anpassas till kulturmiljön. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. I delar av området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Del av området ligger inom inre skyddsområde för Tullinge grundvattentäkt.

M59	Subtopia	Befintligt företagsområde i Alby, kallat Subtopia, utgör ett kreativt kluster som samlar en mängd olika företag och kulturverksamheter. Området föreslås vidareutvecklas i denna riktning och kan kompletteras med fler byggnader för kreativa verksamheter, främst i områdets västra delar. Kommunen vill också att Albyvägen ska omformas till stadsgata kantad av ny bebyggelse, vilket gör att Subtopia knyts samman mer med Alby centrum. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014.

Mångfunktionell bebyggelse, ny (OP_MVA_MB_Andrad)

Definition markanvändningstyp
Sammanhängande bebyggelse bestående av olika typer av funktioner så som bostäder, kontor, handel, kommunal service och andra verksamheter, samt gator, parker och fritidsanläggningar.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är större sammanhängande områden där markanvändningen kan ändras och ny mångfunktionell bebyggelse tillkomma. Utbyggnaden av större områden behöver medge en indelning i etapper. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

M1	Slagsta Marina	Utbyggnadsområde för bostäder vid Slagsta Marina. Marinan görs mer tillgänglig för närboende och besökare. Som en nästa etapp bostäder vid Slagsta strand kan ytorna för vinterförvaring av båtar avvecklas och flyttas till annan plats och området bebyggas med strandnära bostäder. Medelhög tät och tät blandad bebyggelse bedöms vara lämplig. I planeringen behöver behovet av samhällsservice, idrottsytor och mötesplatser i ett större område kring Slagsta beaktas. Planprogram för Slagsta strand, godkänt av SBN 2016, utgör underlag för planeringen. Eventuella föroreningar och markens stabilitet bör undersökas tidigt då åtgärder som krävs för grundläggning av bebyggelse kan bli kostnadsdrivande. Översvämningsrisk behöver beaktas då delar av området är beläget under nivån 2,7 möh som länsstyrelserna rekommenderar som lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse kring Mälaren. I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M3	Fittja - Tegelbruket	Område vid Tegelbruksvägen där ny bebyggelse kan länka ihop olika delar av Fittja. Området längs Tegelbruksvägen utvecklas med hög tät bebyggelse i enlighet med gällande detaljplan. Ytterligare förtätning av bebyggelse längs Botkyrkaleden kan bli aktuell i framtiden. Flera typologier inom medeltät och tät bebyggelse kan vara lämpliga. I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i strandnära områden. I området finns risk för översvämning i samband med höga vattennivåer i Mälaren. Del av området ligger även inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
M4	Hallunda gård	Utbyggnadsområde vid Hallunda gård. Området utvecklas i enlighet med gällande detaljplan med nya bostäder av blandad karaktär, förskola, vård- och omsorgsboende, handel och restaurang, samt odling.
M8	Prästviken	Området Prästviken består av jordbruksmark där markanvändningen kan ändras till ny mångfunktionell bebyggelse i form av nya bostäder. Bebyggelsen placeras söder om Sankt Botvids väg precis väster om Botkyrka kyrka och kan uppföras som kedjehus, radhus och enfamiljshus. Stor hänsyn behöver tas till riksintresse för kulturmiljövården men kommunen bedömer att ny bebyggelse kan tillkomma på platsen utan att påtagligt skada riksintressets värden. I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.

M10	Alfred Nobels allé och Blickaberget	Utbyggnadsområde för i huvudsak bostäder längs Alfred Nobels Allé vid Blickaberget. Tät blandad eller medelhög tät bebyggelse kan vara lämplig. Vid planeringen ska hänsyn tas till det kunskapsunderlag avseende ekologiska spridningssamband som finns för området, samt till Utvecklingsplan för den regionala stadskärnan Flemingsberg som antogs av Botkyrkas kommunfullmäktige 2022. I delar av området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning. Förändringar i området måste göras utan att situationen avseende dagvatten, skyfall och översvämningsrisk i omkringliggande områden förvärras.
M12	Hamringe	Utveckling av Hamringes gamla industrimiljö till en bostadsmiljö med nya sjönära bostäder. Uppfarten från området och anslutningen till Huddingevägen är svår idag så en ny trafiklösning behöver utredas. För att ta reda på om en omvandling till bostäder är lämplig behöver bland annat dessa frågor utredas: förorenad mark till följd av tidigare verksamheter, förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i strandnära områden. Risk råder för översvämning till följd av höga vattennivåer i Mälaren samt i samband med skyfall. Delen närmast väg 226 är bullerpåverkad av väg och järnväg. I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M13	Lill-Tumba	Utbyggnadsområde norr om Lill-Tumba i kollektivtrafiknära läge. Området är i dagsläget naturmark som består mestadels av jordbruksmark. Ny bebyggelse här skulle göra att Vretarna knyts närmare till Tumbas mer centrala delar. Området är tänkt för i huvudsak bostäder i en tät småhus- eller tät blandad bebyggelse som kompletterar utbudet i befintliga områden, lämpligen tätare nära Tumbavägen och dess hållplats för expressbuss. Bebyggelsen ska anpassas till omgivande kulturmiljö. Förhållningssätt till de kulturhistoriska värdena i jordbrukslandskapet blir viktig för planutformningen. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. Lill-Tumbaåns vatten rinner vidare till Tumbaån. Vid skyfall riskerar låglänta ytor och bebyggelse i ett stort område kring Sedelvägen att översvämmas. Riskerna behöver utredas och det nya området vid Lill-Tumba planeras på ett sätt som inte förvärrar översvämningsrisken för befintlig bebyggelse, utan om möjligt gör att riskerna istället minskas.
M14	Tumba - Sandstugan öster	Föreslagen utbyggnad av bostäder med en tät blandad bebyggelse och möjligen en tät småhusbebyggelse. Bebyggelsen placeras i skogen så att den inte blir synlig från kulturmiljön vid Tumba bruk. Se rekommendationer om anpassning till omgivande kulturmiljö i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2.
M15	Sandstugan, Tumba grustag	Utbyggnadsområde vid gränsen till Salem. Området består av en tidigare grustäkt. Här föreslås uppförande av bostäder som en fortsättning på det nyligen utbyggda området Sandstugan. Tät blandad eller tät småhusbebyggelse kan vara lämplig här. Området består idag av flack sandig mark med kraftigt sluttande kanter på grund av den tidigare täktverksamheten. I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning. Det finns förutsättningar för höga temperaturer i området. Metod för dagvattenhantering och risk för påverkan på grundvatten blir en viktig fråga att utreda, liksom markens stabilitet i slänterna. Området ligger inom högriskområde för radon.
M16	Tumba skog	Utbyggnadsområde Tumba skog. Området utvecklas i enlighet med gällande detaljplan i en medelhög tät bebyggelse. Del av området ligger inom högriskområde för radon.

M17 DP6	Riksten, detaljplan 6	Utbyggnadsområde vid före detta flygfält. Fortsatt utveckling av Riksten friluftsstad genom utbyggnad av bostäder, centrumfunktioner, skola, förskolor och allmänna platser enligt inriktning i Program för Riksten från 2003. Detaljplanearbete pågår i denna del. Området ligger inom yttre skyddsområde för Tullinge grundvattentäkt. Det finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Förekomst av markföroreningar från tidigare verksamheter. Behovet av rening av dagvatten från hela Rikstens friluftsstad är stort.
M17 DP8	Riksten, detaljplan 8	Utbyggnadsområde vid före detta flygfält. Riksten friluftsstad som helhet fortsätter utvecklas genom utbyggnad av bostäder, centrumfunktioner, skola, förskolor och allmänna platser enligt inriktning i Program för Riksten från 2003. Programmet kan dock behöva revideras inför kommande planläggning. I denna del kan tät blandad eller tät småhusbebyggelse vara lämplig. Områdets östra del ligger inom yttre skyddsområde för Tullinge grundvattentäkt. Det finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Förekomst av markföroreningar från tidigare verksamheter. Behovet av rening av dagvatten från hela Rikstens friluftsstad är stort.
M17 DP9	Riksten detaljplan 9	Utbyggnadsområde vid före detta flygfält. Riksten friluftsstad som helhet fortsätter utvecklas genom utbyggnad av bostäder, centrumfunktioner, skola, förskolor och allmänna platser enligt inriktning i Program för Riksten från 2003. Programmet kan dock behöva revideras inför kommande planläggning. I detta område bedöms medelhög tät bebyggelse vara lämplig. Lämplighet för och fördelning mellan bostäder och verksamheter i olika delar av detta område behöver utredas. Området ligger inom yttre skyddsområde för Tullinge grundvattentäkt. Det finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Förekomst av markföroreningar från tidigare verksamheter. Behovet av rening av dagvatten från hela Rikstens friluftsstad är stort.
M18 DP7	Riksten detaljplan 7	Utbyggnadsområde vid före detta flygfält. Riksten friluftsstad som helhet fortsätter utvecklas genom utbyggnad av bostäder, centrumfunktioner, skola, förskolor och allmänna platser enligt inriktning i Program för Riksten från 2003. Programmet kan dock behöva revideras inför kommande planläggning. I detta område kan tät blandad eller tät småhusbebyggelse vara lämplig. Hela det utpekade området ska inte bebyggas utan väl valda partier av naturmark ska bevaras i området och man ska sträva efter ett hänsynsfullt möte med det omgivande jordbrukslandskapet. Ekologiska spridningssamband beaktas vid planläggning. Området ligger inom yttre skyddsområde för Tullinge grundvattentäkt. Det finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Behovet av rening av dagvatten från hela Rikstens friluftsstad är stort. Förekomst av markföroreningar från tidigare verksamheter. I del av området finns även lokal förekomst av högradonmark. Se rekommendationer om anpassning till omgivande kulturmiljö i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2.
M19	Kassmyraåsen, norra delen	Utbyggnadsområde för i huvudsak bostäder på Kassmyraåsen på före detta grustag längs med väg 226. Planprogram för Kassmyraåsen pågår. Planprogrammet visar två utbyggnadsområden som kommer länka samman Tumba-Skäcklinge med Vårsta. Mellan områdena ska det skapas ett grönområde som del i ett grönt samband som kopplar samman Vinterskogen i väster med Lida i öster. Tät blandad och i vissa delar medelhög tät bebyggelse bedöms lämpligt i området. Planen innebär återställning av tidigare grustäkt där det förekommer markföroreningar från tidigare verksamheter och där påverkan på grundvatten måste undvikas. I delar av området finns förutsättningar för ras i instabila slänter. I delar av området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.

M20	Kassmyraåsen, södra delen	Utbyggnadsområde för i huvudsak bostäder på Kassmyraåsen på före detta grustag längs med väg 226. Väg 226 kommer i framtiden trafikeras av expressbuss mellan Vårsta-Tumba-Fittja. Planprogram för Kassmyraåsen pågår. Planprogrammet visar två utbyggnadsområden som kommer länka samman Tumba-Skäcklinge med Vårsta. Mellan områdena ska det skapas ett grönområde som del i ett grönt samband som kopplar samman Vinterskogen i väster med Lida i öster. Tät blandad bebyggelse bedöms lämpligt i området. Planen innebär återställning av tidigare grustäkt där det förekommer markföroreningar från tidigare verksamheter och där påverkan på grundvatten måste undvikas. I delar av området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
M21	Vårsta Ensta Långbacke	Föreslaget utbyggnadsområde kring Ensta Långbacke väster om Vårsta. Gles småhusbebyggelse bedöms lämpligt. Området är ungefärligt utpekat och behöver utredas och avgränsas. Här blir förhållningssätt till landskap, topografin, ekologiska samband och intilliggande naturreservat viktig för planutformningen. Bebyggelsen ska anpassas till omgivande kulturmiljö. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. Möjligt läge för infartsparkering för byte till kollektivtrafik behöver planeras in någonstans kring Vårsta. I del av området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall.
M22	Vårsta längs Södertäljevägen	Föreslaget utbyggnadsområde i skogsparti längs Södertäljevägen direkt väster om Vårsta. Delar av skogen skulle kunna bebyggas. Tät småhusbebyggelse bedöms lämpligt. Här blir förhållningssätt till ekologiska samband viktig för planutformningen. Se rekommendationer om anpassning till omgivande kulturmiljö i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. Möjligt läge för infartsparkering för byte till kollektivtrafik behöver planeras in någonstans kring Vårsta.
M23	Vårsta - Slättmalm	Utbyggnadsområde Slättmalm. Området utvecklas i enlighet med gällande detaljplan med tät blandad bebyggelse. I del av området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
M25	Rikstens Skogsstad	Utbyggnadsområdet ligger öster om Rikstens Friluftsstad på andra sidan väg 571 (Pålamalmsvägen). Det möjliggör utbyggnad av bostäder och offentlig service så som förskola och gruppboende med inriktningen att bebyggelse i hög grad anpassas till naturen. Lämpligheten för ny bebyggelse är inte prövad utan behöver utredas och ge svar på om här finns möjlighet för Rikstens företagsby att expandera samt om det kan vara möjligt och lämpligt med viss bostadsbebyggelse. Utredningen ska göras med hänsyn till kollektivtrafikförsörjning, trafiksäkerhet, säkra skolvägar, tillgång till samhällsservice med mera. En viktig faktor i utredningen är också om och hur verksamheterna vid motorstadion och skyttecentret söder om området kan bedrivas vidare när ytterligare bostäder tillkommer i Riksten. Områdets yta är cirka 35 hektar och ny bebyggelsen kan delas upp i olika delområden. Området kan omfatta upp till 600 bostäder i blandad bebyggelse med olika hustyper och upplåtelseformer. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Markföroreningar kan finnas till följd av tidigare flygverksamhet.

M26	Vårsta - Sjövreten	Föreslaget utbyggnadsområde vid Sjövreten öster om Vårsta. Tät småhusbebyggelse och gles småhusbebyggelse skulle kunna vara lämplig. Här blir föhållningssätt till landskapet viktig för planutformningen. Områdets eventuella påverkan på regional grönstruktur behöver belysas. I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.

Mångfunktionell bebyggelse, centrum (OP_MVA_MB_Centrum_Utvecklad)

Definition markanvändningstyp

En välbesökt och central del av den sammanhängande bebyggelsen i anslutning till goda kommunikationer. Centrumbebyggelsen består av olika funktioner så som bostäder, kontor, handel, kommunal service och andra verksamheter.

Vägledning för markanvändningstyp

Detta är en del av den mångfunktionella bebyggelsen som ska utvecklas med fler centrumfunktioner. Utgångspunkten är att komplettera med de funktioner som saknas eller behöver stärkas. Här bygger vi som tätast i relation till omgivande bebyggelse och lägger stor vikt vid att skapa levande stadsmiljöer. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

M50	Hallunda centrum	Centrala Hallunda-Norsborg och i synnerhet Hallunda centrum är en välbesökt plats, men åtgärder behövs för att göra de offentliga miljöerna tillgängliga och attraktiva. Centrala Hallunda-Norsborg rymmer idag två centrumanläggningar. Norsborg centrumanläggning föreslås omvandlas till bostäder med lokaler i bottenvåning. Hallunda centrumanläggning föreslås integreras i stadsmiljön genom förtätning med bostäder och utveckling av närliggande offentliga miljöer. Ett tillskott av bostäder här bidrar till mer liv och rörelse under en större del av dygnet, exempelvis genom att markparkeringar ersätts med parkeringshus. Hög tät, medelhög tät och tät blandad bebyggelse kan vara lämpliga typologier. Ny bebyggelse i området ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Hallunda. Idag utgör flera olika parkeringsytor i centrala Hallunda översvämningsytor vid eventuella skyfall. Ny bebyggelse eller andra åtgärder i centrum behöver planeras så att de inte förvärrar översvämningsrisken för omkringliggande befintlig bebyggelse, utan om möjligt att riskerna istället minskas. Området kring centrum blir enligt utförd värmekartering mycket varmt sommartid och därför behöver området också tillföras mer temperaturreglerande grönska i form av träd.
M51	Fittja centrum	Fittja centrum är den mest stadsmässiga platsen i Fittja, där många människor rör sig. Centrum har genomgått en förändring på senare år, men kan utvecklas vidare. Öster om Fittja torg förtätas med centrumnära bostäder i en hög tät bebyggelse enligt gällande detaljplan. Bebyggelse kan prövas i grönområdet söder om centrum för att förlänga centrumstråket ner mot Fittjaskolan. Hög tät, medelhög tät och tät blandad bebyggelse kan vara lämpliga typologier. Ny bebyggelse i området ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Fittja. Behov av trafik- och trygghetsåtgärder bör beaktas, bland annat i anslutning till centrum som utgörs av torgytor, parkeringsplatser och bussterminal. Det finns även ett behov av att stärka det rumsliga sambandet norrut mot Slagsta på andra sidan E4/E20, inklusive trygghetsåtgärder längs gångstråket. Detaljplaneprogrammet Framtid Fittja från 2012 visar hur den fysiska miljön i Fittja kan förändras och utvecklas.

M52	Centrala Alby	Centrala Alby och i synnerhet Alby centrum är den mest stadsmässiga platsen i Alby, där många människor rör sig. Centrala Alby kan utvecklas på flera sätt. Grönska behöver tillföras med gatuträd och annan växtlighet. Centrumbyggnaden kan få flera framsidor och kopplingen mellan centrumbyggnad, torg och tunnelbana kan stärkas. Centrala Alby kan förtätas med centrumnära bostäder i en medelhög tät bebyggelse. Behov av trafik- och trygghetsåtgärder kring centrum och tunnelbaneuppgångarna, såväl som vägarna dit, ska beaktas. Albyvägens utformning utreds. Målet är ett mer integrerat trafiksystem, stadsmässighet vid Alby centrum och att skapa plats för nya bostäder. Se vidare i dokumentet Framtid Alby, antagen av kommunfullmäktige 2014. Idag utgör flera olika gräsytor och parkeringsytor i centrala Alby översvämningsytor vid eventuella skyfall. Ny bebyggelse eller andra åtgärder i centrum behöver planeras så att de inte förvärrar översvämningsrisken för omkringliggande befintlig bebyggelse, utan om möjligt att riskerna istället minskas.
M53	Tullinge centrum	Centrala Tullinge utvecklas till en stadsmässig stadskärna med nya kvarter, gator, torg och parker. Kring centrum utvecklas offentliga platser och möjlighet till publika lokaler i bottenplan, och nya bostäder tillkommer inom området genom förtätning i vissa lägen. Området längs väg 226 utvecklas med hänsyn till vägens kapacitetsbehov och riskavstånd. Stationsområdet utvecklas med nya ytor för kollektivtrafiken och integreras mer med Tullinge centrum genom en ny entré med gångbro till perrongen över Huddingevägen i plattformens norra ände. Den nya entrén skapar också en koppling mellan den västra och östra sidan av spåren och stärker det rumsliga samband både till och från norra och södra Tullinge, såväl som passagerna över järnvägen och Huddingevägen. Kommunen antog 2019 planprogram för centrala Tullinge med tydligare vägledning kring utvecklingen av Tullinge centrum med omnejd inklusive stationsområdet. Delar av planprogrammet är aktuellt, men behöver ses över gällande delarna längs väg 226 och Tullinge station. Centrala Tullinge ligger i en lågpunkt med risk för översvämning vid skyfall. Ny bebyggelse eller andra åtgärder i centrum behöver planeras så att de inte förvärrar översvämningsrisken, utan om möjligt att riskerna istället minskas.
M54	Centrala Tumba	Tumba är Botkyrkas kommuncentrum och delregional knutpunkt för kollektivtrafiken. En förnyelse av Tumba centrum är önskvärd. De centrala delarna ska utvecklas med mångfunktionell bebyggelse med nya bostäder, arbetsplatser, centrumfunktioner, service och handel. Utvecklingen ska planeras så att den medför ett socialt värdeskapande för Tumba, med trygghet som en central fråga. Centrala Tumba kan bebyggas enligt framtagna detaljplaner, med fler bostäder i en medelhög tät bebyggelse söder om Grödingevägen, och med en hög tät bebyggelse vid Tumba bussterminal. Bussterminalen utvecklas som bytespunkt för kapacitetsstark kollektivtrafik, och osäkra och otrygga trafikmiljöer åtgärdas. Sambanden från Tumba centrum till "gamla Tumba", Storvreten och handelsplatsområdet behöver stärkas. Vid planläggningen används Strukturplan Tumba från 2023 som planeringsunderlag. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall.

M55	Vårsta centrum	Vårsta fungerar som lokalt centrum med service, skola och kollektivtrafikförbindelser för Vårsta samhälle och en stor del av landsbygden i Botkyrka kommun. Vårsta centrum får en ökad betydelse som transportnod genom en expressbuss som kopplar orten till Tumba, norra Botkyrka och Skärholmen. Denna skapar potential att tillföra mer bebyggelse i Vårsta och fler funktioner i Vårsta centrum, för att främja service, handel och kollektivtrafiken. Vårsta integreras med Tumba tätort genom bättre kopplingar norrut samtidigt som Vårsta fortsätter vara en centralort för den omkringliggande landsbygden. Kommunen bör utreda möjligheten att utveckla de offentliga platserna och tillföra mer grönska i centrala Vårsta. Möjligt läge för infartsparkering för byte till kollektivtrafik behöver planeras in någonstans kring Vårsta. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
M56	Riksten centrum	Planerat nytt centrum. Planläggning pågår för den centrala delen av Riksten Friluftsstad. Området kommer ha en tät blandad bebyggelse. I den centrala delen kommer det finnas flerbostadshus, handels- och centrumverksamheter, parker och mötesplatser, samt i närområdet vårdboende, skola och förskola. Förekomst av markföroreningar från tidigare verksamheter. Området ligger inom yttre skyddsområde för Tullinge grundvattentäkt. Det finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Förekomst av markföroreningar från tidigare verksamheter. Behovet av rening av dagvatten från hela Rikstens friluftsstad är stort.

Mångfunktionell bebyggelse, besöksanläggning (OP_MVA_MB_Besoksanlaggning_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Områden för verksamheter som riktar sig till besökare med den egna och närliggande kommuner som upptagningsområde. Här ingår kulturella verksamheter, idrotts- och sportanläggningar med tillhörande byggnader och övriga besöksanläggningar.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är en besöksanläggning som ska bevaras och kan utvecklas. Förutsättningarna att bedriva besöksverksamhet ska väga tungt i förhållande till andra intressen. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

M57	Brunna idrottskluster	Område kring Brunna IP som bildar ett kluster av idrotts- och fritidsverksamheter bestående fotbollsplaner, inomhusfotbollsplan, basket- och tennisbanor, samt hall för racketsport. Idrottsområdet ska bevaras och utvecklas, exempelvis med möjlighet till ny hallbyggnad och utveckling av parkområde med inriktning som spontanidrottsplats, vilket också bidrar till mer likvärdig tillgång till idrotts- och fritidsutbud inom kommunen. Brunnas funktion som idrottsnod stärks av det kollektivtrafiknära läget vid tunnelbanan och framtida expressbuss via ny kollektivtrafikkoppling över E4/E20. Planeringen ska bidra till att minska luft- och bullerproblematik och minska barriäreffekterna kopplat till E4/E20. Planeringen ska också bidra till att området, som idag är relativt avskilt och i delar upplevs som otryggt, blir mer integrerat och sammanhängande med omgivande kommundelar. Park- och idrottsytor vid Brunna IP har en viktig funktion som översvämningsytor vid skyfall. Åtgärder i området behöver beakta detta så att risken för översvämning för befintlig bebyggelse som ligger nedströms inte förvärras, utan om möjligt att riskerna istället minskas. De öppna ytorna kring Brunna IP blir enligt utförd värmekartering mycket varma sommartid och därför behöver området också tillföras mer temperaturreglerande grönska i form av träd. Bullernivåerna från motorvägen behöver minskas, exempelvis genom att utreda om en eventuell hallbyggnad kan agera bullerskärm mot motorvägen. Hänsyn behöver tas för luftföroreningshalter i efterkommande planering.
M58	Botkyrka cricketcenter	Botkyrka cricketcenter har två planer, två slagburar samt tillhörande servicebyggnader för kansli, förråd, kafeteria, omklädningsrum och läktare. Platsen möter både lokala och regionala behov av cricketanläggningar. Anläggningen stärker även området Norsborg med aktiviteter och skapar en trygg mötesplats kring Kärsby äng. Vi värnar om anläggningen som en viktig nod för hela regionens cricketverksamhet. Vid utformning av nya byggnader eller anläggningar kan hänsyn behöva tas till att området av Riksantikvarieämbetet bedömts som del av riksintresse för kulturmiljövård.
M60	Hågelby park	Hågelbyparken är en öppen besöksanläggning, folkpark med 4H-gård, konferensanläggning och utomhusscen med tillhörande restaurang och fik. Parken anlades av telefonfabrikören LM Ericsson för 100 års sedan. Hågelbyparken är en av Botkyrkas två regionala målpunkter för friluftslivet och är viktig för många människor i regionen. Här ska besöksnäringen och friluftslivet vara prioriterade intressen. Områdets kulturhistoriska värde ska beaktas.
M61	Tumba Bruk	Tumba bruk är ett pappersbruk och världens äldsta producent för sedlar och värdehandlingar. Området huserar museum men också bostäder i brukets gamla arbetarbostäder. Bruket är ett statligt byggnadsinne. Miljöerna ska värnas och förstärkas, och besöksnäringen ska vara det prioriterade intresset. Stor hänsyn tas till områdets kulturmiljövärden. Se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014 och dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2.
M63	Brantbrinks idrottsplats	Ett kluster av idrottsfunktioner vid Brantbrink som innehåller ishall, utegym, motionsspår, fotbollsplaner, tennishall och boulebanor. Idrottsområdet ska bevaras och utvecklas som en viktig nod för inom- och utomhusidrott. I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
M64	Lida friluftsområde	Lida friluftsområde är en regional målpunkt för friluftslivet som lockar besökare från hela regionen. Vid Lida finns bland annat anläggning för skidåkning, vandring, stugor och vandrarhem, friluftsbad och vattenaktiviteter, mountainbike, paddling och träning. Lida friluftsområde ska fortsätta att utvecklas, med friluftsliv och besöksnäring som prioriterade intressen.

M65	Vårstavi	Vårstavi är ett område vid Malmsjöns strand med hembygdsgård, Vårsta strandpark och Paol Bjerres park. Kommunen har för avsikt att utveckla området som en besöksanläggning. I området finns förutsättningar för erosion i strandnära område. Området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
M66	Sturehov	Sturehovs slott är ett av de bäst bevarade slotten i gustaviansk stil från 1700-talet, med rofylld park och en unik samling av Mariebergskakelugnar. Byggnaderna utgör byggnadsminne. Strax väster om slottet ligger det före detta säteriet Sillvik. I området ska kulturmiljön och besöksnäringen vara det prioriterade intresset. Kommunen ser gärna att området mellan Norsborg mot Sturehovs slott tillgängliggörs ytterligare för långa promenader och friluftsliv. Områdets kulturhistoriska värde ska beaktas.

Mångfunktionell bebyggelse, utredningsområde (OP_MVA_MB_Utredning)

Definition markanvändningstyp
Områden där framtida markanvändning är oklar.

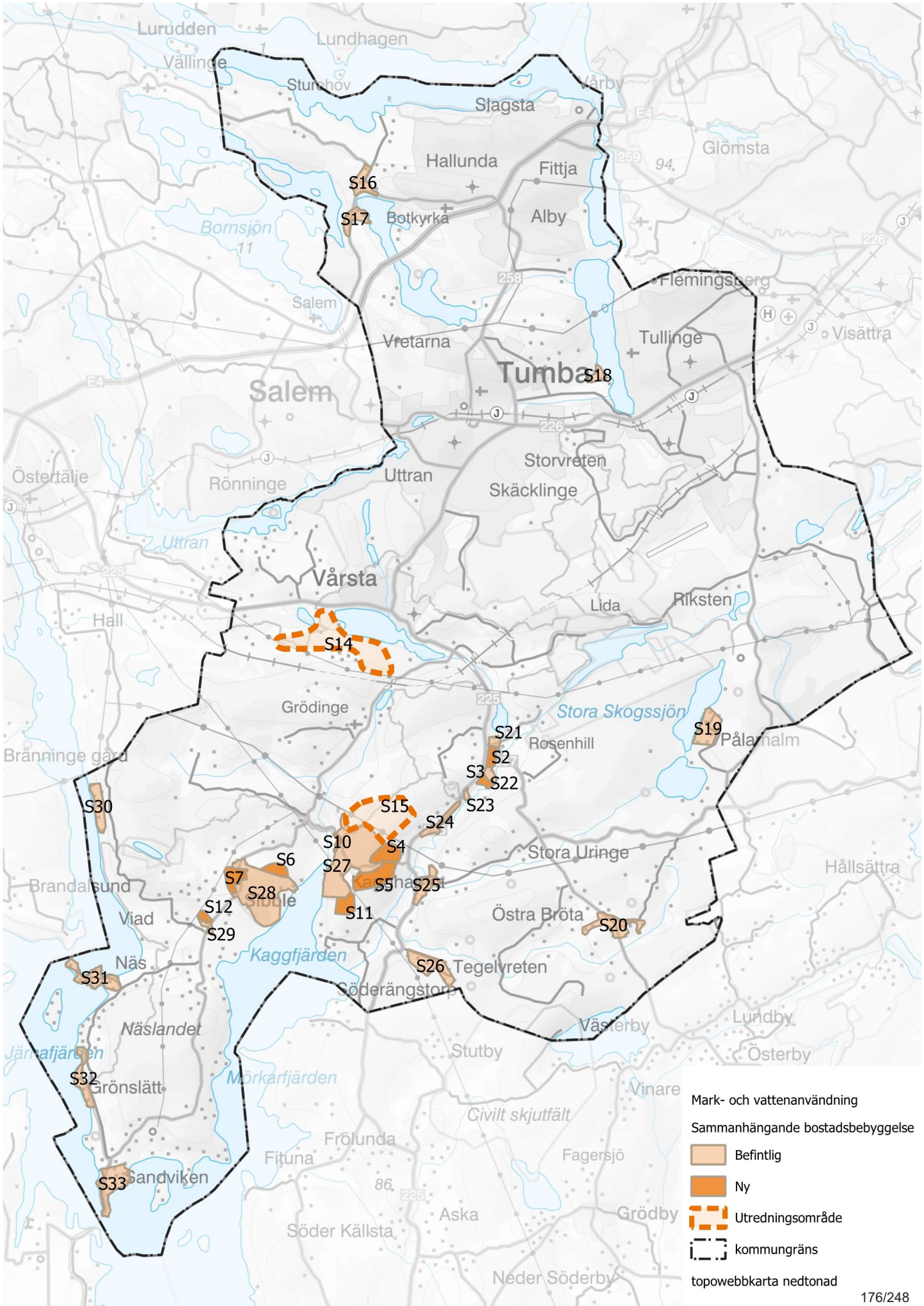
Vägledning för markanvändningstyp
Detta är ett område där vidare utredning krävs för att fastställa lämplig markanvändning. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

M2	Slagsta strand	Utredningsområde. Området vid Slagsta strand kan bli intressant för omvandling av industri- och verksamhetsområde till en sjönära stadsdel med mångfunktionell bebyggelse som inkluderar bostäder, och som möter Huddinges utveckling av bostäder i Vårby på andra sidan Fittjaviken. I planeringen behöver behovet av samhällsservice, idrottsytor och mötesplatser i ett större område kring Slagsta beaktas. I dagsläget bedrivs olika verksamheter här, bland dem Fittja värmeverk som är ett del i Södertörns Fjärrvärme AB:s fjärrvärmedistribution för Botkyrka, Huddinge och Salem. En utredning av värmeverkets roll i det regionala nätet bör göras innan beslut om förändrad markanvändning fattas. I en situation där verket finns kvar måste dess funktion respekteras i samband med utveckling av området. I utredning för om och hur området kan omvandlas behöver många frågor belysas. Översvämningsrisk behöver beaktas då delar av området är beläget under nivån 2,7 möh som länsstyrelserna rekommenderar som lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse kring Mälaren. Området påverkas av buller från två håll, E4/E20 i söder och värmeverket i väster, vilket kan göra det svårt att få till mer ljuddämpade sidor på eventuell bostadsbebyggelse. Likaså finns riskaspekter att ta hänsyn till för både E4/E20 och värmeverket. Halten partiklar från E4/E20 kan förväntas överskrida miljömålen. Förorenade fyllnadsmassor kan förekomma, liksom föroreningar till följd av verksamhetsdrift i området. I området finns förutsättningar för ras i instabila slänter med kraftig lutning samt skred i strandnära områden. Området ligger inom vattenskyddsområde för Östra Mälarens vattentäkt. Se ytterligare information i miljökonsekvensbeskrivning. Området ligger även inom högriskområde för radon.

M24	Hamra grustag	Utredningsområde. Området består av en tidigare grustäkt, Hamra grustag. Utredningen ska ge svar på om här finns möjlighet till återställning och uppförande av bostäder, förslagsvis med en tät småhusbebyggelse. Avgränsningen är ungefärlig. Eventuell planläggning bör föregås av ett planprogram. Detta är ett ekologiskt känsligt område avseende artskydd och visst värde för närrekreation. Området har på grund av den tidigare täktverksamheten utmanande topografiska förhållanden då det idag består av flack sandig mark med kraftigt sluttande kanter med förutsättningar för ras. Det kan råda risk för höga vattennivåer i samband med skyfall. Området ligger inom inre skyddsområde för Tullinge grundvattentäkt. Metod för dagvattenhantering och hur negativ påverkan på grundvatten ska undvikas blir en viktig fråga att utreda, liksom samordning med efterbehandlingsåtgärder för PFAS. Området ligger även inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
M67	Lindhov - Vretarna	Området mellan Vretarna och Lindhov pekas ut som utredningsområde utifrån en önskan om en ny stadsdel inom Tumba tätort med närhet till sjön Aspen. Utredningen ska ge svar på om det här finns möjlighet för Tumba att expandera med ny bostadsbebyggelse. Utredningen ska klargöra om skälen för det utökade strandskyddet är aktuellt inom det utpekade området. Utredningen ska även klargöra om utbyggnaden kan anses godtagbar ur samhällsbyggnadssynpunkt med hänsyn taget till strålsäkerhet, kulturmiljö, översvämningsrisk, vattenskydd, regional grönstruktur, ekologiska samband, kollektivtrafik, samhällsservice, P-FAS med mera. Utredningen behöver också ta hänsyn till påverkansområde kring kraftledning i transmissionsnätet som utgör riksintresse.

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Mark- och vattenanvändning

Sammanhållen bostadsbebyggelse

Sammanhängande bostadsbebyggelse, befintlig (OP_MVA_SB_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Bostadsområden eller fritidshusområden utanför våra större tätorter som huvudsakligen består av bostäder men där en eller ett fåtal servicefunktioner kan förekomma. Områdena har en tydlig beroenderelation till närliggande orter.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är sammanhängande bostadsbebyggelse där översiktsplanen inte har några specifika ställningstaganden om förändringar. Huvudregeln är att pågående markanvändning är tänkt att fortsätta. Oftast finns en detaljplan som styr tillåten markanvändning. Det är dock möjligt att utveckla delar av bebyggelsestrukturen genom varsam komplettering och utbyggnad, om så prövas lämpligt. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

		Inga objektspecifika vägledningar finns, men vissa områden har noteringar om hänsyn:
S16	Draget	Vid eventuella kompletteringar ska intilliggande hålvägssystem beaktas. Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
S17	Fiskarhagen	Området ligger i högriskområde för radon.
S18	Vita villorna	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
S19	Pålamalm	Området ligger i högriskområde för radon.
S20	Bröthagen	
S21	Rosenhill	Del av området ligger inom högriskområde för radon.
S22	Rosenhill Lövlund	Området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
S23	Åvinge	Del av området ligger inom högriskområde för radon.
S24	Åvinge	Del av området ligger inom högriskområde för radon.
S25	Kärrhagen och Byrsta kvarn	Del av området ligger inom högriskområde för radon.
S26	Tegelvreten	
S27	Kagghamra	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
S28	Sibble	Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
S29	Eldtomta	
S30	Kungsdalen	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
S31	Getryggen	I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
S32	Grönslätt	
S33	Sandviken	Området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.

Sammanhängande bostadsbebyggelse, ny (OP_MVA_SB_Andrad)

Definition markanvändningstyp
Bostadsområden eller fritidshusområden utanför våra större tätorter som huvudsakligen består av bostäder men där en eller ett fåtal servicefunktioner kan förekomma. Områdena har en tydlig beroenderelation till närliggande orter.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är områden där markanvändningen kan ändras och ny sammanhängande bebyggelse tillkomma. Vid ianspråktagande av jordbruksmark förutsätts att utvecklingen tillgodoser fler behov än enbart bostäder, till exempel lokala mötesplatser och servicefunktioner. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

S2	Rosenhill - Byängen	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse i Rosenhill. Området är till stora delar redan ianspråktagen mark där det bedrivs verksamhet. Kommunen vore positiv till att pröva en utbyggnad av gles småhusbebyggelse på platsen. Se rekommendationer om anpassning till omgivande kulturmiljö i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. Området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
S3	Rosenhill - Lövlund	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse vid Rosenhill. Området är i delar jordbruksmark och i delar redan ianspråktagen genom tidigare Grödingevallen idrottsplats. Kommunen anser att platsen är en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse i Rosenhill och bedömer att en gles småhusbebyggelse på platsen kan uppföras utan att skada riksintresse Kagghamraåns värden. Planeringen ska ge utrymme för lokal mötesplats. Se rekommendationer om anpassning till omgivande kulturmiljö i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2.
S4	Kagghamra - öster	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse vid Kagghamra. Kommunen vill att Kagghama utvecklas till en landsbygdsnod med lokal service, lokala mötesplatser och hållplatslägen som nås genom säkra gång- och cykelvägar. Det utpekade området kan vara lämplig för en gles småhusbebyggelse. Utbyggnadsområdet är ungefärligt avgränsat. Området består både av skogsmark och jordbruksmark men ses som en naturlig fortsättning på den befintliga bebyggelsen i Kagghamra. Planeringen ska ge utrymme för lokala mötesplatser. Ekologiska spridningssamband beaktas vid planläggning. Längs bäcken finns förutsättningar för skred i finkornig jordart, varför markens stabilitet blir en faktor vid planering av området. Skyfallskartering saknas för området och behöver därför genomföras i efterföljande planering.
S5	Kagghamra - Hamra skog	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse vid Kagghamra. Kommunen vill att Kagghama utvecklas till en landsbygdsnod med lokal service, lokala mötesplatser och hållplatslägen som nås genom säkra gång- och cykelvägar. Det utpekade området kan vara lämplig för en gles eller tät småhusbebyggelse. Utbyggnadsområdet är ungefärligt avgränsat. I norra delen finns befintlig detaljplan med byggrätt för ett 10-tal villor. Området består mestadels av skogsmark. Ekologiska spridningssamband beaktas vid planläggning. Skyfallskartering saknas för området och behöver därför genomföras i efterföljande planering.
S6	Sibble - nordöst	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse vid Sibble. Kommunen vill att Sibble utvecklas till en landsbygdsnod med lokal service, lokala mötesplatser och hållplatslägen som nås genom säkra gång- och cykelvägar. Det utpekade området kan vara lämplig för en gles småhusbebyggelse. Området består av skogsmark och ses som en naturlig fortsättning på den befintliga bebyggelsen i Sibble. Bebyggelsen ska anpassas till omgivande kulturmiljö. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.

S7	Sibble - väster	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse vid Sibble. Kommunen vill att Sibble utvecklas till en landsbygdsnod med lokal service, lokala mötesplatser och hållplatslägen som nås genom säkra gång- och cykelvägar. Det utpekade området kan vara lämplig för en gles eller tät småhusbebyggelse. Området består både av skogsmark och jordbruksmark. En utbyggnadsriktning västerut är det sätt på vilket Sibble som ort kan växa med störst hänsyn taget till kulturmiljövärden kring Snäckstavik och de öppna jordbrukslandskapen kring Kaggfjärden. Planeringen av området ska ge utrymme för lokal service och lokala mötesplatser. Bebyggelsen ska anpassas till omgivande kulturmiljö. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. I del av området finns lokal förekomst av högradonmark.
S10	Kagghamra - väster	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse vid Kagghamra. Kommunen vill att Kagghama utvecklas till en landsbygdsnod med lokal service, lokala mötesplatser och hållplatslägen som nås genom säkra gång- och cykelvägar. Det utpekade området kan vara lämplig för en gles eller tät småhusbebyggelse som en fortsättning på den befintliga bebyggelsen i Kagghamra. Området består av ett mindre område jordbruksmark som begränsas av väg och våtmark.
S11	Kagghamra - söder	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse vid Kagghamra. Kommunen vill att Kagghama utvecklas till en landsbygdsnod med lokal service, lokala mötesplatser och hållplatslägen som nås genom säkra gång- och cykelvägar. Det utpekade området kan vara lämplig för en gles småhusbebyggelse. Området består av skogsmark och är ungefärligt avgränsat.
S12	Sibble - vid Eldtomta	Föreslaget område för ny sammanhängande bostadsbebyggelse vid Eldtomta/Soltomta. En gles småhusbebyggelse kan vara lämplig här. All mark kring bebyggelsen består av jordbruksmark men detta bedöms vara den riktning som bebyggelsen kan växa med störst hänsyn tagen till det öppna landskapet kring Kaggfjärden. Detaljplaneprogram för utveckling av områdena Sibble, Kagghamra och Eldtomta, samrådshandling från 2013, kan användas som planeringsunderlag. Bebyggelsen ska anpassas till omgivande kulturmiljö. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2.

Sammanhängande bostadsbebyggelse, utredningsområde (OP_MVA_SB_Utredning)

Definition markanvändningstyp
Områden där framtida markanvändning är oklar.

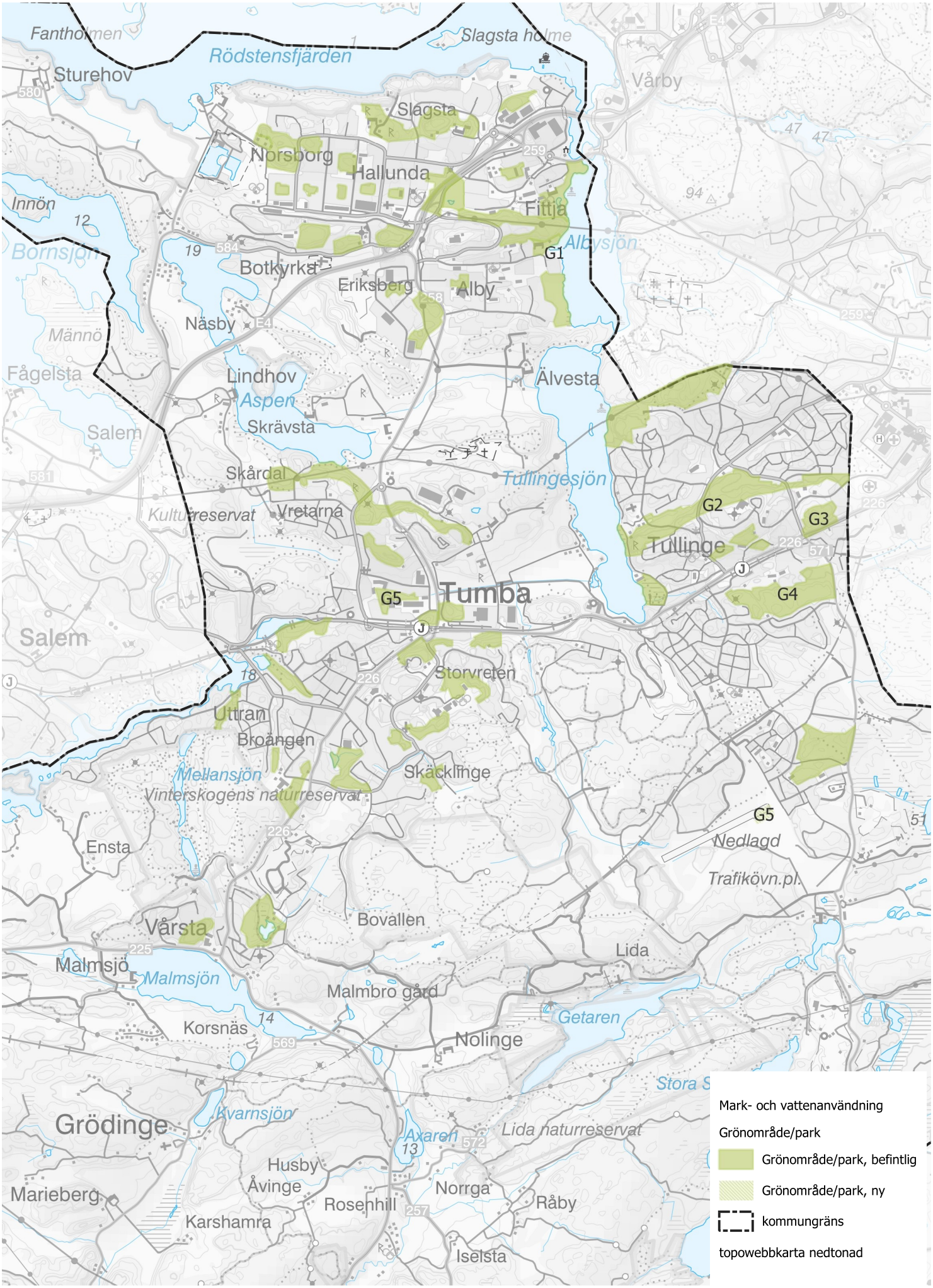
Vägledning för markanvändningstyp
Detta är ett område där vidare utredning krävs för att fastställa lämplig markanvändning. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

S14	Malmsjö	Utredningsområde i närheten av Malmsjö. Utredningen ska ge svar på om det finns möjlighet till ny sammanhängande bostadsbebyggelse inom området. Avgränsningen av utredningsområdet är ungefärligt. Frågor som behöver utredas är till exempel lämplig placering i landskapet, regional grönstruktur, ekologiska samband, kulturmiljö, behov av social infrastruktur, strandskydd och i ianspråktagande av jordbruksmark. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014. I del av området finns även lokal förekomst av högradonmark.

S15	Norr om Kagghamra	Utredningsområde norr om Kagghamra. Utredningen ska ge svar på om det finns möjlighet till ny sammanhängande bostadsbebyggelse inom området. Utredningen ska också visa hur ny bebyggelse kan bidra till Kagghamnra och Sibble som landsbygdsnod. Avgränsningen av utredningsområdet är ungefärligt.

Grönområde/park

Mark- och vattenanvändning

Grönområde/park

Grönområde/park, befintlig (OP_MVA_GP_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Parker och naturmark i tätortsmiljö som i kartan behöver skiljas ut från bebyggelsen för att de har en stor betydelse för sitt närområde.

Vägledning för markanvändningstyp
Grönområde och park vara överordnad annan mark- och vattenanvändning. Rekreation, biologisk mångfald, och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till behovet av tätortsnära grönområden. Dessa områden har stor betydelse för dagvattenhantering, vid översvämning samt vid höga vattennivåer till följd av kraftig nederbörd. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

G1		Området är detaljplanelagd, vilket bland annat ger möjlighet att uppföra en paviljong längs stranden.
G2		Det finns byggrätter inom området som inte byggts ut, en detaljplan från 1936. Kommunens inställning är att dessa inte bör bebyggas.
G3		Äldre gällande detaljplan för villabebyggelse på Blickaberget avses inte genomföras.
G4		Det finns en gällande äldre detaljplan i skogen som inte avses genomföras.
		Övriga objekt har inga objektspecifika vägledningar.

Grönområde/park, nytt (OP_MVA_GP_Andrad)

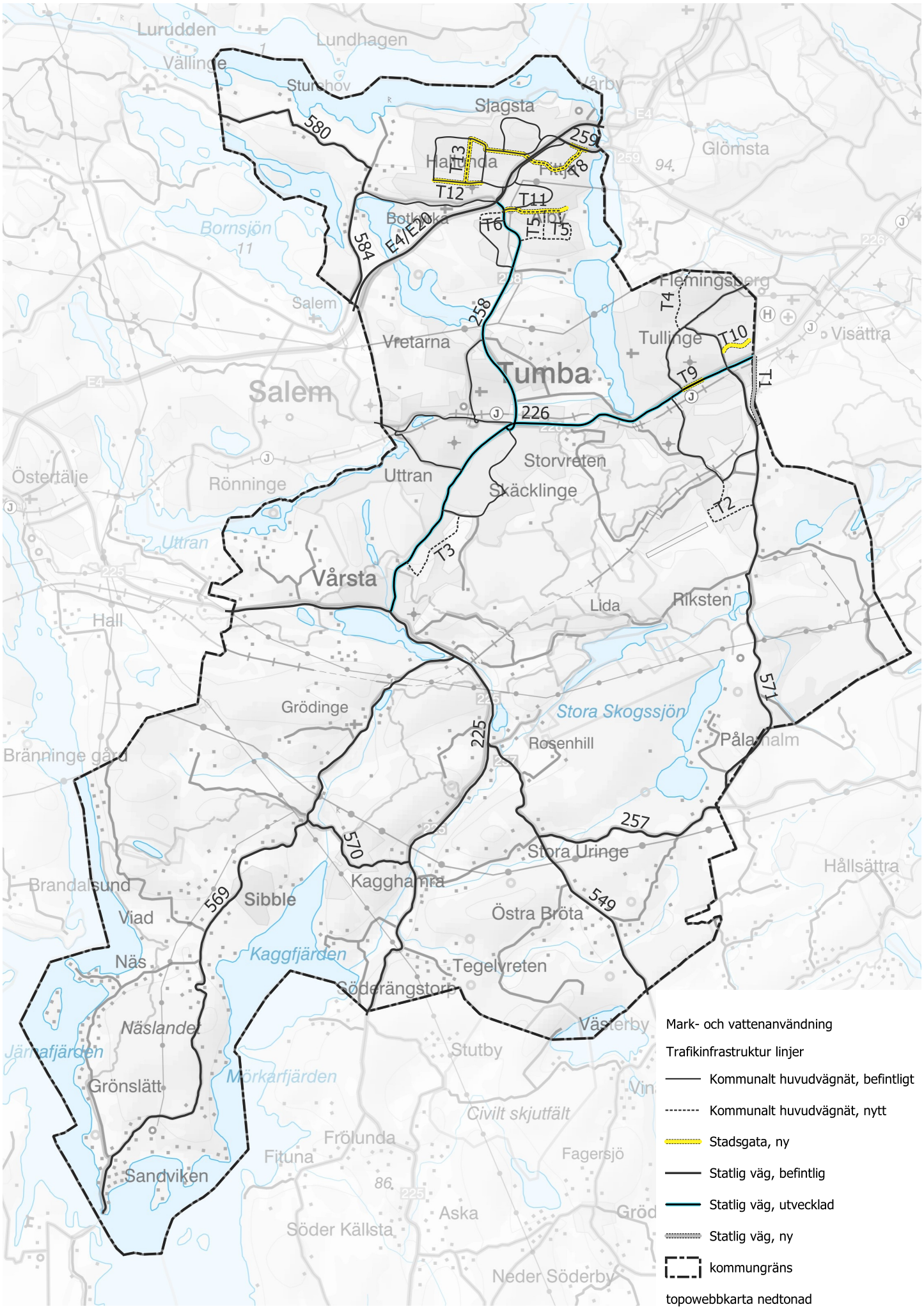
Definition markanvändningstyp
Parker och naturmark i tätortsmiljö som i kartan behöver skiljas ut från bebyggelsen för att de har en stor betydelse för sitt närområde.

Vägledning för markanvändningstyp
Grönområde och park vara överordnad annan mark- och vattenanvändning. Rekreation, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till behovet av tätortsnära grönområden. Dessa områden har stor betydelse för dagvattenhantering, vid översvämning samt vid höga vattennivåer till följd av kraftig nederbörd. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

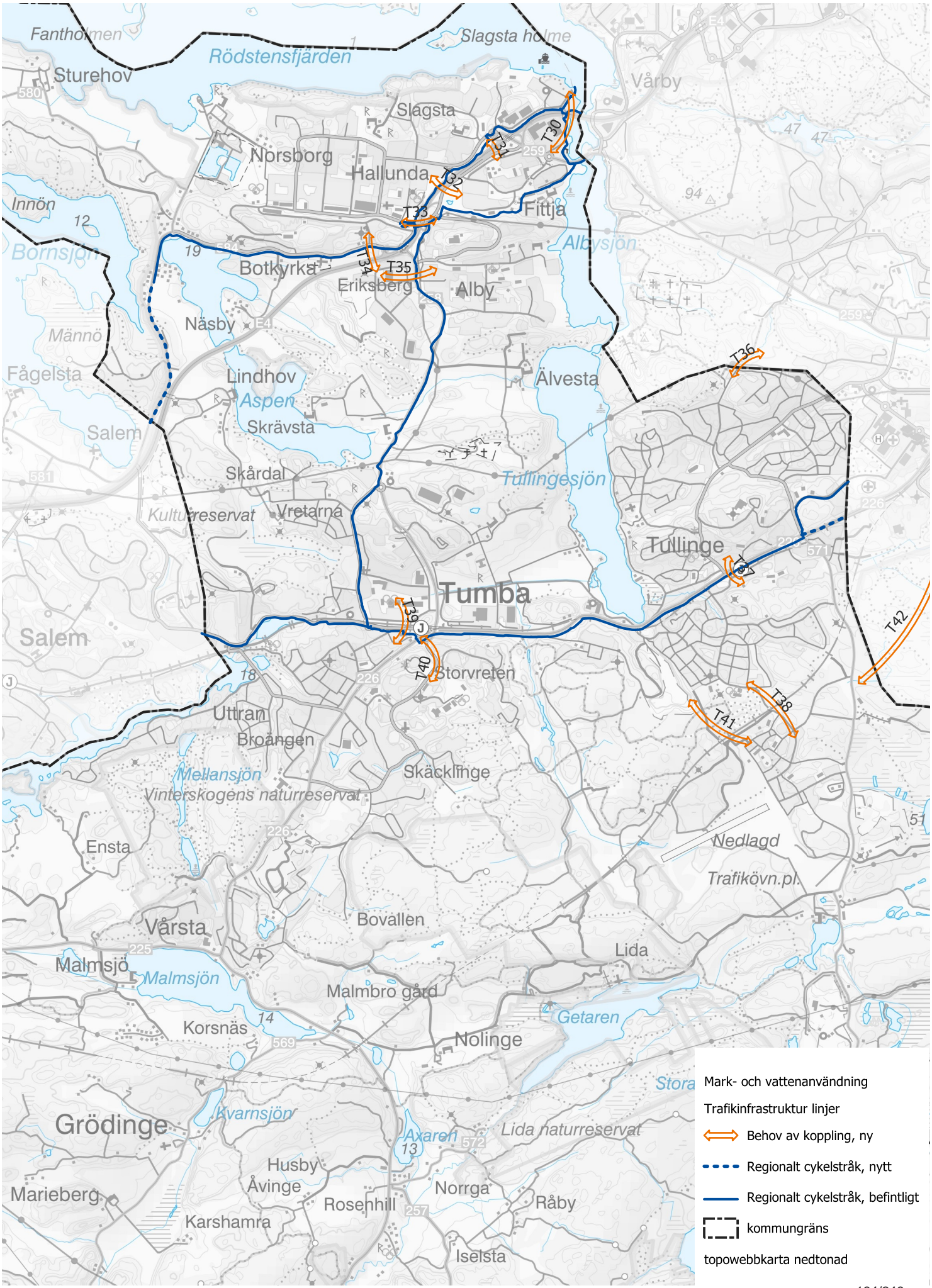
Objektspecifik vägledning och Hänsyn

G5		Planerad ny stadsdelspark i Riksten

Trafikinfrastruktur - huvudvägnät

Trafikinfrastruktur - gång och cykel, samt kopplingar

Mark- och vattenanvändning

Trafikinfrastruktur linjer

Behov av koppling, ny

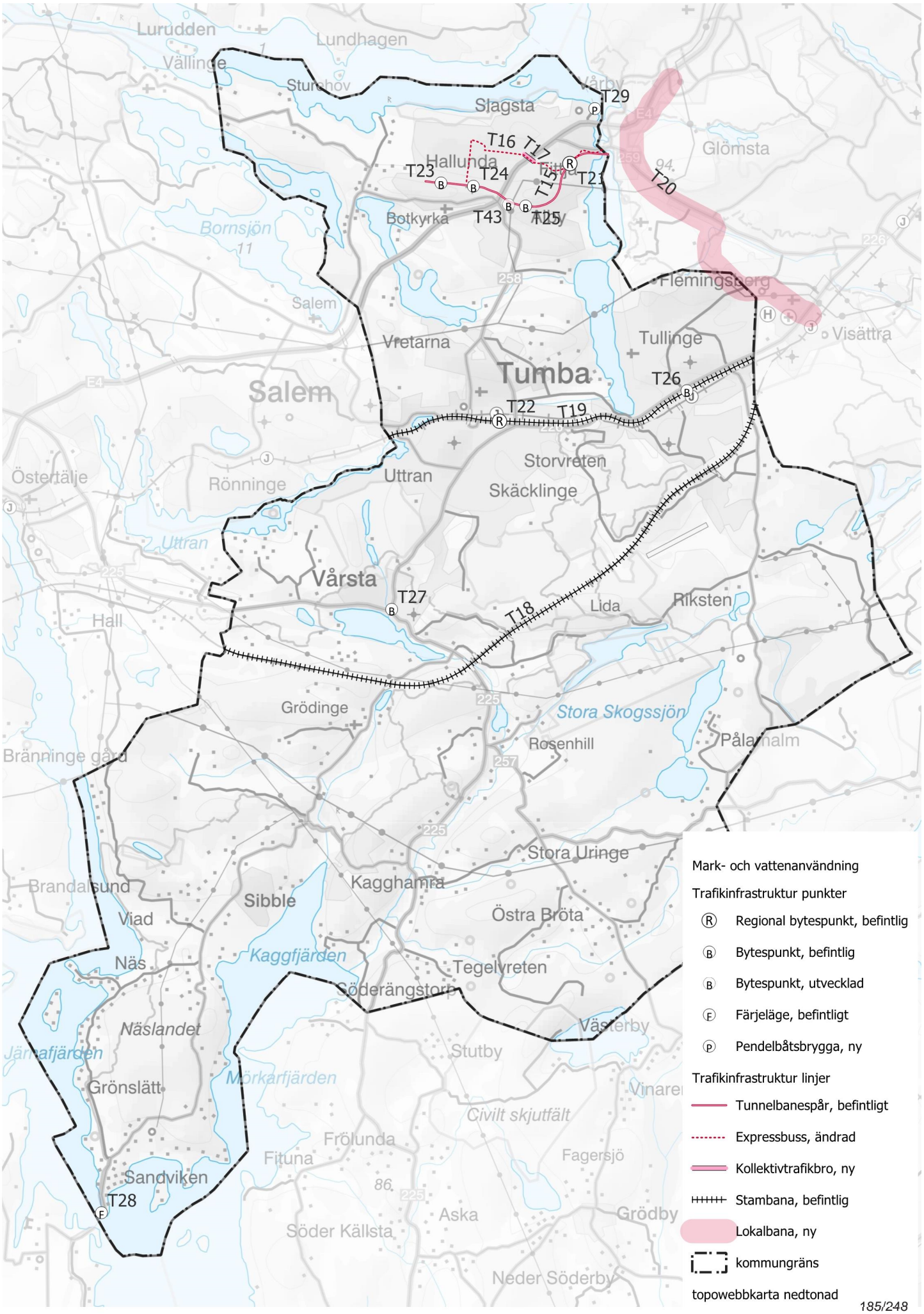
Regionalt cykelstråk, nytt

Regionalt cykelstråk, befintligt

kommungräns

topowebbkarta nedtonad

Trafikinfrastruktur - kollektivtrafik

Mark- och vattenanvändning

Trafikinfrastruktur

Statlig väg, befintlig (OP_MVA_TI_Vag_Statligvag_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Vägar med statligt huvudmannaskap och kan omfatta motorvägar och motortrafikleder, länsvägar och landsvägar.

Vägledning för markanvändningstyp
Vägen ska fortsatt ha statligt huvudmannaskap. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

225	Väg 225	Väg 225 fungerar som delregional koppling som kan avlasta E4/E20 i sina västra delar. Mellan Vårsta och Nynäshamn är vägen en viktig transportled för godstransporter. I och med Tvärförbindelse Södertörn kommer godstrafiken att minska. Detta möjliggör en eventuell omklassning av väg 225 från primär till sekundär led för farligt gods.
257	Väg 257	Möjliggör för fortsatt användning.
259	Väg 259	Väg 259 omvandlas från riksintresse och statlig primärled för farligt gods till kommunal huvudväg och stadsgata genom Fittja. När Tvärförbindelse Södertörn är klar omleds farligt gods från väg 259. Möjliggör för kommunalt övertagande av huvudmannaskap samt omklassning av vägens status som primär väg för farligt gods.
549	Väg 549	Möjliggör för fortsatt användning.
569	Väg 569	Möjliggör för fortsatt användning.
570	Väg 570	Möjliggör för fortsatt användning.
571	Väg 571	Möjliggör för fortsatt användning.
580	Väg 580	Möjliggör för fortsatt användning.
584	Väg 584	Möjliggör för fortsatt användning.
E4/E20	E4/E20	Möjliggör för breddning av vägen mellan trafikplats Fittja och i höjd med Botkyrka kyrka i Hallunda-Norsborg. Vägområdet ska kunna utökas med ytterligare ett körfält i varje riktning samt för åtgärder för hantering av buller och luftföroreningar. Möjliggör för att Vårbybroarna över Albysjön ersätts.

Statlig väg, utvecklad (OP_MVA_TI_Vag_Statligvag_Utvecklad)

Definition markanvändningstyp
Statliga vägar där behov finns av åtgärder för att öka framkomligheten.

Vägledning för markanvändningstyp
Kommunen ska arbeta tillsammans med väghållaren för att förbättra framkomligheten genom åtgärder. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

226	Väg 226	Väg 226 förbinder Vårsta, Tumba och Tullinge med Flemingsberg, Huddinge och centrala Stockholm. Vägen fungerar som en regional förbindelse och komplement till E4/E20 i öst-västlig riktning. Säkerställ vägens funktionskrav för framkomlighet och trafiksäkerhet. Möjliggör för åtgärder genom centrala Tullinge för att öka stadsmiljökvaliteterna, skapa nya byggrätter och nya barriäröverbryggande kopplingar. Möjliggör för åtgärder på

		delsträckan Dalvägen för att öka kapaciteten på vägen i takt med att nya bostäder byggs söder om centrala Tumba.
258	Väg 258	Väg 258 (Hågelbyleden) mellan Tumba och trafikplats Hallunda på E4/E20. Väg 258 fungerar som huvudsaklig förbindelse mellan södra och norra kommundelarna och kopplar ihop väg 226 (Huddingevägen) med E4/E20. Möjliggör för åtgärder som pekas ut i åtgärdsvalsstudie för Hågelbyleden, för att öka kapaciteten och minska trängsel och köer längs vägens sträckning. Åtgärder som behövs omfattar trimningsåtgärder vid korsningar och trafikljus för att minska köbildning, ytterligare kopplingar i vägens norra delar, framför allt mot Eriksberg/Södra Porten, samt kollektivtrafikkörfält för att säkerställa kapacitet och framkomlighet för buss.

Statlig väg, ny (OP_MVA_TI_Vag_Statligvag_Andrad)

Definition markanvändningstyp
Vägreservat för planerad statlig väg.

Vägledning för markanvändningstyp
-

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T1	Infart Riksten	Planerad motortrafikled mellan trafikplats Högskolan i Huddinge till Pålamalmsvägen nordost om Riksten. Möjliggör för trafikledens markanspråk. Ändringar i markanvändningen i anslutning till vägreservatet ska beakta den planerade vägens sträckning och funktionskrav.

Kommunalt huvudvägnät, befintligt (OP_MVA_TI_Vag_Kommunal_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Huvudvägnätet består av vägar som fungerar som genomfart och kopplar ihop kommundelar.

Vägledning för markanvändningstyp
Vägsträckning som fortsatt ska vara del av det kommunala huvudvägnätet. Säkerställ huvudvägens funktion och markanspråk vid utveckling av omkringliggande mark. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

		Ingen objektspecifik vägledning finns

Kommunalt huvudvägnät, ny (OP_MVA_TI_Vag_Kommunal_Utvecklad)

Definition markanvändningstyp
Huvudvägnätet består av vägar som fungerar som genomfart och kopplar ihop kommundelar. De utpekade sträckningarna är antingen befintliga lokalgator som på sikt kan uppgraderas till huvudvägnät, glapp i vägnätet eller planerade nya vägar genom stadsutvecklingsområden.

Vägledning för markanvändningstyp
Vägsträckning som planeras bli en del av det kommunala huvudvägnätet. Säkerställ huvudvägens markanspråk vid utveckling av omkringliggande mark. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T2	Riksten	Anlägg som huvudväg inom Riksten.
T3	Vägreservat Kassmyra	Möjliggör för ny kommunal huvudväg vid utvecklingen av nytt bostadsområde vid Kassmyra.
T4	Nibblebacken	Möjliggör för utveckling av Nibblebacken till kommunal huvudväg som kan binda samman Nibblevägen med

		stadsutvecklingsområde och ny lokalbanestation Loviseberg i Huddinge kommun.
T5	Albyvägen/Amalias väg/Storskiftesvägen /Kvarnhagsvägen	Anlägg som huvudväg och knyt ihop Amalias väg med Storskiftesvägen.
T6	Kumla gårdsväg, norra	Möjliggör för utveckling av norra delen av Kumla Gårdsväg till kommunal huvudväg i samband med utvecklingen av Södra porten/Eriksbergsområdet. Vägen kopplas mot väg 258 (Hågelbyleden) genom ny korsning i höjd med Albyvägen.
T7	Borgvägen	Anlägg som huvudväg med avseende på sträckning för ny expressbuss.
T8	Krögarvägen	Möjliggör för utveckling av Krögarvägen mellan Fittja centrum och E4/E20 till kommunal huvudväg. Krögarvägen ska koppla mot ny kollektivtrafikbro vid Brunna.

Stadsgata, ny (OP_MVA_TI_Vag_Stadsgata_Andrad)

Definition markanvändningstyp
En stadsgata har korsningar i plan för oskyddade trafikanter, längsgående cykelbanor och inslag av grönska som skapar trygga och trivsamma gaturum.

Vägledning för markanvändningstyp
Del av befintligt vägområde ska kunna utvecklas till stadsgata för att skapa trygga och trivsama gaturum som överbryggar barriären. Detta kan ge utrymme att tillskapa nya byggrätter längs gatan vilket kopplar ihop stadsbebyggelsen. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T9	Huddingevägen genom Tullinge	En stadsgata genom centrala Tullinge hjälper till att överbrygga vägen, minska barriäreffekten och integrera de olika sidorna av Tullinge med varandra. Stadsgatan kan kantas av ny bebyggelse, trädrader, gång- och cykelväg och bli en mer levande och trygg del av centrala Tullinge. En utveckling behöver ta hänsyn till framkomligheten på väg 226 och förutsättningar kopplade till godstransporter och transporter av farligt gods.
T10	Alfred Nobels allé	Möjliggör för stadsgata längs Alfred Nobels allé. Norra sidan av gatan fortsätter utvecklas med verksamheter och södra sidan med blandad bebyggelse för bostäder och verksamheter.
T11	Albyvägen	Möjliggör för framtida ny sträckning för Albyvägen som omdisponerar trafikrummet och integrerar det med entrén till Alby centrum. Detta ger utrymme att skapa nya byggrätter längs gatan, ett trivsammare gaturum och god framkomlighet.
T12	Hallundavägen	Möjliggör för stadsgata i Hallundavägens sträckning enligt planprogram för Hallundavägen.
T13	Botkyrkaleden /Krögarvägen	Genom uppförande av kollektivtrafikbro över E4/E20 vid Brunna möjliggörs för trafikering av expressbuss mellan Hallunda C-Fittja-Masmo-Flemingsberg-Skarpnäck-Tyresö. Detta möjliggör för ny kollektivtrafiknära bostadsbebyggelse utmed Botkyrkaleden i Hallunda-Norsborg och Krögarvägen i Fittja.
T14	Väg 259	Väg 259 omvandlas från riksintresse och statlig primärled för farligt gods till kommunal huvudväg och stadsgata genom Fittja. När Tvärförbindelse Södertörn är klar omleds farligt gods från väg 259, som då kan omvandlas till kommunal väg med ett smalare trafikrum, lägre hastighet, bättre kopplingar över vägen och byggrätter längs gatan.

Tunnelbanespår, befintligt (OP_MVA_TI_Jarnvag_Tunnelbana_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Befintlig tunnelbanesträckning.

Vägledning för markanvändningstyp
Kommunen ska säkerställa tunnelbanans funktionskrav och markanspråk vid utveckling av omkringliggande mark. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T15	Tunnelbanans röda linje	Tunnelbanans röda linje är en viktig resurs vid utveckling av Alby, Fittja och Hallunda-Norsborg. Befintligt tunnelbanespår går både i tunnel- och ytläge genom kommunen och fortsätter via angränsande kommun mot regionkärnan. Kommunen ska säkerställa tunnelbanans markanspråk både gällande spårinfrastruktur och tillhörande driftsanläggningar.

Expressbus, ny (OP_MVA_TI_A_Expressbuss_Andrad)

Definition markanvändningstyp
Sträckning för en framtida expressbusslinje. Expressbuss trafikerar längre sträckor, har få stopp på vägen och täta avgångar.

Vägledning för markanvändningstyp
Möjliggör för trafikering av expressbuss genom anpassningar av vägutformning (sektion, plan, svängradie) samt hållplatsinfrastruktur. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T16	Hallunda-Flemingsberg-Tyresö	Expressbusslinje N planeras att ersätta befintlig busslinje 172 och ska gå sträckan Hallunda C-Fittja C-Flemingsberg-Skarpnäck-Tyresö. Möjliggör för trafikering av expressbuss genom anpassningar av vägutformning (sektion, plan, svängradie) samt hållplatsinfrastruktur. Sträckan mellan Masmo och Hallunda C genom Fittja kan på sikt utredas för spårtrafik som en förlängning av Spårväg syd.

Kollektivtrafikbro, ny (OP_MVA_TI_Vag_Kollektivtrafikinfrastruktur_Andrad)

Definition markanvändningstyp
Planerad ny bro för kollektivtrafik.

Vägledning för markanvändningstyp
Möjliggör för framtida kollektivtrafikbro. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T17	Kollektivtrafikbro Brunna	Möjliggör för kollektivtrafikkoppling över E4/E20 vid Brunna inklusive kollektivtrafikkörfält samt gång- och cykelväg mellan Fittja och Norsborg vid Brunna. Bron ska koppla ihop Krögarvägen söder om motorvägen och Botkyrkaleden norr om motorvägen. Bron ska innehålla kollektivtrafikkörfält och gång- och cykelväg samt på sikt vara möjlig att trafikera med spårväg.

Stambana, befintlig (OP_MVA_TI_Jarnvag_Stambana_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Befintlig järnvägssträckning som har statligt huvudmannaskap.

Vägledning för markanvändningstyp
Järnväg som fortsatt ska utgöra del av de statliga stambanorna.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T18	Grödingebanan	Sträckan trafikeras av regionaltåg, fjärrtåg och godstrafik. Kommunen ska säkerställa stambanans funktionskrav och markanspråk samt riskavstånd vid utveckling av omkringliggande mark. Trafikverket utreder utökat spårområde med anledning av kapacitetsutmaningar mellan Järna och Flemingsberg. Här kan det finnas behov av att utöka spårområde från två till fyra spår längs vissa delar av banans sträckning.
T19	Södertäljebanan	Södertäljebanans huvudsakliga användning är persontrafik i form av pendeltåg mellan Södertälje och Märsta. Kommunen ska säkerställa stambanans funktionskrav och markanspråk samt riskavstånd vid utveckling av omkringliggande mark. Genom Tullinge förbi stationen kan det bli aktuellt med utökat spårområde enligt åtgärdsvalsstudien för bytespunkt Tullinge.

Lokalbana, ny (OP_MVA_TI_Jarnvag_Lokalbana_Andrad)

Definition markanvändningstyp
Sträckning för planerad ny lokalbana.

Vägledning för markanvändningstyp
Den utpekade sträckan är utredningsområde där den exakta sträckningen inte är helt beslutad. Området pekas ut som ett reservat för att visa det området som spårvägen kan hamna inom. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T20	Spårväg syd	Sträcka för planerad lokalbana genom Huddinge, Botkyrka och Stockholms kommuner. Spårväg syd planeras som en tvärgående lokalbana som ska trafikera sträckan Flemingsberg-Kungens kurva-Skärholmen-Segeltorp-Fruängen-Älvsjö med 17 hållplatser. Spårväg syd planeras att gå i tunnel genom Botkyrka kommun. Säkerställ lokalbanans funktionskrav och markanspråk vid utveckling av omkringliggande mark. Befintliga markanspråk ska skyddas och bevaras vid anläggning under jord.

Regional bytespunkt, befintlig (OP_MVA_TI_Resecentrum_Regionalbytespunkt_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Regionala bytespunkter är platser i kollektivtrafikens stomnät som är viktiga för det inomregionala resandet och den regionala tillgängligheten med kollektivtrafik. De regionala bytespunkterna har hög regional tillgänglighet och goda förutsättningar för urbana kvaliteter och är speciellt intressanta för utveckling av service och olika verksamheter. Här möts två eller fler av kollektivtrafikens stomlinjer.

Vägledning för markanvändningstyp
Använd bytespunktens kvalitet och funktion för att utveckla stadsrummet och områdets attraktivitet genom att integrera kollektivtrafikfunktionerna med stadsutveckling. Bytespunkten ska fungera som en drivare i arbetet med att förbättra och förädla platsen genom att erbjuda funktionella och trivsamma bytesplatser för kollektivtrafiken. Säkerställ dessutom att bytespunktens funktion i form av bland annat enkla byten, cykelparkering, bussuppställning och vändytor. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T21	Fittja station	Fittjas fortsatta roll som regional bytespunkt ska vara vägledande vid utveckling av kollektivtrafik- och centrumfunktioner. Stadsmiljöåtgärder och kollektivtrafikfunktioner ska integreras för att skapa en tydlig, trygg och trivsam bytespunkt. Trafikering av en framtida expressbusslinje N mot Masmo, Flemingsberg och vidare mot Tyresö uppgraderar Fittjas roll som bytespunkt för kapacitetsstark kollektivtrafik. Det skapar även möjligheten att

		omvandla Krögarvägen till stadsgata med ny bostadsbebyggelse och vissa verksamheter i bottenvåning.
T22	Tumba station	Bussterminalen ska utvecklas som bytespunkt för kapacitetsstark kollektivtrafik, och osäkra och otrygga trafikmiljöer ska åtgärdas. Nya expressbussar från Vårsta genom Tumba vidare mot norra Botkyrka och Skärholmen stärker de tvärgående kommunikationerna i kommunen och stärker Tumbas roll som regional bytespunkt.

Bytespunkt, befintlig (OP_MVA_TI_Resecentrum_Bytespunkt_Pagaende)

Definition markanvändningstyp

Bytespunkter i kollektivtrafikens stomnät som är viktiga för det inomregionala resandet och den regionala tillgängligheten med kollektivtrafik. Bytespunkt trafikeras av kapacitetsstark kollektivtrafik (tunnelbana, pendeltåg eller expressbuss) och annan kollektivtrafik. De har hög regional tillgänglighet och förutsättningar för urbana kvaliteter och utveckling av service och olika verksamheter. Bytespunkten bidrar till stadsmiljöutveckling och platsens attraktivitet.

Vägledning för markanvändningstyp

Bytespunkten har potential att utvecklas med mer kapacitet och ökad turtäthet. Använd bytespunktens kvalitet och funktion för att utveckla stadsrummet och områdets attraktivitet genom att integrera kollektivtrafikfunktionerna med stadsutveckling. Bytespunkten ska fungera som en drivare i arbetet med att förbättra och förädla platsen genom att erbjuda funktionella och trivsamma bytesplatser för kollektivtrafiken. Säkerställ dessutom att bytespunktens funktion i form av bland annat enkla byten, cykelparkering, bussuppställning och vändytor. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T23	Norsborg station	Norsborgs station är fortsatt en viktig nod i det kapacitetsstarka kollektivtrafiknätet och en viktig målpunkt i kommundelen.
T24	Hallunda station	Kopplingen mellan Hallunda station och Hallunda centrum behöver stärkas och förtydligas med resenärens upplevda trygghet i fokus. Planprogrammet för Hallundavägen kan vara vägledande för utvecklingen av stationen och hur dess funktionella och kapacitetsstarka kollektivtrafik kan skapa värde för boende i området så väl som för utvecklingen av nya bostäder i och omkring centrum.
T25	Alby station	Utveckla allmänplatsytor i anslutning till Alby station och skapa funktionella flöden med hög grad av trivsel. Stadsmiljön kan utvecklas för att öka attraktiviteten hos tunnelbanan men även för vistelse och möten. Både Alby torg och Tingstorget är strategiskt viktiga platser med stark koppling till tunnelbanans kollektivtrafik. Ytorna ska förvaltas och förädlas med resenären i fokus så väl som besökare till andra centrumfunktioner i centrala Alby.
T26	Tullinge station	Tullinge station har potential att utvecklas med ny station, busstorg och en tätare koppling till Tullinges bostadsområden. En andra uppgång planeras som kan ge utökad tillgänglighet till Tullinges kapacitetsstarka kollektivtrafik. Stationen är i behov av klimathanteringsåtgärder för skyfall.
T27	Vårsta centrum	Vårsta busstation utvecklas och anpassas för framtida expressbusstrafik mellan Vårsta-Tumba-Hallunda-Fittja-Skärholmen.

Bytespunkt, utvecklad (OP_MVA_TI_Resecentrum_Bytespunkt_Utvecklad)

Definition markanvändningstyp

Bytespunkter i kollektivtrafikens stomnät som är viktiga för det inomregionala resandet och den regionala tillgängligheten med kollektivtrafik. Bytespunkt trafikeras av kapacitetsstark kollektivtrafik (tunnelbana, pendeltåg eller expressbuss) och annan kollektivtrafik. De har hög regional tillgänglighet

och förutsättningar för urbana kvaliteter och utveckling av service och olika verksamheter. Bytespunkten bidrar till stadsmiljöutveckling och platsens attraktivitet.

Vägledning för markanvändningstyp

-

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T43	Alby station, ny uppgång	Befintlig bytespunkt Alby station utvecklas genom en ny uppgång från tunnelbanan i ungefär detta läge.

Färjeläge, befintlig (OP_MVA_TI_Hamn_Farjelage_Pagaende)

Definition markanvändningstyp

Befintligt färjeläge.

Vägledning för markanvändningstyp

-

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T28	Sandviken färjeläge	Befintligt färjeläge mellan Sandviken i Botkyrka kommun och Mörkö i Södertälje kommun. Fortsatt färjetrafik ska vara det prioriterade intresset.

Pendelbåtsbrygga, ny (OP_MVA_TI_Hamn_Farjelage_Utvecklad)

Definition markanvändningstyp

Befintligt färjeläge där framtida pendelbåtsbrygga ska möjliggöras.

Vägledning för markanvändningstyp

-

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T29	Slagsta pendelbåtsstation	Befintlig bilfärja från Slagsta till Ekerö planeras att avvecklas vid trafikstart för Förbifart Stockholm. Denna plats kan utredas för en framtida pendelbåtsbrygga i Slagsta för trafikering av pendelbåt mot centrala Stockholm.

Regionalt cykelstråk, befintligt (OP_MVA_TI_Cykelvag_Regionaltcykelstrak_Pagaende)

Definition markanvändningstyp

Befintligt cykelstråk som når upp till Region Stockholms funktionskrav på regionala cykelstråk. Kraven avser bland annat bredd, separering, korsning och belysning.

Vägledning för markanvändningstyp

Kommunen ska säkerställa cykelvägens markanspråk vid utveckling av omkringliggande mark och väginfrastruktur. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

		Ingen objektspecifik vägledning finns

Regionalt cykelstråk, nytt (OP_MVA_TI_Cykelvag_Regionaltcykelstrak_Utvecklad)

Definition markanvändningstyp

Sträcka med behov av cykelstråk som når upp till Region Stockholms funktionskrav på regionala cykelstråk. Kraven avser bland annat bredd, separering, korsning och belysning.

Vägledning för markanvändningstyp
Möjliggör för framtida regionalt cykelstråk. Utformningen ska följa Region Stockholms utformningsstandard för regionala cykelstråk. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

		Ingen objektspecifik vägledning finns

Behov av koppling, ny (OP_MVA_TI_A_Behovkoppling_Andrad)

Definition markanvändningstyp
Koppling där statlig infrastruktur utgör en omfattande fysisk barriär och där det finns ett behov av barriäröverbryggande åtgärder för att stärka kopplingarna för gång-, cykel- och kollektivtrafik.

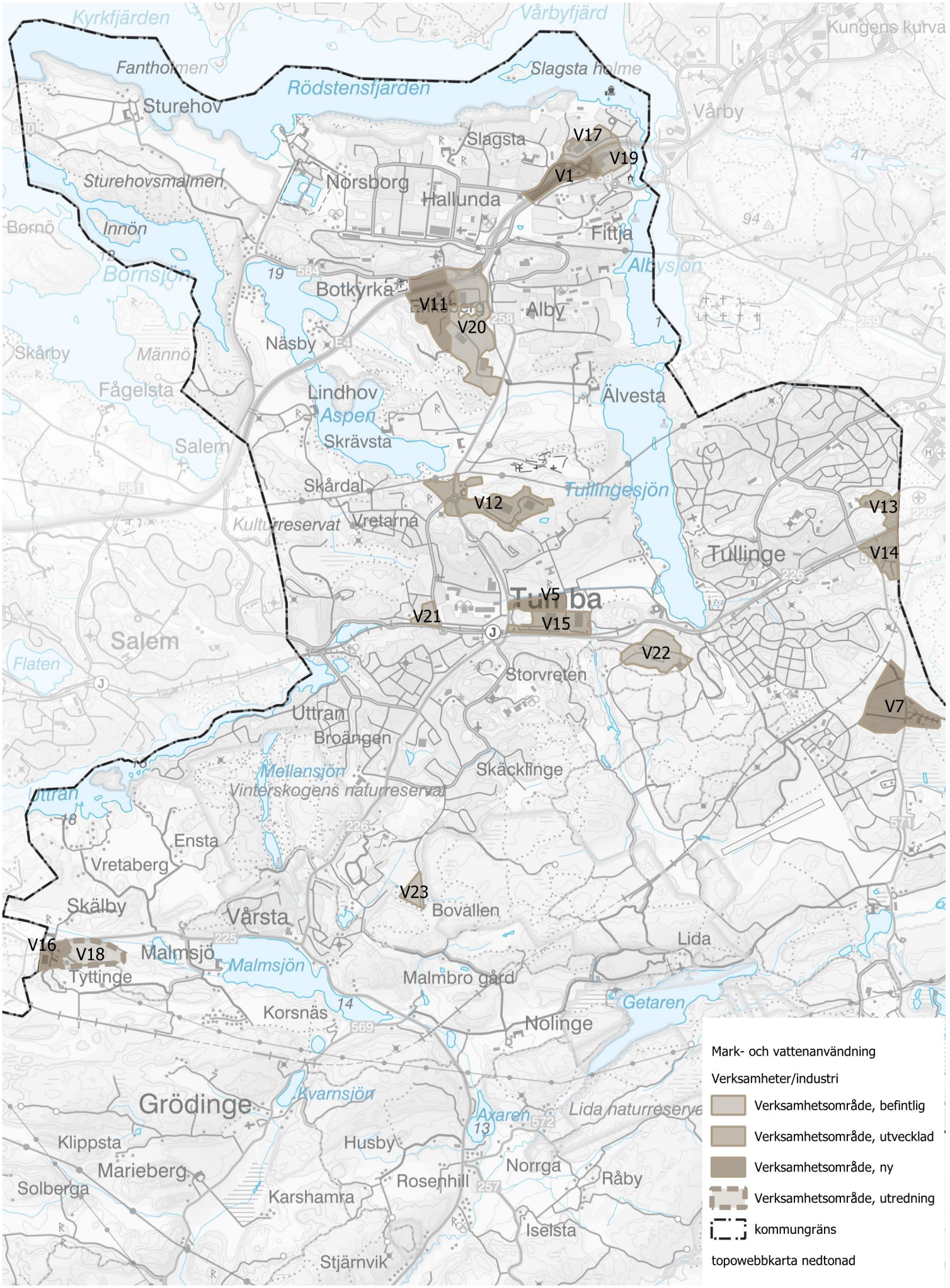
Vägledning för markanvändningstyp
Behov av barriäröverbryggande åtgärder för att skapa bättre kopplingar mellan stadsdelar över större trafikbarriärer. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

T30	Slagsta	Undergången under E4/E20 stärks för att skapa möjlighet till rörelse för gång-, cykel- och kollektivtrafik i stråket mellan Fittja och Slagsta. Områdena på respektive sida om motorvägen utvecklas på sikt med ny stadsbebyggelse och koppling mellan områdena stärks med gång- och cykelvägar samt gröna samband längs vattnet.
T31	Fittja-Slagsta	Här finns ett behov av att stärka det rumsliga sambandet, inte minst för att förbättra tillgängligheten till Fittja centrum för Slagstaborna. Gångstråket som går under E4/E20 är avskilt och relativt svårorienterat samtidigt som det präglas av otrygga passager. Här ska vi verka för både strukturella åtgärder och trygghetsåtgärder i syfte att minska barriäreffekter.
T32	Brunna	E4/E20 utgör en stark barriär mellan Fittja, Alby och Hallunda vilket gör områdena rumsligt avskilda. Kommunens ambition är att minska barriäreffekterna genom en stärkt sammankoppling över E4/E20 vid Brunna så att stadsdelarna på respektive sida binds samman.
T33	Hallunda trafikplats	Trafikplats Hallunda kopplar ihop två befintliga regionala cykelstråk på respektive sida av E4/E20. Kopplingen ska bevaras och stärkas vid trafikplatsen.
T34	Hallunda-Eriksberg	Behov finns av att rusta upp befintlig gång- och cykelbro och på sikt stärka med kollektivtrafikkoppling över E4/E20.
T35	Hågelbyleden	Stärk kopplingen mellan Alby och Eriksberg i förlängningen av Albyvägen och Lagman Lekares väg genom åtgärder på gångtunneln under Hågelbyleden och ny koppling för oskyddade trafikanter i plan.
T36	Loviseberg	I samband med utvecklingen av Huddinge kommuns nya stadsdel Loviseberg ska kommunen verka för att säkerställa goda kopplingar mellan Loviseberg och Tullinge villastad.
T37	Tullinge	Kopplingarna både norr- och söderifrån centrum är få, svårorienterade och otrygga. Huddingevägen och järnvägen utgör en barriär som tillsammans med otrygga gångstråk skapar mentala och rumsliga barriärer. Här ska vi verka för att minska barriäreffekter genom omformning av Huddingevägen samt en förbättring av stationsområdet, bland annat genom en andra uppgång till stationen.
T38	Riksten-Tullinge	Stambanan är en barriär mellan Tullinge och Riksten som behöver överbryggas vid Flottiljvägen. Genom utveckling av gång- och cykelkoppling och genom att förbättra

		förutsättningarna för kollektivtrafik stärks sambandet mellan Tullinge och Riksten.
T39	Tumba	Spårområdet i Tumba utgör en fysisk barriär där kopplingar och barriärreducerande åtgärder ska främjas.
T40	Tumba-Storvreten	Kopplingarna över Dalvägen och Storvretsvägen är få och gångstråken upplevs som otrygga på flera platser. Även kopplingen till Tumba köpcentrum och till Huddingevägen skulle behöva förbättras. Här ska vi verka för både strukturella åtgärder och trygghetsåtgärder i syfte att överbrygga barriäreffekter.
T41	Riksten-Hamra	Ny koppling mellan Riksten och Hamraområdet behövs för att överbrygga spårområdet. Kopplingen kan även bli ett komplement till tidigare Förbifart Tullinge.
T42	Riksten-Flemingsberg	Behov av starkare koppling genom kapacitetsstark kollektivtrafik mellan Riksten och Flemingsberg.

Verksamheter/industri

Mark- och vattenanvändning

Verksamheter/industri

- Verksamhetsområde, befintlig
- Verksamhetsområde, utvecklad
- Verksamhetsområde, ny
- Verksamhetsområde, utredning
- kommungräns

topowebbkarta nedtonad

Mark- och vattenanvändning

Verksamheter/industri

Verksamhetsområde, befintligt (OP_MVA_VI_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Område med olika slags verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Verksamheterna kan vara störande för omgivningen, till exempel att de är ytkrävande, genererar tung trafik, buller eller lukt. Det kan också vara en samling av flera mindre verksamheter som var för sig inte är störande men som sammantaget inte bedöms vara förenlig med bostäder.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är verksamhetsområden där översiktsplanen inte har några specifika ställningstaganden om förändringar. Huvudregeln är att pågående markanvändning är tänkt att fortsätta. Oftast finns en detaljplan som styr tillåten markanvändning. Det är dock möjligt att utveckla även dessa verksamhetsområden, om så prövas lämpligt. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

V17	Botkyrka handelsplats, norra delen	Befintligt verksamhetsområde vid Slagsta med återstående byggrätter i gällande detaljplan. Bör bebyggas med ickestörande verksamheter med tanke på närheten till befintliga och kommande bostäder. Stor försiktighet måste iakttas vid nyetablering av riskfyllda verksamheter med hänsyn till vattenskyddsområdet. Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
V19	Botkyrka handelsplats, södra delen	Befintligt verksamhetsområde. Stor försiktighet måste iakttas vid nyetablering av riskfyllda verksamheter med hänsyn till vattenskyddsområdet. Del av området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
V20	Eriksberg/Södra Porten	Befintligt verksamhetsområde, Eriksberg, som ska utvecklas och utvidgas för att ge utrymme för nya företagsetableringar och skapa mer liv och rörelse. En tätare stadsmiljö med modern karaktär ska bidra till att området blir en attraktiv entré till Botkyrka och till storstaden Stockholm – Södra Porten. En drivande utgångspunkt är att stärka norra Botkyrka med nya arbetsplatser och koppla ihop stadsdelar genom att minska trafikbarriärer. Kopplingarna till närliggande stadsdelar behöver utvecklas och kollektivtrafikförbindelser och gång- och cykelvägar förbättras. I delarna närmast E4/E20 ligger fokus på att skapa en mer urban miljö. Här planeras för handel, kontor och andra typer av verksamheter som drar nytta av den strategiska placeringen. De befintliga delarna av Eriksberg har mer karaktär av traditionellt verksamhetsområde. Stora delar av Eriksberg kan enligt utförd värmekartering bli mycket varmt sommartid och mer grönska i form av träd vore därför positivt. Stor försiktighet måste iakttas vid nyetablering av riskfyllda verksamheter med hänsyn till vattenskyddsområdet. Området berörs delvis av påverkansområde kring riksintresse för transmissionsnätet. Kommunen önskar i första hand att kraftledningen markförläggs. I väntan på detta önskar kommunen att den geografiska avgränsningen av riksintresset inte ska vara ka vara 100 meter utan begränsas till att omfatta enbart den befintliga kraftledningsgatan. Kommunen ser möjligheter att stadsutveckla inom riksintressets påverkansområde utan att inkräkta på riksintressets funktion, eftersom det finns befintlig bebyggelse som sätter gränser för hur kraftledningsgatan i praktiken kan utökas. Ny bebyggelse ska hålla lämpliga skyddsavstånd till kraftledningen avseende magnetfält.

V21	Tumba bruk	Befintligt verksamhetsområde.
V22	Skyttbrink	Befintligt verksamhetsområde. Området ligger inom högriskområde för radon samt lokal förekomst av högradonmark.
V23	Bovallen	Befintligt verksamhetsområde.

Verksamhetsområde, utvecklat (OP_MVA_VI_Utvecklad)

Definition markanvändningstyp

Område med olika slags verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Verksamheterna kan vara störande för omgivningen, till exempel att de är ytkrävande, genererar tung trafik, buller eller lukt. Det kan också vara en samling av flera mindre verksamheter som var för sig inte är störande men som sammantaget inte bedöms vara förenlig med bostäder.

Vägledning för markanvändningstyp

Detta är verksamhetsområden där det bedöms finnas potential till förtätning med fler verksamheter. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

V12	Loviseberg	Befintligt verksamhetsområde, Loviseberg, som kan kompletteras med fler verksamheter. Planläggning pågår i en del vid Botkyrka Brandstation. Naturmark längs befintlig gata (Tuna Gårdsväg) kan eventuellt planläggas för några nya mindre verksamhetstomter, förutsatt att de kan passas in i terrängen så att landskapsbilden sedd från långt håll inte påverkas negativt. Påverkansområde kring riksintresse för transmissionsnätet berör delar av området där det finns gällande detaljplan för småindustri. Kommunen ser möjligheter att utveckla verksamhetsområdet inom riksintressets påverkansområde utan att inkräkta på riksintressets funktion, eftersom det finns befintlig bebyggelse som sätter gränser för hur kraftledningsgatan i praktiken kan utökas söderut. Ny bebyggelse ska hålla lämpliga skyddsavstånd till kraftledningen. Stor hänsyn bör tas till landskapsbilden och siktlinjer från omgivande landskap. Regnvatten från delar av Loviseberg avvattnar ner mot Hågelbyleden där befintlig bebyggelse hotas av risk för översvämning vid skyfall. Ny bebyggelse eller andra åtgärder behöver planeras så att de inte förvärrar översvämningsrisken för nedströms befintlig bebyggelse, utan om möjligt att riskerna istället minskas. Enligt Länsstyrelsens värmekartering finns förutsättningar för höga temperaturer i området.
V13	Alfred Nobels Allé	Befintligt verksamhetsområde vid Alfred Nobels allé som kan kompletteras med fler verksamheter. -
V14	Botkyrka hantverksby	Befintligt verksamhetsområde som eventuellt kan kompletteras med fler verksamheter.
V15	Hamradalen	Befintligt verksamhetsområde, Södra Hamradalen, som kan förtätas och utvecklas att rymma fler företag. Läget nära Tumba centrum och station för pendeltåg och buss, såväl som nära koppling till E4/E20 och Flemingsberg, gör att området är lämpligt att utveckla med fler kunskapsintensiva verksamheter som drar nytta av det strategiska läget. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014.

Verksamhetsområde, nytt (OP_MVA_VI_Andrad)

Definition markanvändningstyp

Område med olika slags verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Verksamheterna kan vara störande för omgivningen, till exempel att de är ytkrävande, genererar tung trafik, buller eller lukt. Det kan också vara en samling av flera mindre verksamheter som var för sig inte är störande men som sammantaget inte bedöms vara förenlig med bostäder.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är områden där markanvändningen kan ändras så att nya verksamheter kan uppföras. Utbyggnaden av större områden behöver medge en indelning i etapper. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

V1	Slagsta E4/E20	Kommunen har en vision att minska den barriäreffekt som E4/E20 utgör mellan kommundelarna i norra Botkyrka. Detta kan ske genom fler och bättre broar för gående och cyklister, att motorvägen däckas över på delar av sträckan, samt att uppföra byggnader nära inpå vägen. Här föreslås ett framtida utbyggnadsområde för icke-störande verksamheter. Dessa kan fungera som bullerskydd för angränsande boendemiljöer. Hallundavägen kan eventuellt samlokaliseras med Forvägen för att minska trafikytorna och möjliggöra nya byggnader. Ett genomförande kan ligga långt fram i tiden. I väntan på det ska man undvika att göra åtgärder i den fysiska miljön som kan försvåra ett framtida förverkligande av visionen. Det finns flera frågor som påverkar planering och genomförbarhet, exempelvis Slagsta hällristning som måste bevaras, närheten till motorvägen som är av riksintresse och utgör transportled för farligt gods. Stor försiktighet måste iakttas vid nyetablering av riskfyllda verksamheter med hänsyn till vattenskyddsområdet.
V5	Hamradalen	Utbyggnadsområde för verksamheter i anslutning till befintligt verksamhetsområde i södra Hamradalen. Området kan utvecklas i enlighet med gällande detaljplan. Inför eventuella förändringar, se beskrivning av områdets kulturmiljövärden i Botkyrka kommuns kulturmiljöprogram från 2014. Tumbadalen är utsatt för risk för höga vattennivåer vid skyfall, särskilt om det samtidigt är höga vattennivåer i Tullingesjön. Hänsyn måste tas till hur översvämningsrisken för befintlig bebyggelse i Tumba påverkas vid byggnation eller andra åtgärder i området och åtgärder vidtas för att minska riskerna. Enligt Länsstyrelsens värmekartering finns förutsättningar för höga temperaturer i området.
V7	Rikstens företagspark	Nytt utbyggnadsområde för verksamheter. Utbyggnad sker enligt gällande detaljplan i östra delen och planering pågår för västra delen i enlighet med Program för Riksten från 2003. En ytterligare mindre utvidgning av verksamhetsområdet i den södra delen kan prövas. I området finns risk för höga vattennivåer i samband med skyfall.

V11	Eriksberg/Södra Porten	Verksamhetsområdet Eriksberg ska utvecklas och utvidgas för att ge utrymme för nya företagsetableringar och skapa mer liv och rörelse. En tätare stadsmiljö med modern karaktär ska bidra till att området blir en attraktiv entré till Botkyrka och till storstaden Stockholm – Södra Porten. En drivande utgångspunkt är att stärka norra Botkyrka med nya arbetsplatser och koppla ihop stadsdelar genom att minska trafikbarriärer. Kopplingarna till närliggande stadsdelar behöver utvecklas och kollektivtrafikförbindelser och gång- och cykelvägar förbättras. I delarna närmast E4/E20 ligger fokus på att skapa en mer urban miljö. Här planeras för handel, kontor och andra typer av verksamheter som drar nytta av den strategiska placeringen. Området ska vara tryggt, tillgängligt och hållbart. Ny bebyggelse ska placeras och utformas för en mjuk övergång till den omgivande naturen. Den tidigare grustäkten föreslås till stor del omvandlas till ett rekreationsområde. Detaljplanearbeten pågår i området. I norra delarna blir hänsyn till kulturmiljön kring Botkyrka kyrka styrande för planeringen. Bebyggelsen ska anpassas till omgivande kulturmiljö. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2. Dagvattenhanteringen behöver utredas så att inte ytterligare hårdgöring av ytor förvärrar översvämningsrisk vid skyfall för befintliga byggnader. Stora delar av Eriksberg kan enligt utförd värmekartering bli mycket varmt sommartid och mer grönska i form av träd vore därför positivt. Stor försiktighet måste iakttas vid nyetablering av riskfyllda verksamheter med hänsyn till vattenskyddsområdet.
V16	Tyttinge	Befintlig verksamhet vid Tyttinge/Skälby vid västra kommungränsen. Södertäljevägen ligger norr om området och kopplar till E4/E20 i Södertälje. Möjlighet finns att etablera ytterligare verksamheter inom markerat område. Planeringsförutsättningarna anges i ett positivt planbesked som gavs 2023. Bebyggelsen ska anpassas till omgivande kulturmiljö. Se rekommendationer i dokumentet Kulturmiljöunderlag ÖP del 2.

Verksamhetsområde, utredningsområde (OP_MVA_VI_Utredning)

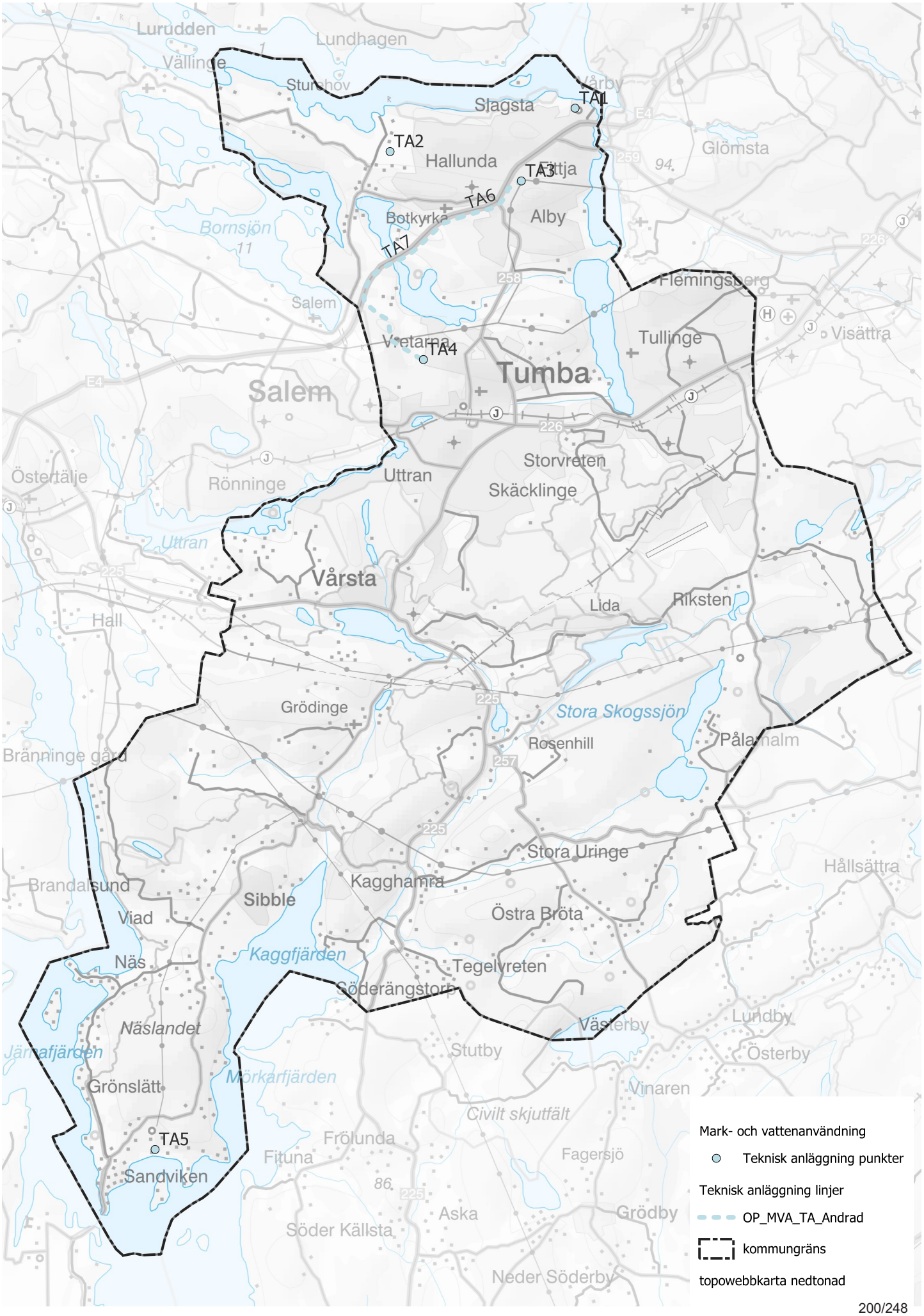
Definition markanvändningstyp
Områden där framtida markanvändning är oklar.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är ett område där vidare utredning krävs för att fastställa lämplig markanvändning. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

V18	Tyttinge utredningsområde	Utredningsområde för eventuell utökning av befintligt verksamhetsområde.

Teknisk anläggning

Mark- och vattenanvändning

Teknisk anläggning

Teknisk anläggning, befinligt (OP_MVA_TA_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Regionalt viktiga anläggningar som försörjer samhället med exempelvis energi och vatten.

Vägledning för markanvändningstyp
Förutsättningarna att bedriva den tekniska anläggningens verksamhet ska väga tungt i förhållande till andra intressen. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

TA1	Fittja värmeverk	Ingen objektspecifik vägledning finns
TA2	Norsborgs vattenverk	- ” -
TA3	Nätstation Botkyrka	- ” -
TA4	Nätstation Vretarna	- ” -
TA5	Himmerfjärdsverket	- ” -

Teknisk anläggning, ny (OP_MVA_TA_Andrad)

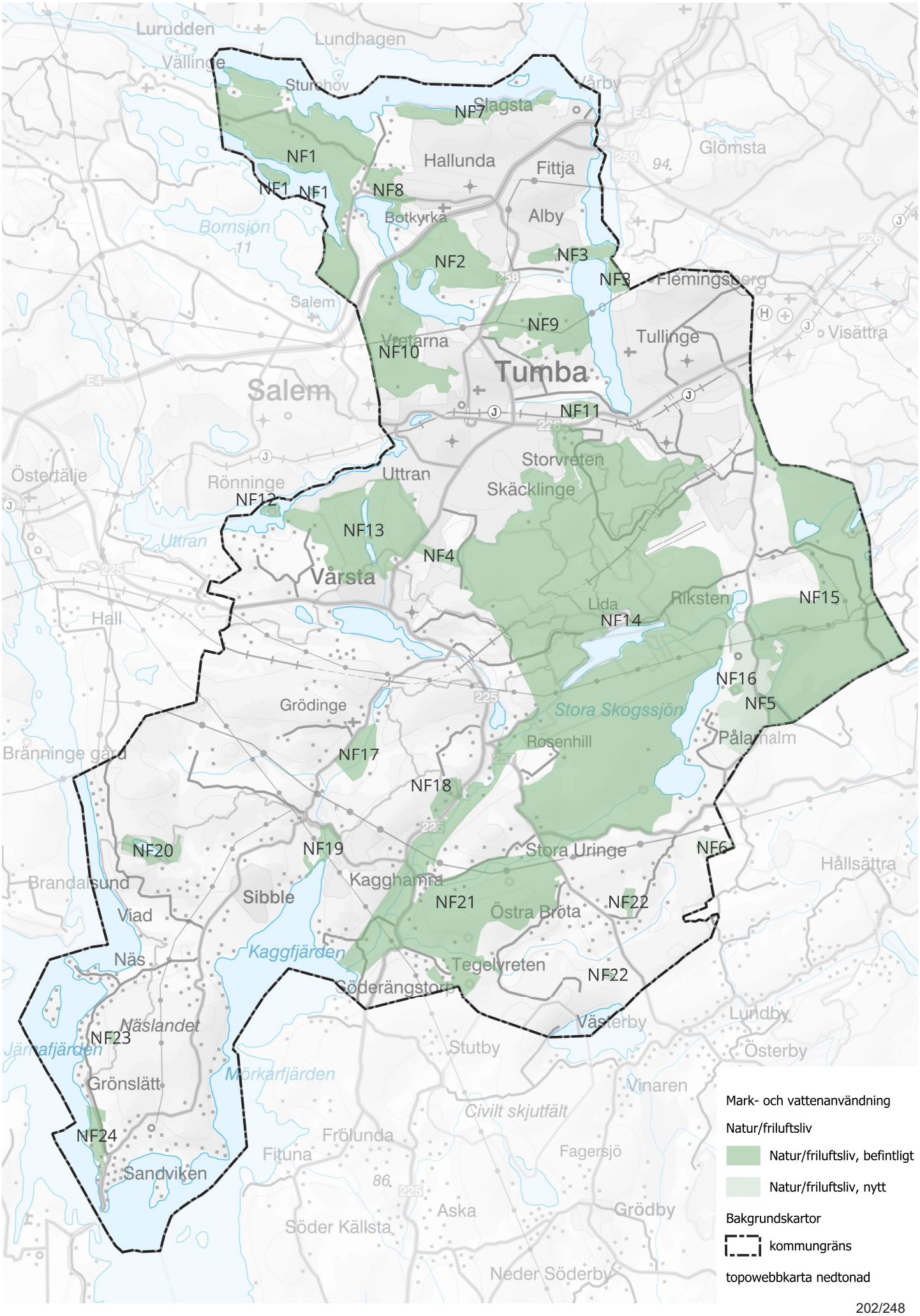
Definition markanvändningstyp
Regionalt viktiga anläggningar som försörjer samhället med exempelvis energi och vatten.

Vägledning för markanvändningstyp
Markanspråket för den planerade tekniska anläggningen ska väga tungt i förhållande till andra intressen. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

TA6	Regionnät reservat luft	Reservat för ny kraftledning
TA7	Regionnät reservat mark	Reservat för ny markförlagd kraftledning

Natur/friluftsliv

Mark- och vattenanvändning

Natur/friluftsliv

Natur och friluftsliv, befintligt (OP_MVA_NF_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Mark utanför tätorter med stora friluftslivs-, natur- eller landskapsvärden.

Vägledning för markanvändningstyp
Landskapsvård och rekreation ska vara överordnad annan mark- och vattenanvändning. Friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektsbeskrivning och objektspecifik vägledning

NF1	Bornsjön	Utgör det nordvästra hörnet av kommunen. Välbevarat herrgårdslandskap med höga natur- och kulturvärden. Områdets omväxlande natur med bland annat öppna odlingsmarker och skogar erbjuder goda förutsättningar för rika upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer. Kopplingen mellan Norsborg ut mot Sturehof slott bör utvecklas för att fler ska få tillgång till områdets höga upplevelsevärden
NF2	Hågelby	Odlingslandskap med stora öppna strukturer, eklandskap med höga naturvärden, sumpskog och blandskogar. Området har en viktig funktion som länk mellan stora naturområden och som rekreationsområde. Flera markerade leder: Aspen naturstig, Saltbergsstigen, Skrävstastigen. Parkeringsplats vid Hågelby. Koppling mellan Hågelbyparken och Botkyrka backe bör utvecklas.
NF3	Älvesta	Skogsbeklädda bergskullar som omger ett kulturlandskap. Värdefull skogsmiljö som fungerar som länk till Flottsbro-området på andra sidan sundet. Sörmlandsleden och flera motionsslingor finns i området. Koppling Alby-Katthavet -Flottbro behöver stärkas.
NF4	Koppling Kassmyra	Området ska säkerställas som grön koppling i kommande utveckling av Kassmyraåsen. Spridningskorridorens syfte är att stärka det gröna sambandet mellan naturreservaten. Det gröna stråket utformas med en bredd på 200 meter för att minska kantzoneffekter och på så vis kunna fånga upp fler arter. Grönområdet avser att möta behoven för utsatta arter, både som spridningskorridor mellan naturreservaten och som en biotop för känsliga arter inom området, samt som grönt stråk för friluftslivet.
NF7	Mälarskogen	Stort område med höga natur-, kultur- och upplevelsevärden Området ligger mellan Mälarstranden och bostadsområdena Norsborg, Hallunda och Slagsta. Det tätortsnära läget gör att området är viktigt för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket. Det finns goda möjligheterna att nå området med allmänna kommunikationer. Områdets dramatiska topografi med flera höjdpartier och varierade skogsmiljöer erbjuder höga upplevelsevärden. Flera stigar och gångvägar går igenom reservatet. Huvudstråket utgörs av Mälarpromenaden, som går längs med Mälarstranden från Slagsta färjeläge till Norsborgsparken.
NF8	Aspberget och Stenhagsudd	Del av Eriksbergsåsen som sträcker sig i ost-västlig riktning. Området rymmer ett stort gravröse från Bronsåldern. Viktigt område för den regionala grönstrukturen.

NF9	Lilla Dalen	Området utgör en viktig länk i ett svagt grönt samband. Området innefattar Lilla Dalens begravningsplats som består av ett vidsträckt naturområde. Tillgänglig för vandring genom Lilla Dalenslingan som också kopplar samman området med Hågelby.
NF10	Lindhov	Område väster om Aspen som sträcker sig ner mot Vretarna och Sandstugan. Området har en viktig roll som länk i ett svagt grönt samband och som rekreationsområde. Norra delen ingår i ett fornlämningsrikt kulturlandskap runt herrgården Lindhov (WSP 2024). Närmast bebyggelsen är området tillgängligt genom stigar och mindre vägar.
NF11	Röda villorna	Området har en viktig roll som länk i ett svagt grönt samband och ingår i en komplex kulturmiljö runt Hamra gård
NF12	Ensta ö	Ensta ö är ett kommunalt naturreservat. De centrala delarna av ön når drygt 20 meter över sjöytan. Ön är bevuxen med naturskogsartad barrskog.
NF13	Vinterskogen	Stort område med höga natur- och upplevelsevärden. Terrängen är kuperad och ner mot sjöarna löper ett antal bäckraviner med hög luftfuktighet och många signalarter. Upplevelse- och rekreationsvärdena är till stor del knutna till den kuperade och omväxlande skogen med de många lättpromenerade stigarna och motionsspåren. Genom den södra delen av området löper Sörmlandsleden. Två vindskydd finns i skogen väster om sjöarna. Vid Brosjön ligger en populär kommunal badplats med badbryggor.
NF14	Lida	Området har en varierad natur och flera anordningar för friluftsliv vilket gör det till ett värdefullt friluftsområde. Området sträcker sig från Stora skogsjön och Norrga in mot bebyggelsen i Tumba. Genom stigar och sammanhängande natur är det sammankopplat med naturområdet Stora dammen och Harbroskogen. Det tätortsnära läget gör att området är viktigt för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket. Det finns goda möjligheterna att nå området med allmänna kommunikationer. Området är en del av Stockholms regionala grönstruktur och tillhör Hanvedenkilen. Inom området finns flera värdefulla kulturmiljöer, bland annat den småskaliga gårds- och torpmiljön runt Himmelsboda och Jakobsberg
NF15	Kvarnsjön Pålamalm	Område som angränsar till flera naturreservat; Flemingsbergsskogen, Gladö Kvarnsjön, och Tornbergets naturreservat. Sörmlandsleden går genom området.
NF16	Pålamalms naturreservat	I området finns Stockholms läns största åsgrop med ett djup på 31 meter. Runt åsgropen är det flack tallhed med undantag för ett klapperstensfält. I själva åsgropen växer grandominerad skog.
NF17	Före detta Kyrksjön	Före detta Kyrksjön är en tidigare utdikad sjö som efter år av igenväxning har restaurerats till en våtmark. Det har gjort att det idag finns ett rikt fågelliv på platsen. Området har ett fågeltorn och är en populär plats för fågelskådning.
NF18	Åvinge naturreservat	Åvingeskogen är ett naturskogsområde som är beläget i anslutning till Kagghamraåns dalgång. Området utgörs av ett höjdparti beväxt med hällmarkstallskog och granskog. Tillgängligt från busshållplats i närheten, parkeringsplats finns. Markerad led Åvingerundan, går genom området.
NF19	Snäckvikens våtmark	Snäckvikens våtmark har restaurerats för att skapa en bra lekmiljö åt skärgårdens krympande population av gädda och som rast- och häckningslokal för fåglar. Området har ett fågeltorn och är en populär plats för fågelskådning. Är del av ett fornlämningsrikt kulturlandskap.
NF20	Stora träskets naturreservat	Område med naturskogsmiljö runt Stora Träsket med rik förekomst av arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, äldre barr- och lövträd, död ved, hög luftfuktighet och rörligt markvatten. Genom området löper Sörmlandsleden. Söder om sjön finns ett vindskydd.

NF21	Brantbrink och Stora Uringe	I naturreservaten Brantbrink och Stora Uringe växer gammal naturskog med höga naturvärden och i Kagghamraåns biflöde finns havsöring. I de delar som ingår i Brantbrinks naturreservat finns informationsskyltar och en stig som löper genom området.
NF22	Östra bröta naturreservat	Äldre gran- och tallskog med höga naturvärden som också används som friluftskog.
NF23	Björndammen	Naturområde
NF24	Hörningsnäs	Artrik löväng och ädellövskog med höga naturvärden. Lundarna ger Hörningsnäsområdet en karaktär av gammal odlingsbygd och utgör ett vackert inslag i landskapsbilden. Sörmlandsleden passerar området.

Natur och friluftsliv, nytt (OP_MVA_NF_Andrad)

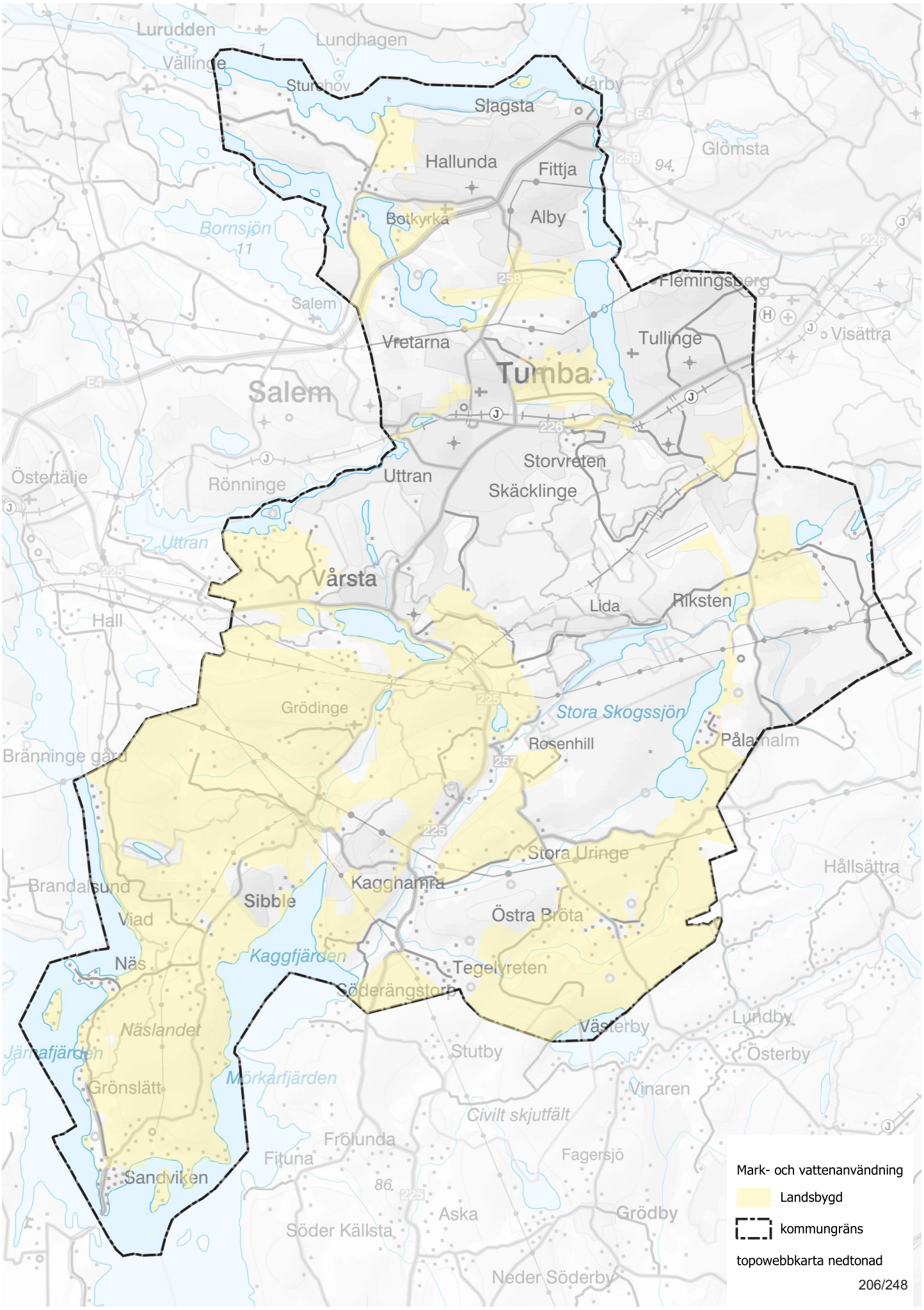
Definition markanvändningstyp
Mark utanför tätorter med stora friluftslivs-, natur- eller landskapsvärden.

Vägledning för markanvändningstyp
Område som med hänsyn till Botkyrkas långsiktiga dricksvattenförsörjning bör återställas till naturmark. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

Objektspecifik vägledning

NF5	Pålamalm	Haninge kommun har i april 2024 ansökt till länsstyrelsen om en utökning av vattenskyddsområdet kring Pålamalm. Botkyrka kommun håller med om att skyddet av grundvattnet och vattentäkten behöver stärkas. Föreslagna skyddsföreskrifter skulle innebära att bland annat täkt- och masshanteringsverksamhet blir förbjuden i området. Alla verksamheter med befintliga tillstånd får dock pågå till dess att tillståndet löper ut. Kommunens inriktning är att området på lång sikt blir ett naturområde.
NF6	Hanvedsmossen	Haninge kommun har i april 2024 ansökt till länsstyrelsen om en utökning av vattenskyddsområdet kring Pålamalm. Botkyrka kommun håller med om att skyddet av grundvattnet och vattentäkten behöver stärkas. Föreslagna skyddsföreskrifter skulle innebära att bland annat täkt- och masshanteringsverksamhet blir förbjuden i området. Alla verksamheter med befintliga tillstånd får dock pågå till dess att tillståndet löper ut. Kommunens inriktning är att området på lång sikt blir ett naturområde.

Landsbygd

Lurudden
Lundhagen
Vällinge
Sturehov
Slagsta
Hallunda
Fittja
Glömsta
Botkyrka
Alby
Bornsjön
Flemingsberg
Salem
Vretarna
Tullinge
Tumba
Visättra
Salem
Storvreten
Östertälje
Rönninge
Uttran
Skäcklinge
Uttran
Vårsta
Lida
Riksten
Hall
Grödinge
Stora Skogssjön
Bränninge gård
Rosenhill
Stora Uringe
Hållsättra
Brandalsund
Kagghamra
Sibble
Viad
Östra Bröta
Kaggfjärden
Näs
Tegelvreten
Söderängstorp
Näslandet
Västerby
Lundby
Stutby
Österby
Järnafjärden
Mörkarfjärden
Grönslätt
Vinaren
Civilt skjutfält
Frölunda
Fagersjö
Fittuna
Sandviken
Aska
Grödby
Söder Källsta
Neder Söderby
Mark- och vattenanvändning
Landsbygd
kommungräns
topowebbkarta nedtonad

Mark- och vattenanvändning

Landsbygd

Landsbygd (OP_MVA_LB_Pagaende)

Definition markanvändningstyp
Mark som huvudsakligen används för areella näringar, men som också kan innehålla mindre bebyggelsegrupper och spridd bebyggelse. Flera användningar är möjliga, men det är inte alltid nödvändigt eller möjligt att ange exakt vilka markområden som bör användas för vad.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är områden där översiktsplanen inte har några specifika ställningstaganden om förändringar. Huvudregeln är att pågående markanvändning är tänkt att fortsätta. Enstaka eller mindre bebyggelse kan tillkomma. Förutsättningarna att bedriva areella näringar ska väga tungt i förhållande till andra intressen.

Nya eller avstyckade bostadstomter och etablering av tillfarter bör utgå från den historiska bebyggelsestrukturen, topografi, natur- och kulturmiljövärden samt landskapsbild. Omfattande markarbeten ska undvikas.

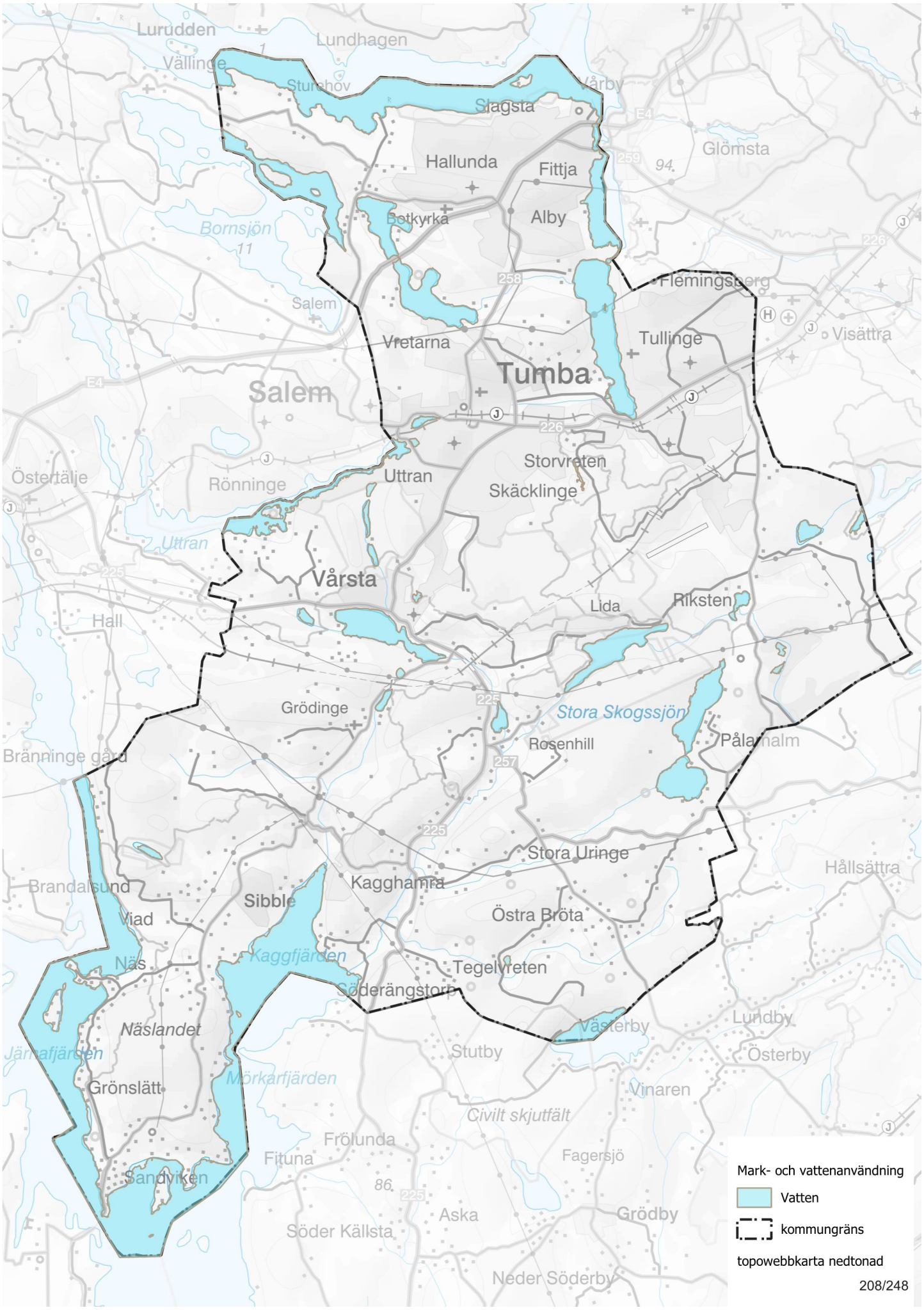
Nya verksamheter, som inte är knutna till landsbygden, och som påverkar landskapsbilden eller har behov av omfattande transporter, ska i första hand lokaliseras till verksamhetsområden och tätorter.

Lokalisering och utformning av ny bebyggelse anpassas efter möjligheterna att ordna vatten och avlopp på ett hållbart sätt.

Objektspecifik vägledning och Hänsyn

		Inga objektspecifika beskrivningar finns.

Vatten

Lurudden
Lundhagen
Vällinge
Sturehov
Slagsta
Hallunda
Fittja
Glömsta
Botkyrka
Alby
Bornsjön
Flemingsberg
Salem
Vretarna
Tullinge
Visättra
Tumba
Salem
Storvreten
Östertälje
Rönninge
Uttran
Skäcklinge
Uttran
Vårsta
Lida
Riksten
Hall
Grödinge
Stora Skogssjön
Bränninge gård
Rosenhill
Pålamalm
Stora Uringe
Hållsättra
Brandalsund
Kagghamra
Sibble
Viad
Östra Bröta
Näs
Kaggfjärden
Tegelvreten
Söderängstorp
Näslandet
Västerby
Lundby
Stutby
Österby
Järnafjärden
Grönslätt
Mörkarfjärden
Vinaren
Civilt skjutfält
Frölunda
Fagersjö
Fituna
Sandviken
Aska
Grödby
Söder Källsta
Neder Söderby
Mark- och vattenanvändning
Vatten
kommungräns
topowebbkarta nedtonad

Mark- och vattenanvändning

Vatten

Vatten (OP_MVA_VA)

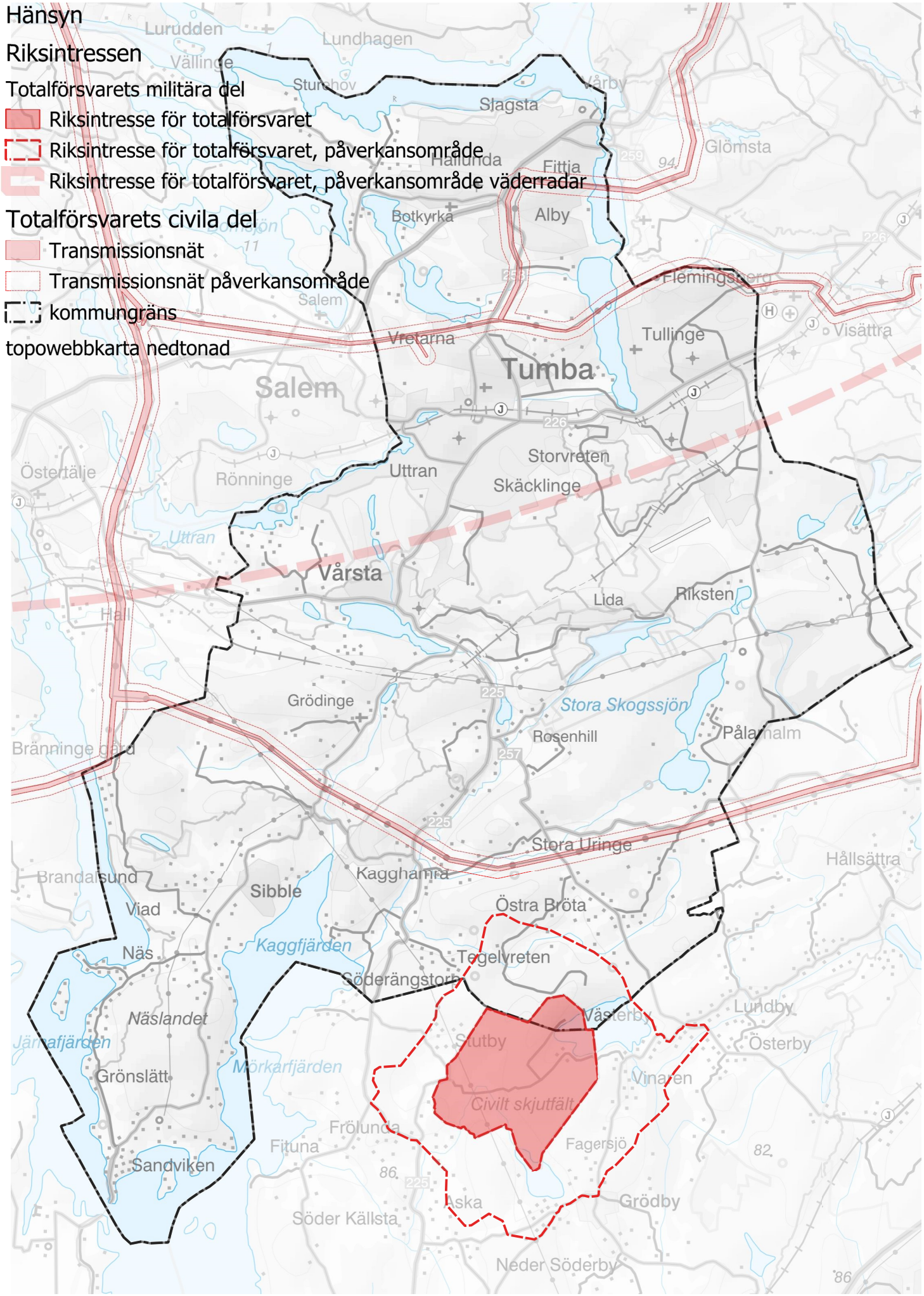
Definition markanvändningstyp
Öppet hav, kustvatten, samt sjöar som vattendrag större än en hektar. Användningen Vatten anges för vattenområden som är lämpliga för olika slags användningar men där det inte är nödvändigt eller möjligt att avgöra den exakta platsen.

Vägledning för markanvändningstyp
Detta är områden där vattnets rekreativa värden och kvalitet ska främjas. Utöver vägledningen för objektet gäller även ställningstagandena i översiktsplanens tematiska inriktningar.

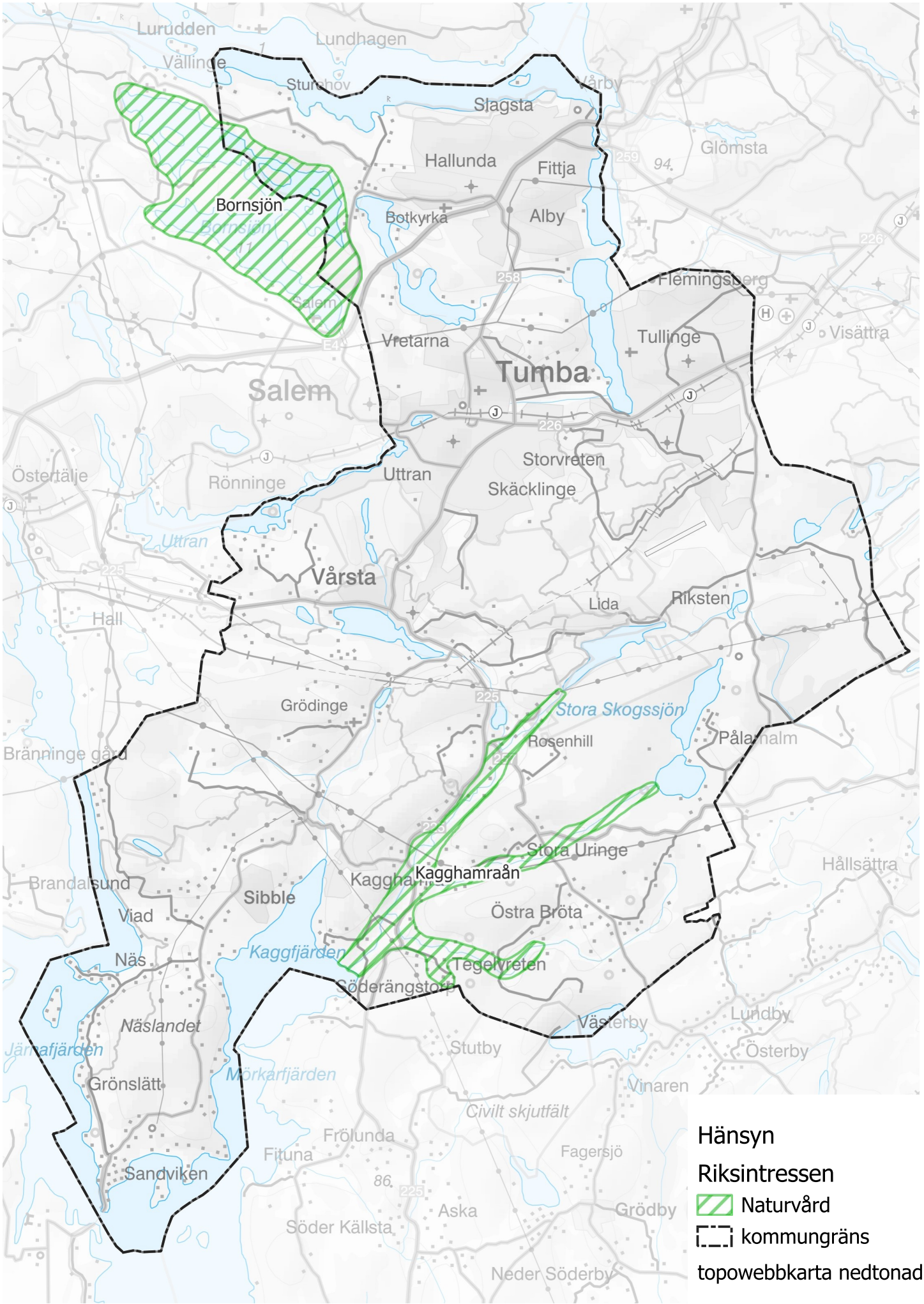
Objektspecifik vägledning och Hänsyn

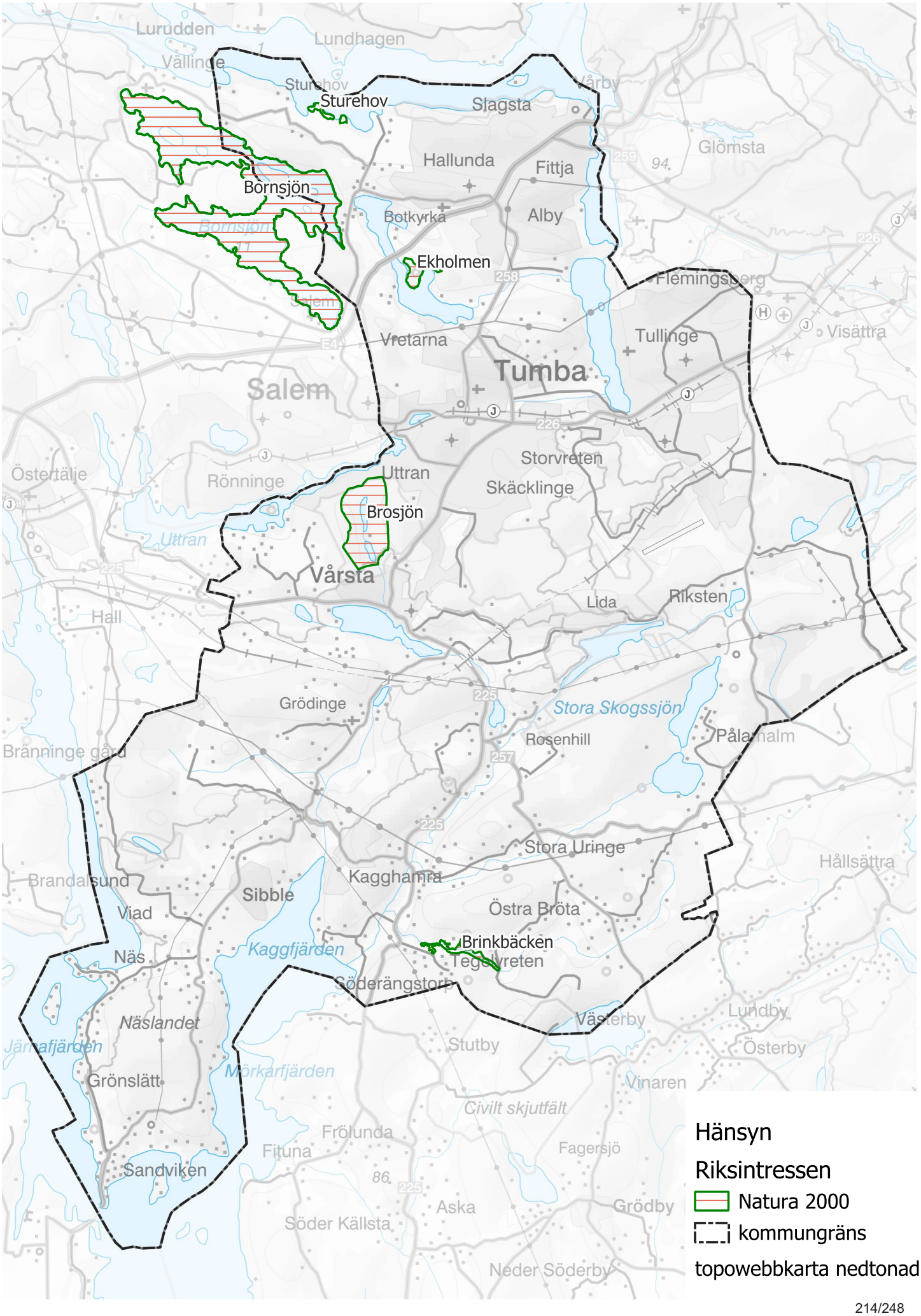
		Inga objektspecifika beskrivningar finns.

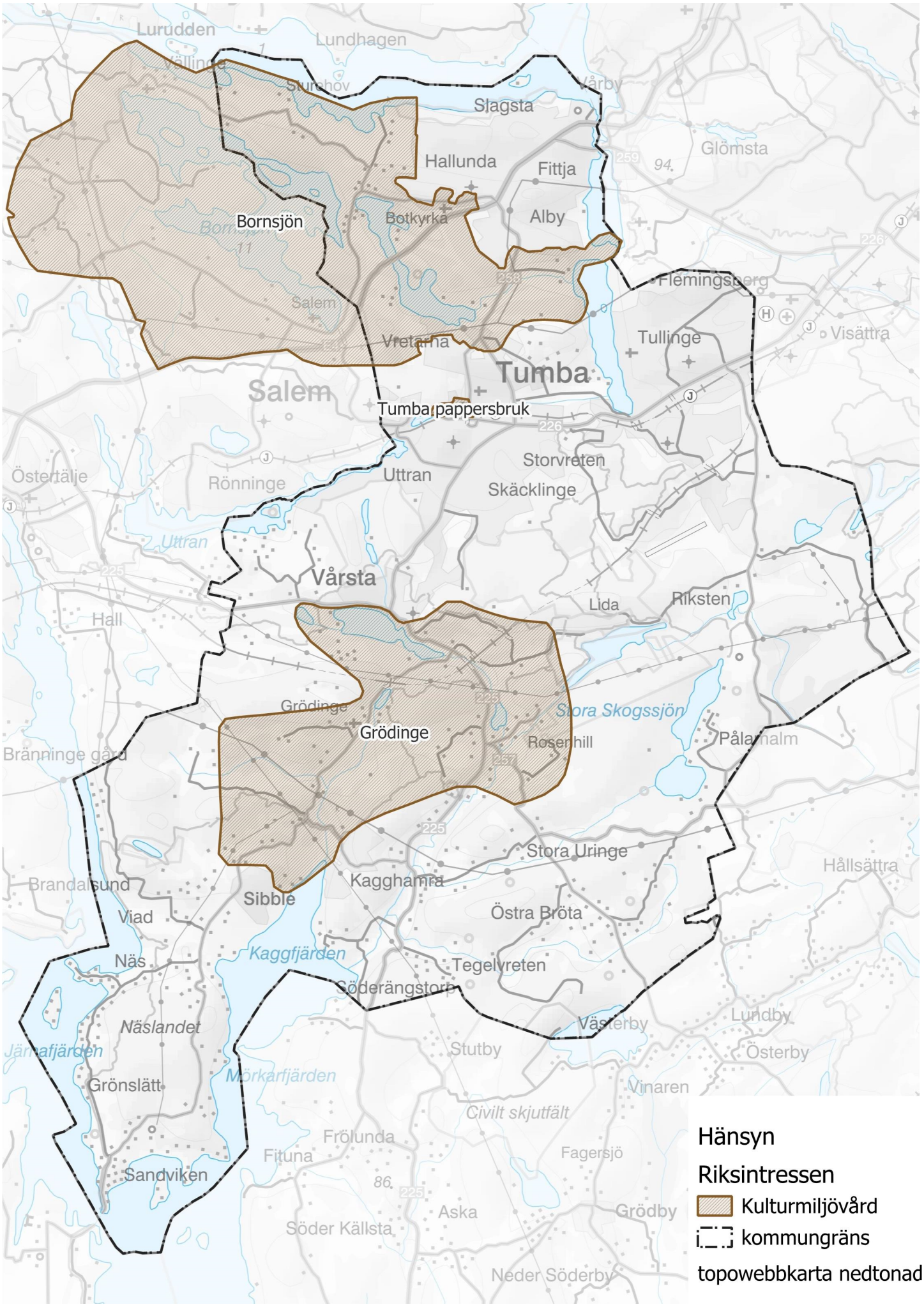
Hänsyn

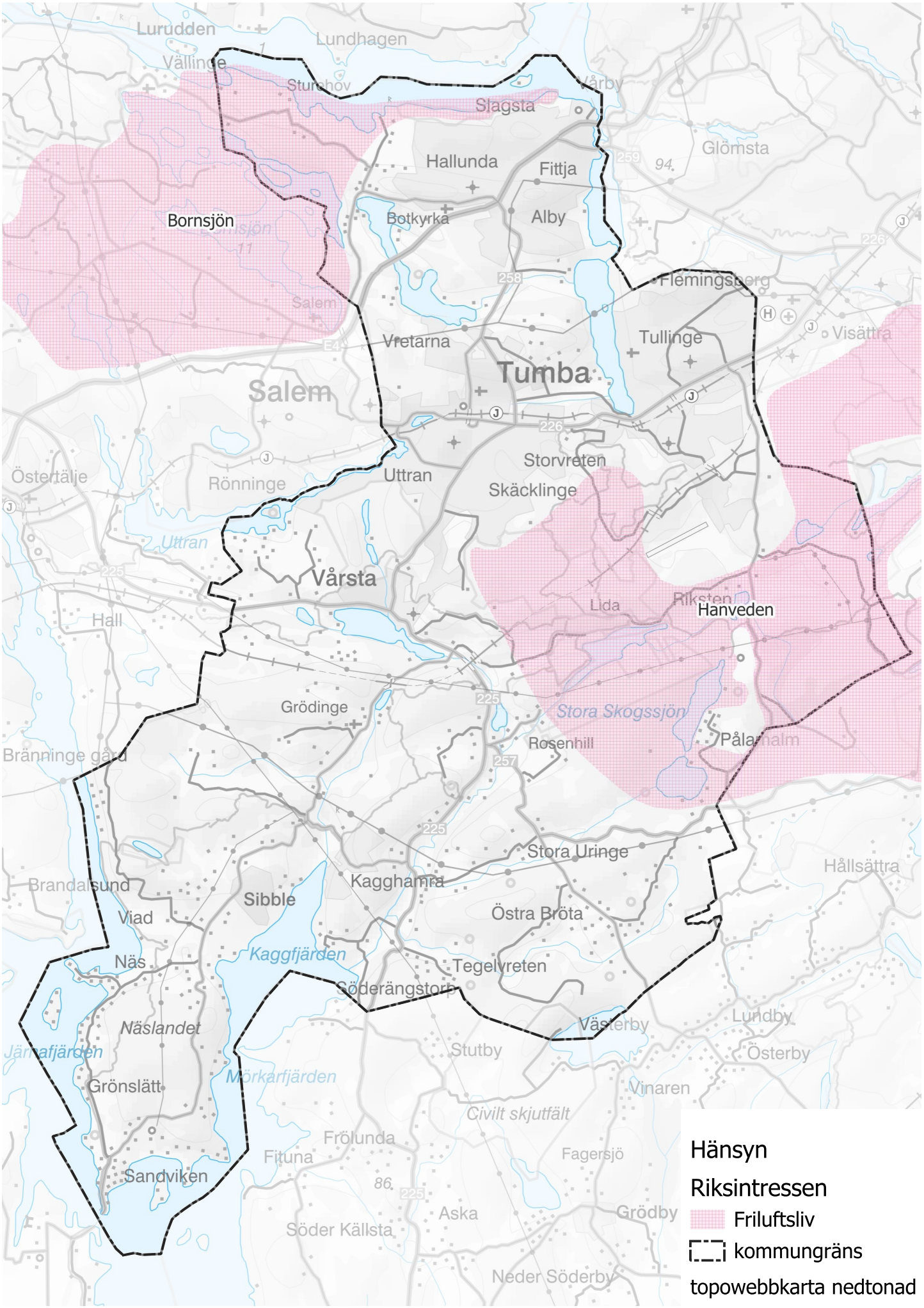

Hänsyn
Riksintressen
Totalförsvarets militära del
Riksintresse för totalförsvaret
Riksintresse för totalförsvaret, påverkansområde
Riksintresse för totalförsvaret, påverkansområde väderradar
Totalförsvarets civila del
Transmissionsnät
Transmissionsnät påverkansområde
kommungräns
topowebbkarta nedtonad
Lurudden
Lundhagen
Vällinge
Sturehov
Slagsta
Hallunda
Fittja
Glömsta
Botkyrka
Alby
Flemingsberg
Salem
Vretarna
Tullinge
Visättra
Tumba
Storvreten
Uttran
Skäcklinge
Östertälje
Rönninge
Vårsta
Lida
Riksten
Hall
Grödinge
Stora Skogssjön
Rosenhill
Pålamalm
Bränninge gård
Stora Uringe
Hållsättra
Brandalsund
Kagghamra
Sibble
Viad
Östra Bröta
Kaggfjärden
Näs
Tegelvreten
Söderängstorp
Lundby
Näslandet
Västerby
Stutby
Österby
Järnafjärden
Mörkarfjärden
Grönslätt
Vinaren
Civilt skjutfält
Frölunda
Fittuna
Fagersjö
Sandviken
Aska
Grödby
Söder Källsta
Neder Söderby

Riksintresse naturvård

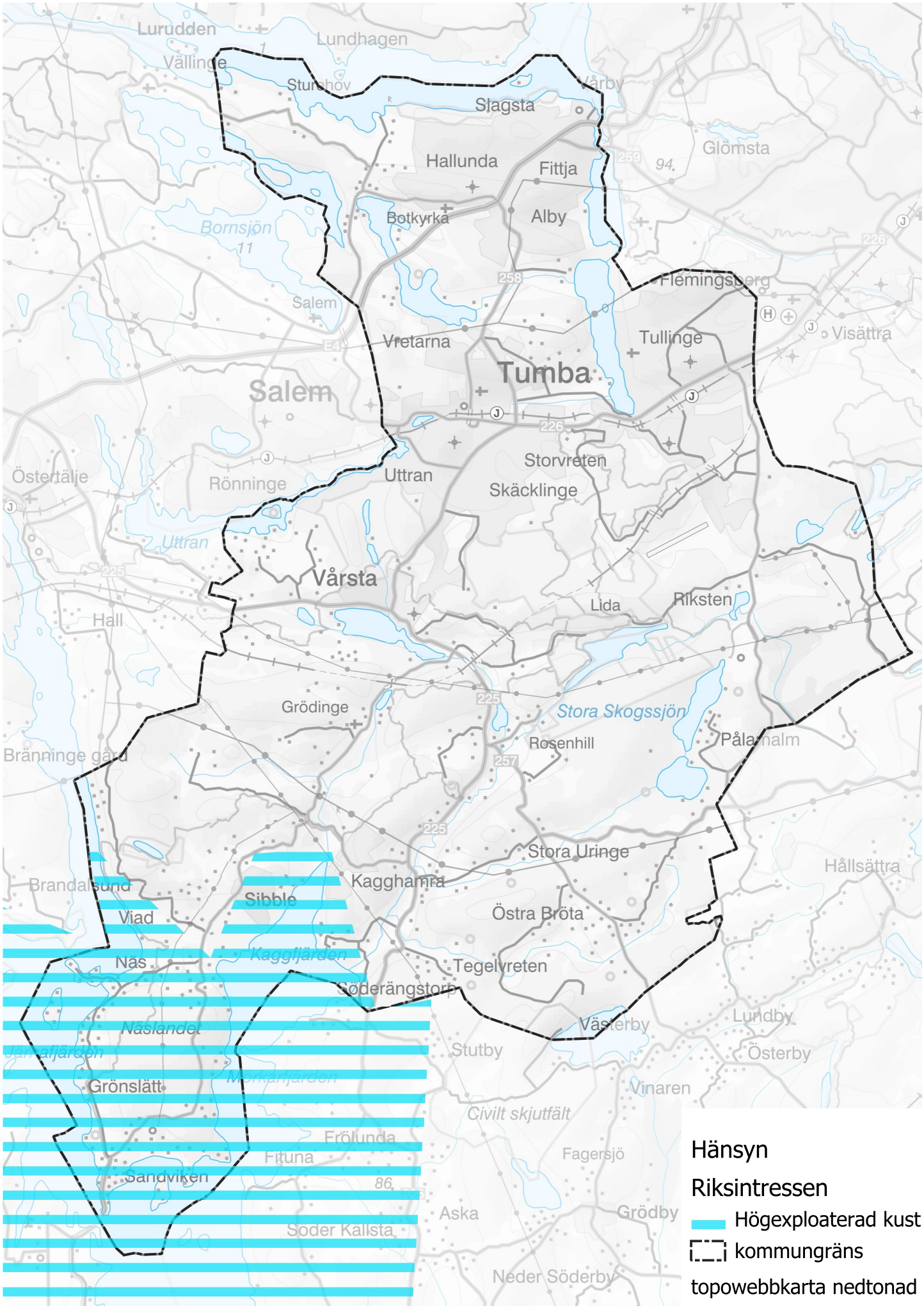

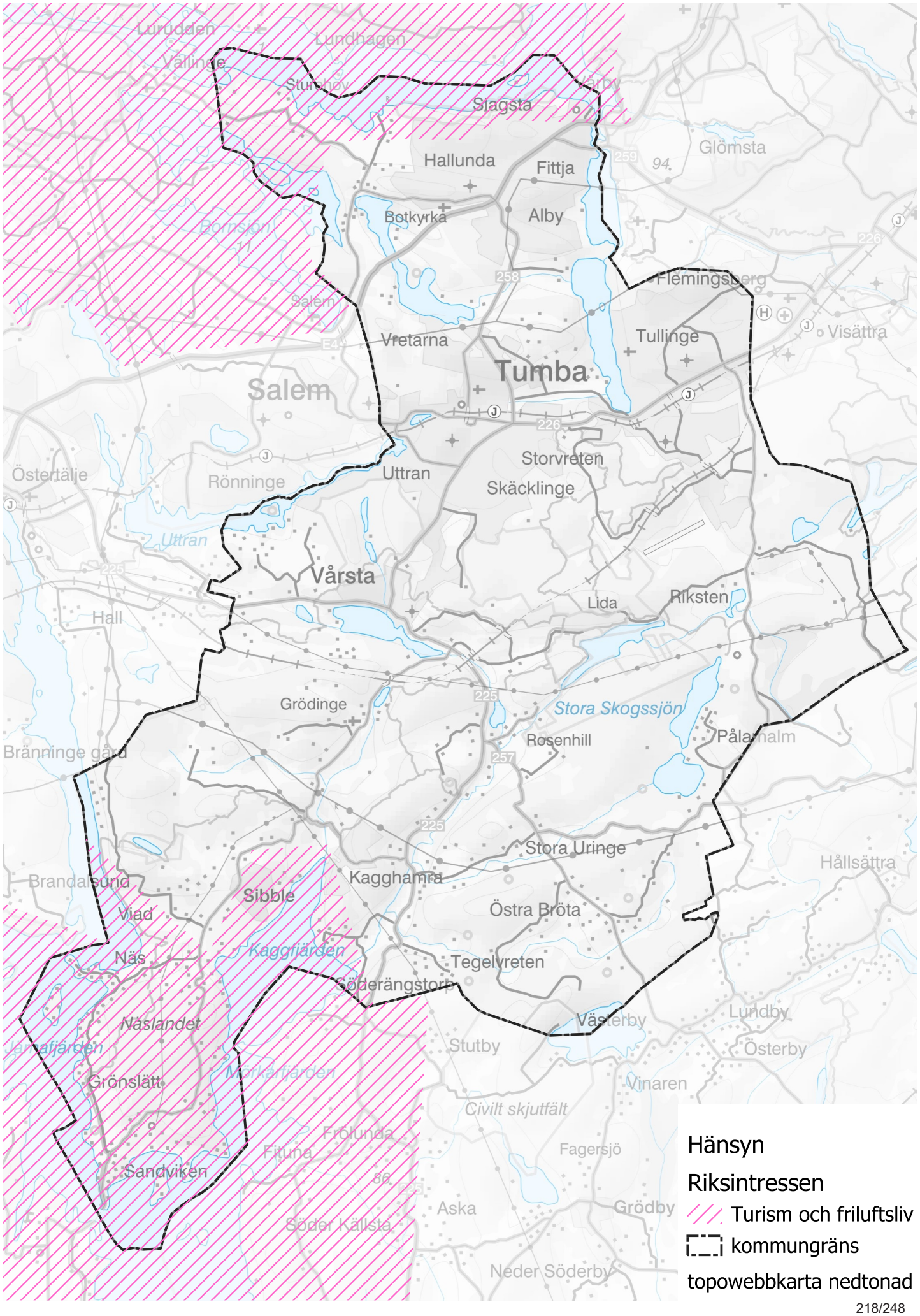

Lurudden
Lundhagen
Vällinge
Sturehov
Slagsta
Hallunda
Fittja
Glömsta
Bornsjön
Botkyrka
Alby
Ekholmen
Flemingsberg
Vretarna
Tullinge
Visättra
Tumba
Salem
Storvreten
Uttran
Skäcklinge
Östertälje
Rönninge
Brosjön
Vårsta
Lida
Riksten
Hall
Grödinge
Stora Skogssjön
Bränninge gård
Rosenhill
Stora Uringe
Hållsättra
Brandalsund
Kagghamra
Sibble
Viad
Östra Bröta
Brinkbäcken
Näs
Kaggfjärden
Tegelvreten
Söderängstorp
Näslandet
Västerby
Lundby
Stutby
Österby
Grönslätt
Mörkarfjärden
Vinaren
Civilt skjutfält
Frölunda
Fittuna
Fagersjö
Sandviken
Aska
Grödby
Söder Källsta
Neder Söderby
Hänsyn
Riksintressen
Natura 2000
kommungräns
topowebbkarta nedtonad

Lurudden
Lundhagen
Slagsta
Hallunda
Fittja
Glömsta
Bornsjön
Botkyrka
Alby
Flemingsberg
Salem
Vretarna
Tullinge
Visättra
Tumba
Tumba pappersbruk
Storvreten
Uttran
Skäcklinge
Östertälje
Rönninge
Vårsta
Lida
Riksten
Hall
Grödinge
Stora Skogssjön
Bränninge gård
Roserhill
Pålamalm
Stora Uringe
Hållsättra
Brandalsund
Kagghamra
Sibble
Viad
Östra Bröta
Kaggfjärden
Näs
Tegelvreten
Söderängstorp
Näslandet
Västerby
Lundby
Stutby
Österby
Järnafjärden
Mörkarfjärden
Grönslätt
Vinaren
Civilt skjutfält
Frölunda
Fittuna
Fagersjö
Sandviken
Aska
Grödby
Söder Källsta
Neder Söderby
Hänsyn
Riksintressen
Kulturmiljövård
kommungräns
topowebbkarta nedtonad

Lurudden
Lundhagen
Vällinge
Sturehov
Slagsta
Hallunda
Fittja
Glömsta
Bornsjön
Botkyrka
Alby
Flemingsberg
Salem
Vretarna
Tullinge
Tumba
Visättra
Salem
Storvreten
Östertälje
Rönninge
Uttran
Skäcklinge
Uttran
Vårsta
Lida
Riksten
Hanveden
Hall
Grödinge
Stora Skogssjön
Rosenhill
Bränninge gård
Stora Uringe
Hållsättra
Brandalsund
Kagghamra
Sibble
Viad
Östra Bröta
Kaggfjärden
Näs
Tegelvreten
Söderängstorp
Näslandet
Västerby
Lundby
Järnafjärden
Stutby
Österby
Mörkarfjärden
Grönslätt
Vinaren
Civilt skjutfält
Frölunda
Fittja
Fagersjö
Sandviken
Aska
Grödby
Söder Källsta
Neder Söderby
Hänsyn
Riksintressen
Friluftsliv
kommungräns
topowebbkarta nedtonad

Riksintresse högexploaterad kust

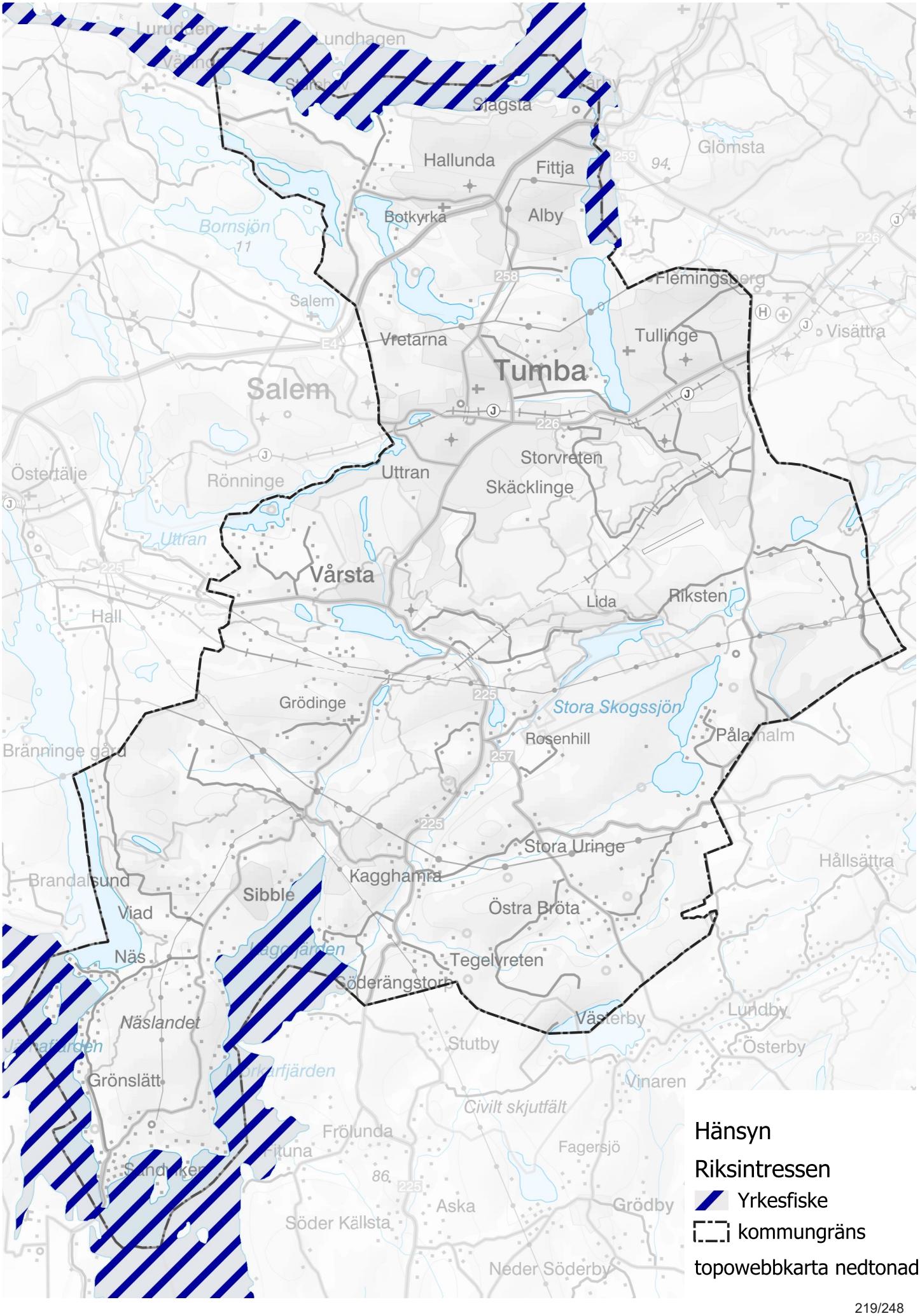
Hänsyn

Riksintressen

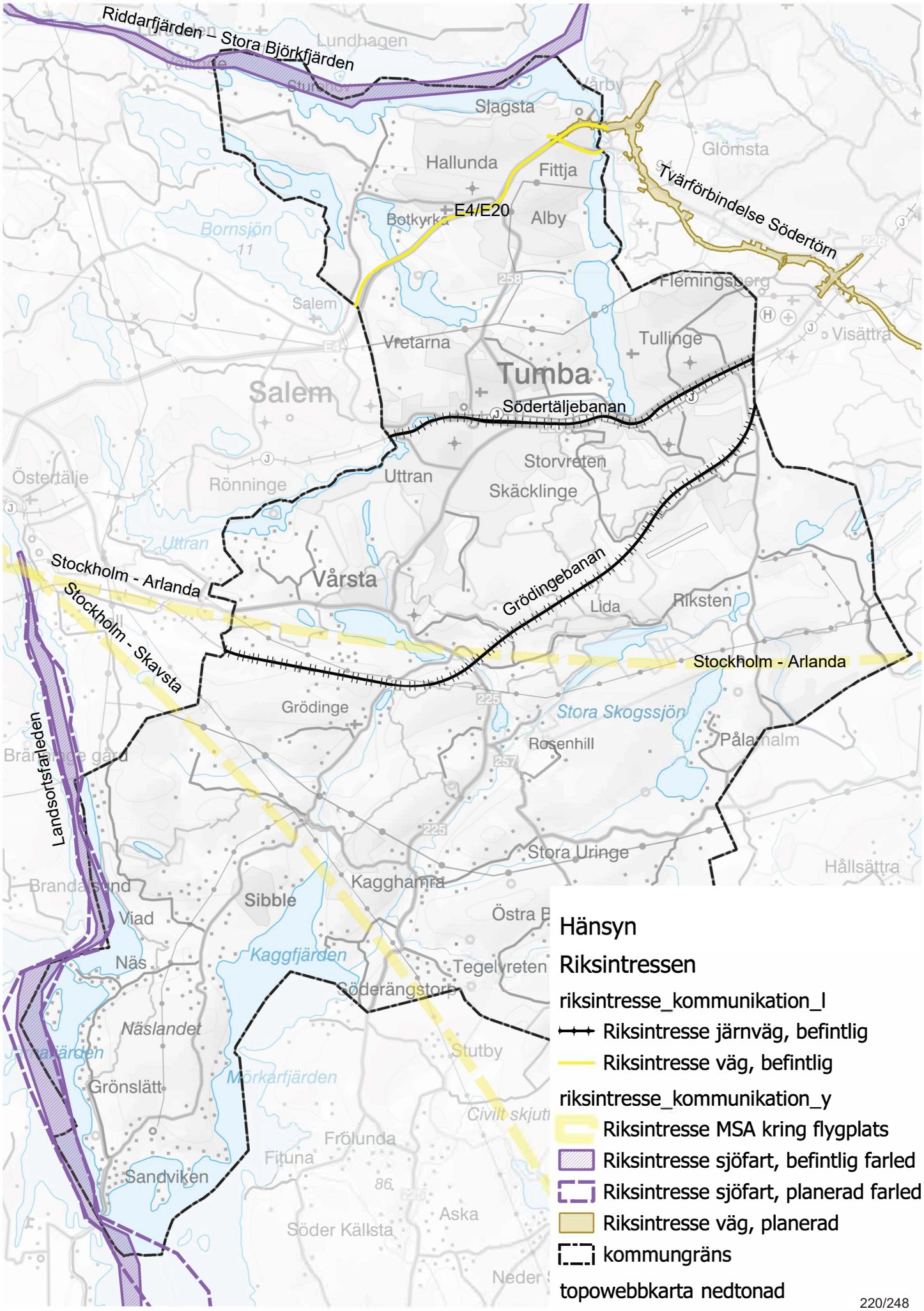
Turism och friluftsliv

kommungräns

topowebbkarta nedtonad

Hallunda
Fittja
Botkyrka
Alby
Bornsjön
Salem
Vretarna
Tumba
Tullinge
Flemingsberg
Visättra
Glömsta
Storvreten
Skäcklinge
Uttran
Rönninge
Östertälje
Vårsta
Lida
Riksten
Hall
Grödinge
Stora Skogssjön
Rosenhill
Påla malm
Bränninge gård
Stora Uringe
Kagghamra
Brandalsund
Sibble
Viad
Östra Bröta
Näs
Tegelvreten
Söderängstorp
Näslandet
Stutby
Västerby
Lundby
Österby
Grönslätt
Vinaren
Civilt skjutfält
Frölunda
Fagersjö
Aska
Grödby
Söder Källsta
Neder Söderby
Hållsättra
Hänsyn
Riksintressen
Yrkesfiske
kommungräns
topowebbkarta nedtonad

Riksintresse kommunikationer

Hänsyn

Riksintressen

riksintresse_kommunikation_l

- Riksintresse järnväg, befintlig
- Riksintresse väg, befintlig

riksintresse_kommunikation_y

- Riksintresse MSA kring flygplats
- Riksintresse sjöfart, befintlig farled
- Riksintresse sjöfart, planerad farled
- Riksintresse väg, planerad
- kommungräns

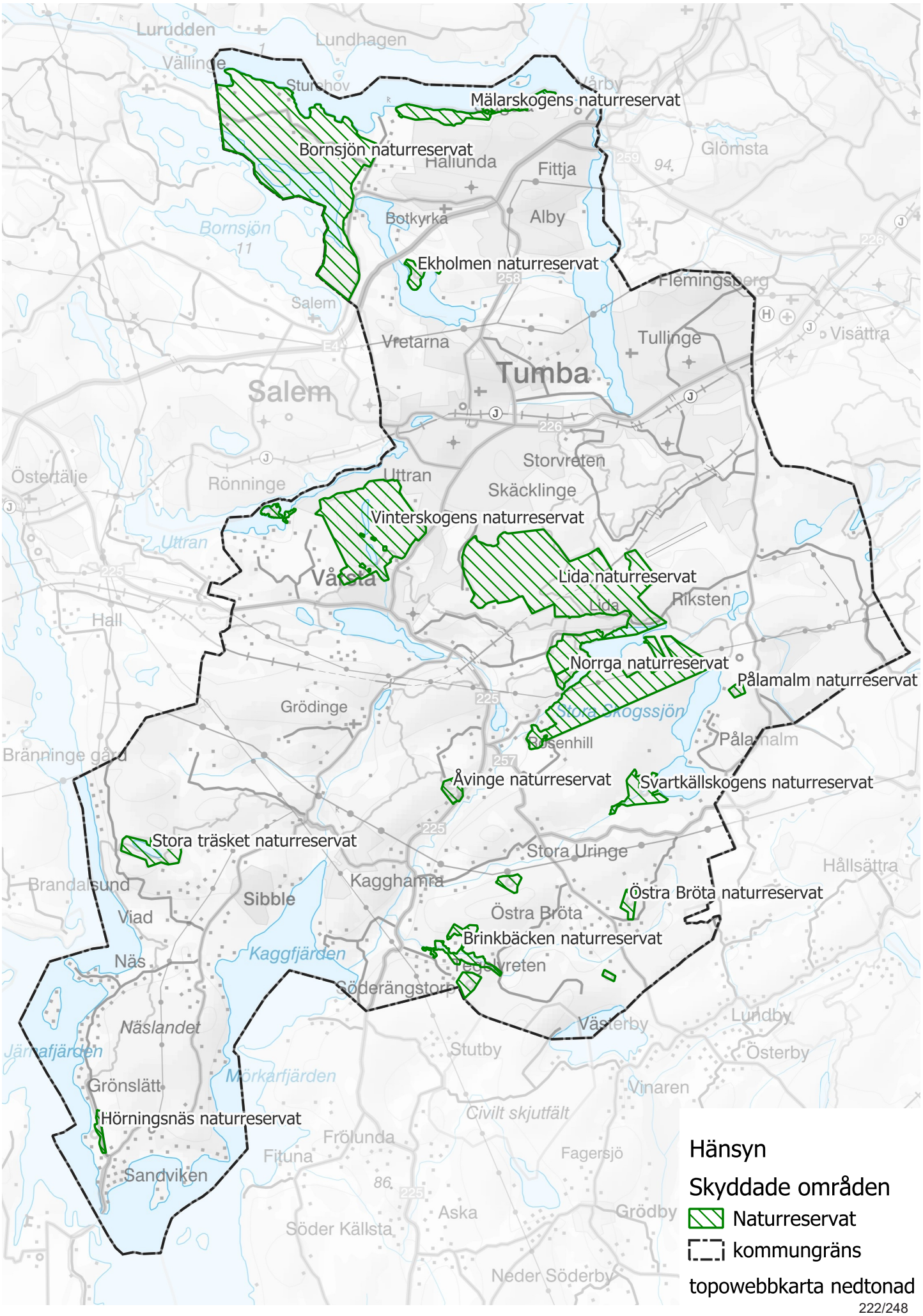
topowebbkarta nedtonad

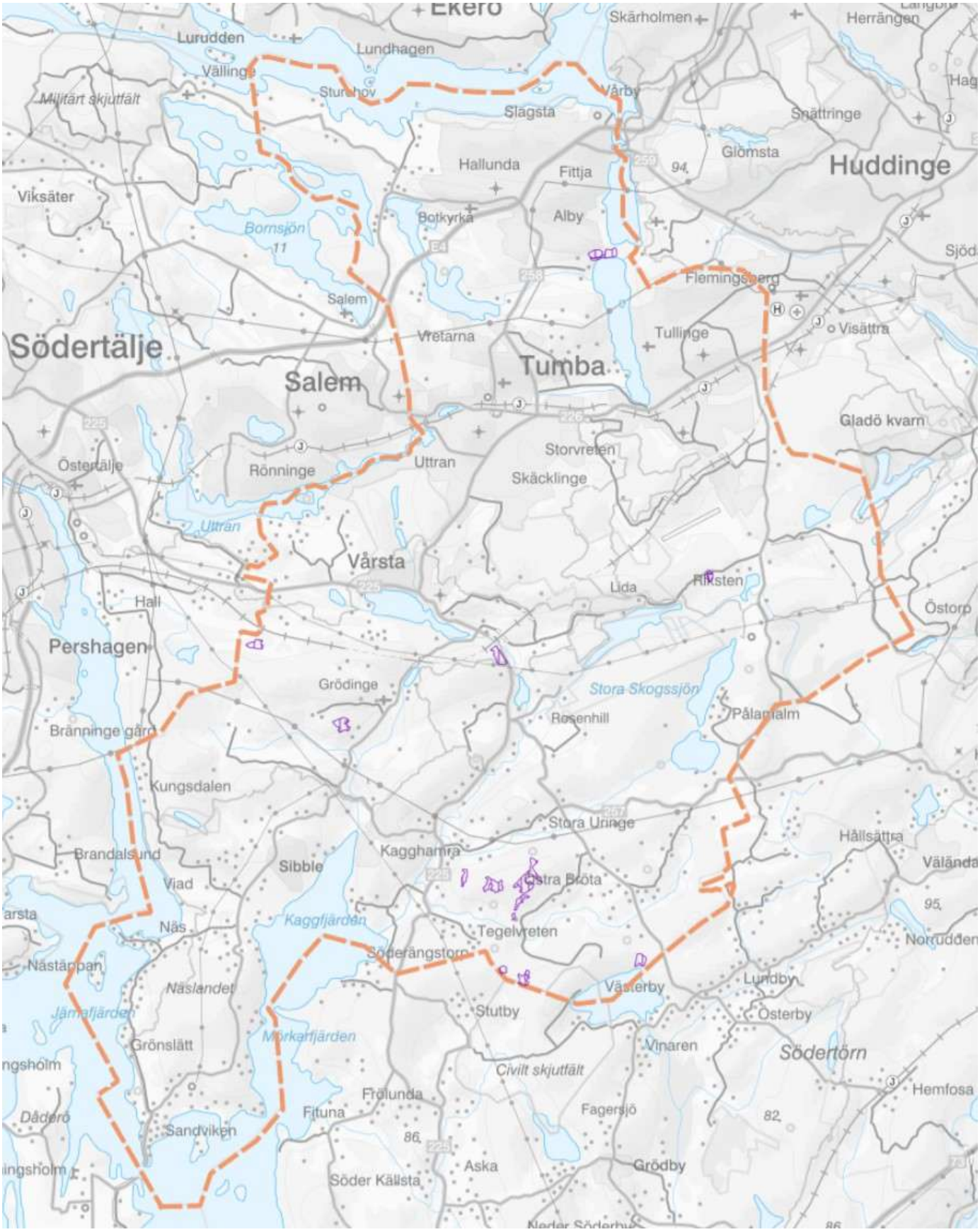
Hänsyn

Riksintressen

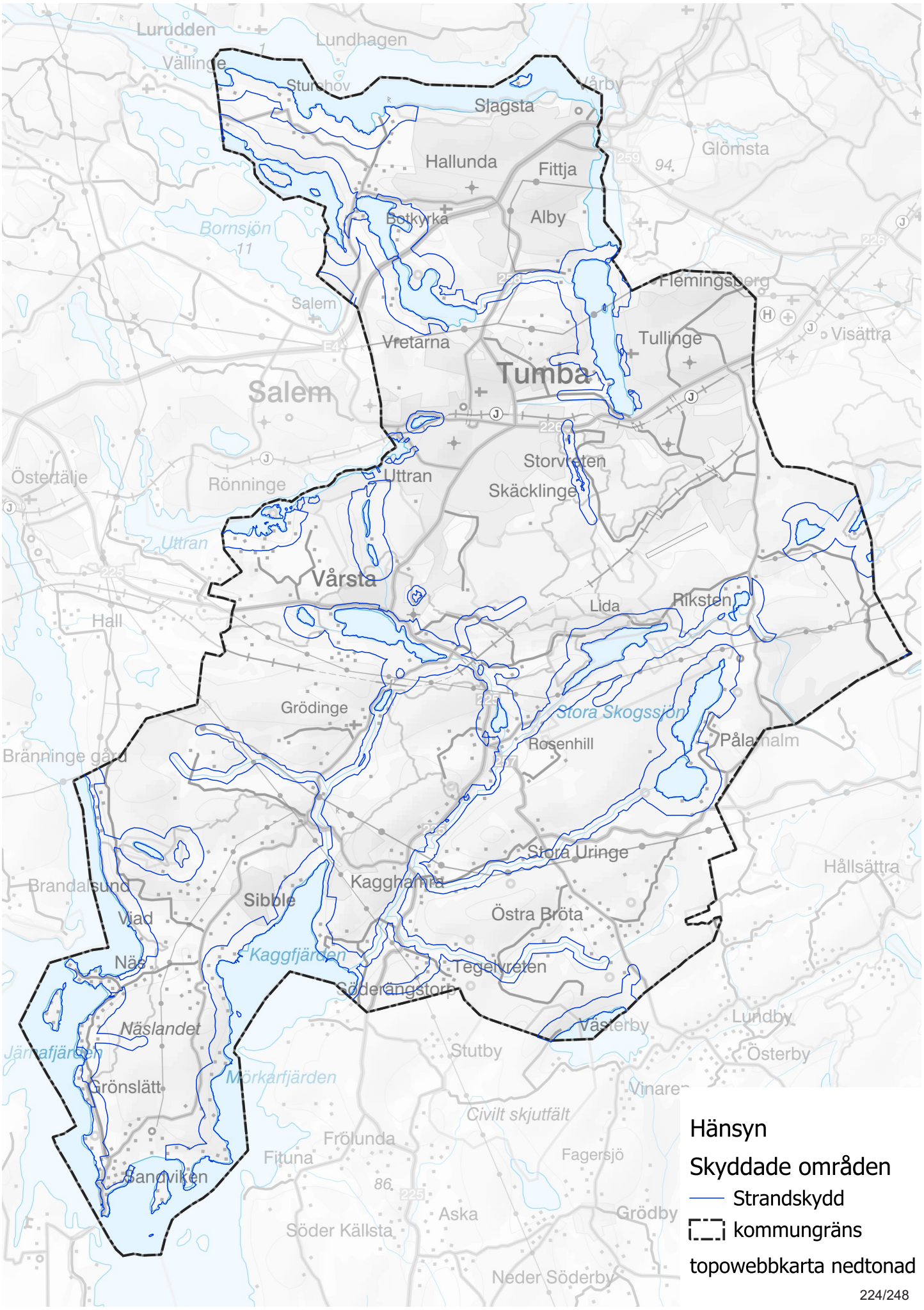
Inga objektspecifika texter finns till kartan. Se beskrivningar i textkapitlet Riksintressen.

Naturreservat

Biotopskyddsområde från Skogsstyrelsen

Hänsyn

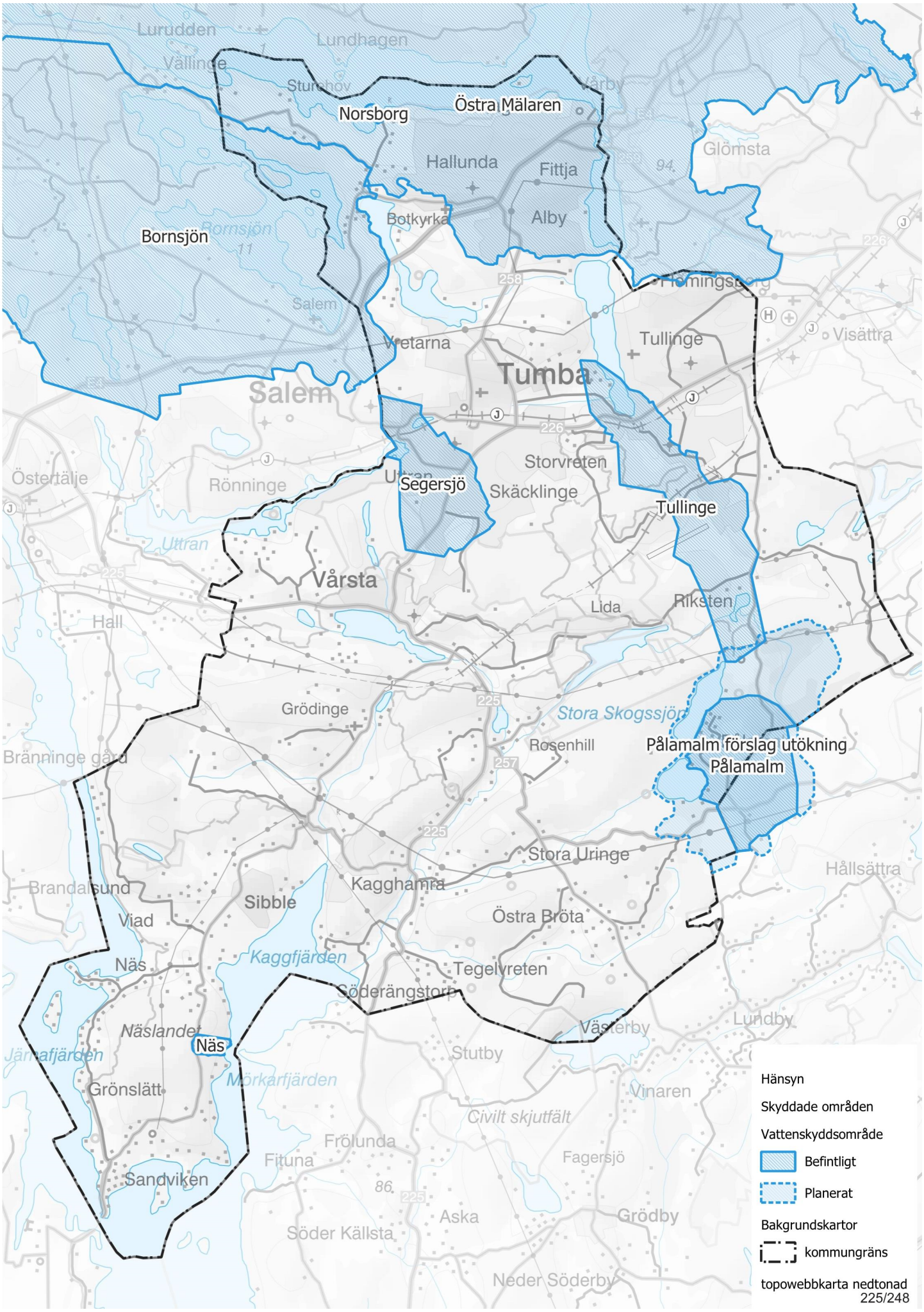
Skyddade områden

Strandskydd

kommungräns

topowebbkarta nedtonad

Vattenskyddsområde

Hänsyn

Skyddade områden

Naturreservat

Vägledning
Naturområde som är skyddat som naturreservat enligt Miljöbalken 7 kap. 4 §. Varje naturreservat har reservatsföreskrifter som ska följas.

Biotopskyddsområde från Skogsstyrelsen

Vägledning
Ingen vägledning finns till kartans objekt.

Strandskydd

Vägledning
Strandskyddsområden omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen och syftar till att säkerställa allmänhetens tillgång till stränder samt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Inom dessa områden är det förbjudet att uppföra nya byggnader eller vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter. Enligt ny lagstiftning från 1 juli 2025 omfattas inte längre insjöar mindre än en hektar och vattendrag smalare än två meter av strandskydd. Informationen i kartan kan därför vara missvisande.

Vattenskyddsområde, befintligt (OP_RLV_BOT_VSO_Befintligt)

Beskrivning
Ett vattenskyddsområde är ett geografiskt område där särskilda regler och restriktioner gäller för att skydda dricksvattentäkter från föroreningar.

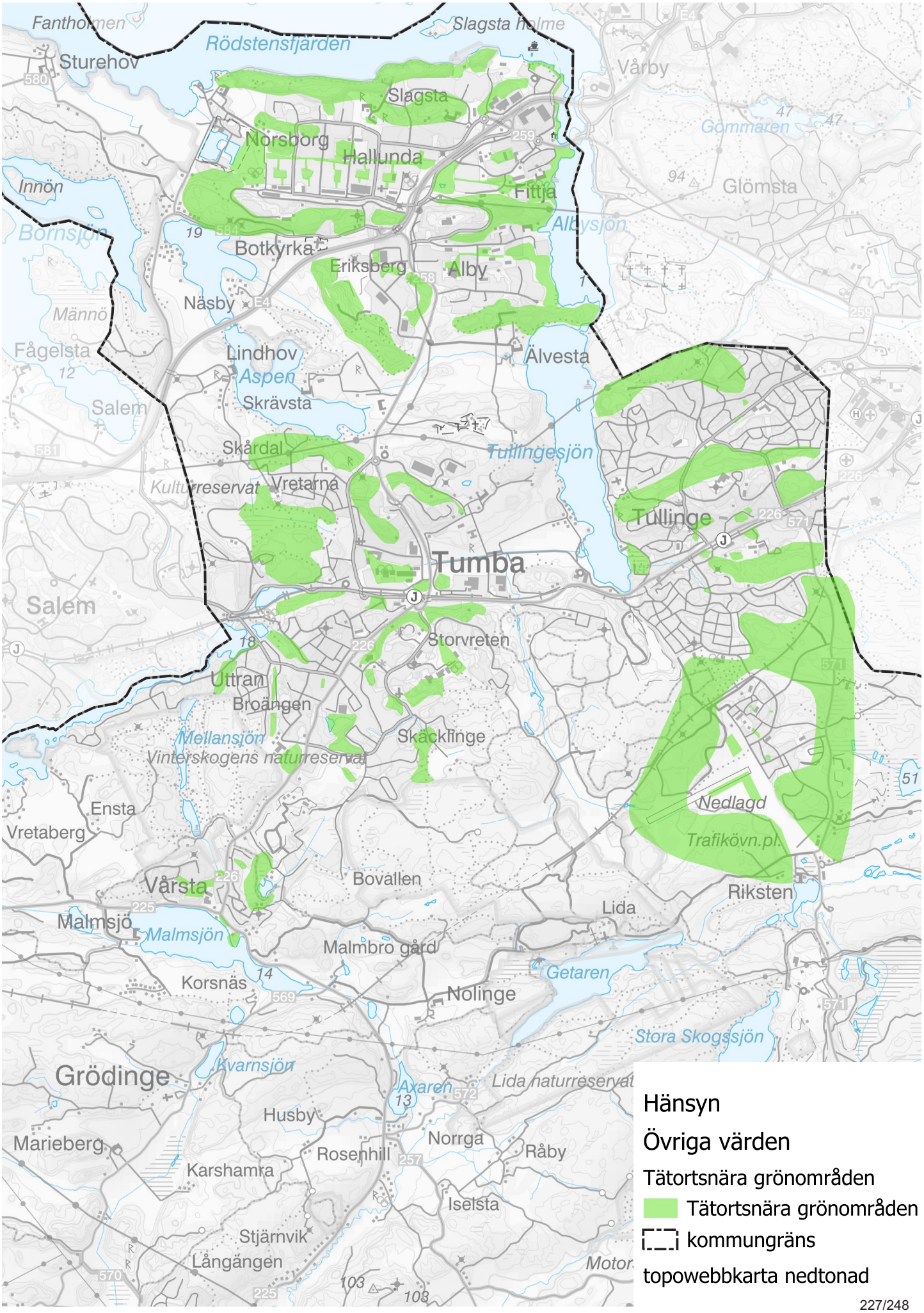
Vägledning
För vattenskyddsområden ska skyddsföreskrifter följas.

Vattenskyddsområde, planerat (OP_RLV_BOT_VSO_Planerat)

Beskrivning
Ett vattenskyddsområde är ett geografiskt område där särskilda regler och restriktioner gäller för att skydda dricksvattentäkter från föroreningar.

Vägledning
Haninge kommun har i april 2024 ansökt till länsstyrelsen om en utökning av vattenskyddsområdet kring Pålamalm. Botkyrka kommun håller med om att skyddet av grundvattnet och vattentäkten behöver stärkas. Föreslagna skyddsföreskrifter skulle innebära att bland annat täkt- och masshanteringsverksamhet blir förbjuden i området. Alla verksamheter med befintliga tillstånd får dock pågå till dess att tillståndet löper ut.

Tätortsnära grönområden

Hänsyn

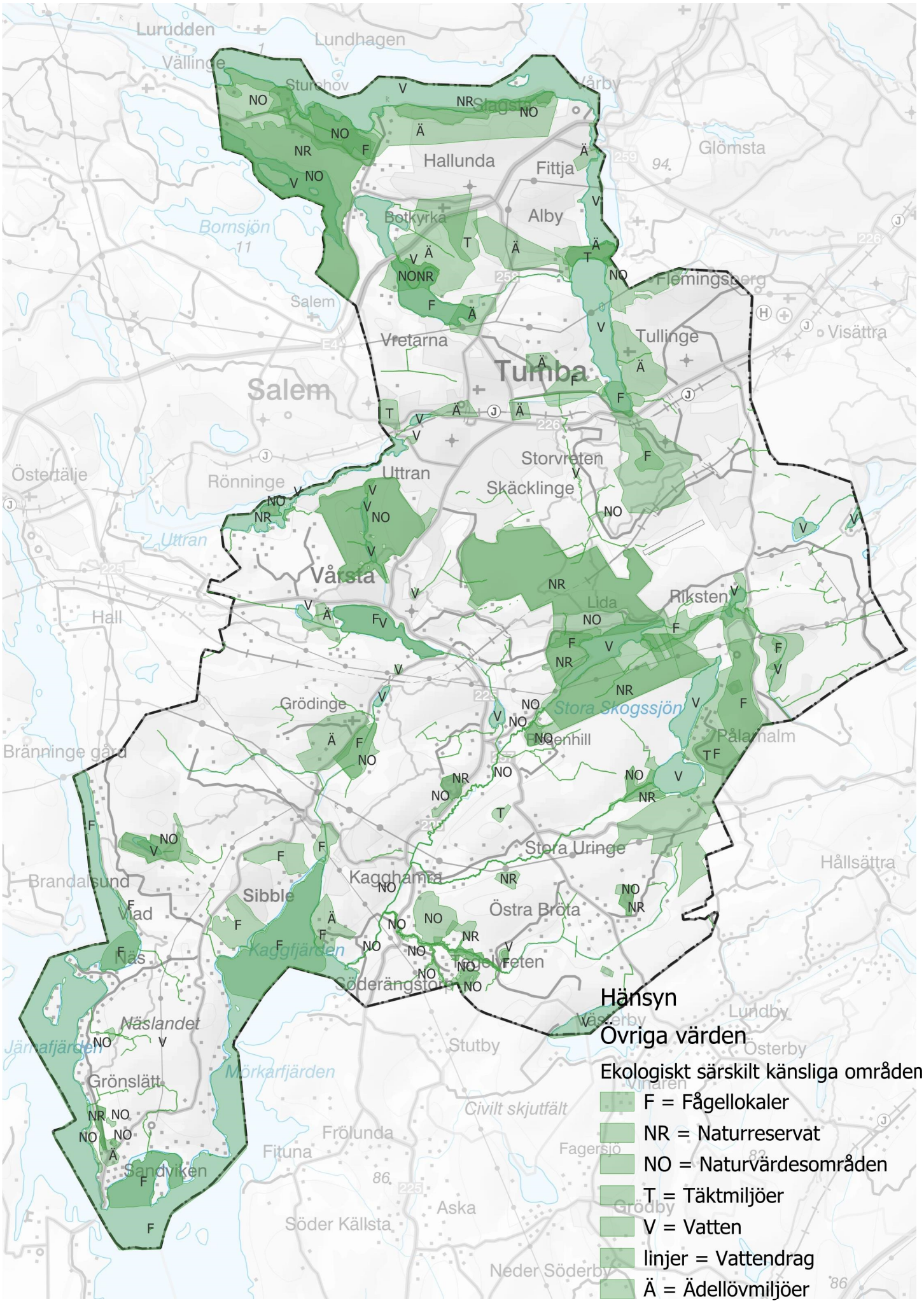
Övriga värden

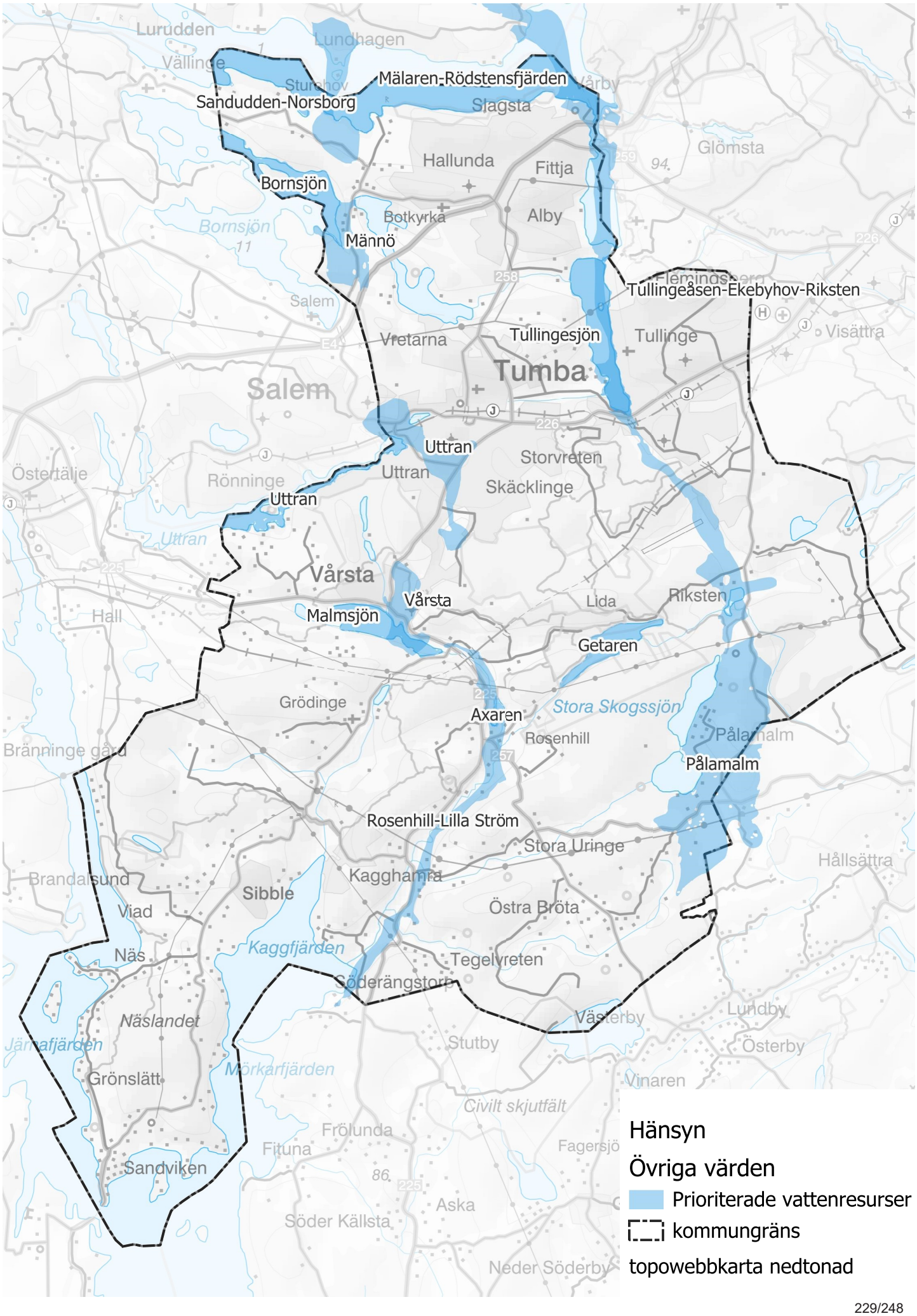
Tätortsnära grönområden

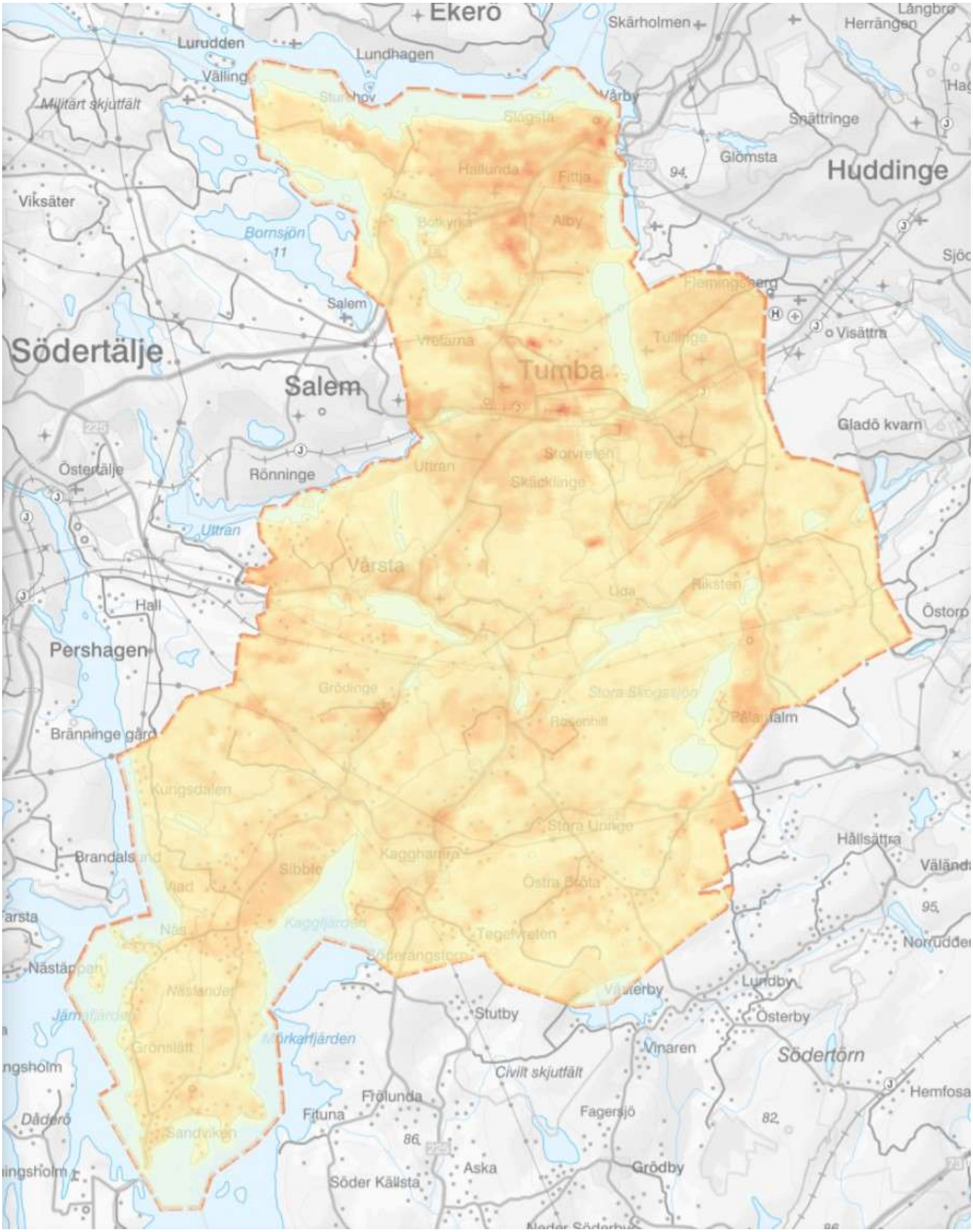
Tätortsnära grönområden

kommungräns

topowebbkarta nedtonad

Hänsyn
Övriga värden
Ekologiskt särskilt känsliga områden
F = Fågellokaler
NR = Naturreservat
NO = Naturvärdesområden
T = Täktmiljöer
V = Vatten
linjer = Vattendrag
Ä = Ädellövmiljöer
Salem
Tumba
Vårsta
Hallunda
Fittja
Alby
Botkyrka
Vretarna
Tullinge
Flemingsberg
Glömsta
Visättra
Uttran
Storvreten
Skäcklinge
Lida
Riksten
Grödinge
Stora Skogssjön
Pålamalm
Stora Uringe
Östra Bröta
Kagghamra
Sibble
Viad
Brandalsund
Bränninge gård
Kaggfjärden
Söderängstorp
Näslandet
Grönslätt
Sandviken
Järnafjärden
Mörkarfjärden
Stutby
Civilt skjutfält
Frölunda
Fituna
Aska
Söder Källsta
Neder Söderby
Hållsättra
Lundby
Österby
Fagersjö
Grödby
Lurudden
Lundhagen
Vällinge
Bornsjön
Östertälje
Rönninge
Hall
Enhill

Mälaren-Rödstensfjärden
Sandudden-Norsborg
Bornsjön
Botkyrka
Mannö
Hallunda
Fittja
Alby
Slagsta
Tullingeåsen-Ekebyhov-Riksten
Tullingesjön
Tullinge
Vretarna
Tumba
Salem
Uttran
Storvreten
Skäcklinge
Vårsta
Malmsjön
Lida
Riksten
Getaren
Grödinge
Axaren
Stora Skogssjön
Rosenhill
Pålamalm
Rosenhill-Lilla Ström
Stora Uringe
Kagghamra
Sibble
Östra Bröta
Kaggfjärden
Tegelvreten
Söderängstorp
Näslandet
Järnafjärden
Mörkarfjärden
Grönslätt
Sandviken
Stutby
Civilt skjutfält
Hansyn
Övriga värden
Prioriterade vattenresurser
kommungräns
topowebbkarta nedtonad

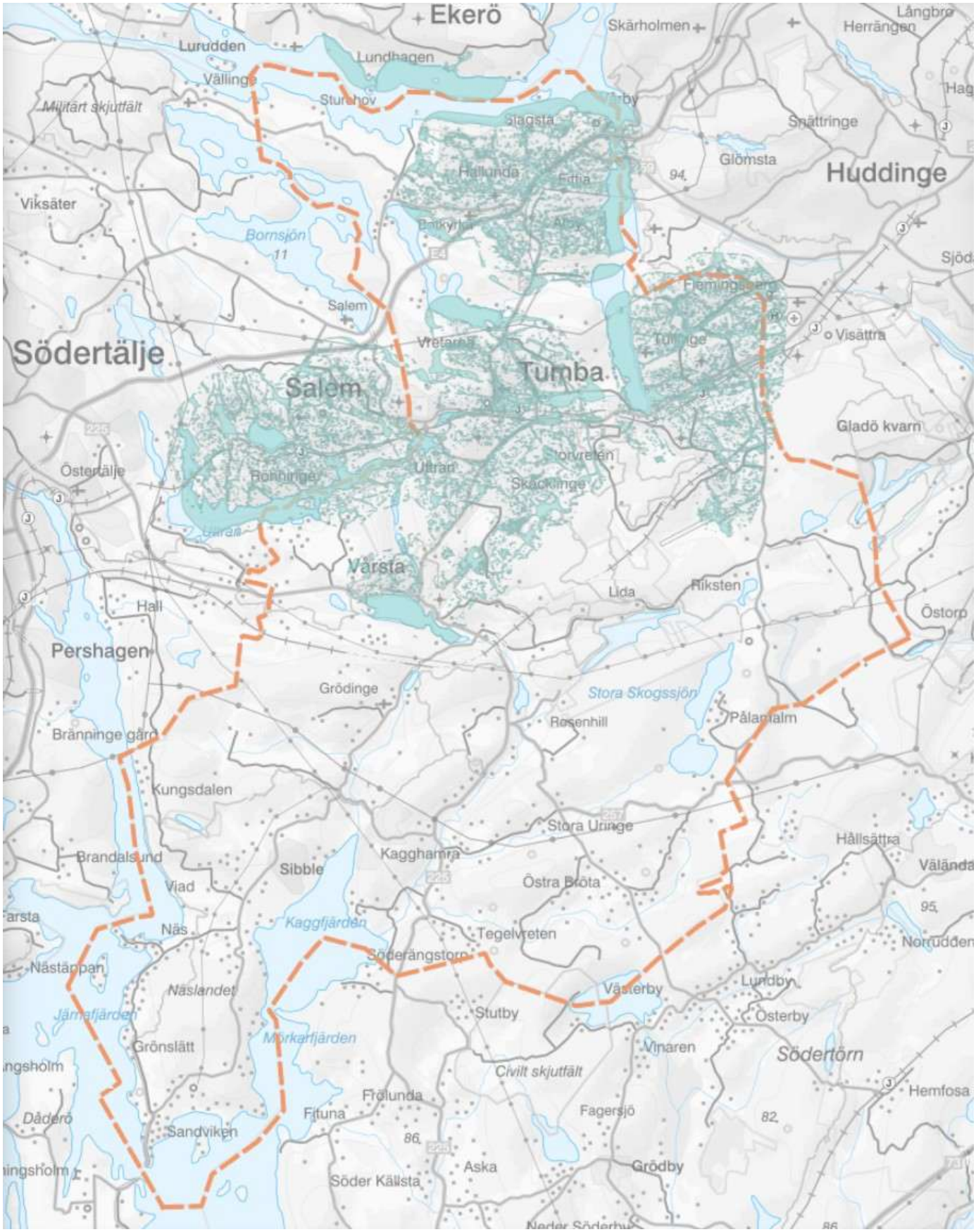
Värmekartering av Stockholms län år 2019

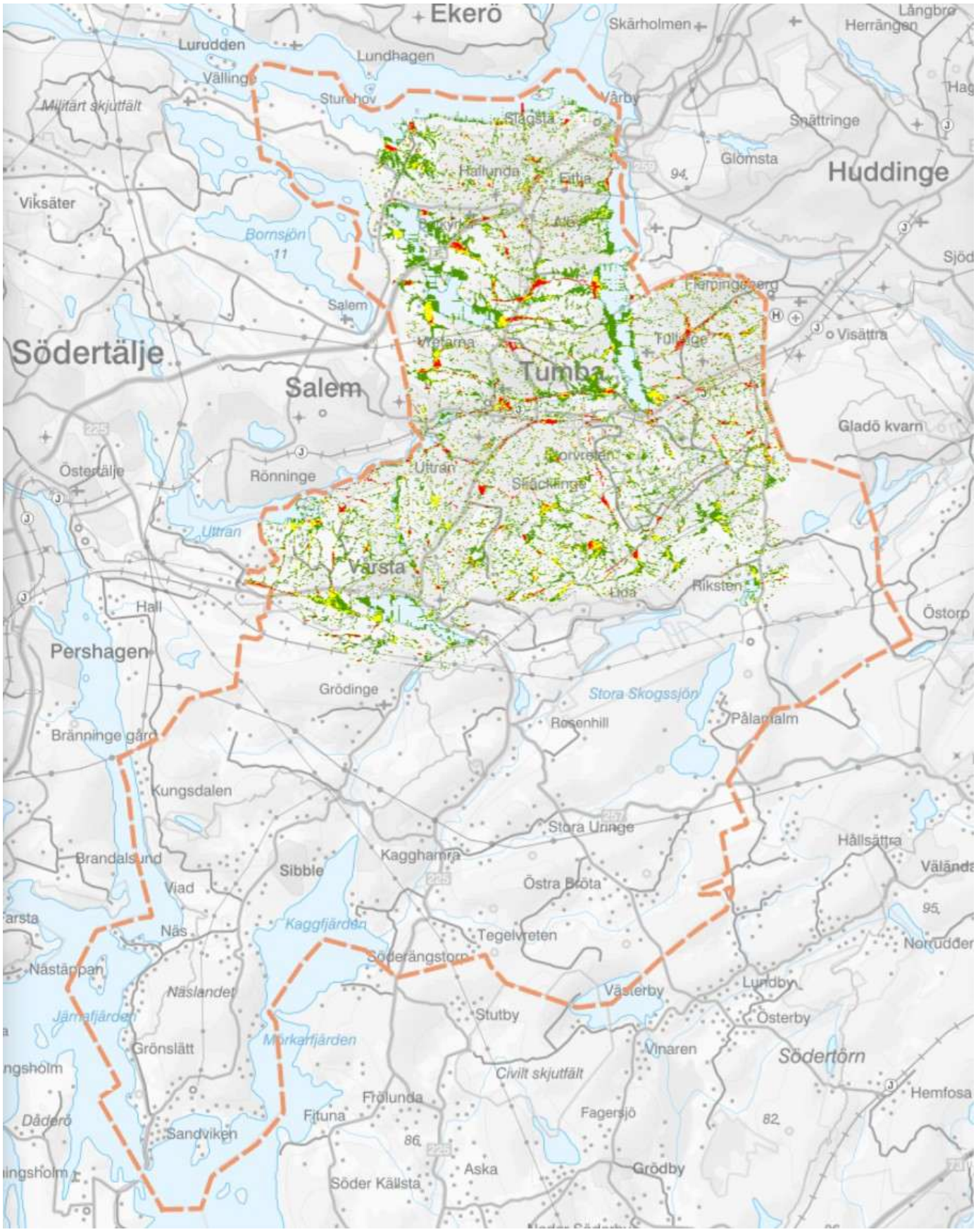
Översvämningskartering för Mälaren, Albysjön, Tullingesjön och Tumbaån 2,7 meter, Översvämningsportalen (MCF)

Kursöversvämning Östersjön 2,8 meter, Översvämningsportalen (MCF)

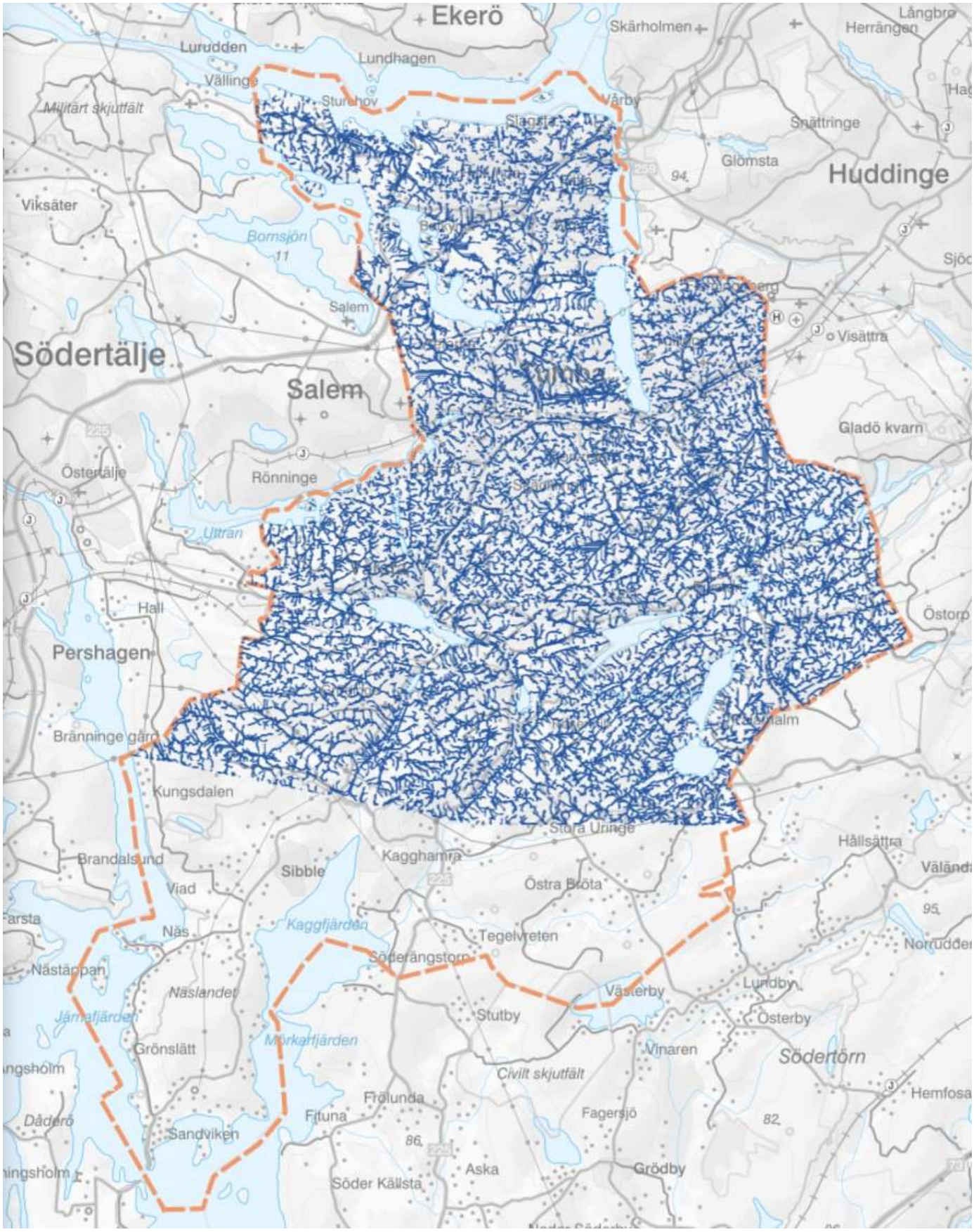
Översvämningsriskområden, Länsstyrelsen

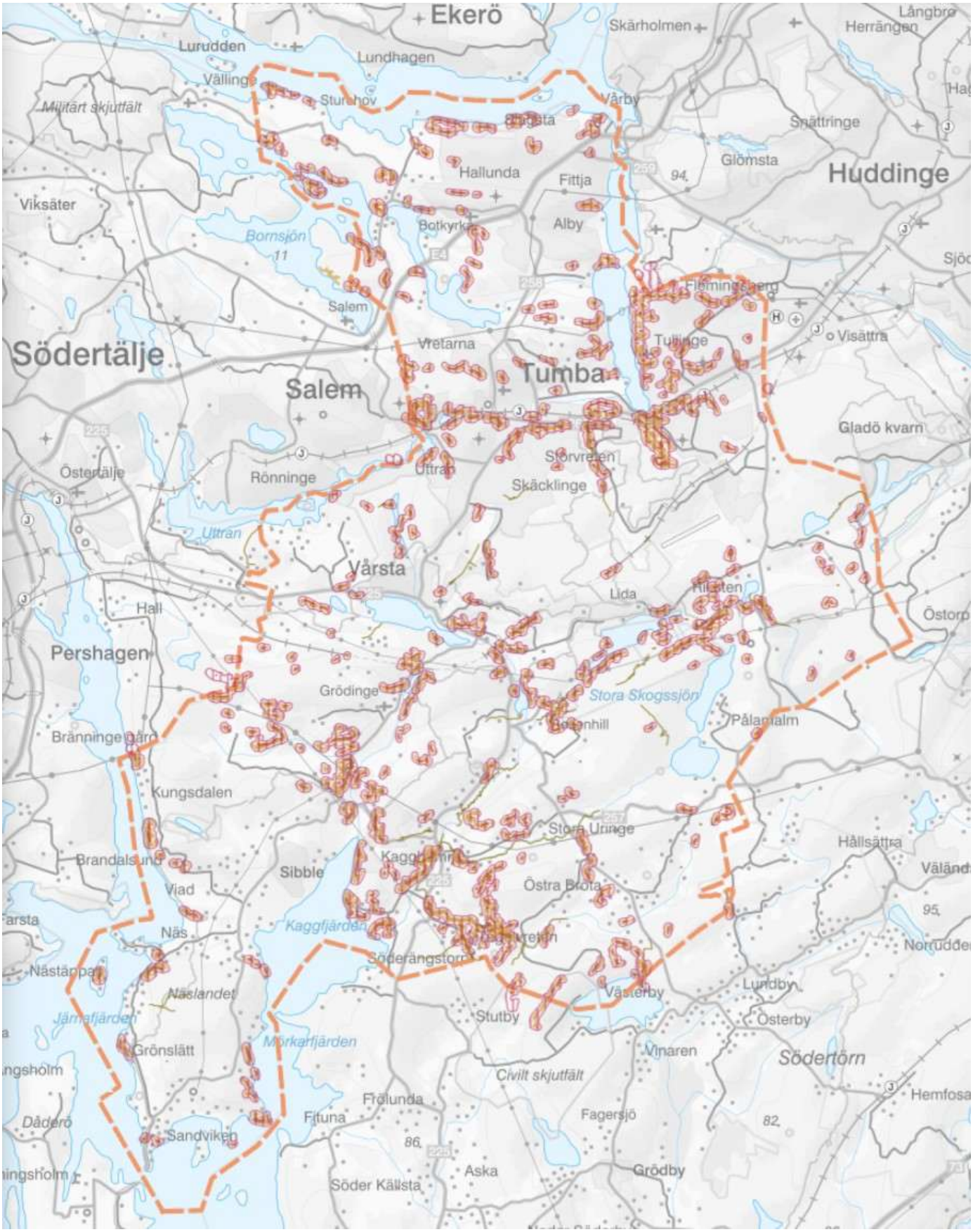
Skyfallskartering maxutbredning 100 år, Länsstyrelsen 2021

Skyfallskartering med klimatfaktor 2018 – återkomsttid 100 år 3 timmar, klimatfaktor 1.2-1.3

Skyfallskartering - flöde

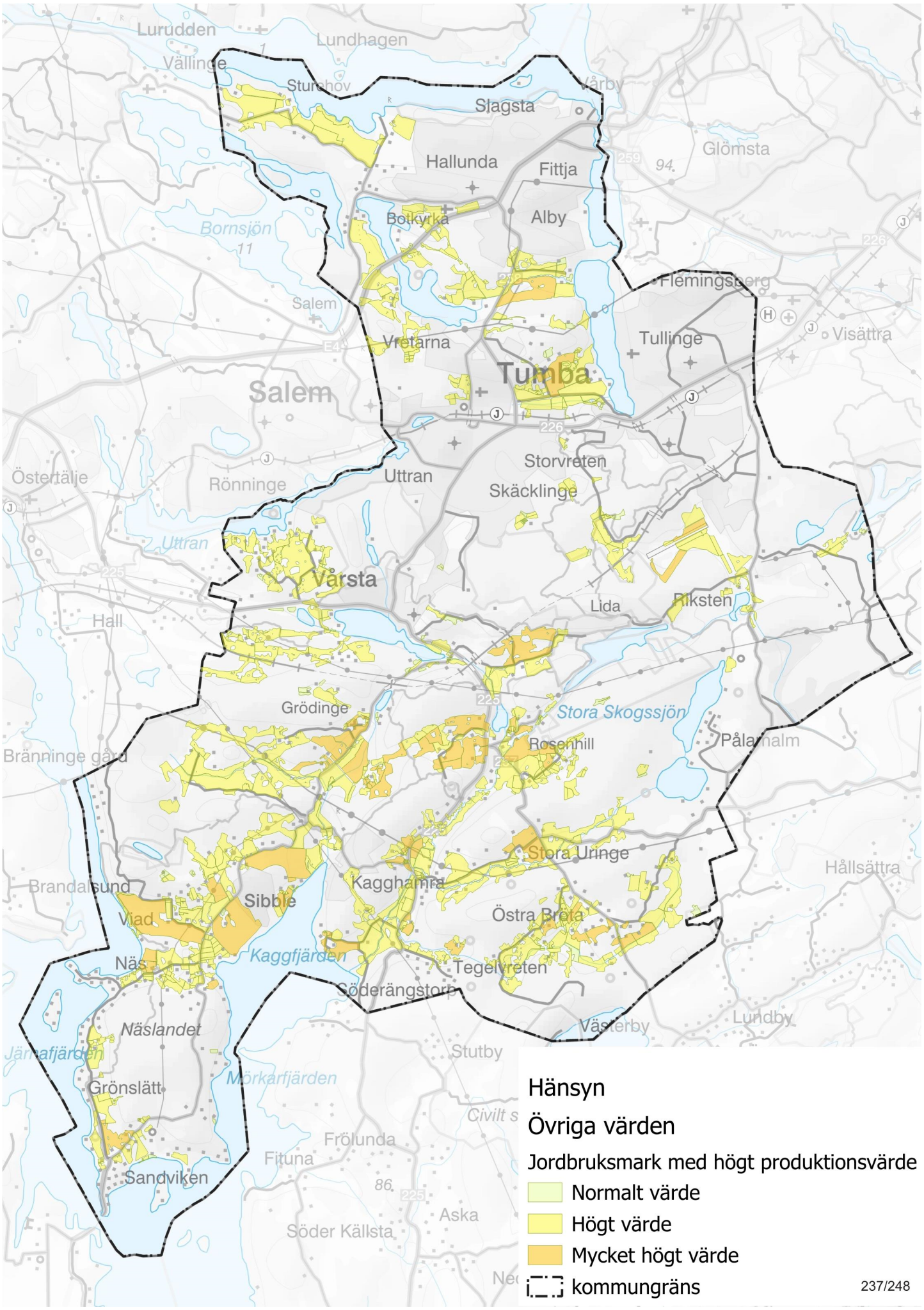

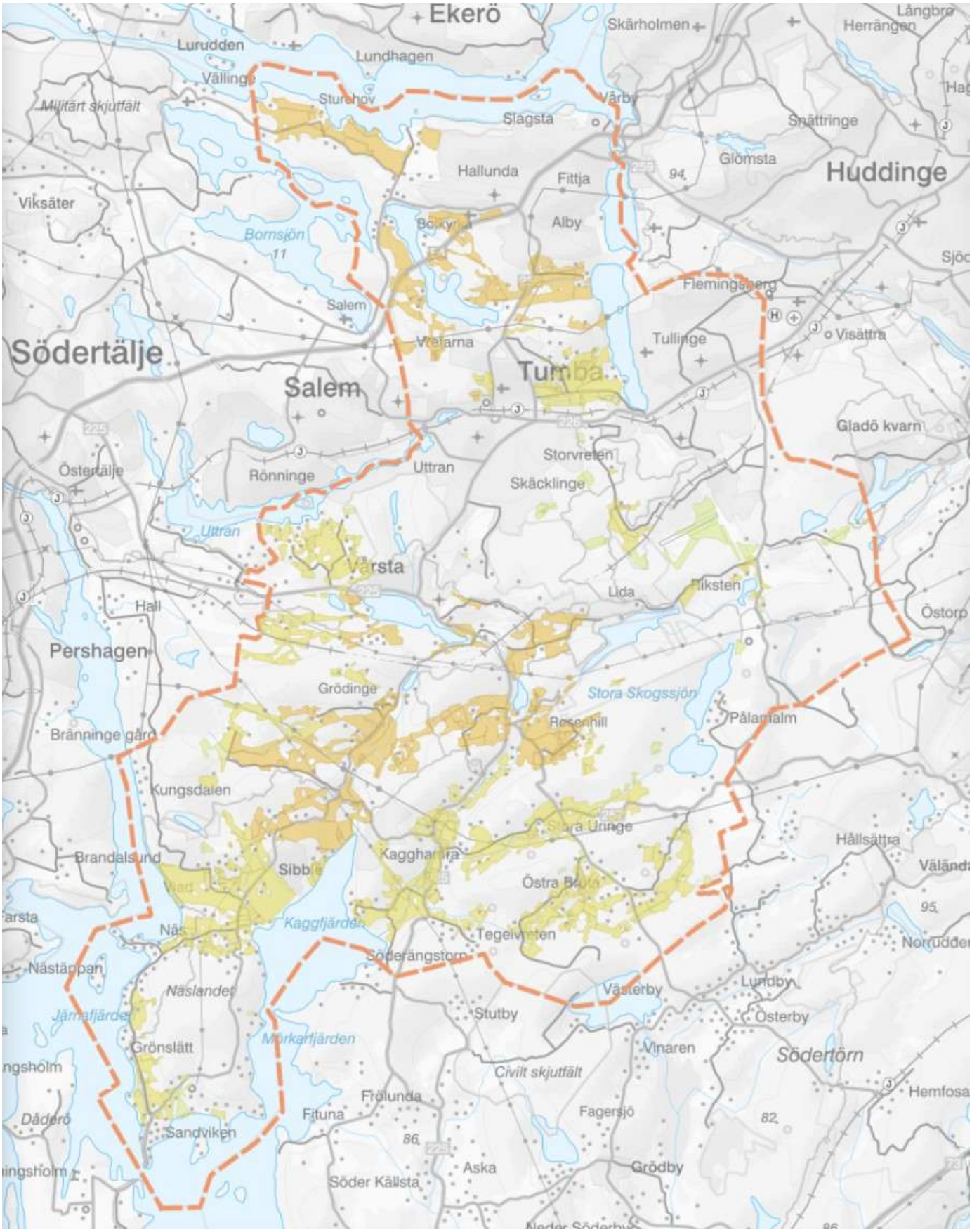
Raviner, möjlig ravinformation, Raviner, vattendrag i anslutning, Angränsande slänter med kraftig lutning, Instabila slänter med mycket kraftig lutning, Områden vars slänter kan påverkas vid ras

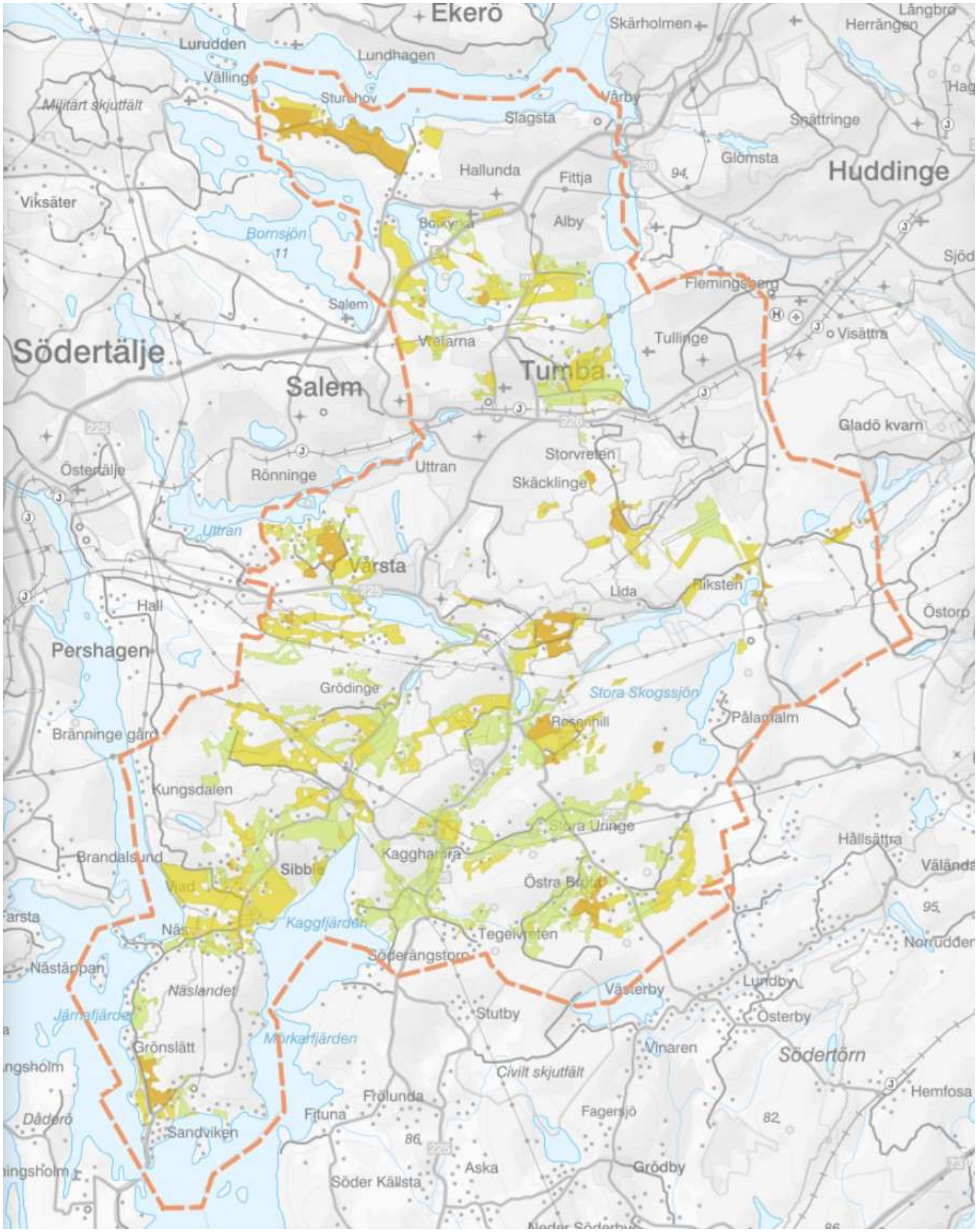
Förutsättningar för skred i finkornig jordart – efterbearbetad lutningsanalys

Förutsättningar för skred i finkornig jordart i strandnära områden (SGU)

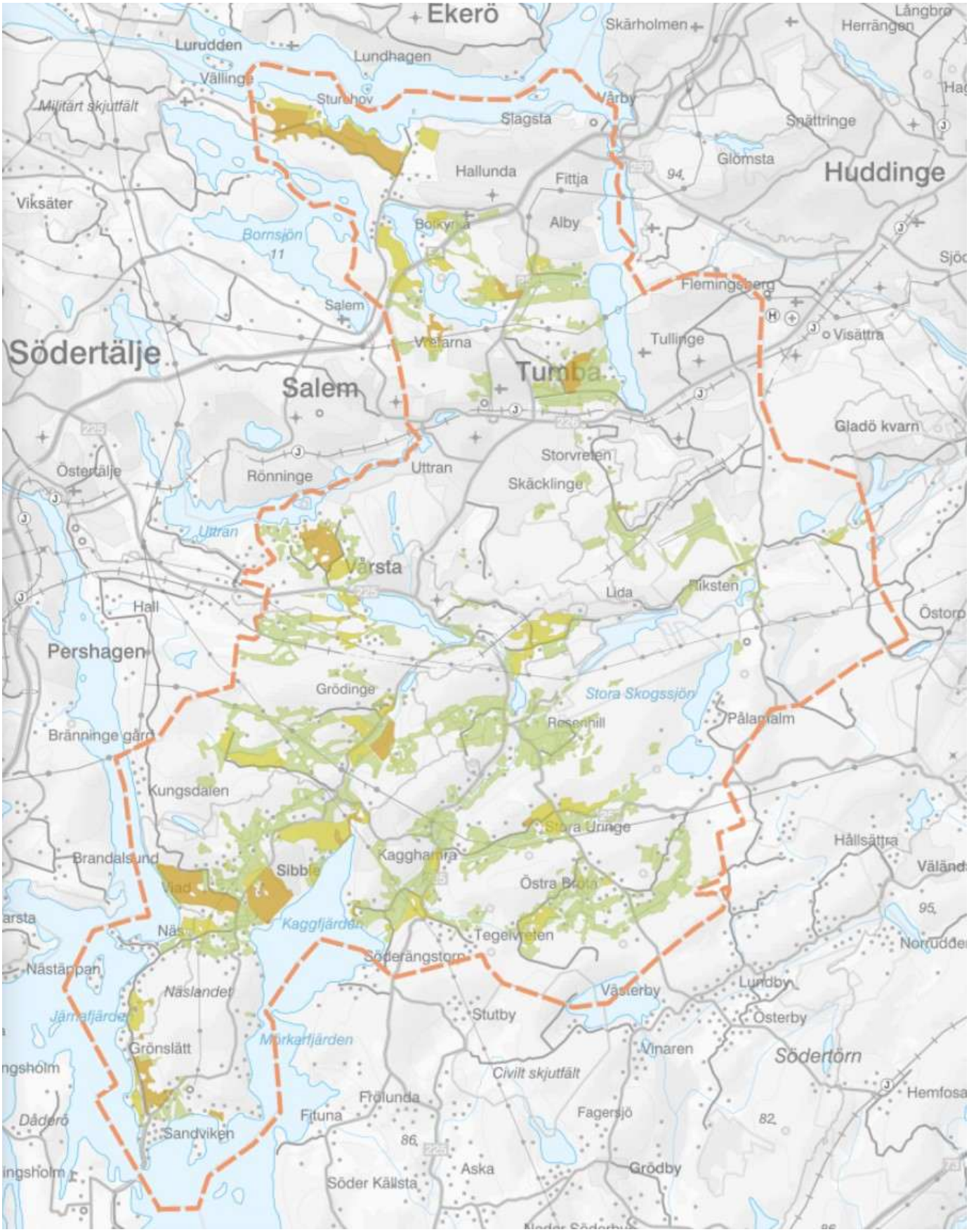

Hänsyn
Övriga värden
Jordbruksmark med högt produktionsvärde
Normalt värde
Högt värde
Mycket högt värde
kommungräns

Jordbruksmark med högt kulturmiljövärde

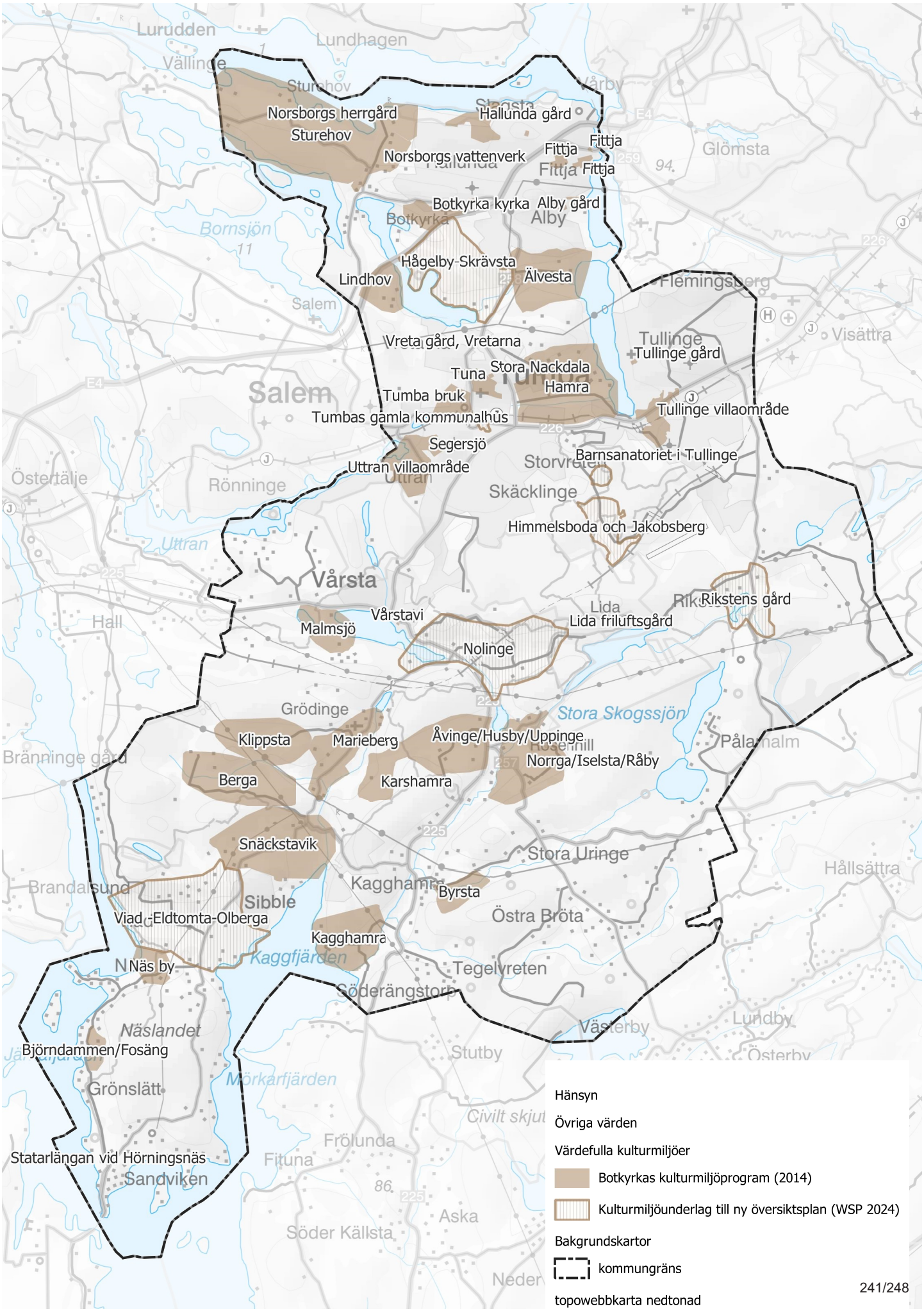

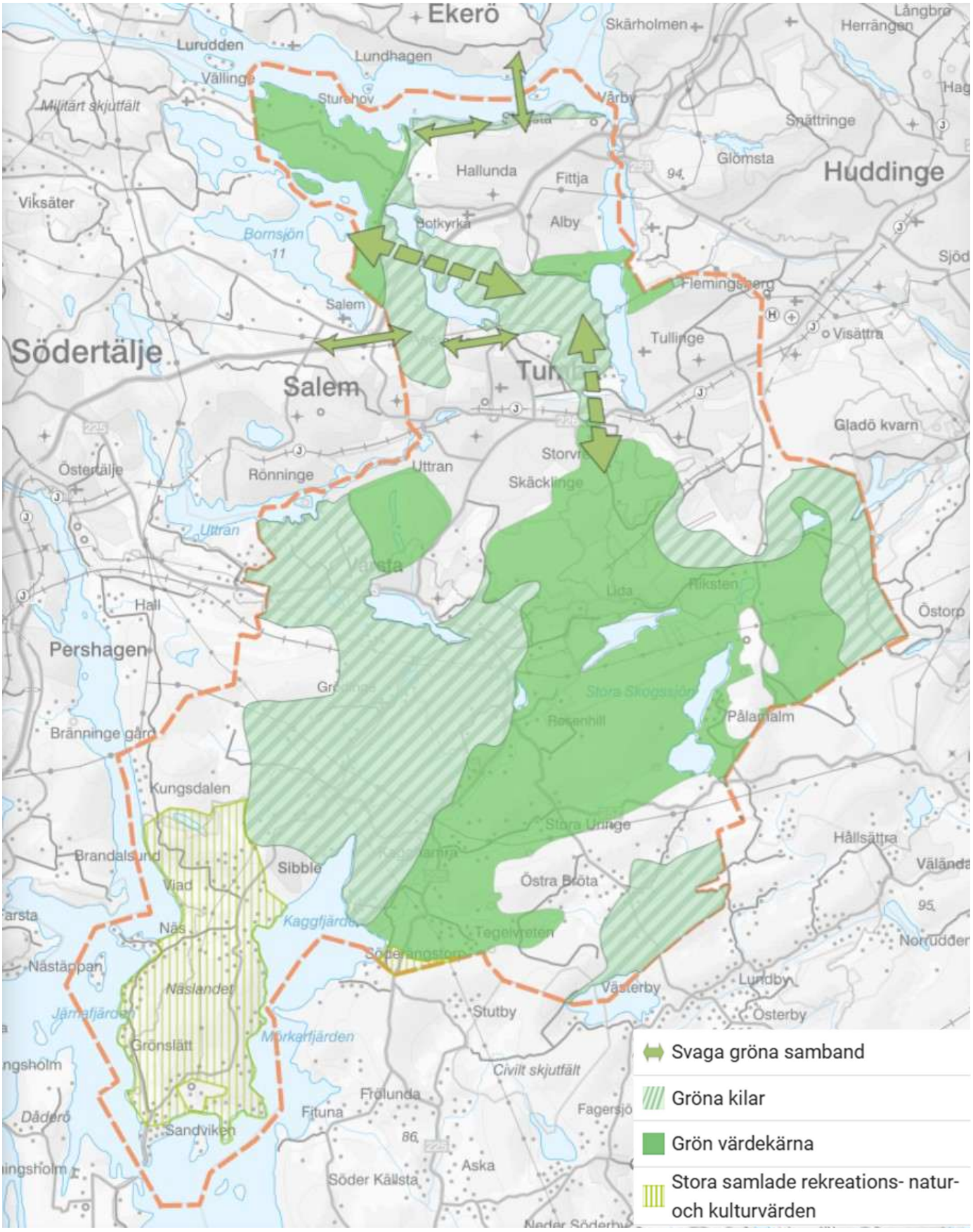
Jordbruksmark med högt upplevelsevärde

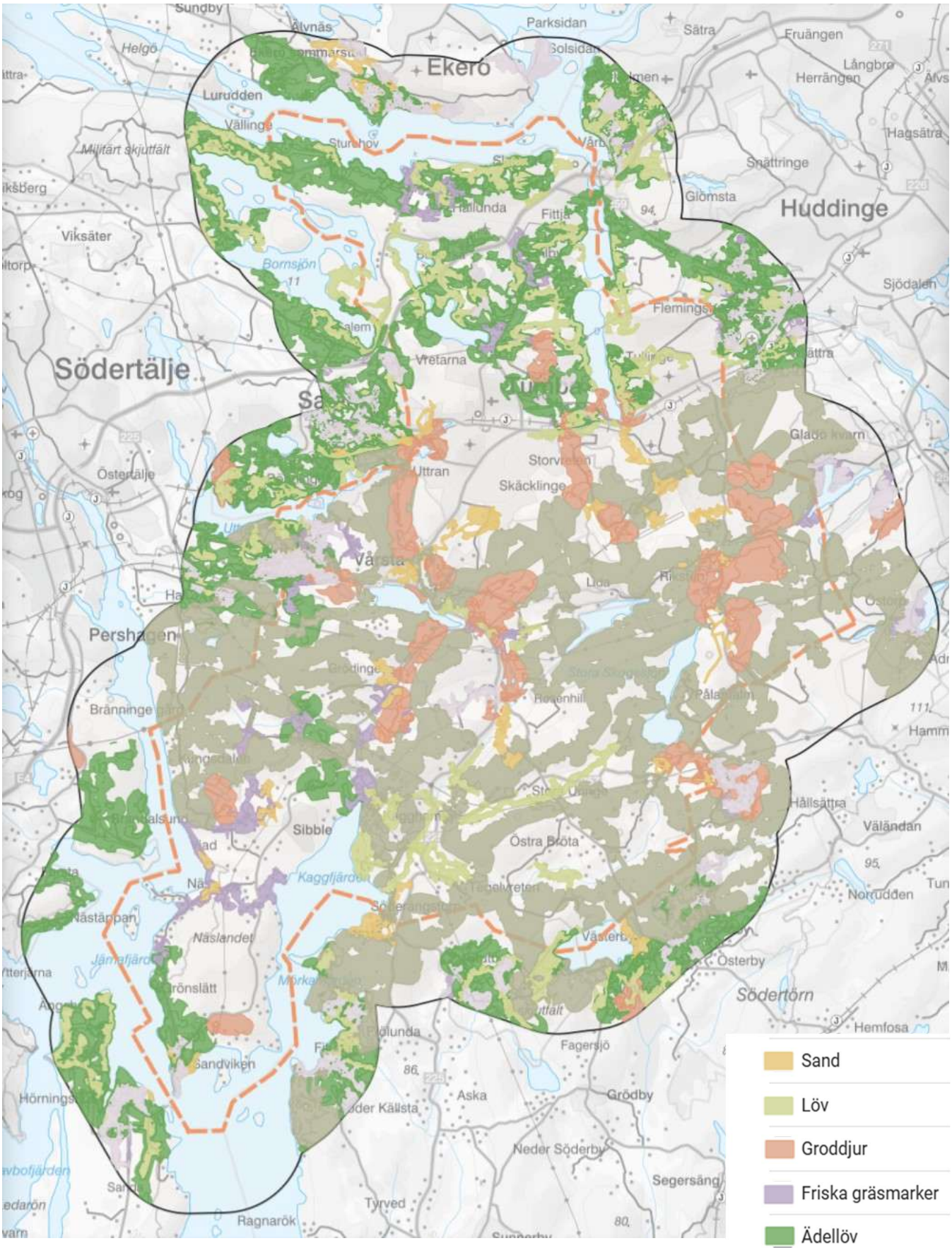
Jordbruksmark med högt naturvärde

Värdefulla kulturmiljöer

Ekerö
Skärholmen
Lurudden
Lundhagen
Vällingby
Sturehov
Militärt skjutfält
Hallunda
Fittja
Alby
Botkyrka
Bornsjön
Viksäter
Huddinge
Glömsta
Snättringe
Flemingsberg
Tullinge
Visättra
Södertälje
Salem
Gladö kvarn
Österåker
Rönninge
Uttran
Skäcklinge
Hall
Pershagen
Bränninge gård
Kungsdalen
Brandalsund
Sibble
Viad
Näs
Kaggfjärden
Nästäppan
Näslandet
Jämnafjärden
Mörkarfjärden
Grönslätt
Stutby
Civilt skjutfält
Frölunda
Fituna
Sandviken
Aska
Söder Källsta
Östorp
Pålamalm
Stora Skogssjön
Stora Uttinge
Hållsättra
Östra Bröta
Tegelviken
Västerby
Lundby
Österby
Svaga gröna samband
Gröna kilar
Grön värdekärna
Stora samlade rekreations- natur- och kulturvärden

Ekologiska spridningssamband

Hänsyn

Övriga värden

Tätortsnära grönområden

Vägledning
Parker och sammanhängande naturområden som pekas ut i grönstrukturprogrammets kommundelsvisa målbilder ska skyddas mot att tas i anspråk eller förändras. Om det ändå görs ska kommunen verka för att anpassnings- och kompensationsåtgärder genomförs så att den samlade skadan minimeras.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Beskrivning
Detta kartskikt visar en ungefärlig avgränsning av de områden inom vilka kommunen bedömer att det finns värden som motsvarar miljöbalkens bestämmelser i 3 kap. 3 §.

Vägledning
Vid förändring inom de utpekade områdena ska särskild hänsyn tas till områdets ekologiska värde.

Prioriterade vattenresurser

Beskrivning
Kartskiktet Prioriterade vattenresurser redovisar de grundvatten- och ytvattenförekomster som är prioriterade att skydda för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv, enligt en kommuntäckande dricksvattenutredning 2020.

Vägledning

Männö	Grundvatten	Männö är en grundvattenförekomst med potential att användas för reservvattenförsörjning av SVOA. Männö grundvattenförekomst har hög regional prioritet enligt den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023.
Pålamalm	Grundvatten	Pålamalm grundvattenförekomst nyttjas som vattentäkt för Haninge kommun. Pålamalm har hög regional prioritet enligt den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023.
Rosenhill-Lilla Ström	Grundvatten	Rosenhill-Lilla Ström grundvattenförekomst finns i Kagghamraåns dalgång. Vattnet har god kvalitet och potential att bidra med försörjning av dricksvatten till Vårsta och Grödinge. Rosenhill-Lilla Ström är en prioriterad grundvattenförekomst för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020 och men har lägre regional prioritet i den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.
Sandudden-Norsborg	Grundvatten	Sandudden-Norsborg är en grundvattenförekomst som har hög regional prioritet för SVOA enligt den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023.

Tullingeåsen-Ekebyhov-Riksten	Grundvatten	Tullingeåsen-Ekebyhov-Riksten grundvattenförekomst tillhör den del av Uppsalaåsen som kallas Tullingestråket. Åsen är mäktig och har ovanligt goda uttagsmöjligheter för grundvatten. Kommunen planerar att starta Tullinge vattenverk igen, för leverans av dricksvatten till Tullinge och för tillgång till reservvatten och nödvatten. Tullingeåsen-Ekebyhov-Riksten är en prioriterad grundvattenförekomst för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020, och delmagasin Tullinge har också hög regional prioritet i den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.
Uttran	Grundvatten	Uttrans grundvattenförekomst tillhör den del av Uppsalaåsen som kallas Uppsalastråket. Grundvattnet i Uttrans vattenförekomst är av god kvalitet. Kommunen planerar att åter ta Segersjö vattenverk i drift, som nödvattentäkt. Uttran är en prioriterad grundvattenförekomst för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020, och har också hög regional prioritet i den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.
Vårsta	Grundvatten	Vårsta grundvattenförekomst tillhör den del av Uppsalaåsen som kallas Uppsalastråket. Ett uttag här skulle ha potential att försörja hela Vårsta och Grödinge med dricksvatten, samt temporärt även delar av Tumba. Vårsta är en prioriterad grundvattenförekomst för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020, och har också hög regional prioritet i den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.
Axaren	ytvatten	Sjöarna Getaren och Axaren skulle kunna användas för konstgjord infiltration för att stärka ett eventuellt vattenuttag i grundvattenförekomsten Rosenhill-Lilla Ström. Getaren och Axaren därför prioriterade ytvattenförekomster för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.
Bornsjön	ytvatten	Bornsjön är reservvattentäkt för Norsborgs vattenverk och används av SVOA. Bornsjön har högsta regionala prioritet enligt den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023.
Getaren	ytvatten	Sjöarna Getaren och Axaren skulle kunna användas för konstgjord infiltration för att stärka ett eventuellt vattenuttag i grundvattenförekomsten Rosenhill-Lilla Ström. Getaren och Axaren därför prioriterade ytvattenförekomster för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.
Malmsjön	ytvatten	Malmsjöns vatten skulle kunna användas för konstgjord infiltration till Vårsta grundvattenförekomst. Malmsjön är därför en prioriterad ytvattenförekomst för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.

Mälaren-Rödstensfjärden	ytvatten	Mälaren är dricksvattentäkt för över två miljoner människor. Norsborgs vattenverk (SVOA) tar sitt vatten ifrån Rödstensfjärden. Mälaren-Rödstensfjärden har högsta regionala prioritet enligt den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.
Tullingesjön	ytvatten	Tullingesjöns vatten skulle kunna användas för konstgjord infiltration i Tullingestråkets isälvsavlagringar. Tullingesjön är därför en prioriterad ytvattenförekomst för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020, och har också hög regional prioritet i den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.
Uttran	ytvatten	Uttransjöns vatten skulle kunna nyttjas för att förstärka Segersjö grundvattenvattentäkt. Uttransjön är därför en prioriterad ytvattenförekomst för Botkyrka kommun enligt kommuntäckande dricksvattenutredning 2020, och men har lägre regional prioritet i den regionala vattenförsörjningsplanen från 2023. Prioriterade vattenresurser behöver skyddas för att säkerställa tillräckligt med rent vatten för dricksvattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv.

Klimatanpassning

Ingen vägledning finns till kartans objekt.

Jordbruksmark med högt produktionsvärde

Vägledning

Normalt värde	Kommunen intar en restriktiv hållning till ändrad markanvändning på jordbruksmark, med undantag för de områden som är utpekade för ändrad markanvändning i mark- och vattenanvändningskartan
Högt värde	Kommunen intar en restriktiv hållning till ändrad markanvändning på jordbruksmark, med undantag för de områden som är utpekade för ändrad markanvändning i mark- och vattenanvändningskartan.
Mycket högt värde	Kommunen intar en restriktiv hållning till ändrad markanvändning på jordbruksmark, med undantag för de områden som är utpekade för ändrad markanvändning i mark- och vattenanvändningskartan.

Ingen specifik vägledning finns till normalt, högt och mycket högt värde avseende jordbruksmarkens kulturmiljövärde, upplevelsevärde och naturvärde.

Värdefulla kulturmiljöer

Vägledning

Kulturmiljöprogrammet och kulturmiljöunderlagets riktlinjer för respektive område ska vara vägledande vid planläggning och lovprövning.

Vid planläggning ska områdenas särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att platsens karaktär respekteras och tillvaratas.

När ändringar planeras i eller i anslutning till områdena ska en kulturmiljöutredning göras och antikvarisk kompetens delta i planprocessen. Antikvarisk kompetens ska även medverka vid bygglovsprövning och vid behov ska ytterligare kulturmiljöutredning göras.

RUFS 2050

Ingen vägledning finns till kartans objekt.

Ekologiska spridningssamband

Ingen vägledning finns till kartans objekt.

LÅNGT IFRÅN LAGOM

BOTKYRKA KOMMUN